THE LIBRARY OF CONGRESS

THE LIBRARY OF CONGRESS

OFFICIUM

HEBDOMADÆ SANCTÆ

UXTA FORMAM MISSALIS, ET BREVIARII ROMANI

SUB URBANO VIII. CORRECTI

Ad fidelium devotionem excitandam, adjunctis Italico Sermone Declarationibus multarum rerum, quæ fiunt, et dicuntur in ejusdem recitatione per

M. HIERON. JOANNINUM

A Capugnano Bononiensem Instituti Prædicatorum

Ac in principio Psalmis pænitentialibus auctum.

VENETIIS
APUD HÆREDES BALLEONIOS TYP. ED.
MDCCCXXXVIII.

703654 BX 2010
A2
1838

405984
★ '31

A' LETTORI.

Rappresentando la Chiesa nostra quella, che gloriosamente in Cielo gode Iddio, e che da S. Giovanni fu veduta come sposa abbellita di vaghi ornamenti; bella, e maravigliosa in ogni parte conviensi dire. Ed altrimenti essere non può: perchè dalla Sapienza eterna fu istituita, dagli Apostoli addottrinata nella stessa verità, e la governano i santi Padri coll' indrizzo continuo dello Spirito Santo. Perlochè, se di gran mistero è quanto sempre da lei vien fatto, è poi negli Uffizj e Laudi, quali si dicono a Dio, ragguardevole oltre ogni segno. Ed in particolare, mentre nella Settimana Santa rammenta con pietà i modi, coi quali siamo stati redenti, ed i più segnalati favori, che dal Cielo ricevuti abbiamo. Ed essendo

eglino proposti con molte ceremonie, e con bell' ordine, acciò i più occupati negli affari del Mondo, ed i semplici abbiano qualche scorta, che additi loro il modo d'impararli, ho abbozzato certe dichiarazioni sopra ciò, che credo saranno atte ad eccitar la mente di quei tali. E contentatomi d'ajutar l'affetto solo, e rimirato a' semplici, ho tenuto la via facile, molti pensieri alti tralasciando. Mi do a credere, che in buona parte dagli animi candidi ricevuto sarà questo mio pensiero, e con profitto delle anime divote, ne risulterà gloria al Signore.

INDICE.

GIOVEDI' SANTO.

VENERDI' SANTO.

SABBATO SANTO.

DOMENICA

DI RESURREZIONE.

LUNEDI'

DOPO PASQUA.

MARTEDI'

DOPO PASQUA.

MERCORDI'

DOPO PASQUA.

GIOVEDI'

DOPO PASQUA.

VENERDI'

DOPO PASQUA.

SABBATO

IN ALBIS.

DOMENICA

IN ALBIS.

FESTA SS. MARTYRUM.

SETTE

SALMI

PENITENZIALI.

I nostri peccati sono stati la cagione della Passion e Morte del Redentore; e così i misterj di nostra redenzione dovrebbono sopra ogni altro eccitare affetti di penitenza e di compunzione. La penitenza poi è nata sul Calvario; ivi fu data condegna soddisfazione alla Divina giustizia; sulla Croce fu stracciato il chirografo di nostra morte, e noi restammo assolti. Dal Sangue uscito dalle aperte vene del Redentore ha tutta la sua forza la penitenza, hanno tutto il merito i nostri pianti e le nostre soddisfazioni. Meritamente dunque agli Uffizj della Passione e Morte di Gesù Cristo si fanno precedere questi Sette Salmi, detti Penitenziali, perchè adattati a penitenza, e proprj ad eccitarne gli affetti, e darne le istruzioni.

Antiphona. Ne reminiscáris.

Psalmus 6.

DOmine, ne in furóre tuo árguas me: * neque in ira tua corrípias me.

Miserére mei Dómine, quóniam infirmus sum: * sana me Dómine, quóniam conturbáta sunt ossa mea.

Et ánima mea turbáta est valde: * sed tu Dómine úsquequo?

Convértere Dómine, et éripe animam meam: * salvum me fac propter misericórdiam tuam.
Quóniam non est in morte, qui memor sit tui: * in inférno autem quis confitébitur tibi?
Laborávi in gémitu meo, lavábo per singulas noctes lectum meum: * lácrymis meis stratum meum rigábo.
Turbátus est a furóre óculus meus: * inveterávi inter omnes inimícos meos.
Discédite a me omnes, qui operámini iniquitátem: * quóniam exaudívit Dóminus vocem fletus mei.
Exaudívit Dominus deprecatiónem meam: * Dominus oratiónem meam suscépit.
Erubéscant, et conturbéntur veheménter omnes inimíci mei: * convertántur et erubéscant valde velóciter. Glória Patri.

Psalmus 31.

BEáti quorum remíssæ sunt iniquitátes, * et quorum tecta sunt peccáta.
Beátus vir, cui non imputávit Dóminus peccátum, * nec est in spíritu ejus dolus.
Quóniam tácui, inveteravérunt ossa mea, * dum clamárem tota die.
Quóniam die ac nocte graváta est super me manus tua: * conversus sum in ærúmna mea, dum configitur spina.
Delíctum meum cógnitum tibi féci: * et injustítiam meam non abscóndi.
Dixi: Confitébor advérsum me injustitiam meam Dómino: * et tu remisísti impietátem peccati mei.
Pro hac orábit ad te omnis Sanctus, * in témpore opportúno.
Verumtamen in dilúvio aquárum multárum, * ad eum non approximábunt.

Tu

T u es refúgium meum a tribulatióne, quæ circúmdedit me: * exultátio mea érue me a circumdántibus me.
I ntelléctum tibi dabo, et ínstruam te in via hac, qua gradiéris: * firmábo super te óculos meos.
N olíte fieri sicut equus et mulus, * quibus non est intelléctus.
I n camo et fræno maxíllas eórum constríngc, * qui non appróximant ad te.
M ulta flagélla peccatóris: * sperántem autem in Dómino misericórdia circúmdabit.
L ætámini in Dómino, et exultáte justi: * et gloriámini omnes recti corde. G lória Patri.

Psalmus 37.

D Omine, ne in furóre tuo árguas me: * neque in ira tua corrípias me.
Q uóniam sagíttæ tuæ infixæ sunt mihi: * et confirmásti super me manum tuam.
N on est sánitas in carne mea a fácie iræ tuæ: * non est pax óssibus meis a fácie peccatórum meórum.
Q uóniam iniquitátes meæ supergréssæ sunt caput meum: * et sicut onus grave graváta sunt super me.
P utruérunt, et corrúptæ sunt cicatríces meæ, * a fácie insipiéntiæ meæ.
M iser factus sum, et curvátus sum usque in finem: * tota die contristátus ingrediébar.
Q uóniam lumbi mei impléti sunt illusiónibus: * et non est sánitas in carne mea.
A fflíctus sum, et humiliátus sum nimis: * rugiébam a gémitu cordis mei.
D ómine, ante te omne desidérium meum: * et gémitus meus a te non est abscónditus.

C or meum conturbátum est, derelíquit me virtus mea : * et lumen oculórum meórum, et ipsum non est mecum.

A míci mei, et próximi mei * advérsum me appropinquavérunt, et stetérunt.

E t qui juxta me erant, de longe stetérunt: * et vim faciébant, qui quærébant animam meam.

E t qui inquirébant mala mihi, locúti sunt vanitátes: * et dolos tota die meditabántur.

E go autem tamquam surdus non audiébam, * et sicut mutus non apériens os suum.

E t factus sum sicut homo non áudiens: * et non habens in ore suo redargutiónes.

Q uóniam in te Dómine sperávi: * tu exáudies me, Dómine Deus meus.

Q uia dixi: Nequándo supergáudeant mihi inimíci mei: * & dum commovéntur pedes mei, super me magna locúti sunt.

Q uóniam ego in flagélla parátus sum: * et dolor meus in conspectu meo semper.

Q uóniam iniquitátem meam annuntiábo: * et cogitábo pro peccato meo.

I nimici autem mei vivunt, et confirmáti sunt super me: * et multiplicáti sunt qui odérunt me inique.

Q ui retríbuunt mala pro bonis, detrahébant mihi: * quóniam sequébar bonitátem.

N e derelínquas me, Dómine Deus meus: * ne discésseris a me.

I ntende in adjutórium meum, * Dómine Deus salútis meæ. G lória Patri.

Psalmus 50.

M Iserére mei Deus, * secundum magnam misericórdiam tuam.

E t secúndum multitúdinem miseratiónum tuárum, * dele iniquitátem meam.

A m-

Ampliús lava me ab iniquitáte mea: * et peccáto meo munda me.
Quóniam iniquitátem meam ego cognosco: * et peccátum meum contra me est semper.
Tibi soli peccávi, et malum coram te feci: * ut justificéris in sermónibus tuis, et vincas cum judicáris.
Ecce enim in iniquitátibus concéptus sum: * et in peccátis concépit me mater mea.
Ecce enim veritátem dilexísti: * incerta et occúlta sapiéntiæ tuæ manifestásti mihi.
Aspérges me hyssópo, et mundábor: * lavábis me, et super nivem dealbábor.
Audítui meo dabis gáudium et lætítiam: * et exultábunt ossa humiliáta.
Avérte fáciem tuam a peccátis meis: * et omnes iniquitátes meas dele.
Cor mundum crea in me Deus: * et spíritum rectum ínnova in viscéribus meis.
Ne projícias me a fácie tua: * et spíritum sanctum tuum ne áuferas a me.
Redde mihi lætítiam salutáris tui: * et spíritu principáli confirma me.
Docébo iníquos vias tuas: * et ímpii ad te converténtur.
Líbera me de sanguínibus Deus, Deus salútis meæ: * et exultábit lingua mea justítiam tuam.
Dómine lábia mea apéries: * et os meum annuntiábit laudem tuam.
Quóniam si voluísses sacrifícium, dedíssem útique; * holocáustis non delectáberis.
Sacrifícium Deo spíritus contribulátus: * cor contrítum et humiliátum Deus non despícies.
Benígne fac Dómine in bona voluntáte tua Sion: * ut ædificéntur muri Jerúsalem.

Tunc acceptábis sacrificium justítiæ, oblatiónes, et holocáusta, * tunc impónent super altáre tuum vítulos. Glória Patri.

Psalmus 101.

Domine exáudi oratiónem meam: * & clamor meus ad te véniat.

Non avértas fáciem tuam a me: * in quacúmque die tríbulor, inclína ad me aurem tuam.

In quacumque die invocávero te, * velóciter exáudi me.

Quia defecérunt sicut fumus dies mei: * et ossa mea sicut crémium aruérunt.

Percússus sum ut fœnum, et áruit cor meum: * quia oblítus sum comédere panem meum.

A voce gémitus mei * adhæsit os meum carni meæ.

Símilis factus sum pellicáno solitúdinis: * factus sum sicut nyctícorax in domicílio.

Vigilávi, * et factus sum sicut passer solitárius in tecto.

Tota die exprobrábant mihi inimíci mei: * et qui laudábant me, advérsum me jurábant.

Quia cínerem tamquam panem manducábam, * et potum meum cum fletu miscébam.

A fácie iræ et indignationis tuæ: * quia élevans allisísti me.

Dies mei sicut umbra declinavérunt: * et ego sicut fœnum arui.

Tu autem Dómine in ætérnum pérmanes: * et memoriále tuum in generatiónem et generatiónem.

Tu exúrgens miseréberis Sion: * quia tempus miseréndi ejus, quia vénit tempus.

Quóniam placuérunt servis tuis lápides ejus: * et terræ ejus miserebúntur.

Et timébunt Gentes nomen tuum Dómine, * et omnes reges terræ glóriam tuam:
Quia ædificávit Dóminus Sion: * et videbitur in glória sua.
Respéxit in oratiónem humílium: * et non sprevit precem eórum.
Scribántur hæc in generatióne áltera: * & pópulus qui creábitur, laudábit Dóminum.
Quia prospéxit de excélso sancto suo: * Dóminus de cœlo in terram aspéxit.
Ut audíret gémitus compeditórum: * ut sólveret fílios interemptórum.
Ut annúntient in Sion nomen Dómini, * et laudem ejus in Jerúsalem.
In conveniéndo pópulos in unum: * et reges ut sérviant Dómino.
Respóndit ei in via virtûtis suæ: * Paucitátem diérum meórum núntia mihi.
Ne révoces me in dimídio diérum meórum: * in generatiónem et generatiónem anni tui.
Inítio tu Dómine terram fundasti, * et ópera mánuum tuárum sunt cœli.
Ipsi períbunt, tu autem pérmanes: * et omnes sicut vestiméntum veteráscent.
Et sicut opertórium mutábis eos, et mutabúntur: * tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient.
Fílii servórum tuórum habitábunt: * et semen eórum in sæculum dirigétur.
Glória Patri.

Psalmus 129.

DE profúndis clamávi ad te Dómine: * Dómine exáudi vocem meam.
Fiant aures tuæ intendéntes, * in vocem deprecatiónis meæ.

Si iniquitátes observáveris Dómine: * Dómine quis sustinébit?

Quia apud te propitiátio est: * & propter legem tuam sustínui te, Dómine.

Sustínuit ánima mea in verbo ejus: * sperávit ánima mea in Dómino.

A custódia matutína usque ad noctem: * speret Israel in Dómino.

Quia apud Dóminum misericórdia, * & copiósa apud eum redémptio.

Et ipse rédimet Israel, * ex ómnibus iniquitátibus ejus. Glória Patri. Psalmus 142.

Domine exáudi oratiónem meam, áuribus pércipe obsecratiónem meam in veritáte tua: * exáudi me in tua justítia.

Et non intres in judícium cum servo tuo: * quia non justificábitur in conspéctu tuo omnis vivens.

Quia persecútus est inimícus ánimam meam: * humiliávit in terra vitam meam.

Collocávit me in obscúris sicut mórtuos sæculi: * & anxiátus est super me spíritus meus, in me turbátum est cor meum.

Memor fui diérum antiquórum, meditátus sum in ómnibus opéribus tuis: * in factis mánuum tuárum meditábar.

Expándi manus meas ad te: * ánima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velóciter exáudi me Dómine: * defécit spíritus meus.

Non avértas fáciem tuam a me: * & símilis ero descendéntibus in lacum.

Audítam fac mihi mane misericórdiam tuam: * quia in te sperávi.

Notam fac mihi viam, in qua ámbulem: * quia ad te levávi ánimam meam.

Eri-

Eripe me de inimícis meis Dómine, ad te confúgi: * doce me fácere voluntátem tuam, quia Deus meus es tu.

Spíritus tuus bonus dedúcet me in terram rectam: * propter nomen tuum Dómine vivificábis me, in æquitáte tua.

Edúces de tribulatióne ánimam meam: * & in misericórdia tua dispérdes inimícos meos.

Et perdes omnes, qui tríbulant ánimam meam: * quóniam ego servus tuus sum.

Glória Patri.

Antiphona. Ne reminiscáris, Dómine, delícta nostra, vel paréntum nostrórum; neque vindíctam sumas de peccátis nostris.

LITANIÆ.

Kyrie eléison. Christe eléison. Kyrie eléison.

Christe audi nos.

Christe exáudi nos.

Pater de cœlis Deus, Miserére nobis.

Fili Redémptor mundi Deus, Miserére nobis.

Spíritus sancte Deus, Miserére nobis.

Sancta Trínitas unus Deus, Miserére nobis.

Sancta María, Ora pro nobis.

Sancta Dei génitrix, ora.

Sancta Virgo vírginum, ora.

Sancte Míchael, ora.

Sancte Gábriel, ora.

Sancte Ráphael, ora.

Omnes sancti Angeli & Archángeli, Oráte pro nobis.

Omnes sancti beatórum spiríluum órdines, oráte.

Sancte Joánnes Baptísta, ora.

Sancte Joseph, ora.

Omnes sancti Patriárchæ & Prophétæ, oráte pro nobis.
Sancte Petre, ora.
Sancte Paule, ora.
Sancte Andréa, ora.
Sancte Jacóbe, ora.
Sancte Joánnes, ora.
Sancte Thoma, ora.
Sancte Jacōbe, ora.
Sancte Philíppe, ora.
Sancte Bartholomæe, ora.
Sancte Matthæe, ora.
Sancte Simon, ora.
Sancte Thaddæe, ora.
Sancte Mathía, ora.
Sancte Bárnaba, ora.
Sancte Luca, ora.
Sancte Marce, ora.
Omnes sancti Apóstoli & Evangelístæ, oráte pro nobis.
Omnes sancti Discípuli Dómini, oráte pro nobis.
Omnes sancti Innocéntes, oráte.
Sancte Stéphane, ora.
Sancte Lauréntí, ora.
Sancte Vincénti, ora.
Sancti Fabiáne & Sebastiáne, oráte.
Sancti Joánnes & Paule, oráte.
Sancti Cosma & Damiáne, oráte.
Sancti Gervási & Protási, oráte.
Omnes sancti Mártyres, oráte.
Sancte Silvéster, ora.
Sancte Gregóri, ora.
Sancte Ambrósi, ora.
Sancte Augustine, ora.
Sancte Hierónyme, ora.

San-

Sancte Martíne, ora.
Sancte Nicoláe, ora.
Omnes sancti Pontífices & Confessóres, oráte.
Omnes sancti Doctóres, oráte.
Sancte Antóni, ora.
Sancte Benedícte, ora.
Sancte Bernárde, ora.
Sancte Domínice, ora.
Sancte Francísce, ora.
Omnes sancti Sacerdótes & Levítæ, oráte pro nobis.
Omnes sancti Mónachi & Eremítæ, oráte pro nobis.
Sancta María Magdaléna, ora.
Sancta Agatha, ora.
Sancta Lúcia, ora.
Sancta Agnes, ora.
Sancta Cæcilia, ora.
Sancta Catharína, ora.
Sancta Anastásia, ora.
Omnes sanctæ Vírgines & Víduæ, oráte pro nobis.
Omnes Sancti & Sanctæ Dei, Intercédite pro nobis.
Propítius esto, Parce nobis Dómine.
Propítius esto, Exáudi nos Domine.
Ab omni malo, Líbera nos Dómine.
Ab omni peccáto, Líbera.
Ab ira tua, Líbera.
A subitánea & improvísa morte, Líbera nos Dómine.
Ab insídiis diáboli, Líbera.
Ab ira & ódio, & omni mala voluntáte, Líbera.
A spíritu fornicatiónis, Líbera.

A fúlgure & tempestáte, Líbera.
A morte perpétua, Líbera.
Per mystérium sanctæ incarnatiónis tuæ, Líbera.
Per advéntum tuum, Líbera.
Per nativitátem tuam, Líbera.
Per baptísmum & sanctum jejúnium tuum, Líbera.
Per crucem, & passiónem tuam, Líbera nos Dómine.
Per mortem, & sepultúram tuam, Líbera nos Dómine.
Per sanctam resurrectiónem tuam, Líbera nos Dómine.
Per admirábilem ascensiónem tuam, Líbera.
Per advéntum Spíritus sancti Paráclit, Líbera.
In die judícii, Líbera.
Peccatóres, Te rogámus audi nos.
Ut nobis parcas, Te rogámus.
Ut nobis indúlgeas, Te rogámus.
Ut ad veram pœniténtiam nos perdúcere dignéris, Te rogámus.
Ut Ecclésiam tuam sanctam régere & conserváre dignéris, Te rogámus.
Ut domnum Apostólicum & omnes Ecclesiásticos órdines in sancta religióne conserváre dignéris, Te rogámus.
Ut inimícos sanctæ Ecclésiæ humiliáre dignéris, Te rogámus.
Ut Régibus & Princípibus Christiánis pacem & veram concórdiam donáre dignéris, Te rogámus.
Ut cuncto pópulo Christiáno pacem & unitátem largíri dignéris, Te rogámus.
Ut nosmetípsos in tuo sancto servítio confortáre & conserváre dignéris, Te rogámus.

Ut mentes nostras ad cœléstia desidéria érigas, Te rogámus.
Ut ómnibus benefactóribus nostris sempitérna bona retríbuas, Te rogámus.
Ut ánimas nostras, fratrum, propinquórum, & benefactórum nostrórum ab ætérna damnatióne erípias, Te rogámus.
Ut fructus terræ dare & conserváre dignéris, Te rogámus.
Ut ómnibus fidélibus defúnctis réquiem ætérnam donáre dignéris, Te rogámus.
Ut nos exaudíre dignéris, Te rogámus.
Fili Dei, Te rogámus.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, Parce nobis Dómine.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, Exáudi nos Dómine.
Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, Miserére nobis. Christe audi nos.
Christe exáudi nos.
Kyrie eléison. Christe eléison.
Kyrie eléison. Pater noster. secreto.
℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.
℟. Sed líbera nos a malo.

Psalmus 69.

Deus in adjutórium meum inténde: * Dómine ad adjuvándum me festína.
Confundántur, & revereántur, * qui quærunt ánimam meam.
Avertántur retrórsum, & erubéscant, * qui volunt mihi mala.
Avertántur statim erubescéntes, * qui dicunt mihi: Euge, euge.
Exúltent & læténtur in te omnes qui quærunt te, & dicant semper: Magnificétur Dóminus, qui díligunt salutáre tuum.

Ego vero egénus, & pauper sum: * Deus ádjuva me.

Adjútor meus, & liberátor meus es tu: * Dómine ne moréris.

Glória Patri, & Fílio.

℣. Salvos fac servos tuos.

℟. Deus meus sperántes in te.

℣. Esto nobis Dómine turris fortitudinis.

℟. A fácie inimíci.

℣. Nihil profíciat inimícus in nobis.

℟. Et filius iniquitátis non appónat nocére nobis.

℣. Dómine non secúndum peccáta nostra fácias nobis.

℟. Neque secúndum iniquitátes nostras retríbuas nobis.

℣. Orémus pro Pontífice nostro N.

℟. Dóminus consérvet eum, & vivíficet eum, & beátum fáciat eum in terra, & non tradat eum in ánimam inimicórum ejus.

℣. Orémus pro benefactóribus nostris.

℟. Retribúere dignáre Dómine ómnibus nobis bona faciéntibus propter nomen tuum vitam ætérnam. Amen.

℣. Orémus pro fidélibus defúnctis.

℟. Réquiem ætérnam dona eis Dómine: & lux perpétua lúceat eis.

℣. Requiéscant in pace.

℟. Amen.

℣. Pro frátribus nostris abséntibus.

℟. Salvos fac servos tuos, Deus meus sperántes in te.

℣. Mitte eis Dómine auxílium de sancto.

℟. Et de Sion tuére eos.

℣. Dómine exáudi oratiónem meam.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

Pro

Pro peccatorum venia. Orémus.

DEus, cui próprium est miseréri semper et párcere: súscipe deprecatiónem nostram; ut nos, et omnes fámulos tuos, quos delictórum caténa constríngit, miserátio tuæ pietátis cleménter absólvat.

EXáudi, quæsumus Dómine, súpplicum preces, et confiténtium tibi parce peccátis: ut páriter nobis indulgéntiam tríbuas benígnus et pacem.

INeffábilem nobis, Dómine, misericórdiam tuam cleménter osténde: ut simul nos et a peccátis ómnibus éxuas, et a pœnis, quas pro his merémur, erípias.

DEus, qui culpa offénderis, pœniténtia placáris, preces pópuli tui supplicántis propítius réspice; et flagélla tuæ iracúndiæ, quæ pro peccátis nostris merémur, avérte.

Pro Pontifice.

OMnípotens sempitérne Deus, miserére fámulo tuo Pontífici Nostro N. et dírige eum secúndum tuam cleméntiam in viam salútis ætérnæ; ut te donante, tibi plácita cúpiat, et tota virtúte perfíciat.

Pro pace.

DEus, a quo sancta desidéria, recta consília, et justa sunt ópera: da servis tuis illam, quam mundus dáre non potest, pácem; ut et corda nostra mandátis tuis dédita, et hóstium subláta formídine, témpora sint tua protectióne tranquílla.

Pro tuenda castitate.

URe igne Sancti Spirítus renes nostros, et cor nostrum, Dómine; ut tibi casto córpore serviámus, et mundo corde placeámus.

Pro

Pro fidelibus defunctis.

FIdélium Deus ómnium Cónditor et Redémptor, animábus famulórum, famularúmque tuárum remissiónem cunctórum tríbue peccatórum: ut indulgéntiam, quam semper optavérunt, piis supplicatiónibus consequántur.

Pro suis actionibus.

ACtiones nostras, quæsumus Dómine, aspirándo præveni, et adjuvándo prosé-quere; ut cuncta nostra orátio, et operátio a te semper incípiat, et per te cœpta finiátur.

Pro vivis et defunctis.

OMnípotens sempitérne Deus, qui vivórum domináris simul et mortuórum, omniúmque miseréris; quos tuos fide et ópere futúros esse prænóscis; te súpplices exorámus, ut pro quibus effúndere preces decrévimus, quosque vel præsens sæculum adhuc in carne rétinet, vel futúrum jam exútos córpore suscépit; intercedéntibus ómnibus Sanctis tuis, pietátis tuæ cleméntia, ómnium delictórum suórum véniam consequántur. Per Dóminum nostrum.

℣. Dómine exáudi oratiónem meam.

℟. Et clamor meus ad te véniat.

℣. Exáudiat nos omnípotens et misericors Dóminus. ℟. Amen.

℣. Et Fidélium animæ per misericórdiam Dei requiéscant in pace. ℟. Amen.

DOMINICA

IN RAMIS PALMARUM.

Completa Tertia, et facta aspersione aquæ, more solito, sacerdos procedit indutus pluviali violaceo, et ministri cum indumentis ejusdem coloris, et ramis in medio ante Altare, vel ad cornu Epistolæ positis, a Choro cantatur Antiph. Matth. 21.

HOsánna filio David: benedíctus qui venit in nomine Dómini. O Rex Israel: Hosánna in excélsis.

DICHIARAZIONE.

Le turbe variamente usarono questa voce Hosanna, *con dire* Hosanna in excelsis, *ed* Hosanna filio David; *e però mostrasi, che di due significati ella sia. Il primo de' quali sarà, quando si scrive, e proferisce, come se solo due parole fossero, dicendo* Hosan Na: *e tanto sarebbe, quanto dicessimo,* Salva quæso, o Libera quæso, *ed in questa significazione da noi è presa, ed usata nella Messa. L'altro è, mentre se le aggiunge il caso del Dativo ch' è* Filio David, *col quale dovendo ella convenire, per far buona la costruzione gramaticale dir*

non

non si può nè Libera, *nè* Salva, *poichè useressimo un barbarismo, dicendo* Libera filio David. *Onde facendosi d'una sola parola, significa Rami d'alberi portati quà e là per certa occasione d'onori: e però dagli Ebrei si legge, che in alcune feste loro, e dedicando il Tempio, attorno givano portando l'Hosanna, cioè i rami d'alberi. E così verso Cristo, tanto era il grido delle turbe con dire:* Hosanna filio David, *quanto detto avessero: Diamo rami al figlio di Davide; come a' nostri dì sarebbe, se nell'entrata di gran persona in una città dal popolo si gridasse; viva, viva. Con questi rami da Cristo in poi, nè quivi, nè altrove mai alcuno fu ricevuto; perchè cotal ministero usavasi di fare ne' dì festivi, e solamente a Dio.*

Deinde dicit Sacerdos: Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Oratio.

DEus, quem dilígere et amáre, justitia est; ineffábilis grátiæ tuæ in nobis dona multíplica, et qui fecísti nos in morte Fílii tui speráre quæ crédimus; fac nos eódem resurgénte perveníre quo téndimus: Qui tecum vivit et regnat in unitáte Spíritus Sancti Deus, per ómnia sæcula sæculórum. ℟. Amen.

Sub-

Subscripta Lectio legitur in tono Epistolæ ferialis.

DICHIARAZIONE.

Si legge questa Lezione facendosi in lei memoria delle settanta palme del deserto, siccome ancor oggi nella Chiesa le simili son distribuite. E si rammenta, che Iddio sotto figura di manna promise di darci il suo Figliuolo.

Léctio libri Exodi. Cap. 15.

IN diébus illis: Venérunt filii Israel in Elim, ubi erant duódecim fontes aquárum, et septuagínta palmæ, et castrametáti sunt juxta aquas. Profectíque sunt de Elim, & venit omnis multitúdo filiórum Israel in desértum Sin, quod est inter Elim et Sínai, quintodécimo die mensis secúndi, postquam egressi sunt de terra Ægypti. Et murmurávit omnis congregátio filiórum Israel contra Moysen et Aaron in solitúdine. Dixerúntque filii Israel ad eos: Utinam mórtui essémus per manum Dómini in terra Ægypti, quando sedebámus super ollas cárnium, et comede-

debámus panem in saturitáte! cur eduxístis nos in desértum istud, ut occideretis omnem multitúdinem fame? Dixit autem Dominus ad Móysen: Ecce ego pluam vobis panes de cœlo: egrediátur pópulus, et cólligat quæ sufficiunt per síngulos dies; ut tentem eum, útrum ámbulet in lege mea, an non. Die autem sexto parent quod ínferant; et sit duplum quam collígere solébant per síngulos dies. Dixerúntque Móyses et Aaron ad omnes filios Israel: Véspere sciétis, quod Dóminus edúxerit vos de terra Ægypti, et mane vidébitis glóriam Dómini.

DICHIARAZIONE.

Si dice questo Responsorio, per rimembrarci, che i benefizj a noi donati in Cristo dal sommo Padre, conferiti ci vengono per mezzo della morte dello stesso Redentore.

Deinde cantatur pro Graduali ℟. Joann. 11. Collegérunt Pontífices et Pharisæi concílium, et dixérunt: Quid fácimus, quia hic homo multa signa facit? Si dimit-

míttimus eum sic, omnes credent in eum: * Et venient Románi, et tollent nostrum locum, et gentem. ℣. Unus autem ex illis, Cáiphas nómine, cum esset Póntifex anni illíus, prophetávit, dicens: Expedit vobis, ut unus moriátur homo pro pópulo, et non tota gens péreat. Ab illo ergo die cogitavérunt interficere eum, dicentes. Et vénient Románi.

Vel aliud ℟. Matth. 26. In monte Olivéti orávit ad Patrem: Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste: * Spíritus quidem promptus est, caro autem infirma: fiat volúntas tua.

℣. Vigiláte et orate, ut non intrétis in tentationem. Spíritus quidem promptus est.

Postea legitur Evangelium.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthæum.

Cap. 21.

IN illo témpore: Cum appropinquásset Jesus Jerosólymis, et venísset Béthphage ad montem Olivé-

véti: tunc misit duos discípulos suos, dicens eis: Ite in castéllum, quod contra vos est, et statim inveniétis ásinam alligátam, et pullum cum ea: sólvite, & addúcite mihi: & si quis vobis áliquid díxerit, dícite, quia Dóminus his opus habet: et confestim dimíttet eos. Hoc autem totum factum est, ut adimplerétur, quod dictum est per Prophétam, dicéntem: Dícite filiæ Sion: Ecce Rex tuus venit tibi mansuétus, sedens super ásinam et pullum, filium subjugális. Eúntes autem discípuli fecérunt, sicut præcépit illis Jesus. Et adduxérunt ásinam & pullum, et imposuérunt super eos vestiménta sua, et eum désuper sedére fecérunt. Plúrima autem turba stravérunt vestiménta sua in via: álii autem cædébant ramos de arbóribus, & sternébant in via: turbæ autem, quæ præcedébant, & quæ sequebántur, clamábant, dicéntes: Hosánna filio David, Benedíctus qui venit in nómine Dómini.

Deinde olivarum rami benedicuntur.

DI-

DICHIARAZIONE.

Dalla parte d'Oriente stava il monte Oliveto, da Gerusalemme distante due terzi di miglio, ed in mezzo loro si vedeva la valle di Cedrone, alla quale avvicinandosi il Signore, le turbe vennero ad incontrarlo, quattro dì prima del giovedì seguente.

La palma di cui presero i rami oggi le turbe, per dar a Iddio un testimonio degno di così nobil trionfo, volle che per molti secoli dappoi ancora verdeggiante si vedesse nel solito luogo chiamato Faringe, quantunque tutti gli altri alberi quivi tagliati fossero, e svelti affatto sino alle radici; mentre Gerusalemme da Tito attorniata, fu coll' assedio distrutta.

Benedicendosi i rami, si dispensano dal sacerdote, quantunque allora da Cristo benedetti non fossero, nè distribuiti, perchè il popolo ebreo gli adoperò, non conoscendo il mistero, sebben mosso da Dio; ma noi per aver ciò indrizzato allo spirito, santificar li dobbiamo coll' invocazion ed orazione. In oltre portando gli Ebrei questi rami, in quell' ora compita non era la vittoria di Cristo contra il demonio; e la figura non essendo adempita, non era necessario benedirli, o dispensarli. Ma se dalla Chiesa nostra ora è fatto questo, la cagion è, perchè già perfetto si vede cotal trionfo, e però essendo egli il trionfatore, e per lui dovendo

gli

gli eletti trionfare in cielo, convenientemente la benedizione e distribuzione si da dal Sacerdote, significante Cristo.

Tunc Sacerdos dicit: Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Oratio.

AUge fidem in te sperántium Deus, et súpplicum preces cleménter exáudi: véniat super nos múltiplex misericórdia tua: bene ✠ dicántur et hi pálmites palmárum, seu olivárum: et sicut in figúra Ecclésiæ multiplicásti Noe egrediéntem de arca, et Móysen exeuntem de Ægypto cum fíliis Israel: ita nos portántes palmas et ramos olivárum bonis áctibus occurrámus óbviam Christo, et per ipsum in gáudium introeámus ætérnum: Qui tecum vivit etc.

DICHIARAZIONE.

Il Prefazio dicesi per lodar Iddio col canto degli Angeli, e delle turbe, ed in esso esortati siamo ad aver la mente nostra affissa a' misterj divini, che si cominciano a rappresentare.

Hic

Hic mutat vocem in tonum Præfationis ferialis.

PEr ómnia sæcula sæculórum.
℟. Amen.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Sursum corda.
℟. Habémus ad Dóminum.
℣. Grátias agámus Dómino Deo nostro.
℟. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, æquum & salutáre, nos tibi semper, et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnipotens, ætérne Deus. Qui gloriáris in consílio sanctórum tuórum: Tibi enim sérviunt creatúræ tuæ; quia te solum auctórem et Deum cognóscunt, et omnis factúra tua te colláudat, et benedícunt te sancti tui. Quia illud magnum Unigéniti tui nomen coram régibus & potestátibus hujus sæculi, líbera voce confiténtur. Cui assístunt Angeli et Archángeli, Throni et Dominatiónes: cumque omni milítia cœléstis exércitus, hymnum glóriæ tuæ cóncinunt, sine fine dicéntes:

Cantatur a Choro in tono feriali,

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dóminus Deus Sabaoth. Pleni sunt cœli & terra, glória tua, Hosánna in excélsis. Benedíctus qui venit in nómine Dómini. Hosanna in excélsis.

DICHIARAZIONE.

Queste Orazioni mostrano, qual sia il mistero, ed il significato dei rami dell' olivo, e della palma, e come ajutati vengano gli uomini da essi col mezzo della divina grazia.

Deinde Sacerdos dicit, ℣. Dóminus vobíscum. ℟. Et cum spíritu tuo. Orémus. Oratio.

PEtimus Dómine sancte, Pater omnípotens, ætérne Deus; ut hanc creatúram olivæ, quam ex ligni matéria prodíre jussísti, quamque colúmba rédiens ad arcam próprio pértulit ore, bene ✠ dícere et sancti ✠ ficáre dignéris, ut quicúmque ex ea recéperint, accípiant sibi protectiónem ánimæ et córporis: fiátque, Dómine, nostræ salútis remédium, tuæ grátiæ sacraméntum. Per Dóminum. ℟. Amen.

Oré-

Orémus.

DEus, qui dispérsa cóngregas, et congregáta consérvas; qui pópulis óbviam Jesu ramos portántibus benedixísti: béne ✠ dic étiam hos ramos palmæ et olívæ, quos tui fámuli ad honórem nóminis tui fidéliter suscípiunt, ut in quemcúmque locum introdúcti fúerint, tuam benedictiónem habitatóres loci illíus consequántur: et omni adversitáte effugata, déxtera tua prótegat quos redémit Jesus Christus Fílius tuus Dóminus noster: Qui tecum vivit & regnat in unitáte.

℟. Amen.

Orémus.

DEus, qui miro dispositiónis órdine, ex rebus étiam insensibílibus dispensatiónem nostræ salútis osténdere voluísti: da quæsumus; ut devóta tuórum corda fidélium salúbriter intélligant, quid mystice desígnet in facto, quod hódie cœlésti lúmine afflata, Redemptóri óbviam procédens, palmárum atque olivárum ramos vestígiis ejus turba substrávit. Palmarum ígitur rami de

mortis príncipe triúmphos expéctant: súrculi vero olivárum spirituálem unctiónem advenísse quodámmodo clamant. Intelléxit enim jam tunc illa hóminum beáta multitúdo præfigurári: qui Redémptor noster humánis cóndolens miseriis pro totíus mundi vita cum mortis príncipe esset pugnatúrus, ac moriéndo triumphatúrus. Ei ídeo tália óbsequens administrávit, quæ in illo & triúmphos victóriæ, et misericórdiæ pinguédinem declarárent. Quod nos quoque plena fide, et factum et significátum retinéntes, te Dómine sancte Pater omnípotens, ætérne Deus, per eúmdem Dóminum nostrum Jesum Christum supplíciter exorámus; ut in ipso, atque per ipsum, cujus nos membra fieri voluísti, de mortis império victóriam reportántes, ipsíus gloriósæ resurrectiónis partícipes esse mereámur: Qui tecum vivit & regnat in unitáte etc. ℟. Amen.

Orémus.

DEus, qui per olívæ ramum, pacem terris colúmbam nuntiá-

tiáre jussísti: præsta quæsumus; ut hos olívæ, ceterarúmque árborum ramos cœlésti bene ✠ dictióne sanctífices; ut cuncto pópulo tuo proficiant ad salutem. Per Christum Dóminum nóstrum.

℟. Amen.

O rémus.

BEne ✠ dic, quæsumus Dómine, hos palmarum, seu olivárum ramos: et præsta, ut quod pópulus tuus in tui veneratiónem hodierna die corporáliter agit, hoc spirituáliter summa devotióne perfíciat, de hoste victóriam reportándo, et opus misericórdiæ summópere diligéndo. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum: Qui tecum vivit, etc.

Hic rami asperguntur aqua benedicta, dicendo Antiphonam. Asperges me Dómine, etc. sine cantu, et sine Psalmo, & incensantur. Deinde dicit Sacerdos: Dóminus vobíscum. ℟. Et cum spíritu tuo.

O rémus.

DEus, qui Fílium tuum Jesum Christum Dóminum nostrum

pro salúte nostra in hunc mundum misísti, ut se humiliáret ad nos, et nos revocáret ad te: cui étiam, dum Jerúsalem veníret, ut adimpléret Scriptúras, credéntium populórum turba, fidelíssima devotióne vestiménta sua cum ramis palmárum in via sternébant: præsta quæsumus, ut illi fidei viam præparémus, de qua remóto lapide offensiónis, et petra scándali fróndeant apud te opera nostra justítiæ ramis: ut ejus vestígia sequi mereámur: Qui tecum vivit et regnat in unitáte etc.

Postea Sacerdos stans ante Altare versus ad populum distribuit ramos, primo clericis, deinde laicis. Interim a choro cantatur:

Antiph. Púeri Hebræórum portántes ramos olivárum obviavérunt Dómino clamántes, et dicéntes: Hosánna in excélsis.

Alia Antiph. Púeri Hebræórum vestiménta prosternébant in via, & clamábant dicéntes: Hosanna filio David: benedíctus, qui venit in nómine Dómini.

Quæ

Quæ si non sufficiant, repetantur quousque ramorum distributio finiatur.

Deinde dicit Sacerdos ℣. Dóminus vobíscum. ℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus.

Omnípotens sempitérne Deus, qui Dóminum nostrum Jesum Christum super pullum ásinæ sedére fecísti, et turbas populórum vestimenta, vel ramos árborum in via stérnere et Hosánna decantáre in laudem ipsíus docuísti; da quæsumus; ut illórum innocéntiam imitári possímus, et eórum méritum cónsequi mereámur. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

Postea fit Processio, et cantantur Antiphonæ subscriptæ quousque redeunt ad Ecclesiam.

DICHIARAZIONE.

La Processione è fatta dalla Chiesa, affinchè i fedeli collo spirito accompagnando il Signore, si ricordino con qual lode introdotto ei fosse nella città, e quanta bassezza dimostrasse avere per noi in questo giorno: il che tutto chiaramente dalle Antifone ci vien ricordato.

Antiphona. Matth. 21. Cum ap-

propinquáret Dóminus Jerosólymam, misit duos ex discípulis suis, dicens: Ite in castéllum, quod contra vos est: et inveniétis pullum ásinæ alligátum, super quem nullus hóminum sedit: sólvite, et addúcite mihi. Si quis vos interrogáverit, dícite: Opus Dómino est. Solvéntes adduxérunt ad Jesum: et imposuérunt illi vestiménta sua, & sedit super eum: álii expandébant vestimenta sua in via: álii ramos de arbóribus sternébant: et qui sequebántur, clamábant: Hosánna, benedíctus, qui venit in nómine Dómini: benedíctum regnum patris nostri David: Hosánna in excélsis: miserére nostri, fili David.

Alia Antiph. Cum audísset pópulus, quia Jesus venit Jerosólymam, accepérunt ramos palmárum: et exiérunt ei óbviam, et clamábant púeri, dicéntes: Hic est, qui ventúrus est in salútem pópuli: Hic est salus nostra, et redémptio Israel. Quantus est iste, cui Throni et Dominatiónes occúrrunt! Noli timére filia Sion: ecce Rex tuus venit ti-

tibi, sedens super pullum ásinæ, sicut scriptum est: Salve Rex fabricátor mundi, qui venísti redímere nos.

Alia Antiph. Joan. 12. Ante sex dies solémnis Paschæ, quando venit Dóminus in civitátem Jerúsalem, occurrérunt ei púeri, et in mánibus portábant ramos palmárum, & clamábant voce magna, dicéntes: Hosánna in excélsis, benedíctus, qui venísti in multitúdine misericórdiæ tuæ: Hosánna in excélsis.

Alia Antiph. Occúrrunt turbæ cum flóribus et palmis Redemptóri óbviam, et victóri triumphánti digna dant obséquia: Fílium Dei ore gentes prædicant: et in laudem Christi voces tonant per núbila: Hosánna in excélsis.

Alia Antiph. Cum Angelis et puéris fidéles inveniámur, triumphatóri mortis clamántes: Hosánna in excélsis.

Alia Antiph. Turba multa, quæ convénerat ad diem festum, clamábat Dómino: Benedíctus, qui venit in nómine Dómini, Hosánna in excélsis.

Cum autem perventum fuerit ad Ecclesiam, confestim duo, vel quatuor cantores in eam ingrediuntur, et clauso ostio, facieque conversa ad Processionem incipiunt ℣. Glória, laus, et honor, etc.

DICHIARAZIONE.

Teodolfo vescovo d'Orleans fu posto prigione in Andegavi da Lodovico Pio imperatore, e figlio di Carlo Magno, per false accuse de' suoi emoli. Passando Lodovico in tal Processione dalla carcere ove Teodolfo stava, fu supplicato da lui, che fermar si volesse alquanto, e così il vescovo questi versi da lui quivi composti, disse cantando in tal maniera, che sovramodo aggradirono all' imperatore, onde subito fu liberato, e riposto nella sua dignità. Quindi si prese dalla sua Chiesa, e di mano in mano da tutte le altre il costume di cantarli, come si fa in simile giorno.

Lo star alcuni cantando entro la Chiesa chiusa, ed altri di fuori, che lor rispondono: dimostra che gli Angeli innanzi la Resurrezione, e trionfo di Cristo stavano nel cielo, serrato agli uomini, e lodando Iddio, pregavano, che le rovine ristorasse. A questi i buoni mortali, affidati alla speme divina,

al-

altresì cantavano rispondendo; e pregando, che tosto a quelli fossero congiunti.

Qui vero foris stant, mox illud repetant.

Deinde cantores, qui in Ecclesia sunt, reliquos versus prosequuntur, et qui foris stant, ad quoslibet duos versus respondent:

Cantores incipiunt: Glória, laus, et honor, tibi sit Rex Christe Redemptor. Cui puerile decus prompsit Hosánna pium.

Cantores. Israel es tu Rex, Davidis et inclyta proles. Nómine qui in Dómini Rex benedícte venis.

Chorus. Glória, laus, etc.

Cantores. Cœtus in excélsis te laudat cælicus omnis. Et mortális homo, et cuncta creáta simul.

Chorus. Glória, laus, etc.

Cantores. Plebs Hebræa tibi cum palmis óbvia venit. Cum prece, voto, hymnis, ádsumus ecce tibi.

Chorus. Glória, laus, etc.

Cantores. Hi tibi passuro solvébant múnia laudis: Nos tibi regnánti pángimus ecce melos.

Chorus. Glória, laus, etc.
Cantores. Hi placuére tibi, pláceat devótio nostra: Rex bone, Rex clemens, cui bona cuncta placent.
Chorus. Glória, laus, etc.

DICHIARAZIONE.

Ora quei di fuori s' uniscono con quei di dentro, e fassi un corpo solo, significando, che questo entrare qual oggi ha fatto Cristo in Gerusalemme, figurava, che coll' entrata sua nella Città del Paradiso dovevano i giusti unirsi cogli Angeli, ed aver i segni e le palme della vittoria gloriosamente trionfanti.

Postea intrat Processio Ecclesiam, cantando ℟. Ingrediénte Dómino in sanctam civitátem, Hebræórum púeri resurrectiónem vitæ pronuntiántes, * Cum ramis palmárum Hosánna clamábant in excélsis.
℣. Cum audísset pópulus, quod Jesus veníret Jerosólymam, exiérunt óbviam ei. Cum ramis.
Et non dicitur Glória Patri.
Deinde dicitur Missa et rami tenentur in manibus usque in finem.

DOMINICA IN PALMIS.

Statio ad sanctum Joannem in Laterano.

AD MISSAM.

DICHIARAZIONE.

Dopo la Processione si celebra la Messa, vera memoria della morte del Signore, acciò si sappia, ch' egli entrando in Gerusalemme, al luogo s' appressò del suo patimento, come Agnello figurato nella Legge, il quale certi giorni prima della Pasqua esser dovea in casa degli Ebrei.

Introitus. Psalm. 21.

DOmine, ne longe fácias auxílium tuum a me, ad defensiónem meam áspice: líbera me de ore leónis, et a córnibus unicórnium humilitátem meam.

Psalmus ibid. Deus, Deus meus, réspice in me, quare me dereliquísti? longe a salute mea verba delictórum meórum.

Iterum. Dómine, ne longe.

DICHIARAZIONE.

Questo Introito, l' Orazione, e l' Epistola trattano del patire di Cristo, e del

del frutto, che ha fatto, e della carità, e mansuetudine, qual patendo, verso di noi ha dimostrato; onde meritò dal Padre l' adorazione del suo nome in ogni tempo.

Orémus.

OMnípotens sempitérne Deus, qui humáno géneri, ad imitándum humilitátis exémplum, Salvatórem nostrum carnem súmere, et crucem subíre fecísti: concéde propítius; ut et patiéntiæ ipsíus habére documénta, et resurrectiónis consórtia mereámur. Per eúmdem Dóminum.

Hæc Oratio tantum dicitur.

Lectio Epístolæ beáti Pauli Apóstoli ad Philippénses. Cap. 2.

FRatres: Hoc enim sentíte in vobis, quod et in Christo Jesu: qui cum in forma Dei esset, non rapínam arbitrátus est esse se æquálem Deo: sed semetípsum exinanívit formam servi accípiens, in similitúdinem hóminum factus, et hábitu invéntus ut homo. Humiliávit semetípsum, factus obédiens usque ad mortem, mortem autem Crucis. Propter quod et Deus exaltávit

vit

vit illum, et donávit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nómine Jesu omne genu flectátur, (Hic genuflectitur) cœléstium, terréstrium et infernórum: et omnis lingua confiteátur, quia Dóminus Jesus Christus in glória est Dei Patris.

DICHIARAZIONE.

Il seguente Graduale, dicesi perchè anticamente usavasi di dirlo sù i gradini dell' Altare. E seguita dopo l' Epistola, mostrando, che a quanto imparato abbiamo in quella Lezione, corrisponderemo con le opere nostre, e che di grado in grado cammineremo al colmo delle virtù. Vero è, che la Chiesa in questo Graduale dice in persona del Signore al Padre Eterno, quel medesimo che nell' Epistola s' è accennato.

Graduale. Psal. 72. Tenuísti manum déxteram meam, et in voluntáte tua deduxísti me: et cum glória assumpsísti me.

℣. Quam bonus Israel Deus rectis corde! mei autem pene moti sunt pedes, pene effúsi sunt gressus mei: quia zelávi in peccatóribus, pacem peccatórum videns.

DI-

DICHIARAZIONE.

Il Tratto rappresenta cosa mesta, ed è Cantico lagrimevole e di pianto, però in questo seguente veggonsi le giuste querele del Salvatore dette in vece di lui da Davide Profeta, e si raccontano i travagli sofferti nella Passione. Dicesi Tratto dalla parola Traho, *poichè lungamente, e con prolissità di parole è composto, e cantasi con melodia aspra e lugubre.*

Tractus. Psalm. 21. Deus, Deus meus, réspice in me: quare me dereliquísti?

℣. Longe a salúte mea verba delictórum meórum.

℣. Deus meus clamabo per diem, nec exáudies: in nocte, et non ad insipiéntiam mihi.

℣. Tu autem in sancto hábitas, laus Israel.

℣. In te speravérunt patres nostri: speravérunt, et liberásti eos.

℣. Ad te clamavérunt, et salvi facti sunt: in te speravérunt, et non sunt confusi.

℣. Ego autem sum vermis, et non homo: oppróbrium hóminum, et abjéctio plebis.

℣. Omnes,

℣. Omnes, qui vidébant me, aspernabántur me: locúti sunt labiis: et movérunt caput.

℣. Sperávit in Dómino, erípiat eum: salvum faciat eum: quóniam vult eum.

℣. Ipsi vero consideravérunt, et conspexérunt me: divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem.

℣. Líbera me de ore leónis, et a córnibus unicórnium humilitátem meam.

℣. Qui timétis Dóminum, laudáte eum: univérsum semen Jacob magnificáte eum.

℣. Annuntiábitur Dómino generátio ventúra: et annuntiábunt cœli justítiam ejus.

℣. Pópulo, qui nascétur, quem fecit Dóminus.

Passio Domini absque benedictione dicitur: et sine Dóminus vobíscum. Et sine luminaribus, et incenso, absoluteque incipitur, nec respondetur Glória tibi, Dómine.

Pervento tamen ad partem illam, quæ in tono Evangelii legitur, be-

ne-

nedictio petitur, et incensatur liber, sine luminaribus, sicut consuetum est fieri ad Evangelium. Quod et in aliis diebus servatur, quando legitur Passio. In Parasceve autem nec petitur benedictio, nec incensatur liber.

DICHIARAZIONE.

Quattro essendo stati gli Scrittori della Passione del Figliuolo di Dio, ciascun di quelli ordinò Papa Alessandro, che letto fosse in questi giorni con quel medesimo ordine, col quale essi la scrissero. E perchè S. Matteo il primo fu, avendo ciò fatto nell' anno 41. *della salute nostra, e settimo dopo la Passione di Cristo, anco prima degli altri usar si doveva in questo giorno. Quegli che legger, o cantar lo deve, non chiede la benedizione, come negli altri Evangelj far si suole, perchè raccontasi, che tolto è stato l' Autore, da cui siamo benedetti. Non si portano i lumi, essendo morto il fonte della luce. Non si adopera l' incenso per mostrare, che il fervore della divozione, e orazione significato in lui, negli Apostoli, fu intiepidito, e quasi affatto estinto. Non si dice il* Dominus vobiscum, *in detestazione del saluto di Giuda, fatto a Cristo. Si tace il* Gloria tibi Domine, *essendo che il Salvatore da' Giudei fu villaneggiato, ed ap-*

appresso loro non glorioso, ed onorato; ma come obbrobrio degli uomini, ed abbiettissimo si vede stare. Le parole di Cristo si dicono in diverso tuono da tutte le altre, significando che più dolcemente udivansi da quella benedetta bocca, che da ogni altra, che mai stata si sia, quantunque dette fossero dall' Evangelista stesso. Quelle della turba, con aspro modo, e con canto strepitoso vengono proferite, per additare, che con grande amarezza d'animo parlavano di Cristo, e che ne' loro cuori non era, fuor che tristezza, e pensieri infuriati.

Passio Dómini nostri Jesu Christi secúndum Matthæum.

Cap. 26.

IN illo témpore: Dixit Jesus discípulis suis: ✠ Scitis, quia post bíduum Pascha fiet, et Fílius hóminis tradétur, ut crucifigátur. C Tunc congregáti sunt príncipes sacerdótum, et senióres pópuli in átrium príncipis sacerdótum, qui dicébatur Caiphas, et consílium fecérunt, ut Jesum dolo tenérent, et occíderent. Dicébant autem: S Non in die festo, ne forte tumultus fieret in pópulo. C Cum autem Jesus esset in Bethánia in domo Simónis leprósi, accéssit ad eum múlier habens alabástrum unguénti pretiósi, et effúdit super caput ipsíus recumbéntis. Vidéntes autem discípuli, indignáti sunt, dicentes: S Ut quid perdítio hæc? Pótuit enim istud venúmdari multo, et dari paupéribus. C Sciens autem Jesus, ait illis: ✠ Quid molésti estis huic mulíeri? Opus enim bonum operá-

ráta est in me. Nam semper páuperes habétis vobíscum: me autem non semper habétis. Mittens enim hæc unguéntum hoc in corpus meum, ad sepeliéndum me fecit. Amen dico vobis, ubicúmque prædicátum fuérit hoc Evangélium in toto mundo, dicétur et quod hæc fecit in memóriam ejus. C Tunc ábiit unus de duódecim, qui dicebátur Judas Iscariótes, ad príncipes sacerdótum, et ait illis: S Quid vultis mihi dare, et ego vóbis eum tradam? C At illi constituérunt ei trigínta argénteos. Et exínde quærébat opportunitátem, ut eum tráderet. Prima autem die azymórum accessérunt discípuli ad Jesum, dicentes: S Ubi vis parémus tibi comédere Pascha? C At Jesus dixit: ✠ Ite in civitátem ad quemdam, et dicite ei: Magíster dicit: Tempus meum prope est, apud te fácio Pascha cum discípulis meis. C Et fecérunt discípuli, sicut constítuit illis Jesus, et paravérunt Pascha. Véspere autem facto, discumbébat cum duódecim discípulis suis. Et edéntibus il-

illis, dixit: ✠ Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditúrus est. C Et contristáti valde, cœpérunt singuli dícere: S Numquid ego sum, Dómine? C At ille respóndens, ait: ✠ Qui intíngit mecum manum in parópside, hic me tradet. Fílius quidem hóminis vadit, sicut scriptum est de illo. Væ autem hómini illi, per quem Fílius hóminis tradétur. Bonum erat ei, si natus non fuísset homo ille. C Respóndens autem Judas, qui trádidit eum: dixit: S Numquid ego sum, Rabbi? C Ait illi: ✠ Tu dixísti. C Cœnántibus autem eis, accépit Jesus panem, et benedíxit, ac frégit, dedítque discípulis suis: et ait: ✠ Accípite, et comédite, Hoc est corpus meum. C Et accípiens cálicem, grátias egit, et dedit illis, dicens: ✠ Bíbite ex hoc omnes: Hic est enim sanguis meus novi testaménti, qui pro multis effundétur in remissiónem peccatórum. Dico autem vóbis: non bibam ámodo de hoc genímine vitis usque in diem illum, cum illud bibam vobí-

bíscum novum in regno Patris mei. C Et hymno dicto, exiérunt in montem Olivéti. Tunc dicit illis Jesus: ✠ Omnes vos scándalum patiémini in me in ista nocte. Scriptum est enim: Percútiam pastórem, et dispergéntur oves gregis. Postquam autem resurréxero, præcédam vos in Galilæam. C Respóndens autem Petrus, ait illi: S Et si omnes scandalizáti fúerint in te, ego numquam scandalizábor. C Ait illi Jesus: ✠ Amen dico tibi, quia in hac nocte, ántequam gallus cantet, ter me negábis. C Ait illi Petrus: S Etiam si oportúerit me mori tecum, non te negábo. C Simíliter et omnes discípuli dixérunt. Tunc venit Jesus cum illis in villam, quæ dicitur Gethsémani, et dixit discípulis suis: ✠ Sedéte hic donec vadam illuc, et orem. C Et assúmpto Petro, et duóbus fíliis Zebedæi, cœpit contristári, et mœstus esse. Tunc ait illis: ✠ Tristis est ánima mea usque ad mortem: sustinéte hic et vigiláte mecum. C Et progréssus pusíllum, prócidit in fáciem suam, orans,

orans, et dicens, ✠ Pater mi, si possíbile est, tránseat a me calix iste. Verúmtamen non sicut ego volo, sed sicut tu: C Et venit ad discípulos suos, et invénit eos dormiéntes. Et dicit Petro: ✠ Sic non potuístis una horâ vigiláre mecum? Vigiláte, et oráte, ut non intrétis in tentatiónem. Spíritus quidem promptus est, caro autem infirma. C Iterum secúndo ábiit, et orávit, dicens: ✠ Pater mi, si non potest hic calix transíre, nisi bibam illum, fiat volúntas tua. C Et venit íterum, et invénit eos dormiéntes. Erant enim óculi eórum graváti. Et relíctis illis, íterum ábiit et orávit tértio, eúmdem sermónem dicens. Tunc venit ad discipulos suos, et dicit illis: ✠ Dormíte jam, et requiéscite: ecce appropinquávit hora, et Fílius hóminis tradétur in manus peccatórum. Súrgite, eámus: ecce appropinquávit qui me tradet. C Adhuc eo loquénte, ecce Judas unus de duódecim venit, et cum eo turba multa cum gládiis et fústibus, missi a princípibus Sacerdótum, et se-

nióribus pópuli. Qui autem trádidit eum, dedit illis signum, dicens: S Quemcúmque osculátus fúero, ipse est, tenéte eum. C Et conféstim accédens ad Jesum, dixit: S Ave Rabbi. C Et osculátus est eum. Dixítque illi Jesus: ✠ Amíce, ad quid venísti? C Tunc accessérunt, et manus injecérunt in Jesum, et tenuérunt eum. Et ecce unus ex his, qui erant cum Jesu, exténdens manum, exémit gládium suum, et percútiens servum príncipis sacerdótum, amputávit auríc ulam ejus. Tunc ait illi Jesus: ✠ Convérte gladium tuum in locum suum. Omnes enim, qui accéperint gládium, gládio períbunt. An putas, quia non possum rogáre Patrem meum, et exhibébit mihi modo plusquam duódecim legiónes Angelórum? Quómodo ergo implebúntur Scriptúræ: quia sic opórtet fieri? C In illa hora dixit Jesus turbis: ✠ Tamquam ad latrónem exístis cum gládiis, et fústibus comprehéndere me: quotídie apud vos sedébam docens in templo, et non me tenuístis. C

Hoc

Hoc autem totum factum est, ut adimpleréntur Scripturæ Prophetárum. Tunc discípuli omnes, relícto eo, fugérunt. At illi tenéntes Jesum, duxérunt ad Cáipham príncipem sacerdótum: ubi Scribæ, et senióres convénerant. Petrus autem sequebátur eum a longe, usque in átrium príncipis sacerdótum. Et ingréssus intro, sedébat cum minístris, ut vidéret finem. Príncipes autem sacerdótum, et omne concílium, quærébant falsum testimónium contra Jesum, ut eum morti tráderent, et non invenérunt, cum multi falsi testes accessíssent. Novíssime autem venérunt duo falsi testes, et dixérunt: S Hic dixit: Possum destrúere templum Dei, et post tríduum reædificáre illud. C Et surgens princeps sacerdótum, ait illi: S Nihil respóndes ad ea, quæ isti advérsum te testificántur? C Jesus autem tacébat. Et princeps sacerdótum ait illi: S Adjúro te per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus Fílius Dei. C Dicit illi Jesus: ✠ Tu dixisti: Verúmtamen dico vobis,

ámodo vidébitis Fílium hóminis sedéntem a dextris virtútis Dei, et veniéntem in núbibus cœli. C Tunc princeps sacerdótum scidit vestiménta sua, dicens: S Blasphemávit. Quid adhuc egémus téstibus? Ecce nunc audístis blasphémiam: quid vobis vidétur? C At illi respondéntes dixérunt S Reus est mortis. C Tunc expuérunt in fáciem ejus, et cólaphis eum cæcidérunt. Alii autem palmas in fáciem ejus dedérunt, dicéntes: S Prophetíza nobis, Christe, quis est, qui te percússit? C Petrus vero sedébat foris in átrio. Et accéssit ad eum una ancílla, dicens: S Et tu cum Jesu Galilæo eras. C At ille negávit coram ómnibus, dicens: S Néscio quid dicis. C Exeúnte autem illo jánuam, vidit eum ália ancílla, et ait his qui erant ibi: S Et hic erat cum Jesu Nazaréno. C Et íterum negávit cum juraménto: Quia non novi hóminem. Et post pusíllum accessérunt, qui stabant, et dixérunt Petro: S Vere et tu ex illis es; nam et loquéla tua maniféstum te facit. C

Tunc

Tunc cœpit detestári et juráre, quia non novísset hóminem. Et contínuo gallus cantávit. Et recordátus est Petrus verbi Jesu, quod díxerat: Priúsquam gallus cantet, ter me negábis. Et egréssus foras, flevit amáre. Mane autem facto, consílium iniérunt omnes príncipes sacerdótum, et senióres pópuli advérsus Jesum, ut eum morti tráderent. Et vinctum adduxérunt eum, et tradidérunt Póntio Piláto Præsidi. Tunc videns Judas, qui eum trádidit, quod damnátus esset, pœniténtia ductus, rétulit trigínta argénteos princípibus sacerdótum, et senióribus, dicens: S Peccávi, tradens sánguinem justum. C At illi dixérunt: S Quid ad nos? Tu víderis. C Et projéctis argénteis in templo recéssit: et ábiens, láqueo se suspéndit. Príncipes autem sacerdótum, accéptis argénteis, dixérunt: S Non licet eos míttere in córbonam: quia prétium sánguinis est. C Consílio autem ínito, emérunt ex illis agrum fíguli, in sepultúram peregrinórum. Propter hoc vocátus est ager ille,

Hacéldama, hoc est, ager sánguinis usque in hodiérnum diem. Tunc implétum est quod dictum est per Jeremíam dicéntem: Et accepérunt trigínta argénteos prétium appretiáti, quem appretiavérunt a filiis Israel, et dedérunt eos in agrum figuli, sicut constítuit mihi Dóminus. Jesus autem stetit ante Præsidem, et interrogávit eum Præses, dicens: S Tu es Rex Judæorum? C Dixit illi Jesus: ✠ Tu dicis. C Et cum accusarétur a Princípibus sacerdótum, et senióribus, nihil respóndit. Tunc dicit illi Pilátus: S Non audis quanta advérsum te dicunt testimónia? C Et non respóndit ei ad ullum verbum, ita ut mirarétur Præses veheménter. Per diem autem solémnem consuéverat Præses pópulo dimíttere unum vinctum, quem voluíssent. Habébat autem tunc vinctum insígnem, qui dicebátur Barábbas. Congregátis ergo illis, dixit Pilátus: S Quem vultis dimíttam vobis? Barábbam, an Jesum, qui dícitur Christus? C Sciébat enim quod per invídiam tradidíssent eum. Se-

dén-

dénte autem illo pro tribunáli, misit ad eum uxor ejus, dicens: S Nihil tibi, et justo illi: multa enim passa sum hódie per visum propter eum. C Príncipes autem sacerdótum, et senióres persuasérunt pópulis, ut péterent Barábbam, Jesum vero pérderent. Respóndens autem Præses, ait illis: S Quem vultis vobis de duóbus dimítti? C At illi dixérunt: S Barábbam. C Dicit illis Pilátus: S Quid ígitur fáciam de Jesu, qui dícitur Christus? C Dicunt omnes: S Crucifigátur. C Ait illis Præses: S Quid enim mali fecit? C At illi magis clamábant, dicéntes: S Crucifigátur. C Videns autem Pilátus, quia nihil profíceret, sed magis tumúltus fieret: accépta aqua, lavit manus coram pópulo, dicens: S Innocens ego sum a sánguine justi hujus: vos vidéritis. C Et respondens univérsus pópulus, dixit: S Sanguis ejus super nos, et super filios nostros. C Tunc dimísit illis Barábbam: Jesum autem flagellátum trádidit eis, ut crucifigerétur. Tunc mílites Præsidis suscipién-

piéntes Jesum in prætórium, congregavérunt ad eum univérsam cohórtem. Et exuéntes eum, chlámydem coccíneam circumdedérunt ei. Et plecténtes corónam de spinis, posuérunt super caput ejus, et arúndinem in déxtera ejus. Et genu flexo ante eum, illudébant ei, dicéntes: S Ave Rex Judæórum. C Et expuéntes in eum, accepérunt arúndinem, et percutiébant caput ejus. Et postquam illusérunt ei, exuérunt eum chlámyde, et induérunt eum vestiméntis ejus, et duxérunt eum, ut crucifigerent. Exeuntes autem, invenérunt hóminem Cyrenæum, nómine Simónem: hunc angariavérunt, ut tólleret crucem ejus: Et venérunt in locum, qui dícitur Gólgotha, quod est Calváriæ locus. Et dedérunt ei vinum bíbere cum felle mistum. Et cum gustásset, noluit bíbere. Póstquam autem crucifixérunt eum, divisérunt vestiménta ejus, sortem mitténtes: ut implerétur quod dictum est per Prophétam dicéntem: Divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem.

tem. Et sedéntes servábant eum: Et imposuérunt super caput ejus causam ipsíus scriptam: Hic est Jesus Rex Judæórum. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrónes: unus a dextris, et unus a sinístris. Prætereúntes autem blasphemábant eum, movéntes cápita sua, et dicéntes: S Vah qui déstruis templum Dei, et in triduo illud reædíficas; salva temetípsum. Si Fílius Dei es, descénde de Cruce. C Simíliter, et príncipes sacerdótum illudéntes cum Scribis et senióribus, dicébant: S Alios salvos fecit, seípsum non potest salvum fácere: si Rex Israel est, descéndat nunc de Cruce, et crédimus ei: confidit in Deo: líberet nunc si vult eum, dixit enim: Quia Fílius Dei sum. C Idípsum autem et latrónes, qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei. A sexta autem hora ténebræ factæ sunt super univérsam terram usque ad horam nonam. Et circa horam nonam clamávit Jesus voce magna, dicens: ✠ Eli, Eli, lammasabacthháni? C Hoc est: ✠ Deus meus, Deus meus, ut

quid dereliquísti me? C Quidam autem illic stantes, et audiéntes, dicébant: S Elíam vocat iste. C Et contínuo currens unus ex eis, accéptam spóngiam implévit acéto, et impósuit arúndini, et dabat ei bíbere. Céteri vero dicébant: S Sine, videámus an véniat Elías líberans eum. C Jesus autem íterum clamans voce magna, emísit spíritum. (Hic genuflectitur, et pausatur aliquantulum.) Et ecce velum templi scissum est in duas partes, a summo usque deórsum. Et terra mota est, et petræ scissæ sunt, et monuménta apérta sunt, et multa córpora sanctórum, qui dormíerant, surrexérunt. Et exeúntes de monuméntis post resurrectiónem ejus, venérunt in sanctam civitátem, et apparuérunt multis. Centúrio autem, et qui cum eo erant, custodiéntes Jesum, viso terræmótu, et his, quæ fiébant, timuérunt valde dicéntes: S Vere filius Dei erat iste. C Erant autem ibi mulíeres multæ a longe, quæ secútæ erant Jesum a Galilæa ministrántes ei, inter quas erat María

ría Magdaléne, et María Jacóbi, et Joseph mater, et mater filiórum Zebedæi. Cum autem sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathæa, nómine Joseph, qui et ipse discípulus erat Jesu. Hic accéssit ad Pilátum, et pétiit corpus Jesu. Tunc Pilátus jussit reddi corpus. Et accépto córpore, Joseph invólvit illud in síndone munda. Et pósuit illud in monuménto suo novo, quod excíderat in petra. Et advólvit saxum magnum ad óstium monuménti, et ábiit. Erat autem ibi María Magdaléne, et áltera María, sedéntes contra sepúlchrum.

DICHIARAZIONE.

Finita la narrazione di S. Matteo sopra la Passione di Cristo, questo che ora seguita, s' appartiene a ciò, che occorse dopo la sepoltura insino alla risurrezione. Edessendo parole dell' Evangelista, quindi avviene, che diconsi nel tuono proprio dell' Evangelio, e che anco si chiede la benedizione. Adoprasi l' incenso, poichè solito è da usarsi attorno dei sepolcri de' morti, e qui si tratta della sepoltura del Signore. E se non s' accendono i lumi, la cagione è

perchè ha detto poco prima S. Matteo, che Cristo vera luce del Mondo spirò sulla Croce: e raccontasi, come fu sepolto da' suoi discepoli.

Hic petitur benedictio, et cantatur in tono Evangelii.

ALtera autem die, quæ est post Parasceven, convenérunt príncipes sacerdótum, et pharisæi ad Pilátum, dicéntes, Dómine, recordáti sumus, quia sedúctor ille dixit adhuc vivens: Post tres dies resúrgam. Jube ergo custodíri sepúlchrum usque in diem tértium: ne forte véniant discípuli ejus, et furéntur eum, et dicant plebi: Surréxit a mórtuis; et erit novíssimus error pejor prióre. Ait illis Pilátus: Habétis custódiam: ite, custodíte, sicut scitis. Illi autem abeúntes, muniérunt sepúlchrum signántes lápidem cum custódibus.

Et dicitur: Credo in unum Deum &c.

Offertorium. Psalm. 68. Impropérium expectávit cor meum, et misériam, et sustínui, qui simul mecum contristarétur, et non fuit, con-

consolántem me quæsivi, et non invéni: et dedérunt in escam meam fel, et in siti mea potavérunt me acéto.

Præfatio.

PEr ómnia sæcula sæculórum.
℟. Amen.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Sursum corda.
℟. Habémus ad Dóminum.
℣. Grátias agámus Dómino Deo nostro.
℟. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, æquum et salutáre, nos tibi semper, et ubíque grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnípotens, ætérne Deus.

Qui salútem humáni géneris in ligno crucis constituísti: ut unde mors oriebátur, inde vita resúrgeret: et qui in ligno vincébat, in ligno quoque vincerétur: per Christum Dóminum nostrum. Per quem majestátem tuam laudant Angeli, adó-

adórant Dominatiónes, tremunt Potestátes. Cœli, cœlorúmque virtútes, ac beáta Séraphim, sócia exultatióne concélebrant. Cum quibus et nostras voces, ut admítti júbeas deprecámur, súpplici confessióne dicéntes: Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dóminus Deus Sábaoth: Pleni sunt cœli et terra Glória tua: Hosánna in excélsis: Benedíctus qui venit in nómine Dómini. Hósanna in excélsis.

Communio. Matth. 26. Pater, si non potest hic calix transíre, nisi bibam illum: fiat volúntas tua.

Postcommunio.

PEr hujus, Dómine, operatiónem mystérii, et vítia nostra purgéntur, et justa desidéria compleántur. Per Dóminum etc.

FERIA SECUNDA.

AD MISSAM.

Statio ad sanctam Praxedem.

Introitus. Psal. 34.

JUdica, Dómine, nocéntes me, expúgna impugnántes me, apprehénde arma et scutum, et exúrge in adjutórium meum, Dómine virtus salútis meæ.
Psalm. ibid. Effúnde frámeam, et conclúde advérsus eos, qui persequúntur me; dic animæ meæ, Salus tua ego sum.
Iterum. Júdica Dómine.

Oratio.

DA, quæsumus, omnípotens Deus ut qui in tot advérsis ex nostra infirmitáte deficimus, intercedénte unigéniti Fílii tui passióne respirémus: Qui tecum vivit, et regnat etc.

L e-

Léctio Isaíæ Prophétæ.
Cap. 5.

IN diébus illis: Dixit Isaías: Dóminus Deus apéruit mihi aurem; ego autem non contradíco: retrórsum non ábii. Corpus meum dedi percutiéntibus, et genas meas velléntibus. Fáciem meam non avérti ab increpántibus et conspuéntibus in me. Dóminus Deus auxiliátor meus, ídeo non sum confúsus. Ideo pósui fáciem meam, ut petram duríssimam, et scio quóniam non confúndar. Juxta est qui justíficat me; quis contradícet mihi? Stemus simul, quis est adversárius meus? Accédat ad me. Ecce Dóminus Deus auxiliátor meus: quis est, qui condémnet me? Ecce omnes quasi vestiméntum conteréntur: tínea cómedet eos. Quis ex vobis timens Dóminum, áudiens vocem servi sui? Qui ambulávit in ténebris, et non est lumen ei: speret in nómine Dómini, et innitátur super Deum suum.
Graduale. Psal. 34. Exúrge Dómine, et inténde judício meo, Deus meus,

meus, et Dóminus meus in causam meam. ℣. Effúnde frámeam, et conclúde advérsus eos, qui me persequúntur.

Tractus. Psalm. 102. Dómine, non secúndum peccáta nostra, quæ fécimus nos: neque secúndum iniquitátes nostras retríbuas nóbis.

Psalm. 78. Dómine ne memíneris iníquitatum nostrárum antiquárum, cito antícipent nos misericórdiæ tuæ, quia páuperes facti sumus nimis.

Hic genuflectitur. ℣. Adjuva nos Deus, salutáris noster, et propter glóriam nóminis tui Dómine líbera nos: et propítius esto peccátis nostris, propter nomen tuum.

DICHIARAZIONE.

Betania poco meno di due miglia lontana era da Gerusalemme, ed ivi stava Lazaro, e le sorelle, ma non erano patroni, come alcuni malamente dicono, essendo i Romani soli i liberi signori di tutta la Giudea.

Questa Cena fatta sei giorni prima della Pasqua, che comincia il Giovedì sera, venne ad essere il Sabato passato: ma si legge in questo giorno, per mostrare la occasione presa da Giuda di vender Cri-

Cristo: e voler egli rimborsar parte del danaro, qual giudicò valere l' unguento adoperato dalla Maddalena, ora, ed anco nel Mercordì seguente, ungendo il capo del medesimo suo Maestro.

Due volte unse questa donna i piedi a Cristo, la prima delle quali fu nella sua conversione, e la seconda presso di Lazaro sei giorni avanti la Pasqua, come qui si dice. Una volta sola gli unse il capo, trovandosi in casa di Simone il mercordì, nel quale fu venduto da Giuda.

L' unger i piedi anticamente non fu in usanza agli Ebrei, e solamente appresso qualche Ateniense nobile, di stato grande alle fiate usavasi; ma la unzione del capo spezialmente ne' conviti, si frequentava in tutta la Palestina.

L' unguento Nardino è così chiamato dal Nardo, erba di molto odore, e preziosa, che con altre cose delicatissime si compone. Lo nomina qui l' Evangelista pistici, cioè non falsificato, e nell' Evangelio di S. Marco dirassi unguento Nardi spicati, *poichè in farlo non tutto il Nardo adopravasi, ma la sua spica solo: era dalle donne Romane avuto in istima oltre ogni credenza. E da questo possiamo inferire, la Maddalena essere stata nobile, e molto ricca, usar potendo un unguento di tanto prezzo insino a tre fiate abbondantemente.*

✠ Sequéntia sancti Evangelii secúndum Joánnem.
Cap. 12.

ANte sex dies Paschæ venit Jesus Betlániam, ubi Lázarus fúerat mórtuus, quem suscitávit Jesus. Fecérunt autem ei cœnam ibi: et Martha ministrábat. Lázarus vero unus erat ex discumbéntibus cum eo. María ergo accépit libram unguénti nardi pístici pretiósi, et unxit pedes Jesu, et extérsit pedes ejus capíllis suis: et domus impléta est ex odóre unguénti. Dixit ergo unus ex discípulis ejus, Judas Iscariótes, qui erat eum traditúrus: Quare hoc unguéntum non væniit trecéntis denáriis, et datum est egénis? Dixit autem hoc, non quia de egénis pertinébat ad eum: sed quia fur erat, et lóculos habens, ea, quæ mittebántur, portábat. Dixit ergo Jesus: Sínite illam, ut in diem sepulturæ meæ servet illud. Páuperes enim semper habétis vobíscum: me autem non semper habé-

bétis. Cognóvit ergo turba multa ex Judæis, quia illic est, et venérunt, non propter Jesum tántum, sed ut Lázarum vidérent, quem suscitávit a mórtuis.

Offertorium. Psalm. 142. Eripe me de inimícis meis, Dómine: ad te confúgi, doce me fácere voluntátem tuam: quia Deus meus es tu.

Communio. Psalm. 34. Erubéscant, et revereántur simul, qui gratulántur malis meis: induántur pudóre et reveréntia, qui malígna loqúuntur advérsus me.

Postcommunio.

PRæbeant nobis, Dómine, divínum tua sancta fervórem: quo eórum pariter, et actu delectémur et fructu. Per Dóminum nostrum Jesum Christum etc.

Super populum. Orémus.
Humiliáte cápita vestra Deo.

Oratio.

ADjuva nos Deus salutáris noster: et ad beneficia recolénda,

da, quibus nos instauráre dignátus es, tríbue veníre gaudéntes. Per Dóminum.

FERIA TERTIA.

AD MISSAM.

Statio ad sanctam Priscam.

Introitus. Gal. 7.

NOs autem gloriári opórtet in Cruce Dómini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita, et resurréctio nostra: per quem salváti, et liberáti sumus.
Psalm. 66. Deus misereátur nostri, et benedícat nobis: illúminet vultum suum super nos, et misereátur nostri.
Iterum. Nos autem glóriari.

Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, da nobis ita Domínicæ passiónis

nis sacraménta perágere; ut indulgéntiam percípere mereámur. Per Dóminum.

Léctio Jeremíæ Prophétæ.
Cap. 11.

IN diébus illis: Dixit Jeremías, Dómine, demonstrásti mihi, et cognóvi: tunc ostendísti mihi stúdia eórum. Et ego quasi agnus mansuétus, qui portátur ad víctimam: et non cognóvi, quia cogitavérunt super me consília dicéntes: Mittámus lignum in panem ejus, et eradámus eum de terra vivéntium, et nomen ejus non memorétur ámplius. Tu autem Dómine Sábaoth, qui judicas juste, et probas renes et corda, vídeam ultionem tuam ex eis: tibi enim revelávi causam meam, Dómine Deus meus.

Graduale. Psalm. 34. Ego autem, dum mihi molésti essent, induébam me cilício, et humiliábam in jejúnio ánimam meam: et oratio mea in sinu meo convertétur.

℣. Judica, Dómine, nocéntes me, ex-

expúgna impugnántes me: apprehénde arma et scutum, et exúrge in adjutórium mihi.

DICHIARAZIONE.

Il primo anno, che S. Pietro si ritrovava in Roma, qual fu il quarantesimo quinto dopo la nascita del Signore, essendovi molti convertiti a Dio, Marco dá essi fu pregato a voler latinamente scrivere quanto l' Apostolo loro aveva predicato, per poter meglio colla Scrittura stessa, vedere a posta loro le azioni di Cristo. Pertanto Egli compose l' Evangelio, che venne confermato coll' autorità di S. Pietro, e pubblicato nella Chiesa, e così fu il secondo Scrittore Evangelico; per questo, nel secondo luogo eziandio si legge. E per dichiarazione, veggasi quanto si è detto di sopra a carte 42.

Passio Dómini nostri Jesu Christi secundum Marcum.

Cap. 14.

IN illo témpore: Erat Pascha, et Azyma post bíduum: et quærébant summi sacerdótes, et scribæ, quómodo Jesum dolo tenérent, et occíderent. Dicébant autem: S Non in die festo, ne forte tumúltus fieret in pópulo. C Et cum esset Jesus Bethániæ in domo Simónis leprósi, et recúmberet: venit múlier habens alabástrum unguénti nardi spicáti pretiósi: et fracto alabástro, effúdit super caput ejus. Erant autem quidam indígne feréntes intra semetípsos, et dicéntes: S Ut quid perdítio ista unguénti facta est? Póterat enim unguéntum istud venúndari plusquam trecéntis denáriis, et dari paupéribus. C Et fremébant in eam. Jesus autem dixit: ✠ Sínite eam: quid illi moléstí estis? bonum opus operáta est in me. Semper enim páuperes habétis vobíscum,

cum, et cum voluéritis, potéstis illis benefácere: me autem non semper habétis. Quod hábuit hæc, fecit: prævénit úngere corpus meum in sepultúram. Amen dico vobis: Ubicúmque prædicátum fúerit Evangélium istud in univérso mundo, et quod fecit hæc, narrábitur in memóriam ejus. C Et Judas Iscariótes, unus de duódecim, ábiit ad summos sacerdótes, ut próderet eum illis. Qui audiéntes, gavísi sunt: et promisérunt ei pecúniam se datúros. Et quærébat, quómodo illum opportúne tráderet. Et primo die azymórum, quando Pascha immolábant, dicunt ei discípuli: S Quo vis eámus, et parémus tibi, ut mandúces Pascha? C Et mittit duos ex discípulis suis, et dicit eis: ✠ Ite in civitátem, et occúrret vobis homo lagénam aquæ bájulans, sequímini eum, et quocúmque introíerit, dícite dómino domus, quia magíster dicit: Ubi est reféctio mea, ubi Pascha cum discípulis meis mandúcem? Et ipse vobis demonstrábit cœnáculum grande,

stra-

stratum: et illic paráte nobis. C Et abiérunt discípuli ejus, et venérunt in civitátem; et invenérunt sicut díxerat illis, et paravérunt Pascha. Véspere autem facto, venit cum duódecim, et discumbéntibus eis, et manducántibus, ait Jesus: ✠ Amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me, qui mandúcat mecum. C At illi cœpérunt contristári, et dícere ei singulátim: S Numquid ego? C Qui ait illis: ✠ Unus ex duódecim, qui intíngit mecum manum in catíno. Et filius quidem hóminis vadit, sicut scriptum est de eo, væ autem hómini illi, per quem Fílius hóminis tradétur. Bonum erat ei, si non esset natus homo ille. C Et manducántibus illis, accépit Jesus panem, et benedícens, fregit, et dedit eis, et ait: ✠ Súmite, hoc est corpus meum. C Et accépto cálice, grátias agens dedit eis, et bibérunt ex illo omnes. Et ait illis: ✠ Hic est sanguis meus novi testaménti, qui pro multis effundétur. Amen dico vobis, quia jam non bibam de hoc geni-

mine vitis usque in diem illum, cum illud bibam novum in regno Dei. C Et hymno dicto, exiérunt in montem Olivárum. Et ait eis Jesus: ✠ Omnes scandalizabímini in me in nocte ista: quia scriptum est: Percútiam pastórem, et dispergéntur oves. Sed postquam resurréxero, præcédam vos in Galilæam. C Petrus autem ait illi: S Et si omnes scandalizáti fúerint in te, sed non ego. C Et ait illi Jesus: ✠ Amen dico tibi, quia tu hódie in nocte hac, priúsquam gallus vocem bis déderit, ter me es negatúrus. C At ille ámplius loquebátur: S Et si oportúerit me simul cómmori tibi, non te negábo. C Simíliter autem et omnes dicébant. Et véniunt in prædium, cui nomen Gethsémani, et ait discípulis suis: ✠ Sedéte hic, donec orem. Et assumit Petrum, et Jacóbum, et Joánnem secum: et cœpit pavére, et tædére. Et ait illis: ✠ Tristis est ánima mea usque ad mortem: Sustinéte hic, et vigiláte. C Et cum processísset páululum, prócidit su-

per

per terram: et orábat, ut si fieri posset, transíret ab eo hora, et dixit: ✠ Abba, Pater, ómnia tibi possibília sunt, transfer cálicem hunc a me, sed non quod ego volo, sed quod tu. C Et venit, et invénit eos dormiéntes. Et ait Petro: ✠ Simon, dormis? Non potuísti una hora vigiláre? Vigiláte et oráte, ut non intrétis in tentatiónem. Spíritus quidem promptus est, caro vero infirma. C Et iterum ábiens orávit, eúmdem sermónem dicens: Et revérsus, dénuo invénit eos dormiéntes (erant enim óculi eórum graváti) et ignorábant quid respondérent ei. Et venit tértio, et ait illis: ✠ Dormíte jam, et requiéscite. Sufficit: venit hora: Ecce Fílius hóminis tradétur in manus peccatórum. Súrgite, eámus: ecce qui me tradet, prope est. C Et adhuc eo loquénte, venit Judas Iscariótes unus de duódecim, et cum eo turba multa cum gládiis, et lignis a summis sacerdótibus, et scribis, et senióribus. Déderat autem tráditor ejus signum

eis, dicens: S Quemcúmque osculátus fúero, ipse est, tenéte eum, et dúcite caute. C Et cum venísset, statim accédens ad eum, ait: S Ave Rabbi. C Et osculátus est eum. At illi manus injecérunt in eum, et tenuérunt eum. Unus autem quidam de circumstántibus edúcens gládium, percússit servum summi sacerdótis, et amputávit illi aurículam. Et respóndens Jesus, ait illis: ✠ Tamquam ad latrónem exístis cum gládiis et lignis comprehéndere me? quotídie eram apud vos in templo docens, et non me tenuístis. Sed ut impleántur Scriptúræ. C Tunc discípuli ejus relinquéntes eum, omnes fugérunt. Adoléscens autem quidam sequebátur eum amíctus síndone super nudo, et tenuérunt eum. At ille, rejécta síndone, nudus profúgit ab eis. Et adduxérunt Jesum ad summum sacerdótem, et convenérunt omnes sacerdótes, et scribæ, et senióres. Petrus autem a longe secútus est eum, usque intro in atrium summi sacerdótis: et sedébat

cum

cum minístris ad ignem, et calefaciébat se. Summi vero sacerdótes, et omne concílium quærébant advérsus Jesum testimónium, ut eum morti tráderent, nec inveniébant. Multi enim testimónium falsum dicébant advérsus eum: et conveniéntia testimónia non erant. Et quidam surgéntes, falsum testimónium ferébant advérsus eum, dicentes: S Quoniam nos audivimus eum dicéntem: Ego dissólvam templum hoc manufáctum, et per tríduum áliud non manufáctum ædificábo. C Et non erat convéniens testimónium illórum. Et exúrgens summus sacérdos in médium, interrogávit Jesum dicens: S Non respóndes quidquam ad ea, quæ tibi objiciúntur ab his? C Ille autem tacébat, et nihil respóndit. Rursum summus sacérdos interrogábat eum, et dixit ei: S Tu es Christus Fílius Dei benedícti? C Jesus autem dixit illi: ✠ Ego sum: et vidébitis Fílium hóminis sedéntem a dextris virtutis Dei, et veniéntem cum nubibus cœli. C Summus autem sa-

cérdos scindens vestiménta sua, ait: S Quid adhuc desiderámus testes? Audístis blasphémiam: quid vobis vidétur? C Qui omnes condemnavérunt eum esse reum mortis. Et cœperunt quidam conspúere in eum, et veláre fáciem ejus, et cólaphis eum cædere, et dícere ei: S Prophetíza. C Et minístri álapis eum cædébant. Et cum esset Petrus in átrio deórsum, venit una ex ancíllis summi sacerdótis: et cum vidísset Petrum calefaciéntem se, aspíciens illum, ait: S Et tu cum Jesu Nazaréno eras. C At ille negávit, dicens: S Neque scio, neque novi quid dicas. C Et éxiit foras ante átrium, et gallus cantávit. Rursum autem cum vidísset illum ancílla, cœpit dícere circumstántibus: quia hic ex illis est. At ille iterum negávit. Et post pusíllum rursus qui astábant, dicébant Petro: S Vere ex illis es: nam et Galilæus es. C Ille autem cœpit anathematizáre, et juráre: quia néscio hóminem istum, quem dícitis. Et statim gallus iterum cantávit. Et recordátus est

est Petrus verbi, quod díxerat ei Jesus: Priúsquam gallus cantet bis, ter me negábis. Et cœpit flere. Et conféstim mane consílium faciéntes summi sacerdótes cum senióribus, et scribis, et univérso concílio, vinciéntes Jesum, duxérunt, et tradidérunt Piláto. Et interrogávit eum Pilátus: S Tu es Rex Judæórum? C At ille respóndens, ait illi: ✠ Tu dicis. C Et accusábant eum summi sacerdótes in multis. Pilátus áutem rursum interrogávit eum, dicens: S Non respóndes quidquam? Vide in quantis te accúsant. C Jesus autem amplius nihil respondit: ita ut mirarétur Pilátus. Per diem autem festum solébat dimíttere illis unum ex vinctis, quemcúmque petíssent. Erat autem, qui dicébatur Barábbas, qui cum seditiósis erat vinctus, qui in seditióne fécerat homicídium. Et cum ascendísset turba cœpit rogáre, sicut semper faciébat illis. Pilátus autem respóndit eis, et dixit: S Vultis dimíttam vobis regem Judæórum? C

Sciébat enim, quod per invídiam tradidíssent eum summi sacerdótes. Pontífices autem concitavérunt turbam, ut magis Barábbam dimítteret eis. Pilátus autem iterum respóndens, ait illis: S Quid ergo vultis fáciam regi Judæórum? C At illi íterum clamavérunt: S Crucifige eum. C Pilátus vero dicébat illis: S Quid enim mali fecit? C At illi magis clamábant: S Crucifige eum. C Pilátus autem volens pópulo satisfácere, dimísit illis Barábbam: et trádidit Jesum flagéllis cæsum, ut crucifigerétur. Mílites autem duxérunt eum in átrium prætorii, et cónvocant totam cohórtem, et índuunt eum púrpura, et impónunt ei plecténtes spíneam corónam. Et cœpérunt salutáre eum: Ave Rex Judæórum. Et percutiébant caput ejus arúndine, et conspuébant eum, et ponéntes génua, adorábant eum. Et postquam illusérunt ei, exuérunt illum púrpura, et induérunt eum vestiméntis suis: et edúcunt illum, ut crucifigerent eum. Et angariavé-

vérunt prætereúntem quémpiam, Simónem Cyrenæum veniéntem de villa, patrem Alexándri et Rufi, ut tólleret crucem ejus. Et perdúcunt illum in Gólgotha locum: quod est interpretátum Calváriæ locus. Et dabant ei bíbere myrrhátum vinum, et non accépit. Et crucifigéntes eum, divisérunt vestiménta ejus, mitténtes sortem super eis, quis quid tólleret. Erat autem hora tértia: et crucifixérunt eum. Et erat títulus causæ ejus inscríptus: Rex Judæórum. Et cum eo crucifigunt duos latrónes, unum a dextris, et álium a sinístris ejus. Et impléta est Scriptúra, quæ dicit: Et cum iníquis reputátus est. Et prætereúntes, blasphemábant eum, movéntes cápita sua, et dicéntes: S Vah, qui déstruis templum Dei, et in tribus diébus reædíficas: salvum fac temetípsum, descéndens de Cruce. C Simíliter et summi sacerdótes illudéntes, ad altérutrum cum scribis dicébant: S Alios salvos fecit, seípsum non potest salvum fácere.

Christus rex Israel descéndat nunc de cruce: ut videámus, et credámus. C Et qui cum eo crucifixi erant, convitiabántur ei. Et facta hora sexta, ténebræ factæ sunt per totam terram usque in horam nonam. Et hora nona exclamávit Jesus voce magna, dicens: ✠ Eloi, Eloi, lammasabactáni? C Quod est interpretátum: ✠ Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquísti me? C Et quidam de circumstantibus audiéntes, dicébant: S Ecce, Eliam vocat. C Currens autem unus, et implens spóngiam acéto, circumponénsque cálamo, potum dabat ei, dicens: S Sínite, videámus, si véniat Elías ad deponéndum eum. C Jesum autem emíssa voce magna expirávit. Hic genuflectitur, et pausatur aliquantulum. Et velum templi scissum est in duo, a summo usque deórsum. Videns autem Centúrio, qui ex advérso stabat, quia sic clamans expirásset, ait: S Vere hic homo Fílius Dei erat. C Erant autem et mulíeres de longe aspiciéntes, inter quas erat Ma-

María Magdaléne, et María Jacóbi minóris, et Joseph mater, et Salóme: et cum esset in Galilæa, sequebantur eum, et ministrábant ei, et áliæ multæ, quæ simul cum eo ascénderant Jerosólymam.

Veggasi la Dichiarazione, che comincia, *Finita la narrazione, &c. a carte* 59.

Hic cantatur in tono Evangelii.

ET cum jam sero esset actum (quia erat Parascéve, quod est ante Sábbatum) venit Joseph ab Arimathæa nóbilis decúrio, qui et ipse erat expéctans regnum Dei. Et audácter introívit ad Pilátum, et pétiit corpus Jesu. Pilátus autem mirabátur, si jam obiísset. Et accersíto Centurióne, interrogávit eum, si jam mórtuus esset. Et cum cognovísset a Centurióne, donávit corpus Joseph. Joseph autem mercátus síndonem, et depónens eum, invólvit síndone, et pósuit eum in monuménto, quod erat excísum de petra, et advólvit lápidem ad óstium monuménti.

Offertorium. Psalm. 139. Custódi me,

me, Dómine, de manu peccatóris; et ab homínibus iníquis éripe me.
Præfatio ut supra, fol. 61.
Communio. Psalm. 68. Advérsum me exercebántur qui sedébant in porta, et in me psallébant qui bibébant vinum: ego vero oratiónem meam ad te Dómine, tempus beneplácitì Deus, in multitúdine misericórdiæ tuæ.

Postcommunio.

SAnctificatiónibus tuis, omnípotens Deus, et vítia nostra curéntur, et remédia nobis sempiterna provéniant. Per Dóminum nostrum.
Super populum. Orémus.
Humiliáte cápita vestra Deo.

Oratio.

TUa nos misericórdia, Deus, et ab omni subreptióne vetustátis expúrget, et capáces sanctæ novitátis efficiat. Per Dóminum nostrum, etc.

FE-

FERIA QUARTA.

AD MISSAM.

Statio ad S. Mariam Majorem.

Introitus. Philip. 2.

IN nómine Jesu omne genu flectátur, cœléstium, terréstrium, et infernórum; quia Dóminus factus est obédiens usque ad mortem, mortem autem crucis: ideo Dóminus Jesus Christus in glória est Dei Patris.

Psalm. 101. Dómine exáudi oratiónem meam, et clamor meus ad te véniat.

Iterum. In nómine Jesu, etc.

Post Kyrie eléison, dicitur:

Orémus.

Flectámus génua. ℟. Leváte.

Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnípotens Deus, ut qui nostris excéssibus incessánter afflígimur, per unigéniti Fílii tui passionem liberémur. Qui tecum vivit et regnat.

Lé-

Léctio Isaíæ Prophétæ.
Cap. 62.

HÆc dicit Dóminus Deus: Dícite filiæ Sion: Ecce Salvator tuus venit: ecce merces ejús cum eo: Quis est iste, qui venit de Edom, tinctis véstibus de Bosra? Iste formósus in stola sua, grádiens in multitúdine fortitúdinis suæ. Ego qui loquor justítiam, et propugnátor sum ad salvándum. Quare ergo rubrum est induméntum tuum, et vestiménta tua sicut calcántium in torculári? Tórcular calcávi solus, et de géntibus non est vir mecum. Calcávi eos in furóre meo, et conculcávi eos in ira mea. Et aspérsus est sanguis eórum super vestiménta mea: et omnia induménta mea inquinávi. Dies enim ultiónis in córde meo, annus redemptiónis meæ venit. Circumspéxi, et non erat auxiliátor: quæsívi, et non fuit qui adjuváret, et salvávit mihi bráchium meum; et indignátio mea ipsa auxiliáta est mihi. Et conculcávi pópulos in furóre meo, et inebriá-

briávi eos in indignatióne mea, et detraxi in terram virtútem eórum. Miseratiónum Dómini recordábor, laudem Dómini super ómnibus, quæ réddidit nobis Dóminus Deus noster.

Graduale. Psalm. 68. Ne avértas fáciem tuam a púero tuo, quóniam tríbulor, velóciter exáudi me.

℣. Salvum me fac Deus, quóniam intravérunt aquæ usque ad ánimam meam, infixus sum in limo profúndi, et non est substántia.

Hic dicitur: Dóminus vobíscum, sine Flectámus génua. Oratio.

Deus, qui pro nobis Fílium tuum Crucis patíbulum subíre voluísti, ut inimíci a nobis expélleres potestátem; concéde nobis fámulis tuis; ut resurrectiónis grátiam consequámur. Per eúmdem Dóminum nostrum, etc.

Léctio Isaíæ Prophétæ. Cap. 35.

In diébus illis: Dixit Isaías: Dómine, quis crédidit audítui nostro? et bráchium Dómini, cui revelátum est? Et ascéndet sicut virgúltum coram eo, et sicut radix de terra sitiénti, non est spécies ei,

ei, neque decor. Et vídimus eum, et non erat aspéctus, et desiderávimus eum. Despéctum, et novíssimum virórum, virum dolórum, et sciéntem infirmitátem. Et quasi abscónditus vultus ejus, et despéctus, unde nec reputávimus eum. Vere languóres nostros ipse tulit, et dolóres nostros ipse portávit. Et nos putávimus eum quasi leprósum, et percússum a Deo, et humiliátum. Ipse autem vulnerátus est propter iniquitátes nostras, attrítus est propter scélera nostra: disciplína pacis nostræ super eum, et livóre ejus sanáti sumus. Omnes nos quasi oves errávimus, unusquísque in viam suam declinávit, et pósuit Dóminus in eo iniquitátem omnium nostrum. Oblátus est quia ipse vóluit, et non apéruit os suum, sicut ovis ad occisiónem ducétur, et quasi agnus coram tondénte se obmutéscet, et non apériet os suum. De angústia et de judício sublátus est: generatiónem ejus quis enarrábit? Quia abscíssus est de terra vivéntium: propter

sce-

scelus pópuli mei percússi eum. Et dabit ímpios pro sepultúra, et dívitem pro morte sua: eo quod iniquitátem non fécerit, nec dolus fúerit in ore ejus. Et Dóminus vóluit contérere eum in infirmitáte: si posúerit pro peccáto ánimam suam, vidébit semen longævum, et volúntas Dómini in manu ejus dirigétur. Pro eo quod laborávit ánima ejus, vidébit, et saturábitur: in sciéntia sua justificábit ipse justus servus meus multos, et iniquitátes eórum ipse portábit. Ideo dispértiam ei plúrimos, et fórtium dívidet spólia, pro eo quod trádidit in mortem ánimam suam, et cum scelerátis reputátus est. Et ipse peccata multórum tulit, et pro transgressóribus rogávit.

Tractus. Psal. 101. Dómine exáudi oratiónem meam, et clamor meus ad te véniat.

℣. Ne avértas fáciem tuam a me: in quacúmque die tríbulor, inclína ad me aurem tuam.

℣. In quacúmque die invocávero te, velóciter exáudi me.

Quia

℣. Quia defecérunt sicut fumus dies mei, et ossa mea sicut in frixório confríxa sunt.

℣. Percússus sum sicut fœnum, et áruit cor meum, quia oblítus sum manducáre panem meum.

℣. Tu exúrgens Dómine miseréberis Sion, quia venit tempus miseréndi ejus.

DICHIARAZIONE.

Nel tempo, che gli Apostoli dispersi pel mondo spargevano la luce evangelica, S. Paolo in sua compagnia avendo Luca, nelle parti della Grecia molto s' affaticava, e ritrovando egli assai cose di Cristo dagli eretici pubblicate bugiardamente, con indegnità della fede Cristiana: Luca per far palese il vero, e le menzogne loro, scrisse l' Evangelio in greco. Onde que' popoli, a' quali concesso non era per la diversità di lingua, di poter intendere l' Evangelio di S. Matteo per essere in ebraico, nè quello di S. Marco, che in latino stava scritto: ebbero nell' idioma loro degna e vera istoria di ciò, che cristianamente appreso avevano. E questo avvenne l' anno quarantesimo ottavo del Signore. E però essendo il terzo, che scrisse l' Evangelio, anco nella terza mattina si deve leggere.

P as-

Pássio Dómini nostri Jesu Christi secúndum Lucam.
Cap. 22.

IN illo témpore: Appropinquábat dies festus azymórum, qui dícitur Pascha, et quærébant Príncipes sacerdótum, et Scribæ, quómodo Jesum interfícerent: timébant vero plebem. Intrávit autem sátanas in Judam, qui cognominabátur Iscariótes, unum de duódecim; et ábiit, et lócutus est cum princípibus sacerdótum, et magistrátibus, quemádmodum illum tráderet eis. Et gavísi sunt, et pacti sunt pecúniam illi dare. Et spopóndit. Et quærébat opportunitátem, ut tráderet illum sine turbis. Venit autem dies azymórum, in qua necesse erat occídi Pascha. Et misit Petrum, et Joánnem, dicens: ✠ Eúntes paráte nobis Pascha, ut manducémus. C At illi dixérunt: S Ubi vis parémus? C Et dixit ad eos: ✠ Ecce introeúntibus vobis in civitátem, occúrret vobis homo qui-

quidam ámphoram aquæ portans, sequímini eum in domum, in quam intrat; et dicétis patrifamílias domus: Dicit tibi Magíster: Ubi est diversórium, ubi Pascha cum discípulis meis mandúcem? Et ipse osténdet vobis cœnáculum magnum stratum, et ibi paráte. C Eúntes autem invenérunt, sicut dixit illis, et paravérunt Pascha. Et cum facta esset hora, discúbuit, et duódecim Apóstoli cum eo. Et ait illis. ✠ Desidério desiderávi hoc Pascha manducáre vobíscum, antequam pátiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non manducábo illud, donec impleátur in regno Dei. C Et accépto cálice, grátias egit, et dixit: ✠ Accípite et divídite inter vos. Dico enim vobis, quod non bibam de generatióne vitis, donec regnum Dei véniat. C Et accépto pane, grátias egit, et fregit, et dedit eis, dicens: ✠ Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur: Hoc fácite in meam commemoratiónem. C Simíliter et calícem, postquam cœnavit, dicens: ✠ Hic est ca-

calix novum testaméntum in sánguine meo, qui pro vobis fundétur. Verúmtamen ecce manus tradéntis me, mecum est in mensa. Et quidem Fílius hóminis, secúndum quod definítum est, vadit: verúmtamen væ hómini illi, per quem tradétur. C Et ipsi cœpérunt quærere inter se, quis esset ex eis, qui hoc factúrus esset. Facta est autem et conténtio inter eos qui eórum viderétur esse major. Dixit autem eis: ✠ Reges Géntium dominántur eórum, et qui potestátem habent super eos, benéfici vocántur. Vos autem non sic, sed qui major est in vobis, fiat sicut minor, et qui præcéssor est, sicut ministrátor: Nam quis major est, qui recúmbit, an qui minístrat? nonne qui recúmbit? Ego autem in médio vestrum sum, sicut qui minístrat: vos autem estis, qui permansístis mecum in tentatiónibus meis. Et ego dispóno vobis, sicut dispósuit mihi Pater meus regnum, ut edátis et bibátis super mensam meam in regno meo,

et

et sedeátis super thronos, judicántes duódecim tribus Israel. C Ait autem Dóminus: ✠ Simon, Simon: ecce Sátanas expetívit vos, ut cribráret sicut tríticum: ego autem rogávi pro te, ut non defíciat fides tua, et tu aliquándo convérsus confirma fratres tuos. C Qui dixit ei: S Dómine, tecum parátus sum et in cárcerem, et in mortem ire. C At ille dixit: ✠ Dico tibi Petre, non cántabit hódie gallus, donec ter ábneges nosse me. C Et dixit eis: ✠ Quando misi vos sine sácculo, et pera et calceamentis, numquid áliquid défuit vobis? C At illi dixérunt: S Nihil: C Dixit ergo eis; ✠ Sed nunc, qui habet sácculum, tollat simíliter et peram, et qui non habet, vendat túnicam suam, et emat gládium. Dico enim vobis, quóniam adhuc hoc, quod scriptum est, opórtet impléri in me: Et cum iniquis deputátus est. Etenim ea, quæ sunt de me, finem habent. C At illi dixérunt: S Dómine, ecce duo gládii hic. C

At

At ille dixit eis: ✠ Satis est. C Et egréssus ibat secúndum consuetúdinem in montem Olivárum. Secúti sunt autem illum et discípuli. Et cum pervenísset ad locum, dixit illis: ✠ Oráte, ne intrétis in tentatiónem. C Et ipse avúlsus est ab eis, quantum jáctus est lápidis, et pósitis génibus orábat, dicens: ✠ Pater, si vis, transfer cálicem istum a me; verúmtamen non mea volúntas, sed tua fiat. C Appáruit autem illi Angelus de cœlo, confórtans eum. Et factus in agónia prolíxius orábat. Et factus est sudor ejus, sicut guttæ sánguinis decurréntis in terram: Et cum surrexísset ab oratióne, et venísset ad discípulos suos, invénit eos dormiéntes præ tristítia, et ait illis: ✠ Quid dormítis? Súrgite, oráte, ne intrétis in tentatiónem. C Adhuc eo loquénte, ecce turba, et qui vocabátur Judas, unus de duódecim antecedébat eos, et appropinquávit Jesu, ut oscularétur eum. Jesus autem dixit illi: ✠ Juda, ósculo filium hó-

hóminis tradis? C Vidéntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futúrum erat, dixerunt ei: S Dómine: si percútimus in gládio? C Et percússit unus ex illis servum príncipis sacerdótum, et amputávit aurículam ejus déxteram. Réspondens autem Jesus, ait; ✠ Sínite usque huc. C Et cum tetigísset aurículam ejus, sanávit eum. Dixit autem Jesus ad eos, qui vénerant ad se, príncipes sacerdótum, et magistrátus templi, et senióres: ✠ Quasi ad latrónem exístis cum gládiis et fústibus? Cum quotídie vobíscum fuerim in templo, non extendístis manus in me: sed hæc est hora vestra, et potéstas tenebrárum. C Comprehendéntes autem eum, duxérunt ad domum príncipis sacerdótum. Petrus vero sequebátur a longe. Accénso autem igne in medio átrii, et circumsedéntibus ipsis, erat Petrus in médio eórum. Quem cum vidísset ancílla quædam sedéntem ad lumen, et cum fuísset intúita, dixit: S

Et

Et hic cum illo erat. C At ille negávit eum, dicens: S Múlier, non novi illum. C Et post pusíllum álius videns eum, dixit: S Et tu de illis es. C Petrus vero ait: S O homo, non sum. C Et intervállo facto, quasi horæ uníus, álius quidam affirmábat, dicens: S Vere et hic cum illo erat: nam et Galilæus est. C Et ait Petrus: S Homo, néscio quid dicis. C Et contínuo, adhuc illo loquénte, cantávit gallus. Et convérsus Dóminus respéxit Petrum. Et recordátus est Petrus verbi Dómini, sicut díxerat: Quia priúsquam gállus cantet, ter me negabis. Et egréssus foras Petrus, flevit amáre. Et viri, qui tenébant illum, illudébant ei cædéntes. Et velavérunt eum, et percutiébant fáciem ejus, et interrogábant eum, dicentes: S Prophetíza, quis est, qui te percússit? C Et ália multa blasphemántes dicébant in eum. Et ut factus est dies, convenérunt senióres plebis, et príncipes sacerdótum, et scri-

 bæ;

bæ; et duxérunt illum in concílium suum, dicéntes: S Si tu es Christus, dic nobis. C Et ait illis: ✠ Si vobis díxero, non credétis mihi; si autem et interrogávero, non respondébitis mihi, neque dimittétis. Ex hoc autem erit Fílius hóminis sedens a dextris virtútis Dei. C Dixérunt autem omnes: S Tu ergo es Fílius Dei? C Qui ait: ✠ Vos dícitis, quia ego sum. C At illi dixérunt: S Quid adhuc desiderámus testimónium? Ipsi enim audívimus de ore ejus. C Et surgens omnis multitúdo eórum, duxérunt illum ad Pilátum. Cœpérunt autem illum accusáre, dicéntes: S Hunc invénimus subverténtem gentem nostram, et prohibéntem tribúta dare Cæsari, et dicéntem, se Christum regem esse. C Pilátus autem interrogávit eum, dicens: S Tu es rex Judæórum? C At ille respondens, ait: ✠ Tu dicis: C Ait autem Pilátus ad príncipes sacerdótum, et turbas: S Nihil invénio causæ in hoc hómine: C At illi invalescébant,

bant, dicéntes: S Cómmovet pópulum, docens per universam Judæam, incípiens a Galilæa usque huc. C Pilátus autem áudiens Galilæam, interrogávit, si homo Galilæus esset. Et ut cognóvit, quod de Heródis potestáte esset, remísit eum ad Heródem, qui et ipse Jerosólymis erat illis diébus. Heródes autem, viso Jesu, gavísus est valde. Erat enim cúpiens ex multo témpore vidére eum; eo quod audíerat multa de eo, et sperábat signum áliquod vidére ab eo fieri. Interrogábat autem eum multis sermónibus. At ipse nihil illi respondébat. Stabant autem príncipes sacerdótum, et scribæ constanter accusántes eum. Sprevit autem illum Heródes cum exércitu suo, et illúsit indútum veste alba, et remísit ad Pilátum. Et facti sunt amici Heródes et Pilátus in ipsa die: nam ántea inimíci erant ad ínvicem. Pilátus autem, convocátis princípibus sacerdótum, et magistrátibus, et plebe, dixit ad illos: S Obtulísti mihi hunc hóminem, quasi

si averténtem pópulum: et ecce ego coram vobis intérrogans, nullam causam invénio in hómine isto ex his, in quibus eum accusátis. Sed neque Heródes, nam remísi vos ad illum, et ecce nihil dignum morte actum est ei. Emendátum ergo illum dimíttam. C Necésse autem habebat dimíttere eis per diem festum unum. Exclamávit autem simul univérsa turba, dicens: S Tolle hunc, et dimítte nobis Barábbam. C Qui erat própter seditiónem quamdam factam in civitáte, et homicídium, missus in cárcerem. Iterum autem Pilátus locútus est ad eos, volens dimíttere Jesum. At illi succlamábant, dicentes: S Crucifige, crucifige eum. C Ille autem tértio dixit ad illos: S Quid enim mali fecit iste? Nullam causam mortis invénio in eo. Corrípiam ergo illum, et dimíttam. C At illi instábant vócibus magnis postulántes, ut crucifigerétur, et invalescébant voces eórum. Et Pilátus adjudicávit fieri petitiónem eórum. Dimísit au-

tem

tem illis eum, qui propter homicídium, et seditiónem missus fúerat in cárcerem, quem petébant: Jesum vero trádidit voluntáti eórum. Et cum dúcerent eum, apprehendérunt Simónem quemdam Cyrenénsem veniéntem de villa, et imposuérunt illi crucem portáre post Jesum. Sequebátur autem illum multa turba pópuli, et mulíerum, quæ plangébant, et lamentabántur eum. Convérsus autem ad illas Jesus, dixit: ✠ Fíliæ Jerúsalem nolíte flere super me, sed super vos ipsas flete, et super filios vestros. Quóniam ecce vénient dies, in quibus dicent: Beátæ stériles, et ventres qui non genuérunt, et úbera, quæ non lactavérunt. Tunc incípient dícere móntibus: Cádite super nos, et cóllibus: Operíte nos. Quia si in víridi ligno hæc fáciunt, in árido quid fiet? C Ducebántur autem et álii duo nequam cum eo, ut interficeréntur. Et postquam venérunt in locum, qui vocátur Calváriæ, ibi crucifixérunt eum, et latrónes,

unum a dextris, et álterum a sinístris. Jesus autem dicébat: ✠ Pater, dimítte illis; non enim sciunt, quid fáciunt. C Dividéntes vero vestiménta ejus, misérunt sortes. Et stábat pópulus spectans; et deridébant eum príncipes cum eis, dicéntes: S Alios salvos fecit, se salvum fáciat, si hic est Christus Dei eléctus. C Illudébant autem ei et mílites accedéntes, et acétum offeréntes ei, et dicéntes: S Si tu es Rex Judæórum, salvum te fac. C Erat autem et superscríptio scripta super eum lítteris Græcis, et Latínis, et Hebráicis: Hic est Rex Judæórum. Unus autem de his, qui pendébant latrónibus, blasphemábat eum, dicens: S Si tu es Christus, salvum fac temetípsum, et nos. C Respóndens autem alter, increpábat eum, dicens: S Néque tu times Deum, quod in eádem damnatióne es. Et nos quidem juste; nam digna factis recípimus: hic vero nihil mali gessit. C Et dicébat ad Jesum: S Dómine mémento mei cum véneris in re-

regnum tuum. C Et dixit illi Jesus: ✠ Amen dico tibi: Hódie mecum eris in Paradiso. C Erat autem fere hora sexta, et ténebræ factæ sunt in univêrsam terram usque in horam nonam. Et obscurátus est sol, et velum templi scissum est médium. Et clamans voce magna Jesus, ait: ✠ Pater, in manus tuas comméndo spíritum meum. C Et hæc dicens, expirávit. Hic genuflectitur, et pausatur aliquantulum. Videns autem Centúrio quod factum fúerat, glorificávit Deum, dicens: S Vere hic homo justus erat. C Et omnis turba eórum, qui simul áderat ad spectáculum istud, et vidébant quæ fiébant, percutiéntes pectóra sua, revertebántur. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et muliéres, quæ secútæ eum erant a Galilæa, hæc vidéntes.

Veggasi la Dichiarazione, che comincia, *Finita la narrazione, &c.* *a carte* 59.

Hic cantatur in tono Evangelii.

ET ecce vir nómine Joseph, qui erat decúrio, vir bonus et justus (hic non consénserat consílio et áctibus eórum) ab Arimathæa civitáte Judææ, qui expectábat et ipse regnum Dei. Hic accéssit ad Pilátum, et pétiit corpus Jesu. Et depósitum invólvit síndone, et pósuit eum in monuménto excíso, in quo nondum quisquam pósitus fúerat.

Offertorium. Psalm. 101. Dómine, exáudi oratiónem meam, et clamor meus ad te pervéniat: ne avértas fáciem tuam a me.

Præfatio ut supra, fol. 61.

Communio. Psal. ib. Potum meum cum fletu temperábam: quia élevans allisísti me; et ego sicut fœnum árui: tu autem, Dómine, in ætérnum pérmanes: tu exúrgens miseréberis Sion, quia venit tempus miseréndi ejus.

Postcommunio.

LArgíre sensibus nostris, omnípotens Deus, ut per temporálem

lem Fílii tui mortem, quam mystéria veneránda testántur, vitam te nobis dedísse perpétuam confidámus. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum.

Super populum. Orémus.

Humiliáte cápita vestra Deo.

Oratio.

RÉspice, quæsumus Dómine, super hanc famíliam tuam, pro qua Dóminus noster Jesus Christus non dubitávit mánibus tradi nocéntium, et crucis subíre torméntum. Qui tecum, etc.

Il seguente Mattutino, con le sue Laudi, si dice il Mercordì Santo la sera pel Giovedì.

DICHIARAZIONE.

In tre giorni si fa l' Uffizio della Passione del Signore, perchè tanti consumati furono da lui ne' travagli, e nella sepoltura; e i discepoli nello stesso tempo si dolsero per questa causa. E se la Chiesa un giorno prima comincia, che è oggi, questo avviene, poichè il Sabbato è impedito per doversi celebrare la memoria del mistero fatto in quella notte ad esso seguente; vale a dire della risurrezione del Signore.

FERIA QUINTA

In Cœna Domini.

AD MATUTINUM.

PAter noster. Ave María. Credo. Deinde absolute incipitur Antiphona primi Psalmi, et Antiphonæ duplicantur, sicut in festo duplici: et Psalmi dicuntur sine Glória Patri, et in fine cujuslibet Psalmi ad Matutinum, extinguitur una ex quindecim candelis positis in candelabro triangulari ante Altare.

DICHIARAZIONE.

Non si dice il Domine labia mea, *nè il* Deus in adjutorium, *poichè trattandosi della Passione di Cristo, mostriamo, che dagli empj tolto n' è il capo, ed il principio nostro, e restati siámo quasi vedovi, non avendo dove possiamo chiedere ajuto. Si tace l' invitatorio, acciò vediamo, che gli Apostoli, i quali doveano invitar altri a Cristo, si sono dispersi. L' Inno si suol dire per mostrar le lodi divine con allegrezza de' nostri cuori; e con ragione si lascia, perchè il Figliuo-*

gliuolo di Dio, soggetto d'ogni lode, fatto è obbrobrio delle genti, e burla della plebe.

Diconsi nove Salmi, e per ogni Notturno tre ve ne sono, per far intendere, che Cristo morì per i Vergini, per i Conjugati, e per i Vedovi, ed anco per le tre Leggi, Naturale, Scritta, ed Evangelica: i Salmi significano l'opere: l'Antifona, che avanti, e dappoi si dice, importa la vicendevole carità, che accompagnar le deve nel principio, e nel fine.

Le quindici candele, che veggonsi accese, fanno memoria dei dodeci Apostoli, e delle tre Marie; ed una dopo l'altra si estingue, non avendolo essi abbandonato ad un tratto insieme, ma un dopo l'altro. Cominciasi coll'Antifona, Zelus, acciò sappiamo, che l'amore, il quale Cristo portò alla Chiesa, è stato la cagione, per cui egli ha patito.

IN I. NOCTURNO.

Antiphona. Zelus domus tuæ comédit me, et oppróbria exprobrántium tibi cecidérunt super me.

Psalmus 68.

SAlvum me fac, Deus, * quóniam intravérunt aquæ usque ad ánimam meam.

Infixus sum in limo profúndi: * et non est substántia.

Ve-

Veni in altitúdinem maris: * et tempéstas demérsit me.

Laborávi clamans, ráucæ factæ sunt fáuces meæ: * defecérunt óculi mei dum spero in Deum meum.

Multiplicáti sunt super capíllos cápitis mei, * qui odérunt me gratis.

Confortáti sunt qui persecúti sunt me inimíci mei injúste: * quæ non rápui, tunc exsolvébam.

Deus, tu scis insipiéntiam meam: * et delícta mea a te non sunt abscóndita.

Non erubéscant in me, qui expéctant te, Dómine: * Dómine virtútum.

Non confundántur super me, * qui quærunt te, Deus Israel.

Quóniam propter te sustínui oppróbrium: * opéruit confúsio fáciem meam.

Extráneus factus sum frátribus meis, * et peregrínus fíliis matris meæ.

Quóniam zelus domus tuæ comédit me: * et oppróbria exprobrántium tibi cecidérunt super me.

Et opérui in jejúnio ánimam meam: * et factum est in oppróbrium mihi.

Et pósui vestiméntum meum cilícium: * et factus sum illis in parábolam.

Adversum me loquebántur, qui sedébant in porta: * et in me psallébant, qui bibébant vinum.

Ego vero oratiónem meam ad te, Dómine: * tempus beneplácíti Deus.

In multitúdine misericórdiæ tuæ exáudi me, * in veritáte salútis tuæ.

Eripe me de luto, ut non infigar: * líbera me ab iis, qui odérunt me, et de profúndis aquárum.

Non me demérgat tempéstas aquæ, neque absórbeat me profúndum: * neque úrgeat super me púteus os suum.

Exáudi me, Dómine, quóniam benígna est misericórdia tua: * secúndum multitúdinem miseratiónum tuárum réspice in me.

Et ne avértas fáciem tuam a púero tuo: * quóniam tríbulor, velóciter exáudi me.

Inténde ánimæ meæ, et líbera eam: * propter inimícos meos éripe me.

Tu scis impropérium meum, et confusiónem meam,* et reveréntiam meam.

In conspéctu tuo sunt omnes qui tríbulant me: * impropérium expectávit cor meum, et misériam.

Et sustínui qui simul contristarétur, et non fuit: * et qui consolarétur, et non invéni.

Et dedérunt in escam meam fel: * et in siti mea potavérunt me acéto.

Fiat mensa eórum coram ipsis in láqueum, * et in retributiónes, et in scándalum.

Obscuréntur óculi eórum, ne vídeant: * et dorsum eórum semper incúrva.

Effúnde super eos iram tuam: * et furor iræ tuæ comprehéndat eos.

Fiat habitátio eórum desérta: * et in tabernáculis eórum non sit, qui inhábitet.

Quóniam quem tu percussísti, persecúti sunt: * et super dolórem vúlnerum meórum addidérunt.

Appóne iniquitátem super iniquitátem eórum: * et non intrent in justítiam tuam.

Deleántur de libro vivéntium: * et cum justis non scribántur.

Ego

Ego sum páuper et dolens: * salus tua, Deus, suscépit me.
Laudábo nomen Dei cum cántico * et magnificábo eum in láude.
Et placébit Deo super vítulum novéllum: * córnua producéntem, et úngulas.
Vídeant páuperes, et læténtur: * quærite Deum, et vivet ánima vestra.
Quóniam exaudívit páuperes Dóminus: * et vinctos suos non despéxit.
Láudent illum cœli et terra: * mare, et ómnia reptília in eis.
Quóniam Deus salvam fáciet Sion, * et ædificabúntur civitátes Juda.
Et inhabitábunt ibi, * et hæreditáte acquírent eam.
Et semen servórum ejus possidébit eam: * et qui díligunt nomen ejus, habitábunt in ea.

Non dicitur Glória Patri.

DICHIARAZIONE.

Si tace il Gloria Patri, essendo nella Passione stata nascosta la gloria della Trinità, ch'era nel Signore per l'unità dell'essenza; avendo egli patito come uo-

uomo. Si replica l'Antifona, acciocchè la carità sia ancora nel fine di tutte le nostre azioni.

Antiphona. Zelus domus tuæ comédit me, et oppróbria exprobrántium tibi cecidérunt super me.

Antiphona. Avertántur retrórsum et erubéscant, qui cógitant mihi mala.

Psalmus 69.

DEus, in adjutórium meum inténde: * Dómine, ad adjuvándum me festína.

Confundántur, et revereántur, * qui quærunt ánimam meam.

Avertántur retrorsum, et erubéscant, * qui volunt mihi mala.

Avertántur statim erubescéntes, * qui dicunt mihi: Euge, euge.

Exúltent et lætentur in te omnes qui quærunt te, * et dicant semper: Magnificétur Dóminus, qui díligunt salutáre tuum.

Ego vero egénus et páuper sum: * Deus, ádjuva me.

Adjutor meus, et liberátor meus es tu: * Dómine, ne moréris.

Antiphona. Avertántur retrórsum, et erubéscant, qui cógitant mihi mala.

An-

Antiphona. Deus meus, éripe me de manu peccatóris.

Psalmus 70.

IN te, Dómine, sperávi, non confúndar in ætérnum: * in justítia tua líbera me, et éripe me.

Inclína ad me áurem tuam, * et salva me.

Esto mihi in Deum protectórem, et in locum munítum: * ut salvum me fácias.

Quóniam firmaméntum meum, * et refúgium meum es tu.

Deus meus, éripe me de manu peccatóris, * et de manu contra legem agéntis, et iníqui.

Quóniam tu es patiéntia mea, Dómine: * Dómine, spes mea a juventúte mea.

In te confirmátus sum ex útero: * de ventre matris meæ tu es protéctor meus.

In te cantátio mea semper: * támquam prodígium factus sum multis, et tu adjútor fortis.

Repleátur os meum láude, ut cantem glóriam tuam, * tota die magnitúdinem tuam.

Ne

Ne projícias me in témpore senectútis: * cum defecérit virtus mea, ne derelínquas me.

Quia dixérunt inímici mei mihi: * et qui custodiébant ánimam meam, consílium fecérunt in unum.

Dicéntes: Deus derelíquit eum, persequímini, & comprehéndite eum: * quia non est qui erípiat.

Deus, ne elongéris a me: * Deus, meus in auxílium meum réspice.

Confundántur, et defíciant detrahéntes ánimæ meæ: * operiántur confusióne, et pudóre, qui quærunt mala mihi.

Ego autem semper sperábo: * et adjíciam super omnem láudem tuam.

Os meum annuntiábit justítiam tuam: * tota die salutáre tuum.

Quóniam non cognóvi litteratúram, introíbo in poténtias Dómini: * Dómine, memorábor justítiæ tuæ solíus.

Deus, docuísti me a juventúte mea: * et usque nunc pronuntiábo mirabília tua.

Et usque in senéctam et sénium, * Deus, ne derelínquas me.

Do-

Donec annúntiem bráchium tuum * generatióni omni, quæ ventúra est.

Poténtiam tuam, et justítiam tuam Deus, usque in altíssima, quæ fecísti magnália: * Deus, quis símilis tibi?

Quantas ostendísti mihi tribulatiónes multas, et malas: et convérsus vivificásti me: * et de abyssis terræ íterum reduxísti me.

Multiplicásti magnificéntiam tuam: * et convérsus consolátus es me.

Nam et ego confitébor tibi in vasis psalmi veritátem tuam: * Deus, psallam tibi in cíthara, Sanctus Israel.

Exultábunt lábia mea cum cantávero tibi: * et ánima mea, quam redemísti.

Sed et língua mea tota die meditábitur justítiam tuam: * cum confúsi, & revériti fúerint qui quærunt mala mihi.

Antiphona. Deus meus, éripe me de manu peccatóris.

℣. Avertántur retrósum, & erubéscant.

℟. Qui cógitant mihi mala.

DICHIARAZIONE.

L' Orazione Dominicale si dice piano tutta, nè si sente L' Et ne nos, come altre volte si fa, perchè essendo ella tolta dall' Evangelio, segno è, che la predicazion Evangelica più non si sentiva, e per la prigionia di Cristo, e per la fuga degli Apostoli. Si fa segno con la mano percuotendo il legno, poichè Cristo sul legno della croce gridando, fece nota la sua carità e la sua misericordia. Si tralascia il Jube domne benedicere, perchè morto è il gran Sacerdote nostro, da cui dobbiamo esser benedetti.

Deinde, **Pater noster**, totum sub silentio.

DICHIARAZIONE.

Pianse Geremia la cattività del suo popolo in Babilonia, e la distruzione di Gerusalemme accaduta per la morte del Signore; e noi colle parole stesse questo replichiamo nelle tre prime Lezioni, e piangiamo il detto crocifiggimento. E vedendolo profetizzato con gran pietà, si cantano eziandio molto lamentevolmente. Aleph, *e le altre simili parole, che sono le lettere dell' alfabeto ebreo, si leggono, perchè era costume di porle in ogni canzone in luogo di lamento, come è questa. Ed anco i versi cominciano in quella lingua dalla lettera, che vi è posta innanzi: oltre che ciascuna ha*

ha in se tutto il sentimento di quel versetto, che la segue, e n' è come un argomento.

Incipit Lamentátio Jeremíæ Prophétæ.

Lectio I. Cap. 1.

Aleph.

QUomodo sedet sola cívitas plena pópulo: facta est quasi vídua dómina Géntium: princeps provinciárum facta est sub tribúto.

Beth. Plorans plorávit in nocte, et lácrymæ ejus in maxíllis ejus: non est qui consolétur eam ex ómnibus charis ejus: omnes amíci ejus sprevérunt eam, et facti sunt ei inimíci.

Ghimel. Migrávit Judas propter afflictiónem, & multitúdinem servitútis: habitávit inter gentes, nec invénit réquiem: omnes persecutóres ejus apprehendérunt eam inter angústias.

Daleth. Viæ Sion lugent, eo quod non sint qui véniant ad solemnitátem: omnes portæ ejus destrúctæ, sacerdótes ejus geméntes, vírgines ejus

ejus squálidæ, et ipsa oppréssa amaritúdine.

He. Facti sunt hostes ejus in cápite, inimíci ejus locupletáti sunt: quia Dóminus locútus est super eam propter multitúdinem iniquitátum ejus: párvuli ejus ducti sunt in capivitátem, ante fáciem tribulántis.

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum Deum tuum.

DICHIARAZIONE.

Non si dice Tu autem, *perchè è morto quello, che ne soleva aver misericordia, ed avendolo perduto mercè dei nostri falli, siamo avvertiti di riacquistarlo col mezzo della conversione e pentimento nostro; e per questo diciamo:* Jerusalem, Jerusalem, &c. *I seguenti Responsorj sono delle pene del Signore, acciò si sappia, che il contenuto nelle dette Lezioni, s' è veduto manifestamente adempito in lui.*

℟. In monte Olivéti orávit ad Patrem: Pater, si fieri potest, tránseat a me calix iste: * Spíritus quidem promptus est, caro autem infirma.
℣. Vigiláte, et oráte, ut non intrétis in tentatiónem. Spíritus quidem promptus est.

Le-

Lectio II. Vau.

ET egréssus est a filia Sion omnis decor ejus: facti sunt príncipes ejus velut aríetes non inveniéntes páscua, et abiérunt absque fortitúdine ante fáciem subsequéntis.

Zain. Recordáta est Jerúsalem diérum afflictiónis suæ, et prævaricatiónis ómnium desiderabílium suórum, quæ habúerat a diébus antíquis, cum cáderet pópulus ejus in manu hostíli, et non esset auxiliátor. Vidérunt eam hostes, et derisérunt sábbata ejus.

Heth. Peccátum peccávit Jerúsalem, proptérea instábilis facta est: omnes qui glorificábant eam, sprevérunt illam, quia vidérunt ignomíniam ejus: ipsa autem gemens convérsa est retrórsum.

Teth. Sordes ejus in pédibus ejus, nec recordáta est finis sui: depósita est veheménter, non habens consolatórem: vide, Dómine, afflictiónem meam, quóniam eréctus est inimícus. Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum Deum tuum.

℟. Tristis est ánima mea usque ad

mortem: sustinéte hic, et vigiláte mecum: nunc vidébitis turbam, quæ circúmdabit me. * Vos fugam capiétis, et ego vadam immolári pro vobis.
℣. Ecce appropínquat hora: et Filius hóminis tradétur in manus peccatórum. Vos fugam.

Lectio III. Jod.

MAnum suam misit hostis ad ómnia desiderabília ejus: quia vidit gentes ingréssas Sanctuárium suum, de quibus præcéperas ne intrárent in Ecclésiam tuam.

Caph. Omnis pópulus ejus gemens et quærens panem: dedérunt pretiósa quæque pro cibo ad refocillándam ánimam. Vide, Dómine, et consídera, quóniam facta sum vilis.

Lamed. O vos omnes, qui transítis per viam, atténdite et vidéte, si est dolor sicut dolor meus; quóniam vindemiávit me, ut locútus est Dóminus in die iræ furóris sui.

Mem. De excélso misit ignem in óssibus meis, et erudívit me: expándit rete pédibus meis, convértit me retrórsum: pósuit me desolátam, tota die mœróre conféctam.

Num.

Num. Vigilávit jugum iniquitátum meárum: in manu ejus convolútæ sunt, & impósitæ collo meo: infirmáta est virtus mea: dedit me Dóminus in manu, de qua non pótero súrgere.

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum Deum tuum.

℟. Ecce vídimus eum non habéntem spéciem, neque decórem: aspéctus ejus in eo non est: hic peccáta nostra portávit, et pro nobis dolet: ipse autem vulnerátus est propter iniquitátes nostras: * Cujus livóre sanáti sumus.

℣. Vere languóres nostros ipse tulit, et dolóres nostros ipse portávit. Cujus livóre.

Iterum. Ecce vídimus, &c.

IN II. NOCTURNO.

Antiphona. Liberávit Dóminus páuperem a poténte: et inópem, cui non erat adjútor.

Psalmus 71.

DEus, judícium tuum regi da: * et justítiam tuam fílio regis.

Judicáre pópulum tuum in justítia, * et páuperes tuos in judício.
Suscípiant montes pacem pópulo, * et colles justítiam.
Judicábit páuperes pópuli, et salvos fáciet filios páuperum, * et humiliábit calumniatórem.
Et permanébit cum sole, et ante lunam: * in generatióne, et generatiónem.
Descéndet sicut plúvia in vellus: * et sicut stillicídia stillántia super terram.
Oriétur in diébus ejus justítia, et abundántia pacis, * donec auferátur luna.
Et dominábitur a mari usque ad mare: * & a flúmine usque ad términos orbis terrárum.
Coram illo prócident Æthíopes: * et inimíci ejus terram lingent.
Reges Tharsis, et ínsulæ múnera ófferent: * reges Arabum et Saba dona addúcent.
Et adorábunt eum omnes reges terræ: * omnes Gentes sérvient ei.
Quia liberábit páuperem a poténte: * et páuperem, cui non erat adjútor.

Par-

Parcet páuperi, et ínopi: * et ánimas páuperum salvas fáciet.

Ex usúris, et iniquitáte rédimet ánimas eórum: * et honorábile nomen eórum coram illo.

Et vivet, et dábitur ei de auro Arábiæ, et adorábunt de ipso semper: * tota die benedícent ei.

Et erit firmaméntum in terra in summis móntium, superextollétur super Líbanum fructus ejus: * & florébunt de civitáte sicut fœnum terræ.

Sit nomen ejus benedíctum in sæcula: * ante solem pérmanet nomen ejus.

Et benedicéntur in ipso omnes tribus terræ: * omnes Gentes magnificábunt eum.

Benedíctus Dóminus Deus Israel: * qui facit mirabília solus.

Et benedíctum Nomen majestátis ejus in ætérnum: * & replébitur majestáte ejus omnis terra: fiat, fiat.

Antiphona. Liberávit Dóminus páuperem a poténte: & ínopem, cui non erat adjútor.

Antiphona. Cogitavérunt ímpii, et locúti sunt nequítiam: iniquitátem in excélso locúti sunt.

Psalmus 72.

QUam bonus, Israel, Deus, * his qui recto sunt corde!

Mei autem pene moti sunt pedes: * pene effúsi sunt gressus mei.

Quia zelávi super iníquos, * pacem peccatórum videns.

Quia non est respéctus morti eórum: * et firmaméntum in plaga eórum.

In labóre hóminum non sunt: * et cum homínibus non flagellabúntur.

Ideo ténuit eos supérbia, * opérti sunt iniquitáte, et impietáte sua.

Pródiit quasi ex ádipe iníquitas eórum: * transiérunt in afféctum cordis.

Cogitavérunt, et locúti sunt nequítiam: * iniquitátem in excélso locúti sunt.

Posuérunt in cœlum os suum: * et lingua eórum transívit in terra.

Ideo convertétur pópulus meus hic: * et dies pleni inveniéntur in eis.

Et dixérunt: Quómodo scit Deus: * et si est sciéntia in excélso?

Ecce ipsi peccatóres, et abundántes in sæculo, * obtinuérunt divítias.

Et dixi: Ergo sine causa justificá-

cávi cor meum, * et lavi inter innocéntes manus meas.

Et fui flagellátus tota die, * et castigátio mea in matutínis.

Si dicébam: Narrábo sic: * ecce natiónem filiórum tuórum reprobávi.

Existimábam, ut cognóscerem hoc, * labor est ante me.

Donec intrem in sanctuárium Dei: * et intélligam in novíssimis eórum.

Verúmtamen propter dolos posuísti eis: * dejecísti eos, dum allevaréntur.

Quómodo facti sunt in desolatiónem, súbito defecérunt: * periérunt propter iniquitátem suam.

Velut sómnium surgéntium, Dómine, * in civitáte tua imáginem ipsórum ad níhilum rédiges.

Quia inflammátum est cor meum, et renes mei commutáti sunt: * et ego ad níhilum redáctus sum, et nescívi.

Ut juméntum factus sum apud te: * et ego semper tecum.

Tenuísti manum déxteram meam: et in voluntáte tua deduxísti me: * et cum glória suscepísti me.

Quid enim mihi est in cœlo? * et a te quid vólui super terram?
Defécit caro mea, et cor meum: * Deus cordis mei, et pars mea Deus in ætérnum.
Quia ecce qui elóngant se a te, períbunt: * perdidísti omnes, qui fornicántur abs te.
Mihi autem adhærére Deo bonum est: * pónere in Dómino Deo spem meam.
Ut annúntiem omnes prædicatiónes tuas, * in portis filiæ Sion.
Antiphona. Cogitavérunt ímpii, et locúti sunt nequítiam: iniquitátem in excélso locúti sunt.
Antiphona. Exúrge, Dómine, et júdica cáusam meam. Psalmus 73.
UT quid, Deus, repulísti in finem: * irátus est furor tuus super oves páscuæ tuæ.
Memor esto congregatiónis tuæ, * quam possedísti ab inítio.
Redemísti virgam hæreditatis tuæ: * mons Sion, in quo habitásti in eo.
Leva manus tuas in supérbias eórum in finem: * quanta malignátus est inimícus in sancto!

Et gloriáti sunt qui odérunt te, * in médio solemnitátis tuæ.

Posuérunt signa sua, signa: * et non cognovérunt sicut in éxitu super summum.

Quasi in silva lignórum secúribus excidérunt jánuas ejus in idípsum: * in secúri, et áscia dejecérunt eam.

Incendérunt igni Sanctuárium tuum: * in terra polluérunt tabernáculum nóminis tui.

Dixérunt in corde suo cognátio eórum simul: * Quiéscere faciámus omnes dies festos Dei a terra.

Signa nostra non vídimus, jam non est prophéta: * et nos non cognóscet ámplius.

Usquequo Deus improperábit inimícus: * irrítat adversárius nomen tuum in finem.

Ut quid avértis manum tuam, et déxteram tuam: * de médio sinu tuo in finem?

Deus autem Rex noster ante sæcula: * operátus est salútem in médio terræ.

Tu confirmásti in virtúte tua ma-

re: * contribulásti cápita dracónum in aquis.
Tu confregísti cápita dracónis: * dedísti eum escam pópulis Æthíopum.
Tu dirupísti fontes, et torréntes: * tu siccásti flúvios Ethan.
Tuus est dies, et tua est nox: * tu fabricátus es auróram et solem.
Tu fecísti omnes términos terræ: * æstátem et ver, tu plasmásti ea.
Memor esto hujus, inimícus improperávit Dómino: * et pópulus insípiens incitávit nomen tuum.
Ne tradas béstiis ánimas confiténtes tibi: * et ánimas páuperum tuórum ne obliviscáris in finem.
Réspice in testaméntum tuum: * quia repléti sunt, qui obscuráti sunt, terræ dómibus iniquitátum.
Ne avertátur húmilis factus confúsus: * páuper et inops laudábunt nomen tuum.
Exúrge, Deus, júdica causam tuam: * memor esto improperiórum tuórum, eórum, quæ ab insipiénte sunt tota die.
Ne obliviscáris voces inimicórum tuó-

tuórum: * supérbia eórum, qui te odérunt, ascéndit semper.

Antiphona. Exúrge, Dómine, et júdica causam meam.

℣. Deus meus, éripe me de manu peccatóris.

℟. Et de manu contra legem agéntis, et iniqui. Pater noster, secreto.

DICHIARAZIONE.

Le seguenti Lezioni mostrano come oggi verificato si è in Cristo quanto di lui si è predetto nei Salmi, dichiarato profondamente dai nostri Dottori, ed in particolare da S. Agostino.

Ex Tractátu S. Augustíni Epíscopi super Psalmos.

In Psalm. 54. *ad v.* 1.

Lectio IV.

EXáudi, Deus, oratiónem meam, et ne despéxeris deprecatiónem meam: inténde mihi, et exáudi me. Satagéntis, sollíciti, in tribulatióne pósiti, verba sunt ista. Orat multa pátiens, de malo liberári desíderans.

Súperest, ut videámus in quo malo sit: et cum dícere cœperit, agnoscámus ibi nos esse: ut communicáta tribulatióne, conjugámus oratiónem. Contristátus sum, ínquit, in exercitatióue mea, et conturbátus sum. Ubi contristátus? Ubi conturbátus? In exercitatióne mea, ínquit. Hómines malos, quos pátitur, commemorátus est: eamdémque passiónem malórum hóminum exercitatiónem suam dixit. Ne putétis, gratis esse malos in hoc mundo, et nihil boni de illis ágere Deum. Omnis malus aut ídeo vivit, ut corrigátur; aut ídeo vivit, ut per illum bonus exerceátur.

℟. Amícus meus ósculi me trádidit signo: quem osculátus fuero, ipse est, tenéte eum: hoc malum fecit signum, qui per ósculum adimplévit homicídium: * Infelix prætermísit prétium sánguinis, et in fine láqueo se suspéndit.

℣. Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. Infélix prætermísit.

Lectio V.

UTinam ergo qui nos modo exércent, convertántur, et nobíscum

cum

cum exerceántur, tamen quamdiu ita sunt ut exérceant: non eos odérimus: quia in eo quod malus est quis eórum, utrum usque in finem perseveratúrus sit, ignoramus. Et plerúmque cum tibi vidéris odísse inimícum, fratrem odísti, et nescis. Diábolus et ángeli ejus in Scriptúris sanctis manifestáti sunt nobis, quod ad ignem ætérnum sint destináti. Ipsórum tantum desperánda est corréctio, contra quos habémus occúltam luctam, ad quam luctam nos armat Apóstolus, dicens: Non est nobis colluctátio advérsus carnem et sánguinem: id est, non advérsus hómines, quos vidétis, sed advérsus príncipes, et potestátes, et rectóres mundi, tenebrárum harum. Ne forte cum dixísset, mundi, intellígeres, dæmones esse rectóres cœli et terræ. Mundi dixit, tenebrárum harum: mundi dixit, amatórum mundi: mundi dixit impiórum et iniquórum: mundi dixit, de quo dixit Evangélium: Et mundus eum non cognóvit.

℟. Judas mercátor pessimus ósculo pé-

pétiit Dóminum: ille ut agnus innocens, non negávit Judæ ósculum: * Denariórum número Christum Judæis trádidit.
℣. Mélius illi erat, si natus non fuisset. Denariórum.

Lectio VI.

QUóniam vidi iniquitatem et contradictiónem in civitáte. Atténde glóriam crucis ipsíus. Jam in fronte regum crux illa fixa est, cui inimíci insultavérunt. Efféctus probávit virtútem: dómuit orbem non ferro, sed ligno. Lignum crucis contuméliis dignum visum est inimícis, et ante ipsum lignum stantes caput agitábant, et dicébant: Si Fílius Dei est, descéndat de cruce. Extendébat ille manus suas ad pópulum non credéntem, et contradicéntem. Si enim justus est, qui ex fide vivit, iníquus est qui non habet fidem. Quod ergo hic ait, iniquitátem, perfidiam intéllige. Vidébat ergo Dóminus in civitáte iniquitátem et contradictiónem, et extendébat manus suas ad pópulum non credéntem et contradicéntem:

et tamen et ipsos expéctans dicébat: Pater, ignósce illis, quia nésciunt quid fáciunt.

℟. Unus ex discípulis meis tradet me hódie: Væ illi, per quem tradar ego: * Mélius illi erat, si natus non fuísset.

℣. Qui intíngit mecum manum in parópside, hic me traditúrus est in manus peccatórum. Mélius illi erat. Repetitur ℟. Unus ex discípulis meis, etc.

IN III. NOCTURNO.

Antiphona. Dixi iníquis: Nolíte loqui advérsus Deum iniquitátem.

Psalmus 74.

Confitébimur tibi, Deus: * confitébimur, et invocábimus nomen tuum.

Narrábimus mirabília tua: * cum accépero tempus, ego justítias judicábo.

Liquefácta est terra, et omnes, qui hábitant in ea: * ego confirmávi colúmnas ejus.

Dixi iníquis: Nolíte iníque ágere: *

et

et delinquéntibus: Nolíte exaltare cornu.
Nolíte extóllere in altum cornu vestrum: * nolíte loqui advérsus Deum iniquitátem.
Quia neque ab Oriénte, neque ab Occidénte, neque a desértis móntibus: * quóniam Deus judex est.
Hunc humíliat, et hunc exáltat: * quia calix in manu Dómini vini meri plenus misto.
Et inclinávit ex hoc in hoc: verúmtamen fæx ejus non est exinaníta: * bibent omnes peccatóres terræ.
Ego autem annuntiábo in sæculum: * cantábo Deo Jacob.
Et ómnia córnua peccatórum confríngam: * & exaltabúntur córnua justi.
Antiphona. Dixi iníquis: Nolíte loqui advérsus Deum iniquitátem.
Antiphona. Terra trémuit, et quiévit, dum exúrgeret in judício Deus.

Psalmus 75.

NOtus in Judæa Deus: * in Israel magnum nomen ejus.
Et factus est in pace locus ejus: * et habitátio ejus in Sion.

Ibi

Ibi confrégit poténtis arcuum: * scutum, gládium, et bellum.

Illúminans tu mirabíliter a móntibus ætérnis: * turbáti sunt omnes insipiéntes corde.

Dormiérunt somnum suum: * et nihil invenérunt omnes viri divitiárum in mánibus suis.

Ab increpatióne tua, Deus Jacob, * dormitavérunt qui ascendérunt equos.

Tu terríbilis es: et quis resístet tibi? * ex tunc ira tua.

De cœlo audítum fecísti judícium: * terra trémuit et quiévit.

Cum exúrgeret in judícium Deus:* ut salvos fáceret omnes mansuétos terræ.

Quóniam cogitátio hóminis confitébitur tibi: * & relíquiæ cogitatiónis diem festum agent tibi.

Vovéte, et réddite Dómino Deo vestro: * omnes, qui in circúitu ejus affértis múnera.

Terríbili et ei, qui áufert spíritum príncipum: * terríbili apud reges terræ.

Antiphona. Terra trémuit, et quiévit, dum exúrgeret in judício Deus.

An-

Antiphona. In die tribulatiónis meæ Deum exquisívi mánibus meis.

Psalmus 76.

VOce mea ad Dóminum clamávi: * voce mea ad Deum, et inténdit mihi.

In die tribulatiónis meæ Deum exquisívi, mánibus meis nocte contra eum: * et non sum decéptus.

Rénuit consolári ánima mea, * memor fui Dei, et delectátus sum, et exercitátus sum: et defécit spíritus meus.

Anticipavérunt vigílias oculi mei: * turbátus sum, et non sum locútus.

Cogitávi dies antíquos: * et annos ætérnos in mente hábui.

Et meditátus sum nocte cum corde meo, * et exercitábar, et scopébam spíritum meum.

Numquid in ætérnum projíciet Deus? * aut non appónet, ut complacítior sit adhuc?

Aut in finem misericórdiam suam abscíndet, * a generatióne in generatiónem?

Aut obliviscétur miseréri Deus? * aut

aut continébit in ira sua misericórdias suas?

Et dixi: Nunc cœpi; * hæc mutátio déxteræ Excélsi.

Memor fui óperum Dómini: * quia memor ero ab inítio mirabílium tuórum.

Et meditábor in ómnibus opéribus tuis: * et in adinventiónibus tuis exercébor.

Deus, in sancto via tua; quis Deus magnus sicut Deus noster? * tu es Deus, qui facis mirabília.

Notam fecísti in pópulis virtútem tuam: * redemísti in bráchio tuo pópulum tuum, filios Jacob, et Joseph.

Vidérunt te aquæ Deus, vidérunt te aquæ: * timuérunt, et turbatæ sunt abyssi.

Multitúdo sónitus aquárum: * vocem dedérunt nubes.

Etenim sagíttæ tuæ tránseunt: * vox tonítrui tui in rota.

Illuxérunt coruscatiónes tuæ orbi terræ: * commóta est, et contrémuit terra.

In mari via tua, et sémitæ tuæ in aquis multis: * et vestígia tua non cognoscéntur.

Deduxísti sicut oves pópulum tuum, * in manu Moysi et Aaron.

Antiphona. In die tribulatiónis meæ Deum exquisívi mánibus meis.

℣. Exúrge, Dómine.

℟. Et júdica cáusam meam.

Pater noster, secreto.

DICHIARAZIONE.

Insegnasi in queste Lezioni, che quello stesso, che già dissero i Profeti del Salvatore, ciò hanno predicato gli Apostoli, e S. Paolo. E si tratta della cena, perchè allora cominciossi a por fine ai sacrifizj della Legge vecchia, e diedesi principio a quelli della nuova.

De Epístola prima beáti Pauli Apóstoli ad Corínthios.

Lectio VII. Cap. 11.

HOc autem præcípio: non láudans, quod non in mélius, sed in detérius convenítis. Primum quidem conveniéntibus vobis in Ecclésiam, áudio scissúras esse inter vos: et ex parte credo. Nam opórtet et hæreses esse; ut et qui probáti sunt, manifésti fiant in vobis. Conveniéntibus ergo vobis in unum, jam non est Domínicam cœnam mandu-

ducáre. Unusquísque enim suam cœnam præsúmit ad manducándum. Et álius quidem ésurit, álius autem ébrius est. Númquid domos non habétis ad manducándum et bibéndum? aut Ecclésiam Dei contémnitis, et confúnditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Láudo vos? in hoc non láudo.

℞. Eram quasi agnus ínnocens: dúctus sum ad immolándum, et nesciébam: consílium fecérunt inimíci mei advérsum me, dicéntes: * Veníte, mittámus lignum in panem ejus, et eradámus eum de terra vivéntium.
℣. Omnes inimíci mei advérsum me cogitábant mala mihi: verbum iníquum mandavérunt advérsum me, dicéntes: Veníte, etc.

Lectio VIII.

EGo enim accépi a Dómino, quod et trádidi vobis: quóniam Dóminus Jesus, in qua nocte tradebátur, accépit panem, et grátias agens, fregit, et dixit: Accípite, et manducáte: Hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradétur: hoc fácite in meam commemoratiónem. Simí-

míliter et cálicem, postquam cœnávit, dicens: Hic calix novum testaméntum est in meo Sánguine. Hoc fácite, quotiescúmque bibétis, in meam commemoratiónem. Quotiescúmque enim manducábitis panem hunc, et cálicem bibétis, mortem Dómini annuntiábitis donec veniat.

℞. Una hora non potuístis vigilare mecum, qui exhortabámini mori pro me? * Vel Judam non vidétis, quómodo non dormit, sed festínat trádere me Judæis?

℣. Quid dormítis? súrgite, et oráte, ne intrétis in tentatiónem. Vel Judam, etc.

Lectio IX.

ITaque quicúmque manducáverit panem hunc, vel bíberit calicem Dómini indígne, reus erit córporis, et sánguinis Dómini. Probet autem seípsum homo, et sic de pane illo edat, et de cálice bibat. Qui enim mandúcat, et bibit indigne, judícium sibi mandúcat, et bibit, non dijúdicans corpus Dómini. Ideo inter vos multi infirmi et imbecílles, et dórmiunt multi. Quod si nosmetípsos

diju-

dijudicarémus, non útique judicarémur. Dum judicámur autem, a Dómino corrípimur, ut non cum hoc mundo damnémur. Itaque, fratres mei, cum convenítis ad manducándum, ínvicem expectáte. Si quis ésurit, domi mandúcet; ut non in judícium conveniátis. Cétera autem, cum vénero, dispónam.

℟. Senióres pópuli consílium fecérunt, * Ut Jesum dolo tenérent, et occíderent: cum gládiis, et fústibus exiérunt támquam ad latrónem.

℣. Collegérunt Pontífices et Pharisæi concílium. Ut Jesum.

Repetitur ℟. Senióres pópuli.

DICHIARAZIONE.

I cinque Salmi delle Laudi sono cinque stati della Chiesa; la predicazione ai Giudei; la conversione dei Gentili; lo stato presente; la total conversione del mondo nel tempo dopo l'Anticristo; e la glorificazione de' buoni.

AD LAUDES.

Antiphona. Justificéris, Dómine, in ser-

sermónibus tuis, et vincas cum judicáris. Psalmus 50.

MIserére mei, Deus: * secúndum magnam misericórdiam tuam.

Et secúndum multitúdinem miseratiónum tuárum, * dele iniquitátem meam.

Amplius lava me ab iniquitáte mea: * et a peccáto meo munda me.

Quóniam iniquitátem meam ego cognósco: * et peccátum meum contra me est semper.

Tibi soli peccávi, et malum coram te feci: * ut justificéris in sermónibus tuis, et vincas cum judicáris.

Ecce enim in iniquitátibns concéptus sum: * et in peccátis concépit me mater mea.

Ecce enim veritátem dilexísti: * incérta, et occúlta sapiéntiæ tuæ manifestásti mihi.

Aspérges me hyssopo, et mundábor: * lavábis me, et super nivem dealbábor.

Audítui meo dabis gáudium, et lætítiam, * et exultábunt ossa humiliáta.

A vérte fáciem tuam a peccátis meis: * et omnes iniquitátes meas dele.
C or mundum crea in me, Deus: * et spíritum rectum ínnova in viscéribus meis.
N e projícias me a fácie tua: * et spíritum sanctum tuum ne áuferas a me.
R edde mihi lætítiam salutáris tui, * et spíritu principáli confirma me.
D océbo iníquos vias tuas: * et ímpii ad te converténtur.
L íbera me de sanguínibus, Deus, Deus salútis meæ: * et exultábit língua mea justítiam tuam.
D ómine, lábia mea apéries: * et os meum annuntiábit láudem tuam.
Q uóniam si voluísses sacrifícium, dedissem útique: * holocáustis non delectáberis.
S acrifícium Deo spíritus contribulátus: * cor contrítum, et humiliátum, Deus, non despícies.
B enígne fac, Dómine, in bona voluntáte tua, Sion: * ut ædificéntur muri Jerúsalem.
T unc acceptábis sacrifícium justítiæ, oblatiónes, et holocáusta: *

tunc impónent super altáre tuum vítulos.

Antiphona. Justificéris, Dómine, in sermónibus tuis, et vincas cum judicáris.

Antiphona. Dóminus tamquam ovis ad víctimam ductus est, et non apéruit os suum.

Psalmus 89.

Domine, refúgium factus es nobis, * a generatióne in generatiónem.

Priúsquam montes fierent, aut formarétur terra et orbis; * a sæculo, et usque in sæculum tu es Deus.

Ne avértas hóminem in humilitátem, * et dixísti: Convertímini filii hóminum.

Quóniam mille anni ante óculos tuos, * tamquam dies hestérna, quæ prætériit.

Et custódia in nocte, * quæ pro níhilo habéntur, eórum anni erunt.

Mane sicut herba tránseat, mane flóreat, et tránseat: * véspere décidat, indúret, et aréscat.

Quia defécimus in ira tua: * et in furóre tuo turbáti sumus.

P o-

Posuísti iniquitátes nostras in conspéctu tuo: * sæculum nostrum in illuminatióne vultus tui.
Quóniam omnes dies nostri defecérunt; * et in ira tua defécimus.
Anni nostri sicut aránea meditabúntur: * dies annórum nostrórum in ipsis, septuagínta anni.
Si autem in potentátibus octogínta anni: * et ámplius eórum, labor et dolor.
Quóniam supervénit mansuetúdo: * et corripiémur.
Quis novit potestátem iræ tuæ: * et præ timóre tuo iram tuam dinumeráre.
Déxteram tuam sic notam fac: * et erudítos corde in sapiéntia.
Convértere, Dómine, úsquequo, * et deprecábilis esto super servos tuos.
Repléti sumus mane misericórdia tua: * et exultávimus, et delectáti sumus ómnibus diébus nostris.
Lætáti sumus pro diébus, quibus nos humiliásti: * annis, quibus vídimus mala.
Réspice in servos tuos, et in ópera tua: * et dírige fílios eórum.

Et sit splendor Dómini Dei nostri super nos, et ópera manuum nostrárum dírige super nos: * et opus mánuum nostrárum dírige.

Antiphona. Dóminus tamquam ovis ad víctimam ductus est, et non apéruit os suum.

Antiphona. Contrítum est cor meum in médio mei, contremuérunt ómnia ossa mea. Psalmus 62.

Deus, Deus meus, * ad te de luce vígilo.

Sitívit in te ánima mea, * quam multiplíciter tibi caro mea.

In terra desérta, et ínvia, et inaquósa: * sic in sancto appárui tibi, ut vidérem virtútem tuam, et glóriam tuam.

Quóniam mélior est misericórdia tua super vitas: * lábia mea laudábunt te.

Sic benedícam te in vita mea: * et in nómine tuo levábo manus meas.

Sicut ádipe, et pinguédine repleátur ánima mea: * et lábiis exultatiónis laudábit os meum.

Si memor fui tui super stratum meum, in matutínis meditábor in te: * quia fuísti adjútor meus.

Et

Et in velaménto alárum tuárum exultábo, adhæsit ánima mea post te: * me suscépit déxtera tua.

Ipsi vero in vanum quæsiérunt ánimam meam, introíbunt in inferióra terræ: * tradéntur in manus gládii: partes vúlpium erunt.

Rex vero lætábitur in Deo, laudabúntur omnes, qui jurant in eo: * quia obstrúctum est os loquéntium iníqua.

Psalmus 66.

Deus misereátur nostri, et benedícat nobis: * illúminet vultum suum super nos, et misereátur nostri.

Ut cognoscámus in terra viam tuam: * in ómnibus Géntibus salutáre tuum.

Confiteántur tibi pópuli, Deus: * confiteántur tibi pópuli omnes.

Læténtur, et exúltent Gentes, quóniam júdicas pópulos in æquitáte: * et Gentes in terra dírigis.

Confiteántur tibi pópuli, Deus, confiteántur tibi pópuli omnes: * terra dedit fructum suum.

Benedícat nos Deus, Deus noster, benedícat nos Deus: * et métuant eum omnes fines terræ.

Antiphona. Contrítum est cor meum in médio mei: contremuérunt ómnia ossa mea.

Antiphona. Exhortátus es in virtúte tua, et in refectióne sancta tua, Dómine.

Canticum Moysi. Exod. 15.

CAntémus Dómino: glorióse enim magnificátus est, * equum et ascensórem dejécit in mare.

Fortitúdo mea, et laus mea Dóminus, * et factus est mihi in salútem.

Iste Deus meus, et glorificábo eum: * Deus patris mei, et exaltábo eum.

Dóminus quasi vir pugnátor, Omnípotens nomen ejus. * Currus Pharaónis, et exércitum ejus projécit in mare.

Elécti príncipes ejus submérsi sunt in Mari rubro: * abyssi operuérunt eos, descendérunt in profúndum quasi lapis.

Déxtera tua Dómine magnificata est in fortitúdine, déxtera tua Dómine percússit inimícum: * Et in multitúdine glóriæ tuæ deposuísti adversários tuos.

Misísti iram tuam, quæ devorávit

eos

eos sicut stípulam: * Et in spíritu furóris tui congregátæ sunt aquæ.
Stetit unda fluens: * congregátæ sunt abyssi in médio mari.
Dixit inimícus: Pérsequar, et comprehéndam: * dividam spólia, implébitur ánima mea.
Evaginábo gládium meum: * interficiet eos manus mea.
Flavit spíritus tuus, et opéruit eos mare: * submérsi sunt quasi plumbum in aquis veheméntibus.
Quis símilis tui in fórtibus, Dómine? * qui símilis tui, magníficus in sanctitáte, terríbilis, atque laudábilis, fáciens mirabília?
Extendísti manum tuam, et devorávit eos terra. * Dux fuísti in misericórdia tua pópulo, quem redemísti.
Et portásti eum in fortitúdine tua, * ad habitáculum sanctum tuum.
Ascendérunt pópuli, et iráti sunt: * dolóres obtinuérunt habitatóres Philístiim.
Tunc conturbáti sunt príncipes Edom, robústos Moab obtínuit tremor: * obriguérunt omnes habitatóres Chánaan.

Irruat super eos formído et pavor: * in magnitúdine bráchii tui.
Fiant immóbiles quasi lapis, donec pertránseat pópulus tuus, Dómine, * donec pertránseat pópulus tuus iste, quem possedísti.
Introdúces eos, et plantábis in monte hæreditátis tuæ: * firmíssimo habitáculo tuo, quod operátus es, Dómine.
Sanctuárium tuum, Dómine, quod firmavérunt manus tuæ: * Dóminus regnábit in ætérnum, et ultra.
Ingréssus est enim eques Phárao cum cúrribus et equítibus ejus in mare: * et redúxit super eos Dóminus aquas maris.
Filii autem Israel ambulavérunt per siccum * in médio ejus.
Antiphona. Exhortátus es in virtúte tua, et in refectióne sancta tua, Dómine.
Antiphona. Oblátus est, quia ipse vóluit, et peccáta nostra ipse portávit.

Psalmus 148.

LAudáte Dóminum de cœlis, * laudáte eum in excélsis.

Laudáte eum omnes Angeli ejus: * laudáte eum omnes Virtútes ejus.

Laudáte eum sol et luna: * laudáte eum omnes stellæ et lumen.

Laudáte eum cœli cœlórum: * et aquæ omnes, quæ super coelos sunt, laudent nomen Dómini.

Quia ipse dixit, et facta sunt: * ipse mandávit, et creáta sunt.

Státuit ea in ætérnum, et in sæculum sæculi: * præcéptum pósuit, et non præteríbit.

Laudáte Dóminum de terra: * dracónes, et omnes abyssi.

Ignis, grando, nix, glácies, spíritus procellárum: * quæ fáciunt verbum ejus.

Montes et omnes colles: * ligna fructífera, et omnes cedri.

Béstiæ, et univérsa pécora: * serpéntes, et vólucres pennátæ.

Reges terræ, et omnes pópuli: * príncipes, et omnes júdices terræ.

Júvenes et vírgines, senes cum junióribus láudent nomen Dómini: * quia exaltátum est nomen ejus solíus.

Conféssio ejus super cœlum et ter-

ram: * et exaltávit cornu pópuli sui.
Hymnus ómnibus Sanctis ejus: * filiis Israel, pópulo appropinquánti sibi.

Psalmus 149.

CAntáte Dómino cánticum novum: * laus ejus in Ecclésia Sanctórum.
Lætétur Israel in eo, qui fecit eum: * et filii Sion exúltent in rege suo.
Láudent nomen ejus in choro: * in tympano et psaltério psallant ei.
Quia beneplácitum est Dómino in pópulo suo: * et exaltábit mansuétos in salútem.
Exultábunt Sancti in glória, * lætabúntur in cubílibus suis.
Exaltatiónes Dei in gútture eórum, * et gládii ancípites in mánibus eórum.
Ad faciéndam vindíctam in natiónibus, * increpatiónes in pópulis.
Ad alligándos reges eórum in compédibus, * et nóbiles eórum in mánicis férreis.
Ut fáciant in eis judícium conscríptum: * glória hæc est ómnibus Sanctis ejus.

Psal-

Psalmus 150.

LAudáte Dóminum in Sanctis ejus: * laudáte eum in firmaménto virtútis ejus.

Laudáte eum in virtútibus ejus: * laudáte eum secúndum multitudinem magnitúdinis ejus.

Laudáte eum in sono tubæ: * laudáte eum in psaltério et cíthara.

Laudáte eum in tympano et choro: * laudáte eum in chordis et órgano.

Laudáte eum in cymbalis benesonántibus, laudáte eum in cymbalis jubilatiónis: * omnis spíritus láudet Dóminum.

Antiphona. Oblátus est, quia ipse vóluit, et peccáta nostra ipse portávit.

DICHIARAZIONE.

Il Capitolo, che deve dirsi dal Superiore, si tralascia, mostrandosi che non è più vivo il nostro Pastore. L' Inno non si dice, per la ragione detta di sopra.

Capitul. et Hymnus non dicuntur, sed immediate dicitur ℣. Homo pacis meæ, in quo sperávi.

 ℟. Qui

℟. Qui edébat panes meos, ampliávit advérsum me supplantatiónem.

Ad Benedictus Antiphona.

Tráditor autem, dedit eis signum, dicens: Quem osculátus fúero, ipse est, tenéte eum.

Interim dum dicitur Canticum, Benedíctus, extinctis prius omnibus candelis in candelabro triangulari, præter unam, quæ posita est in summitate candelabri: extinguuntur paulatim sex candelæ super Altare, ita ut in ultimo Versu extinguatur ultima candela: similiter extinguuntur lampades, et luminaria per Ecclesiam.

DICHIARAZIONE.

Altamente si dice questo Cantico, essendo che dalla morte di Cristo venutaci n'è la redenzion nostra, per la quale siamo tenuti a benedirlo.

L'estinguersi tutti i lumi, accenna lo stato misero e tenebroso, nel quale si trovò il mondo, poichè già la sua vera luce, Cristo, fu dalla Sinagoga spenta ed estinta; ma vedendo una candela ammorzata per un poco, e di nuovo accesa, intenderemo, che Cristo morì quanto all'essere umano, ma vivo restò nella di-

vinità, la quale stette occulta, e poi risorgendo appalesossi. Ovvero, ch'è la fede degli Apostoli, la quale s'indebolì, e dipoi ravvivatasi, essi furono sempre fedeli, e la predicarono al mondo. Si estinguono nel dirsi il Benedictus, *Cantico dell'Evangelio, perchè il Signore fu mandato per predicare la sua Legge; e nell'ultima candela, che estinguesi, intendesi, esser egli stato l'ultimo Profeta, anzi il fine delle altrui profezie.*

Canticum Zachariæ. Luc. 1. g

BEnedíctus Dóminus Deus Israel: * quia visitávit, et fecit redemptiónem plebis suæ.

Et eréxit cornu salútis nobis, * in domo David púeri sui.

Sicut locútus est per os Sanctorum, * qui a sæculo sunt Prophetárum ejus.

Salútem ex inimícis nostris: * et de manu ómnium qui odérunt nos.

Ad faciéndam misericórdiam cum pátribus nostris: * et memorári testaménti sui sancti.

Iusjurándum, quod jurávit ad Abraham patrem nostrum, * datúrum se nobis.

Ut sine timóre de manu inimicórum

rum nostrórum liberáti: * serviámus illi.

In sanctitáte et justítia coram ipso: * ómnibus diébus nostris.

Et tu, puer, Prophéta Altíssimi vocáberis: * præíbis enim ante fáciem Dómini paráre vias ejus.

Ad dandam sciéntiam salútis plebi ejus, * in remissiónem peccatórum eórum.

Per víscera misericórdiæ Dei nostri: * in quibus visitávit nos, óriens ex alto.

Illumináre his, qui in ténebris, et in umbra mortis sedent: * ad dirigéndos pedes nostros in viam pacis.

Completo Cantico accipitur ex candelabro suprema candela, et sub Altari absconditur in cornu Epistolæ. Antiphona. Traditor autem dedit eis signum, dicens: Quem osculátus fúero, ipse est, tenéte eum.

DICHIARAZIONE.

Questi tre versi ci ricordano i lamenti delle tre Marie, le quali dalla Galilea seguitato avevano il Salvatore, e per lui aspramente si dolevano.

Dein-

Deinde flexis genibus dicitur:
Christus factus est pro nobis obédiens usque ad mortem.
Secunda nocte additur: Mortem autem crucis.
Tertia nocte additur: Propter quod et Deus exaltávit illum, et dedit illi Nomen, quod est super omne nomen.

Et sicut in Matutino, ita dicitur per Horas diei.

DICHIARAZIONE.

Il Pater noster, ed il Miserere, che diconsi così basso, significano il timore, che avevano gli Apostoli dentro di sè medesimi.

Cum incipitur ℣. Christus factus est, omnes genuflectunt. Eo finito, dicitur Pater noster, totum sub silentio. Postea Psalm. Miserére. 144. aliquantulum altius: quo finito, immediate sine Oremus, dicitur simili voce.

Oratio.

RESpice, quæsumus Dómine, super hanc famíliam tuam, pro qua

qua Dóminus noster Jesus Christus non dubitávit mánibus tradi nocéntium, et Crucis subíre torméntum: sed, Qui tecum vivit et regnat, dicitur sub silentio.

Finita Oratione, fit fragor, et strepitus aliquantulum: mox profertur candela accensa de sub Altari, et omnes cum silentio discedunt.

DICHIARAZIONE.

Lo strepito indica, che gli Ebrei, ed altri tumultuosamente presero Cristo nell' Orto, e soffrì in quel punto ogni sorte di strazj e di crudeltà.

His tribus diebus ad Primam, Tertiam, Sextam, et Nonam, dictis secreto, **Pater noster**, **Ave María**, et ad Primam, **Credo**, absolute inchoatur a Psalmis consuetis, qui ad Primam sunt ut in Festis: quibus finitis, dicitur ℣. **Christus factus est, etc.** cum reliquis sicut dictum est superius in Laudibus.

DI-

DICHIARAZIONE.

Si dicono le Ore con voce mediocre; e quasi bassa, perchè significandosi in quelle la predicazione degli Apostoli in questo tempo, si viene a dire, ch' essi tacevano, ed occultamente mostravano di conoscer Cristo.

AD PRIMAM.

Psalmus 53.

DEus, in nomine tuo salvum me fac: * et in virtúte tua júdica me.

Deus, exáudi oratiónem meam: * áuribus pércipe verba oris mei.

Quóniam aliéni insurrexérunt advérsum me, et fortes quæsiérunt ánimam meam: * et non proposuérunt Deum ante conspéctum suum.

Ecce enim Deus ádjuvat me: * et Dóminus suscéptor est ánimæ meæ.

Avérte mala inimícis meis: * et in veritáte tua dispérde illos.

Voluntárie sacrificábo tibi, et confitébor nómini tuo, Dómine: * quóniam bonum est.

Quóniam ex omni tribulatióne eripuísti me: * et super inimícos meos despéxit óculus meus.

Psalmus 118.

BEáti immaculáti in via: * qui ámbulant in lege Dómini.

Beáti qui scrutántur testimónia ejus: * in toto corde exquírunt eum.

Non enim qui operántur iniquitátem, * in viis ejus ambulavérunt.

Tu mandásti * mandata tua custodíri nimis.

Utinam dirigántur viæ meæ, * ad custodiéndas justificatiónes tuas.

Tunc non confúndar, * cum perspéxero in ómnibus mandátis tuis.

Confitébor tibi in directióne cordis: * in eo quod dídici judícia justítiæ tuæ.

Justificatiónes tuas custódiam: * non me derelínquas usquequáque.

In quo córrigit adolescéntior viam suam? * in custodiéndo sermónes tuos.

In toto corde meo exquisívi te: * ne repéllas me a mandátis tuis.

In corde meo abscóndi elóquia tua: * ut non peccem tibi.

Benedíctus es, Dómine: * doce me justificatiónes tuas.

In lábiis meis, * pronuntiávi ómnia judícia oris tui.

In via testimoniórum tuórum delectátus sum, * sicut in ómnibus divítiis.
In mandátis tuis exercébor: * et considerábo vias tuas.
In justificatiónibus tuis meditábor: * non oblivíscar sermones tuos.

Retríbue servo tuo, vivífica me: * et custódiam sermónes tuos.
Revéla óculos meos, * et considerábo mirabília de lege tua.
Incola ego sum in terra: * non abscóndas a me mandáta tua.
Concupívit ánima mea desideráre justificatiónes tuas, * in omni témpore.
Increpásti supérbos: * maledícti, qui declínant a mandátis tuis.
Aufer a me oppróbrium, et contémptum: * quia testimónia tua exquisívi.
Etenim sedérunt príncipes, et advérsum me loquebántur: * servus autem tuus exercebátur in justificatiónibus tuis.
Nam et testimónia tua meditátio mea est: * et consílium meum justificatiónes tuæ.
Adhæsit paviménto ánima mea: * vivífica me secúndum verbum tuum.

Vias

Vias meas enuntiávi, et exaudísti me: * doce me justificatiónes tuas.
Viam justificatiónum tuárum instrue me: * et exercébor in mirabílibus tuis.
Dormitávit ánima mea præ tædio: * confirma me in verbis tuis.
Viam iniquitátis ámove a me: * et de lege tua miserére mei.
Viam veritátis elégi: * judícia tua non sum oblítus.
Adhæsi testimóniis tuis, Dómine: * * noli me confúndere.
Viam mandatórum tuórum cucúrri, * cum dilatásti cor meum.
℣. Christus factus est, etc.
Pater noster. Psal. Miserére. 144.

DICHIARAZIONE.

Questo Salmo Miserere, *si dice a tutte le Ore, perchè in esso chiediamo a Dio perdono, essendo noi stati la causa della morte del suo Figliuolo, ed acciò ci perdoni colla sua misericordia.*

Oratio. Respice, etc. 159.

In hoc triduo non annuntiatur aliquid de Martyrologio, neque dicitur Pretiósa; sed terminatur Prima, sicut aliæ Horæ, ordine supradicto.

AD TERTIAM.

Pater noster. Ave María.

Psalmus.

LEgem pone mihi, Dómine, viam justificationum tuárum: * et exquíram eam semper.

Da mihi intelléctum, et scrutábor legem tuam: * et custódiam illam in toto corde meo.

Deduc me in sémitam mandatórum tuórum, * quia ipsam volui.

Inclína cor meum in testimónia tua: * et non in avarítiam.

Avérte óculos meos, ne vídeant vanitátem: * in via tua vivífica me.

Státue servo tuo elóquium tuum, * in timóre tuo.

Amputa oppróbrium meum, quod suspicátus sum: * quia judícia tua jucúnda.

Ecce concupívi mandáta tua: * in æquitáte tua vivífica me.

Et véniat super me misericórdia tua, Dómine: * salutáre tuum secúndum elóquium tuum.

Et respondébo exprobrántibus mi-

hi

hi verbum: * quia sperávi in sermónibus tuis.

Et ne áuferas de ore meo verbum veritátis usquequáque: * quia in judíciis tuis supersperávi.

Et custódiam legem tuam semper, * in sæculum, et in sæculum sæculi.

Et ambulábam in latitúdine: * quia mandáta tua exquisívi.

Et loquébar in testimóniis tuis in conspéctu regum: * et non confundébar.

Et meditábar in mandátis tuis, * quæ diléxi.

Et levávi manus meas ad mandáta tua, quæ diléxi: * et exercébar in justificatiónibus tuis.

MEmor esto verbi tui servo tuo, * in quo mihi spem dedísti.

Hæc me consoláta est in humilitáte mea: * quia elóquium tuum vivificávit me.

Supérbi iníque agébant usquequáque: * a lege autem tua non declinávi.

Memor fui judiciórum tuórum a sæculo, Dómine: * et consolátus sum.

De-

Deféctio ténuit me, * pro peccatóribus derelinquéntibus legem tuam.

Cantábiles mihi erant justificatiónes tuæ, * in loco peregrinatiónis meæ.

Memor fui nocte nóminis tui, Dómine: * et custodívi legem tuam.

Hæc facta est mihi: * quia justificatiónes tuas exquisívi.

Pórtio mea, Dómine: * dixi, custodíre legem tuam.

Deprecátus sum fáciem tuam in toto corde meo: * miserére mei secúndum elóquium tuum.

Cogitávi vias meas: * et convérti pedes meos in testimónia tua.

Parátus sum, et non sum turbátus: * ut custódiam mandáta tua.

Funes peccatórum circumpléxi sunt me: * et legem tuam non sum oblítus.

Média nocte surgébam ad confitēndum tibi, * super judícia justificatiónis tuæ.

Párticeps ego sum ómnium timéntium te, * et custodiéntium mandáta tua.

Misericórdia tua, Dómine, plena est terra: * justificatiónes tuas doce me.

BOnitátem fecísti cum servo tuo, Dómine, * secúndum verbum tuum.

Bonitátem, et disciplínam, et sciéntiam doce me: * quia mandátis tuis crédidi.

Priúsquam humiliárer, ego delíqui: * proptérea elóquium tuum custodívi.

Bonus es tu: * et in bonitáte tua doce me justificatiónes tuas.

Multiplicáta est super me iníquitas superbórum: * ego autem in toto corde meo scrutábor mandáta tua.

Coagulátum est sicut lac cor eórum: * ego vero legem tuam meditátus sum.

Bonum mihi, quia humiliásti me: * ut discam justificatiónes tuas.

Bonum mihi lex oris tui, * super míllia auri et argénti.

Manus tuæ fecérunt me, et plasmavérunt me: * da mihi intelléctum, et discam mandáta tua.

Qui timent te, vidébunt me, et lætabúntur: * quia in verba tua supersperávi.

Cognóvi, Dómine, quia æquitas judí-

dícia tua: * et in veritáte tua humiliásti me.

Fiat misericórdia tua, ut consolétur me: * secúndum elóquium tuum servo tuo.

Véniant mihi miseratiónes tuæ, et vivam: * quia lex tua meditátio mea est.

Confundántur supérbi, quia injúste iniquitátem fecérunt in me: * ego autem exercébor in mandátis tuis.

Convertántur mihi timéntes te: * et qui novérunt testimónia tua.

Fiat cor meum immaculátum in justificatiónibus tuis, * ut non confúndar.

℣. Christus factus est, etc.

Pater noster. Psal. Miserére. 144.

Oratio. Réspice, etc. 159.

AD SEXTAM.

Pater noster. Ave María.

Psalmus.

DEfécit in salutáre tuum ánima mea: * et in verbum tuum supersperávi.

Defecérunt óculi mei in elóquium tuum,

uum, dicéntes: * Quando consolá-
beris me?

Quia factus sum sicut uter in pruí-
na: * justificatiónes tuas non sum
oblítus.

Quot sunt dies servi tui: * quan-
do fácies de persequéntibus me ju-
dícium?

Narravérunt mihi iníqui fabulatió-
nes: * sed non ut lex tua.

Omnia mandáta tua véritas: * iní-
que persecúti sunt me, ádjuva me.

Páulo minus consummavérunt me in
terra: * ego autem non derelíqui
mandáta tua.

Secúndum misericórdiam tuam viví-
fica me: * et custódiam testimónia
oris tui.

In ætérnum, Dómine, * verbum tuum
pérmanet in cœlo.

In generatiónem, et generatiónem
véritas tua: * fundásti terram, et
pérmanet.

Ordinatióne tua persévérat dies: *
quóniam ómnia sérviunt tibi.

Nisi quod lex tua meditátio mea
est: * tunc forte periíssem in hu-
militáte mea.

In

In ætérnum non oblivíscar justificatiónes tuas: * quia in ipsis vivificásti me.

Tuus sum ego, salvum me fac: * quóniam justificatiónes tuas exquisívi.

Me expectavérunt peccatóres, ut pérderent me: * testimónia tua intelléxi.

Omnis consummatiónis vidi finem: * latum mandátum tuum nimis.

QUómodo diléxi legem tuam, Dómine? * tota die meditátio mea est.

Super inimícos meos prudéntem me fecísti mandáto tuo: * quia in ætérnum mihi est.

Super omnes docéntes me intelléxi: * quia testimónia tua, meditátio mea est.

Super senes intelléxi, * quia mandáta tua quæsívi.

Ab omni via mala prohíbui pedes meos: * ut custódiam verba tua.

A judíciis tuis non declinávi: * quia tu legem posuísti mihi.

Quam dúlcia fáucibus meis elóquia tua, * super mel ori meo!

A mandátis tuis intelléxi: * proptérea odívi omnem viam iniquitátis.

Lucérna pédibus meis verbum tuum, * et lumen sémitis meis.

Jurávi, et státui * custodíre judícia justítiæ tuæ.

Humiliátus sum usquequáque, Dómine: * vivífica me secúndum verbum tuum.

Voluntária oris mei beneplácita fac, Dómine: * et judícia tua doce me.

Anima mea in mánibus meis semper: * et legem tuam non sum oblítus.

Posuérunt peccatóres láqueum mihi: * et de mandátis tuis non errávi.

Hæreditáte acquisívi testimónia tua in ætérnum: * quia exultátio cordis mei sunt.

Inclinávi cor meum ad faciéndas justificatiónes tuas in ætérnum, * propter retributiónem.

INíquos ódio hábui, * et legem tuam diléxi.

Adjútor et suscéptor meus es tu: * et in verbum tuum supersperávi.

Declináte a me malígni: * et scrutábor mandáta Dei mei.

Sú-

Súscipe me secúndum elóquium tuum, et vivam: * et non confúndas me ab expectatióne mea.
Adjúva me, et salvus ero: * et meditábor in justificatiónibus tuis semper.
Sprevísti omnes discedéntes a judíciis tuis: * quia injústa cogitátio eórum.
Prævaricántes reputávi omnes peccatóres terræ: * ídeo diléxi testimónia tua.
Cónfige timóre tuo carnes meas: * a judíciis enim tuis tímui.
Feci judícium et justítiam: * non tradas me calumniántibus me.
Súscipe servum tuum in bonum: * non calumniéntur me supérbi.
Oculi mei defecérunt in salutáre tuum: * et in elóquium justítiæ tuæ.
Fac cum servo tuo secúndum misericórdiam tuam, * et justificatiónes tuas doce me.
Servus tuus sum ego: * da mihi intelléctum, ut sciam testimónia tua.
Tempus faciéndi, Dómine: * dissipavérunt legem tuam.
Ideo diléxi mandáta tua, * super áurum et topázion.

Proptérea ad ómnia mandáta tua dirigébar: * omnem viam iníquam ódio hábui.
℣. Christus factus est, etc.
Pater noster.
Psalm. Miserére. 144.
Oratio. Réspice, etc. 159.

AD NONAM.

Pater noster. Ave María.

Psalmus.

MIrabília testimónia tua: * ídeo scrutáta est ea ánima mea.
Declarátio sermónum tuórum illúminat: * & intelléctum dat párvulis.
Os meum apérui, et attráxi spíritum: * quia mandáta tua desiderábam.
Aspice in me, et miserére mei: * secúndum judícium diligéntium nomen tuum.
Gressus meos diríge secúndum elóquium tuum: * et non dominétur mei omnis injustítia.
Rédime me a calúmniis hóminum: * ut custódiam mandáta tua.
Fáciem tuam illúmina super servum

vum tuum: * et doce me justificatiónes tuas.

Exitus aquárum deduxérunt óculi mei: * quia non custodiérunt legem tuam.

Justus es, Dómine: * et rectum judícium tuum.

Mandásti justítiam testimónia tua: * et veritátem tuam nimis.

Tabéscere me fecit zelus meus: * quia oblíti sunt verba tua inimíci mei.

Ignítum elóquium tuum veheménter: * & servus tuus diléxit illud.

Adolescéntulus sum ego, & contémpus: * justificátiones tuas non sum oblítus.

Justítia tua, justítia in ætérnum: * et lex tua véritas.

Tribulátio, et angústia invenérunt me: * mandáta tua meditátio mea est.

Æquitas testimónia tua in ætérnum: * intelléctum da mihi, et vivam.

CLamávi in toto corde meo, exáudi me, Dómine: * justificatiónes tuas requíram.

Clamávi ad te, salvum me fac: * ut custódiam mandáta tua.

Prævéni in maturitáte, et clamávi: * quia in verba tua supersperávi.

Prævenérunt óculi mei ad te dilúculo: * ut meditárer elóquia tua.

Vocem meam áudi secúndum misericórdiam tuam, Dómine: * et secundum judícium tuum vivífica me.

Appropinquavérunt persequéntes me inquitáti: * a lege autem tua longe facti sunt.

Prope es tu, Dómine: * et omnes viæ tuæ véritas.

Inítio cognóvi de testimóniis tuis: * quia in ætérnum fundásti ea.

Vide humilitátem meam, et éripe me: * quia legem tuam non sum oblítus.

Júdica judícium meum, et rédime me: * propter elóquium tuum vivífica me.

Longe a peccatóribus salus: * quia justificatiónes tuas non exquisiérunt.

Misericórdiæ tuæ multæ, Dómine: * secúndum judícium tuum vivífica me.

Multi qui persequúntur me, et tríbulant me: * a testimóniis tuis non declinávi.

Vidi prævaricántes, et tabescébam: * quia

quia elóquia tua non custodiérunt.

V ide, quóniam mandáta tua diléxi, Dómine: * in misericórdia tua vivífica me.

P rincípium verbórum tuórum véritas: * in ætérnum ómnia judícia justítiæ tuæ.

PRíncipes persecúti sunt me gratis: * et a verbis tuis formidávit cor meum.

L ætábor ego super elóquia tua, * sicut qui invénit spólia multa.

I niquitátem ódio hábui, et abominátus sum: * legem autem tuam diléxi.

S épties in die laudem dixi tibi: * super judícia justítiæ tuæ.

P ax multa diligéntibus legem tuam, * et non est illis scándalum.

E xpectábam salutáre tuum, Dómine, * et mandáta tua diléxi.

C ustodívit ánima mea testimónia tua: * et diléxit ea veheménter.

S ervávi mandáta tua, et testimónia tua: * quia omnes viæ meæ in conspéctu tuo.

A ppropínquet deprecátio mea in conspéctu tuo, Dómine: * juxta elóquium tuum da mihi intelléctum.

Intret postulátio mea in conspéctu tuo: * secúndum elóquium tuum éripe me.

Eructábunt lábia mea hymnum, * cum docúeris me justificatiónes tuas.

Pronuntiábit língua mea elóquium tuum: * quia ómnia mandáta tua æquitas.

Fiat manus tua, ut salvet me: * quóniam mandáta tua elégi.

Concupívi salutáre tuum, Dómine: * et lex tua meditátio mea est.

Vivet ánima mea, et laudábit te: * et judícia tua adjuvábunt me.

Errávi, sicut ovis, quæ périit: * quære servum tuum: quia mandáta tua non sum oblítus.

℣. Christus, etc. Pater noster.

Psal. Miserére. 144.

Oratio. Réspice, etc. 159.

DICHIARAZIONE.

Molto solennemente si canta questa Messa, poichè oggi propriamente fu istituito l'Augustissimo Sacramento dell'Altare, ed il Signore celebrando consacrò; laonde cantasi il Gloria in excelsis, *e non dicesi il* Flectamus genua.

FE-

FERIA QUINTA.

In Cœna Domini.

AD MISSAM.

Statio ad S. Joannem in Laterano.

Introitus. Gal. 6.

NOs autem gloriári opórtet in Cruce Dómini Nostri Jesu Christi, in quo est salus, vita, et resurréctio nostra, per quem salváti, et liberáti sumus.
Psal. 66. Deus misereátur nostri, et benedícat nobis: illúminet vultum suum super nos, et misereátur nostri.
Iterum. Nos autem, etc.
Cantatur, Glória in excélsis, etc. ut in Dominica Resurrectionis.

DICHIARAZIONE.

Non più suonano le Campane, essendo gli Apostoli, in quelle significati, fatti già come muti a manifestar Cristo; e per levare a noi ogni segno di letizia, come questo. I segni fannosi col legno,

perchè intendiamo esser chiamati dall'umiltà di Cristo, la quale per noi mostrò di avere: ovvèro perchè ci ricordiamo di aver ricevuto sul legno la salute eterna.

Campanæ pulsantur, postea silentur usque ad **Glória in excélsis**, Sabbati sancti.

O rémus.

DEus, a quo et Judas reátus sui pœnam, et confessiónis suæ latro præmium sumpsit; concéde nobis tuæ propitiatiónis efféctum; ut sicut in Passióne sua Jesus Christus Dóminus noster, divérsa utrísque íntulit stipéndia meritórum; ita nobis, abláto vetustátis erróre, resurrectionis suæ grátiam largiátur. Qui tecum vivit, etc.

Et hæc Oratio tantum dicitur.

Léctio Epístolæ beáti Pauli Apóstoli ad Corínthios.

1. Cor. 11.

FRatres, Conveniéntibus vobis in unum, jam non est Dóminicam cœnam manducáre. Unusquísque enim suam cœnam præsumit ad man-

du-

ducándum. Et álius quidem ésurit; álius autem ébrius est. Númquid domos non habétis ad manducándum et bibéndum? aut Ecclésiam Dei contémnitis, et confúnditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Láudo vos? in hoc non láudo. Ego enim accépi a Dómino, quod et trádidi vobis: quóniam Dóminus Jesus, in qua nocte tradebátur, accépit panem, et grátias agens, fregit, et dixit: Accípite, et manducáte: Hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradétur: hoc fácite in meam commemoratiónem. Simíliter et cálicem, postquam cœnávit, dicens: Hic calix novum testaméntum est in meo Sánguine. Hoc fácite, quotiescúmque bibétis, in meam commemoratiónem. Quotiescúmque enim manducábitis panem hunc, et cálicem bibétis, mortem Dómini annuntiábitis donec véniat. Itaque quicúmque manducáverit panem hunc, vel bíberit cálicem Dómini indigne, reus erit Córporis et Sánguinis Dómini. Probet autem seípsum homo, et sic de pane illo edat, et de cálice bibat. Qui enim

man-

mandúcat et bibit indígne, judícium sibi manducat et bibit, non dijúdicans Corpus Dómini. Ideo inter vos multi infirmi et imbecílles, et dórmiunt multi. Quod si nosmetipsos dijudicarémus, non útique judicarémur. Dum judicámur autem, a Dómino corrípimur, ut non cum hoc mundo damnémur.

Graduale. Philip. 2. Christus factus est pro nobis obédiens usque ad mortem: mortem autem crucis.

℣. Propter quod et Deus exaltávit illum: et dedit illi Nomen, quod est super omne nomen.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Joánnem.

Joann. 13.

ANte diem festum Paschæ, sciens Jesus, quia venit hora ejus, ut tránseat ex hoc mundo ad Patrem, cum dilexísset suos, qui erant in mundo, in finem diléxit eos. Et cœna facta, cum diábolus jam misísset in cor ut tráderet eum Judas Simónis Iscariótæ: sciens quia ómnia dedit ei Pater in manus, et

quia

quia a Deo exívit, et ad Deum vadit: surgit a cœna, et ponit vestiménta sua; et cum accepísset línteum, præcínxit se. Deinde mittit aquam in pelvim, et cœpit laváre pedes discipulórum, et extérgere línteo, quo erat præcínctus. Venit ergo ad Simónem Petrum. Et dicit ei Petrus: Dómine, tu mihi lavas pedes? Respóndit Jesus, et dixit ei: Quod ego fácio, tu nescis modo, scies autem póstea. Dicit ei Petrus: Non lavábis mihi pedes in ætérnum. Respóndit ei Jesus: Si non lávero te, non habébis partem mecum. Dicit ei Simon Petrus: Dómine, non tantum pedes meos, sed et manus, et caput. Dicit ei Jesus: Qui lotus est, non índiget, nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. Sciébat enim quisnam esset, qui tráderet eum, proptérea dixit: Non estis mundi omnes. Postquam ergo lavit pedes eórum, et accépit vestiménta sua, cum recubuísset íterum, dixit eis: Scitis quid fécerim vobis? Vos vocátis me Magíster, et Dómi-

mine: et bene dícitis, sum étenim. Si ergo ego lavi pedes vestros, Dóminus, et Magíster; et vos debétis alter altérius laváre pedes. Exémplum enim dedi vobis, ut quemádmodum ego feci vobis, ita et vos faciátis.

Et dicitur Credo, ut in Dominica Resurrectionis.

Offertorium. Psalm. 117. Déxtera Dómini fecit virtútem, déxtera Dómini exaltávit me: non móriar, sed vivam, et narrábo ópera Dómini.

Præfatio, ut supra, fol. 61.

Agnus Dei, dicitur de more: pax non datur; tamen tertio dicitur, Dona nobis pacem.

DICHIARAZIONE.

Ordinò Papa Sotero, che fu il decimo dopo S. Pietro, che in questo giorno si comunicasse ogni Fedele: perciò in vece della pace solita a darsi, prendevasi lo stesso Autor d'ogni bene: oltrechè il Signore cenando oggi, diede ai discepoli quel tristo avviso, che uno di loro tradir lo doveva, perlochè tutti si afflissero estremamente.

Communio. Jo. 13. Dómine Jesus postquam cœnávit cum discípulis suis,

suis, lavit pedes eórum, et ait illis: Scitis quid fécerim vobis ego Dóminus et Magíster? Exémplum dedi vobis, ut et vos ita faciátis.

Postcommunio.

Reféċti vitálibus aliméntis, quæsumus Dómine Deus noster: ut quod témpore nostræ mortalitátis exéquimur, immortalitátis tuæ múnere consequámur. Per Dóminum nostrum, etc.

Et dicitur, Ite Missa est, etc.

Finita Missa, accenduntur intorticia, et fit Processio more solito. Celebrans genuflectit ante Altare, imponit incensum in duobus thuribulis, et cum altero incensat ter Sacramentum: deinde de manu Diaconi accepto Calice cum Sacramento, et cooperto extremitatibus veli, quo ejus humeri teguntur, procedit medius inter Diaconum a dextris, et Subdiaconum a sinistris sub Baldachino, duobus Acolythis Sacramentum continuo incensantibus usque ad locum præparatum, ubi pro crastino servandum est. Interea dum fit Processio, cantatur sequens:

Hym-

Hymnus.

PAnge língua gloriósi
Córporis mystérium,
Sanguinísque pretiósi,
Quem in mundi prétium,
Fructus ventris generósi
Rex effúdit géntium.

Nobis datus, nobis natus
Ex intácta Vírgine,
Et in mundo conversátus,
Sparso verbi sémine,
Sui moras incolátus
Miro cláusit órdine.

In suprémæ nocte cœnæ
Recúmbens cum frátribus,
Observáta lege plene
Cibis in legálibus,
Cibum turbæ duodénæ
Se dat suis mánibus.

Verbum caro, panem verum
Verbo carnem éfficit;
Fitque sánguis Christi merum,
Etsi sensus déficit:
Ad firmándum cor sincérum
Sola fides súfficit.

Tantum ergo Sacraméntum
Venerémur cérnui:
Et antíquum documéntum

No-

Novo cedat ritui:
Præstet fides suppleméntum
Sénsuum deféctui.
Genitóri, Genitóque
Laus, et jubilátio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit et benedíctio;
Procedénti ab utróque
Compar sit laudátio. Amen.

DICHIARAZIONE.

Il conservarsi il Ss. Sacramento nella Chiesa nostra, si fa per tradizione Apostolica, e per usanza immemorabile; ed oggi spezialmente conservasi pel bisogno degl' infermi. E non dovendosi domani consacrare per la ragione da dirsi ov' è il segno (*), si tiene l' Ostia sola, e non il Sangue, per fuggire il pericolo dello spargerlo: oltre che per concomitanza vi è eziandio veramente il Sangue.

Reposito Sacramento, et rursus incensato, in Choro dicantur Vesperæ.

DICHIARAZIONE.

Cantasi il Vespero dopo la Messa per mostrare, che questo Sacramento dell' Altare fu istituito nella sera.

AD VESPERAS.

P ater noster. A ve María.

Deinde incipitur absolute.

Aña. Cálicem salutáris accípiam, et nomen Dómini invocábo.

Psalmus 115.

CRédidi, propter quod locútus sum: * ego autem humiliátus sum nimis.

E go dixi in excéssu meo: * Omnis homo mendax.

Q uid retríbuam Dómino, * pro ómnibus, quæ retríbuit mihi?

C álicem salutáris accípiam: * et nomen Dómini invocábo.

V ota mea Dómino reddam coram omni pópulo ejus: * pretiósa in conspéctu Dómini mors Sanctórum ejus.

O Dómine, quia ego servus tuus: * ego servus tuus, et filius ancíllæ tuæ.

Dirupísti víncula mea: * tibi sacrificábo hóstiam láudis, et nomen Dómini invocábo.

Vota mea Dómino reddam in conspé-

spéctu omnis pópuli ejus: * in átriis domus Dómini, in médio tui Jerúsalem.

Aña. Cálicem salutáris accípiam, et nomen Dómini invocábo.

Aña. Cum his, qui odérunt pacem, eram pacíficus: cum loquébar illis, impugnábant me gratis. Psalmus 110.

AD Dóminum, cum tribulárer, clamávi, * et exaudívit me.

Dómine, líbera ánimam meam a lábiis iníquis, * et a língua dolósa.

Quid detur tibi, aut quid apponátur tibi * ad línguam dolósam?

Sagíttæ poténtis acútæ * cum carbónibus desolatóriis.

Heu mihi! quia incolátus meus prolongátus est: * habitávi cum habitántibus Cedar: multum íncola fuit ánima mea.

Cum his, qui odérunt pacem, eram pacíficus: * cum loquébar illis, impugnábant me gratis.

Antiphona. Cum his, qui odérunt pacem, eram pacíficus: cum loquébar illis, impugnábant me gratis.

Antiphona. Ab homínibus iníquis líbera me, Dómine.

Psalmus 139.

ERipe me, Dómine, ab hómine malo, * a viro iníquo éripe me.

Qui cogitavérunt iniquitátes in corde: * tota die constituébant prœlia.

Acuérunt línguas suas sicut serpéntis: * venénum áspidum sub lábiis eórum.

Custódi me, Dómine, de manu peccatóris: * et ab homínibus iníquis éripe me.

Qui cogitavérunt supplantáre gressus meos: * abscondérunt supérbi láqueum mihi.

Et funes extendérunt in láqueum: * juxta iter scándalum posuérunt mihi.

Dixi Dómino: Deus meus es tu: * exáudi, Dómine, vocem deprecatiónis meæ.

Dómine, Dómine, virtus salútis meæ: * obumbrásti super caput meum in die belli.

Ne tradas me, Dómine, a desidério meo peccatóri: * cogitavérunt contra me, ne derelínquas me, ne forte exalténtur.

Caput circúitus eórum: * labor labiórum ipsórum opériet eos.

Cadent super eos carbónes, in ignem dejícies eos: * in miSériis non subsístent.

Vir linguósus non dirigétur in terra, * virum injústum mala cápient in intéritu.

Cognóvi, quia fáciet Dóminus judícium ínopis: * et vindíctam páuperum.

Verúmtamen justi confitebúntur nómini tuo: * et habitábunt recti cum vultu tuo.

Antiphona. Ab homínibus iníquis líbera me, Dómine.

Antiphona. Custódi me a láqueo, quem statuérunt mihi, et a scándalis operántium iniquitátem.

Psalmus 140.

Domine, clamávi ad te, exáudi me: * inténde voci meæ, cum clamávero ad te.

Dirigátur orátio mea sicut incénsum in conspéctu tuo: * elevátio mánuum meárum sacrifícium vespertínum.

Pone, Dómine, custódiam ori meo: * et óstium circumstántiæ lábiis meis.

Non declínes cor meum in verba ma-

malítiæ: * ad excusándas excusatiónes in peccátis.
Cum homínibus operántibus iniquitátem: * et non communicábo cum eléctis eórum.
Corrípiet me justus in misericórdia, et increpábit me: * óleum autem peccatóris non impínguet caput meum.
Quóniam adhuc et orátio mea in beneplácitis eórum: * absórpti sunt juncti petræ júdices eórum.
Audient verba mea, quóniam potuérunt: * sicut crassitúdo terræ erúpta est super terram.
Dissipáta sunt ossa nostra secus inférnum: * quia ad te, Dómine, Dómine, óculi mei, in te sperávi, non áuferas ánimam meam.
Custódi me a láqueo, quem statuérunt mihi, * et a scándalis operántium iniquitátem.
Cadent in retiáculo ejus peccatóres: * singuláriter sum ego, donec tránseam.
Antiphona. Custódi me a láqueo, quem statuérunt mihi, et a scándalis operántium iniquitátem.
Antiphona. Considerábam ad déxteram,

ram, et vidébam, et non erat qui cognósceret me.

Psalmus 141.

VOce mea ad Dóminum clamávi: * voce mea ad Dóminum deprecátus sum.

Effúndo in conspéctu ejus oratiónem meam: * et tribulatiónem meam ante ipsum pronúntio.

In deficiéndo ex me spíritum meum, * et tu cognovísti sémitas meas.

In via hac, qua ambulábam, * abscondérunt láqueum mihi.

Considerábam ad déxteram, et vidébam: * et non erat qui cognósceret me.

Périit fuga a me, * et non est qui requírat ánimam meam.

Clamávi ad te, Dómine, * dixi: Tu es spes mea; pórtio mea in terra vivéntium.

Inténde ad deprecatiónem meam, * quia humiliátus sum nimis.

Líbera me a persequéntibus me: * quia confortáti sunt super me.

Educ de custódia ánimam meam ad confiténdum nómini tuo: * me expéctant justi, donec retríbuas mihi.

Antiphona. Considerábam ad déxteram, et vidébam, et non erat, qui cognósceret me.

DICHIARAZIONE.

Perchè non si dica il Capitolo, vedi sopra a carte 155. *e perchè si taccia l'Inno, vedasi a carte* 108.

Capitulum, Hymnus, et ℣. non dicuntur, sed immediate dicitur.

Ad Magnificat, Antiphona.

Cœnántibus autem illis, accépit Jesus panem, et benedíxit, ac fregit, dedítque discípulis suis.

Canticum B. Mariæ Virginis.
Luc. 1.

MAgníficat * ánima mea Dóminum.

Et exultávit spíritus meus * in Deo salutári meo.

Quia respéxit humilitátem ancíllæ suæ: * ecce enim ex hoc beátam me dicent omnes generatiónes.

Quia fecit mihi magna qui potens est: * et Sanctum nomen ejus.

Et misericórdia ejus a progénie in progénies * timéntibus eum.

Fecit poténtiam in bráchio suo: * dispérsit supérbos mente cordis sui.

Depósuit poténtes de sede, * et exaltávit húmiles.

Esuriéntes implévit bonis: * et dívites dimísit inánes.

Suscépit Israel púerum suum: * recordátus misericórdiæ suæ.

Sicut locútus est ad patres nostros, * Abraham, et sémini ejus in sæcula.

Antiphona. Cœnántibus autem illis, accépit Jesus panem, et benedíxit, ac fregit, dedítque discípulis suis.

℣. Christus factus est, etc.

Pater noster. Psal. Miserére. 144.

Oratio. Réspice, etc. 159.

Post Vesperas, Sacerdos cum ministris denudet Altaria, legens

Aña. Divisérunt sibi vestiménta mea: et super vestem meam misérunt sortem. Cum toto Psalmo, Deus, Deus meus, réspice in me. 208.

DICHIARAZIONE.

Si spogliano gli Altari, per significare, che il corpo del Signore fu spogliato e maltrattato dai soldati: ovvero perchè egli fu abbandonato dai discepoli, i quali,

li, siccome gli altri eletti, chiamati sono nella Scrittura vestimenti di Dio.

Post denudationem Altarium, hora competenti, facto signo cum tabula, conveniunt Clerici ad faciendum Mandatum: Superior abluit pedes inferioribus, tergit, et osculatur; et interim hæc subscripta cantantur vel omnia, vel in parte pro dispositione cantorum.

DICHIARAZIONE.

Il lavar dei piedi qui ed altrove si chiama per antonomasia, Mandato, *perchè il Salvatore col comandarlo, ancor volle in effetto egli stesso eseguirlo, e vi interpose la disgrazia sua, allorchè Pietro lo rifiutava.*

Antiphona. Jo. 13. **Mandátum novum do vobis, ut diligátis ínvicem, sicut diléxi vos, dicit Dóminus.**
Psalm. 118. **Beáti immaculáti in via, qui ámbulant in lege Dómini.**
Et repetitur immediate, Antiphona, **Mandátum novum, etc.** Et sic aliæ Antiphonæ, quæ habent Psalmos et ℣. repetuntur. Et de quolibet Psalmo non dicitur, nisi unus Versus.

An-

Antiphona. Jo. 13. Postquam surréxit Dóminus a cœna misit aquam in pelvim, et cœpit laváre pedes discipulórum suórum: hoc exémplum relíquit eis.
Psalm. 47. Magnus Dóminus, et laudábilis nimis, in civitáte Dei nostri, in monte sancto ejus.
Antiphona. Jo. 13. Dóminus Jesus, postquam cœnávit cum discípulis suis, lavit pedes eórum, et ait illis: Scitis quid fécerim vobis? Ego Dóminus et Magíster exémplum dedi vobis, ut et vos ita faciátis.
Ps. 84. Benedixísti, Dómine, terram tuam: avertísti captivitátem Jacob.
Antiphona. Jo. 13. Dómine, tu mihi lavas pedes? Respóndit Jesus, et dixit ei: Si non lávero tibi pedes, non habébis partem mecum.
℣. Venit ergo ad Simónem Petrum, et dixit ei Petrus.
Et repetitur Antiphona. Dómine, tu mihi lavas pedes?
℣. Quod ego fácio, tu nescis modo, scies autem póstea.
Tertio repetitur Antiphona. Dómine, tu mihi.

℣. Si ego Dóminus et Magíster vester lavi vobis pedes: quanto magis debétis alter altérius lavare pedes? Psal. 48. Audíte hæc omnes gentes: áuribus percípite qui habitátis orbem.

Antiphona. Joan. 13. In hoc cognóscent omnes, quia discípuli mei estis, si dilectiónem habuéritis ad ínvicem.

℣. Dixit Jesus discípulis suis.

Antiphona. 1. Cor. 13. Máneant in vobis fides, spes, cháritas, tria hæc: major autem horum est cháritas.

℣. Nunc autem manent fides, spes, cháritas, tria hæc: major autem horum est cháritas.

Antiphona. Benedícta sit sancta Trínitas, atque indivísa Unitas, confitébimur ei, quia fecit nobíscum misericórdiam suam.

℣. Benedicámus Patrem, et Fílium cum Sancto Spíritu.

Psal. 83. Quam dilécta tabernácula tua, Dómine virtútum! concupíscit, et déficit ánima mea in átria Dómini.

Antiphona. 1. Jo. Ubi cháritas et amor, Deus ibi est.

℣. Con-

℣. Congregávit nos in unum Christi amor.

℣. Exultémus, et in ipso jucundémur.

℣. Timeámus, et amémus Deum vivum.

℣. Et ex corde diligámus nos sincéro.

Et repetitur Aña. Ubi cháritas.

℣. Simul ergo cum in unum congregámur.

℣. Ne nos mente dividámur, caveámus.

℣. Cessent júrgia malígna, cessent lites.

℣. Et in médio nostri sit Christus Deus.

Et repetitur Aña. Ubi cháritas.

℣. Simul quoque cum beátis videámus.

℣. Gloriánter vultum tuum, Christe Deus.

℣. Gáudium, quod est imménsum, atque probum.

℣. Sæcula per infiníta sæculórum. Amen.

Post lotionem, qui aliis abluit pedes, capite detecto, dicit:

Pater noster.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.
℟. Sed líbera nos a malo.
℣. Tu mandásti mandáta tua, Dómine.
℟. Custodíri nimis.
℣. Tu lavásti pedes discipulórum tuórum.
℟. Opera mánuum tuárum ne despícias.
℣. Dómine, exáudi oratiónem meam.
℟. Et clamor meus ad te véniat.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Oratio.

Adésto, Dómine, quæsumus, offício servitútis nostræ, et quia tu discípulis tuis pedes laváre dignátus es, ne despícias ópera mánuum tuárum, quæ nobis retinénda mandásti: ut sicut hic nobis, et a nobis exterióra abluúntur inquinaménta, sic a te ómnium nostrum intérióra lavéntur peccáta. Quod ipse præstáre dignéris, qui vivis et regnas Deus, per ómnia sæcula sæculórum. Amen.

Veggasi la Dichiarazione, a carte 108.

AD

AD COMPLETORIUM.

Non dicitur Jube domne, neque Lectio brevis, sed facta Confessione, et Absolutione, incipitur a Psalmo, ut infra.

Psalmus 4.

CUm invocárem, exaudívit me Deus justítiæ meæ: * in tribulatióne dilatásti mihi.

Miserére mei, * et exáudi oratiónem meam.

Fílii hóminum, úsquequo gravi corde? * ut quid dilígitis vanitátem, et quæritis mendácium?

Et scitóte, quóniam mirificávit Dóminus sanctum suum: * Dóminus exáudiet me, cum clamávero ad eum.

Irascímini, et nolíte peccáre: * quæ dícitis in córdibus vestris, in cubílibus vestris compungímini.

Sacrificáte sacrificium justítiæ, et speráte in Dómino. * Multi dicunt: Quis osténdit nobis bona?

Signátum est super nos lumen vultus tui, Dómine: * dedísti lætítiam in corde meo.

A fructu fruménti, vini, et ólei sui, * multiplicáti sunt.

In pace in idípsum * dormiam et requiéscam.

Quóniam tu, Dómine, singuláriter in spe * constituísti me.

Psalmus 30.

IN te, Dómine, sperávi, non confúndar in ætérnum: * in justítia tua líbera me.

Inclína ad me áurem tuam: * accélera, ut éruas me.

Esto mihi in Deum protectórem, et in domum refúgii, * ut salvum me fácias.

Quóniam fortitúdo mea, et refúgium meum es tu: * et propter Nomen tuum dedúces me, et enútries me.

Edúces me de láqueo hoc, quem abscondérunt mihi: * quóniam tu es protéctor meus.

In manus tuas comméndo spíritum meum: * redemísti me, Dómine, Deus veritátis.

Psalmus 90.

QUi hábitat in adjutório Altíssimi, * in protectióne Dei cœli commorábitur.

Dicet Dómino: Suscéptor meus es tu, et refúgium meum: * Deus meus, sperábo in eum.

Quóniam ipse liberávit me de láqueo venántium: * et a verbo áspero.

Scápulis suis obumbrábit tibi, * et sub pennis ejus sperábis.

Scuto circúmdabit te véritas ejus: * non timébis a timóre noctúrno.

A sagítta volánte in die, a negótio perambulánte in ténebris: * ab incúrsu, et dæmónio meridiáno.

Cadent a látere tuo mille, et decem míllia a dextris tuis: * ad te autem non appropinquábit.

Verúmtamen óculis tuis considerábis: * et retributiónem peccatórum vidébis.

Quóniam tu es, Dómine, spes mea: * altíssimum posuísti refúgium tuum.

Non accédet ad te malum: * et flagéllum non appropinquábit tabernáculo tuo.

Quóniam Angelis suis mandávit de te: * ut custódiant te in ómnibus viis tuis.

In mánibus portábunt te: * ne forte offéndas ad lápidem pedem tuum.

Super áspidem et basilíscum ambulábis: * et conculcábis leónem et dracónem.
Quóniam in me sperávit, liberábo eum: * prótegam eum, quóniam cognóvit nomen meum.
Clamábit ad me, et ego exáudiam eum: * cum ipso sum in tribulatióne, erípiam eum, et glorificábo eum.
Longitúdine diérum replébo eum: * et osténdam illi salutáre meum.

Psalmus 133.

ECce nunc benedícite Dóminum, * omnes servi Dómini.
Qui statis in domo Dómini: * in átriis domus Dei nostri.
In nóctibus extóllite manus vestras in sancta: * et benedícite Dóminum.
Benedícat te Dóminus ex Sion, * qui fecit cœlum et terram.

Canticum Simeonis. Luc. 2.

NUnc dimíttis servum tuum, Dómine, * secúndum verbum tuum in pace.
Quia vidérunt óculi mei * salutáre tuum.
Quod parásti ante fáciem ómnium populórum.

Lumen ad revelatiónem géntium, * et glóriam plebis tuæ Israel.

℣. Christus factus est, etc.

Pater noster.

Psalm. Miserére. 144.

Oratio. Réspice, etc. 159. cum réliquis sicut in Laudibus.

Et notandum, quod hoc triduo usque ad Vesperas Sabbati, Psalmi ad Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, et Completorium, non mutantur a prædicto ordine.

Veggansi le Dichiarazioni a carte 108. e 155.

Il seguente Mattutino colle Laudi, si dice il Giovedì Santo di sera pel Venerdì.

Veggasi la Dichiarazione a carte 107.

FERIA SEXTA.

In Parasceve.

DICHIARAZIONE.

Dagli Ebrei si chiamavano Sabbato i giorni della settimana, dicendosi, primo

mo Sabbato, secondo, terzo, e così tutti sino al settimo, il quale senza l'aggiunta di numero, dicevano Sabbato. Vero è, che poi essendo più volte stati prigionieri tra' Greci, e con essi mischiati, presero certi loro nomi, com'è Parasceve, *che significa preparazione. Con tal voce nominavano il Sabbato sesto, accennar volendo, che in quel giorno preparare dovevano i cibi pel seguente, come fu loro comandato nella Legge. Noi Cristiani tal nome abbiamo ricevuto ed appropriato a questo giorno, poichè ci fu dato il cibo, o la manna, che ora godiamo, ed in Cielo sarà la nostra gloria. Chi brama di sapere il mistero di molte cose di questo Mattutino, vegga quel che si è detto nel Mattutino della prima sera.*

AD MATUTINUM.

Pater noster. Ave María. Credo.

Veggasi la Dichiarazione a carte 108.

Antiphona. Astitérunt reges terræ, et príncipes convenérunt in unum, advérsus Dóminum, et advérsus Christum ejus.

Psalmus 2.

QUare fremuérunt Gentes, * et pópuli meditáti sunt inánia?

A sti-

Astitérunt reges terræ, et príncipes convenérunt in unum, * advérsus Dóminum, et advérsus Christum ejus.
Dirumpámus víncula eórum: * et projiciámus a nobis jugum ipsórum.
Qui hábitat in cœlis, irridébit eos: * et Dóminus subsannábit eos.
Tunc loquétur ad eos in ira sua, * et in furóre suo conturbábit eos.
Ego autem constitútus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum ejus, * prædicans præcéptum ejus.
Dóminus dixit ad me: * Fílius meus es tu, ego hódie génui te.
Póstula a me, et dabo tibi Gentes hæreditátem tuam, * et possessiónem tuam términos terræ.
Reges eos in virga férrea, * et tamquam vas fíguli confrínges eos.
Et nunc reges intellígite: * erudímini, qui judicátis terram.
Servíte Dómino in timóre: * et exultáte ei cum tremóre.
Apprehéndite disciplínam, nequándo irascátur Dóminus: * et pereátis de via justa.
Cum exárserit in brevi ira ejus: * beáti omnes, qui confídunt in eo.

Veggasi la Dichiarazione a carte 113.

Antiphona. Astitérunt reges terræ, et príncipes convenérunt in unum, advérsus Dóminum, et advérsus Christum ejus.

Antiphona. Divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem. Psalmus 21.

DEus, Deus meus, réspice in me: quare me dereliquísti? * longe a salute mea verba delictórum meórum.

Deus meus, clamábo per diem, et non exáudies: * et nocte, et non ad insipiéntiam mihi.

Tu autem in sancto hábitas: * laus Israel.

In te speravérunt patres nostri: * speravérunt et liberásti eos.

Ad te clamavérunt, et salvi facti sunt: * in te speravérunt, et non sunt confusi.

Ego autem sum vermis, et non homo: * oppróbrium hóminum, et abjéctio plebis.

Omnes vidéntes me, derisérunt me: * locúti sunt lábiis, et moverunt caput.

pe-

S perávit in Dómino, erípiat eum: * salvum fáciat eum, quóniam vult eum.

Q uóniam tu es, qui extraxísti me de ventre: * spes mea ad ubéribus matris meæ.

I n te projéctus sum ex útero: * de ventre matris meæ, Deus meus es tu, ne discésseris a me.

Q uóniam tribulátio próxima est: * quóniam non est qui adjúvet.

C ircumdedérunt me vítuli multi: * táuri píngues obsedérunt me.

A peruérunt super me os suum, * sicut leo rápiens et rúgiens.

S icut aqua effúsus sum: * et dispérsa sunt ómnia ossa mea.

F actum est cor meum tamquam cera liquéscens, * in medio ventris mei.

A ruit tamquam testa virtus mea, et língua mea adhæsit fáucibus meis: * et in púlverem mortis deduxísti me.

Q uóniam circumdedérunt me canes multi: * concílium malignántium obsédit me.

F odérunt manus meas, et pedes meos:

meos: * dinumeravérunt ómnia ossa mea.

Ipsi vero consideravérunt, et inspexérunt me: * divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem.

Tu autem, Dómine, ne elongáveris auxílium tuum a me: * ad defensiónem meam cónspice.

Erue a frámea, Deus, ánimam meam: * et de manu canis únicam meam.

Salva me ex ore leónis: * et a córnibus unicórnium humilitátem meam.

Narrábo nomen tuum frátribus meis: * in médio Ecclésiæ laudábo te.

Qui timétis Dóminum, laudáte eum: * univérsum semen Jacob glorificáte eum.

Tímeat eum omne semen Israel: * quóniam non sprevit, neque despéxit deprecatiónem páuperis.

Nec avértit fáciem suam a me: * et cum clamárem ad eum, exaudívit me.

Apud te laus mea in Ecclésia magna: * vota mea reddam in conspéctu timéntium eum.

Edent páuperes, et saturabúntur, et

et laudábunt Dóminum, qui requírunt eum: * vivent corda eórum in sæculum sæculi.

Reminiscéntur, et converténtur ad Dóminum * univérsi fines terræ.

Et adorábunt in conspéctu ejus * univérsæ famíliæ Géntium.

Quóniam Dómini est regnum: * et ipse dominábitur Géntium.

Manducavérunt, et adoravérunt omnes píngues terræ: * in conspéctu ejus cadent omnes, qui descéndunt in terram.

Et ánima mea illi vivet: * et semen meum sérviet ipsi.

Annuntiábitur Dómino generátio ventúra: * et annuntiábunt cœli justítiam ejus, pópulo qui nascétur, quem fecit Dóminus.

Antiphona. Divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem.

Antiphona. Insurrexérunt in me testes iníqui: * et mentíta est iníquitas sibi.

Psalmus 26.

Dominus illuminátio mea, et salus mea, * quem timébo?

Dó-

Dóminus protéctor vitæ meæ: * quo trepidábo?
Dum apprópiant super me nocéntes, * ut edant carnes meas.
Qui tríbulant me inimíci mei, * ipsi infirmáti sunt, et cecidérunt.
Si consístant advérsum me castra * non timébit cor meum.
Si exúrgat advérsum me prœlium * in hoc ego sperábo.
Unam pétii a Dómino, hanc requíram, * ut inhábitem in domo Dómini ómnibus diébus vitæ meæ.
Ut vídeam voluptátem Dómini, * et vísitem templum ejus.
Quóniam abscóndit me in tabernáculo suo: * in die malórum protéxit me in abscóndito tabernáculi sui.
In petra exaltávit me: * et nunc exaltávit caput meum super inimícos meos.
Circuívi, et immolávi in tabernáculo ejus hóstiam vociferatiónis: * cantábo, et psalmum dicam Dómino.
Exáudi, Dómine, vocem meam, qua clamávi ad te: * miserére mei, et exáudi me.
Tibi dixit cor meum, exquisívit te fá-

ácies mea: * fáciem tuam, Dómi-
ne, requíram.

e avértas fáciem tuam a me: *
ne declínes in ira a servo tuo.

djútor meus esto: * ne derelínquas
me, neque despícias me, Deus sa-
utáris meus.

uóniam pater meus, et mater mea
dereliquérunt me: * Dóminus au-
em assúmpsit me.

egem pone mihi, Dómine, in via
ua: * et dírige me in sémitam re-
ctam propter inimícos meos.

e tradíderis me in ánimas tribu-
ántium me: * quóniam insurrexé-
runt in me testes iníqui, et mentíta
est iníquitas sibi.

redo vidére bona Dómini * in ter-
ra vivéntium.

xpécta Dóminum, viríliter age: *
et confortétur cor tuum, et sústine
Dóminum.

Antiphona. Insurrexérunt in me te-
tes iníqui, et mentíta est iníquitas
ibi.

Divisérunt sibi vestiménta mea.
Et super vestem meam misérunt
ortem.

Veggasi la Dichiarazione più sopra a carte 118.

Pater noster.

Veggasi la suddetta Dichiarazione a carte 118.

De Lamentatióne Jeremiæ Prophétæ
Cap. 2.

Lectio I. Heth

COgitávit Dóminus dissipáre murum filiæ Sion: teténdit funículum suum, et non avértit manum suam a perditióne: luxítque antemurále, et murus páriter dissipátus est.

Teth. Defixæ sunt in terra portæ ejus: pérdidit et contrívit vectes ejus: regem ejus et príncipes ejus in Géntibus: non est lex, et prophétæ ejus non invenérunt visiónem a Dómino.

Jod. Sedérunt in terra, conticuérunt senes filiæ Sion: conspersérunt cínere cápita sua, accíncti sunt cilíciis: abjecérunt in terra cápita sua vírgines Jerúsalem.

Caph.

Caph. Defecérunt præ lácrymis óculi mei; conturbáta sunt víscera mea; effúsum est in terra jecur meum super contritióne filiæ pópuli mei, cum deficeret párvulus, et lactens in platéis óppidi.

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum Deum tuum.

Veggasi la Dichiarazione a carte 120.

℟. Omnes amíci mei dereliquérunt me, et prævaluérunt insidiántes mihi: trádidit me, quem diligébam. * Et terribílibus óculis plaga crudéli percutiéntes, acéto potábant me. ℣. Inter iníquos projecérunt me, et non pepercérunt ánimæ meæ. Et terribílibus.

Lectio II. Lamed.

MAtribus suis dixérunt: Ubi est tríticum, et vinum? cum deficerent quasi vulneráti in platéis civitátis: cum exhalárent ánimas suas in sinu matrum suárum.

Mem. Cui comparábo te? vel cui as-

assimilábo te, filia Jerúsalem? cui exæquábo te, et consolábor te, virgo filia Sion? Magna est enim velut mare contrítio tua: quis medébitur tui?

Nun. Prophétæ tui vidérunt tibi falsa, et stulta, nec aperiébant iniquitátem tuam, ut te ad pœniténtiam provocárent: vidérunt autem tibi assumptiónes falsas, et ejectiónes.

Samech. Plausérunt super te mánibus omnes transeúntes per viam, sibilavérunt, et movérunt caput suum super filiam Jerúsalem: Hæccine est urbs, dicéntes, perfécti decóris, gáudium univérsæ terræ?

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum Deum tuum.

℟. Velum templi scissum est: * Et omnis terra trémuit: latro de cruce clamábat, dicens: Meménto mei, Dómine, dum véneris in regnum tuum.

℣. Petræ scissæ sunt, et monuménta apérta sunt, et multa córpora Sanctórum, qui dormíerant, surrexérunt. Et omnis.

Lectio III. Cap. 3.

Aleph.

EGo vir videns paupertátem meam in virga indignatiónis ejus.

Aleph. Me minávit, et addúxit in ténebras, et non in lucem.

Aleph. Tantum in me vertit, et convértit manum suam tota die.

Beth. Vetústam fecit pellem meam, et carnem meam: contrívit ossa mea.

Beth. Ædificávit in gyro meo, et circúmdedit me felle, et labóre.

Beth. In tenebrósis collocávit me, quasi mórtuos sempitérnos.

Ghimel. Circumædificávit advérsum me, ut non egrédiar: aggravávit cómpedem meum.

Ghimel. Sed et cum clamávero et rogávero, exclúsit oratiónem meam.

Ghimel. Conclúsit vias meas lapídibus quadris: sémitas meas subvértit.

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum Deum tuum.

℟. Vínea mea elécta, ego te plantávi, * Quómodo convérsa es in amaritúdinem, ut me crucifígeres, et Barábbam dimítteres?

℣. Sepívi te, et lápides elégi ex te, et ædificávi turrim. Quómodo.
Repetitur ℟. Vínea mea.

IN II. NOCTURNO.

Aña. Vim faciébant qui quærébant ánimam meam.

Psalmus 37.

DOmine, ne in furóre tuo árguas me: * neque in ira tua corrípias me.
Quóniam sagíttæ tuæ infixæ sunt mihi: * et confirmásti super me manum tuam.
Non est sánitas in carne mea a fácie iræ tuæ: * non est pax óssibus meis a fácie peccatórum meórum.
Quóniam iniquitátes meæ supergréssæ sunt caput meum: * et sicut onus grave gravátæ sunt super me.
Putruérunt, et corrúptæ sunt cicatríces meæ, * a fácie insipiéntiæ meæ.
Miser factus sum, et curvátus sum usque in finem: * tota die contristátus ingrediébar.
Quóniam lumbi mei impléti sunt illu-

lusiónibus: * et non est sánitas in carne mea.
Afflíctus sum, et humiliátus sum nimis: * rugiébam a gémitu cordis mei.
Dómine, ante te omne desidérium meum, * et gémitus meus a te non est abscónditus.
Cor meum conturbátum est, dereliquit me virtus mea: * et lumen oculórum meórum, et ipsum non est mecum.
Amíci mei, et próximi mei: * advérsum me appropinquavérunt, et stetérunt.
Et qui juxta me erant de longe stetérunt: * et vim faciébant qui quærébant ánimam meam.
Et qui inquirébant mala mihi, locúti sunt vanitátes: * et dolos tota die meditabántur.
Ego autem támquam surdus non audiébam: * et sicut mutus non apériens os suum.
Et factus sum sicut homo non áudiens: * et non habens in ore suo redargutiónes.
Quóniam in te, Dómine, sperávi: * tu exáudies me, Dómine, Deus meus.

Quia dixi: Nequándo supergáudeant mihi inimíci mei: * et dum commovéntur pedes mei, super me magna locúti sunt.
Quóniam ego in flagélla parátus sum: * et dolor meus in conspéctu meo semper.
Quóniam iniquitátem meam annuntiábo: * et cogitábo pro peccáto meo.
Inimíci autem mei vivunt, et confirmáti sunt super me: * et multiplicáti sunt qui odérunt me iníque.
Qui retríbuunt mala pro bonis, detrahébant mihi: * quóniam sequébar bonitátem.
Ne derelínquas me, Dómine Deus meus: * ne discesséris a me.
Inténde in adjutórium meum: * Dómine Deus salútis meæ.
Antiphona. Vim faciébant qui quærébant ánimam meam.
Antiphona. Confundántur et revereántur qui quærunt ánimam meam, ut áuferant eam.

Psalmus 39.

Expéctans expectávi Dóminum, * et inténdit mihi.
Et exaudívit preces meas, * et edúxit

xit me de lacu misériæ, et de luto fæcis.
Et státuit super petram pedes meos: * et diréxit gressus meos.
Et immísit in os meum cánticum novum: * carmen Deo nostro.
Vidébunt multi, et timébunt: * et sperábunt in Dómino.
Beátus vir, cujus est nomen Dómini spes ejus, * et non respéxit in vanitátes, et insánias falsas.
Multa fecísti tu, Dómine Deus meus, mirabília tua: * et cogitatiónibus tuis non est qui símilis sit tibi.
Annuntiávi et locútus sum: * multiplicáti sunt super númerum.
Sacrifícium, et oblatiónem noluísti: * aures autem perfecísti mihi.
Holocáustum, et pro peccáto non postulásti: * tunc dixi: Ecce vénio.
In cápite libri scriptum est de me, ut fácerem voluntátem tuam: * Deus meus vólui, et legem tuam in médio cordis mei.
Annuntiávi justítiam tuam in Ecclésia magna: * ecce lábia mea non prohibébo: Dómine, tu scisti.
Justítiam tuam non abscóndi in cor-

de meo: * veritátem tuam, et salutáre tuum dixi.

Non abscóndi misericórdiam tuam, et veritátem tuam, * a concílio multo.

Tu autem, Dómine, ne longe fácias miseratiónes tuas a me: * misericórdia tua, et véritas tua semper suscepérunt me.

Quóniam circumdedérunt me mala, quorum non est númerus: * comprehendérunt me iniquitátes meæ, et non pótui ut vidérem.

Multiplicátæ sunt super capíllos cápitis mei: * et cor meum derelíquit me.

Compláceat tibi, Dómine, ut éruas me: * Dómine, ad adjuvándum me réspice.

Confundántur, et revereántur simul, qui quærunt ánimam meam: * ut áuferant eam.

Convertántur retrórsum, et revereántur, * qui volunt mihi mala.

Ferant confestim confusiónem suam, * qui dicunt mihi: Euge, éuge.

Exúltent, et læténtur super te omnes quæréntes te; * et dicant semper: Magnificétur Dóminus, qui díligunt salutáre tuum.

Ego

Ego autem mendícus sum, et páuper: * Dóminus sollícitus est mei.

Adjútor meus, et protéctor meus tu es: * Deus meus, ne tardáveris.

Antiphona. Confundántur, et revereántur, qui quærunt ánimam meam, ut áuferant eam.

Antiphona. Aliéni insurrexérunt in me; et fortes quæsiérunt ánimam meam.

Psalmus 53.

DEus, in nómine tuo salvum me fac: * et in virtúte tua júdica me.

Deus, exáudi oratiónem meam: * áuribus pércipe verba oris mei.

Quóniam aliéni insurrexérunt advérsum me, et fortes quæsiérunt ánimam meam: * et non proposuérunt Deum ante conspéctum suum.

Ecce enim Deus ádjuvat me: * et Dóminus suscéptor est ánimæ meæ.

Avérte mala inimícis meis: * et in veritáte tua dispérde illos.

Voluntárie sacrificábo tibi, et confitébor nómini tuo, Dómine: * quóniam bonum est.

Quóniam ex omni tribulatióne eri-

puísti me: * et super inimícos meos despéxit óculus meus.

Antiphona. Aliéni insurrexérunt in me, et fortes quæsiérunt ánimam meam.

℣. Insurrexérunt in me testes iníqui.
℟. Et mentíta est iníquitas sibi.
Pater noster.

Veggasi la Dichiarazione a carte 131.

Ex Tractátu S. Augustíni Epíscopi super Psalmos.

Lectio IV. In Psal. 63. ad v. 2.

PRotexísti me, Deus, a convéntu malignántium, a multitúdine operántium iniquitátem. Jam ipsum caput nostrum intueámur. Multi mártyres tália passi sunt, sed nihil sic elúcet, quómodo Caput mártyrum: ibi mélius intuémur, quod illi expérti sunt. Protéctus est a multitúdine malignántium, protegénte se Deo, protegénte carnem suam ipso Fílio et hómine, quem gerébat: quia fílius hóminis est, et Fílius

lius Dei est. Fílius Dei, propter formam Dei: filius hóminis propter formam servi, habens in potestáte pónere ánimam suam, et recípere eam. Quid ei potuérunt fácere inimíci? Occidérunt corpus, ánimam non occidérunt. Inténdite. Parum ergo erat, Dóminum hortári mártyres verbo, nisi firmáret exémplo.

℟. Tamquam ad latrónem exístis cum gládiis et fústibus comprehéndere me: * Quotídie apud vos eram in templo docens, et non me tenuístis: et ecce flagellátum dúcitis ad crucifigéndum.

℣. Cúmque injecíssent manus in Jesum, et tenuíssent eum, dixit ad eos. Quotídie.

Lectio V.

NOstis, qui convéntus erat malignántium Judæórum, et quæ multitúdo erat operántium iniquitátem. Quam iniquitátem? Quia voluérunt occídere Dóminum Jesum Christum. Tanta ópera bona, ínquit, osténdi vobis: propter quod horum me vultis occídere? Pértulit omnes infirmos eórum, curávit omnes lán-

guidos eórum, prædicávit regnum cœlórum, non tácuit vítia eórum, ut ipsa pótius eis displicérent, non médicus, a quo sanabántur. His ómnibus curatiónibus ejus ingráti, tamquam multa febre phrenétici, insaniéntes in médicum, qui vénerat curáre eos, excogitavérunt consílium perdéndi eum: tamquam ibi voléntes probáre, utrum vere homo sit, qui mori possit, an áliquid super hómines sit, et mori se non permíttat. Verbum ipsórum agnóscimus in Sapiéntia Salomónis: Morte turpíssima, ínquiunt, condemnémus eum. Interrogémus eum: erit enim respéctus in sermónibus illíus. Si enim vere Fílius Dei est, líberet eum.

℟. Ténebræ factæ sunt, dum crucifixíssent Jesum Judæi, et circa horam nonam exclamávit Jesus voce magna: Deus meus, ut quid me derelíquisti? * Et inclináto cápite emísit spíritum.

℣. Exclámans Jesus voce magna ait: Pater, in manus tuas comméndo spíritum meum. Et inclináto.

Lectio VI.

EXacuérunt támquam gládium línguas suas. Non dicant Judæi: Non occídimus Christum. Etenim proptérea eum dedérunt júdici Piláto, ut quasi ipsi a morte ejus videréntur immúnes. Nam cum dixísset eis Pilátus: Vos eum occídite; respondérunt: Nobis non licet occídere quemquam. Iniquitátem facínoris sui in júdicem hóminem refúndere volébant: sed numquid Deum júdicem fallébant? Quod fecit Pilátus, in eo ipso quod fecit, aliquántulum párticeps fuit; sed in comparatióne illórum multo ipse innocéntior. Institit enim quantum pótuit, ut illum ex eórum mánibus liberáret: nam proptérea flagellátum prodúxit ad eos. Non persequéndo Dóminum flagellávit, sed eórum furóri satisfácere volens: ut vel sic jam mitéscerent, et desínerent velle occídere, cum flagellátum vidérent. Fecit et hoc. At ubi perseveravérunt, nostis, illum lavísse manus, et dixísse, quod ipse non fecísset, mundum se esse a morte illíus. Fecit tamen. Sed si reus,

quia fecit vel invítus: illi innocéntes, qui coegérunt ut fáceret? Nullo modo. Sed ille dixit in eum senténtiam, et jussit eum crucifigi, et quasi ipse occídit: et vos, o Judæi occidístis. Unde occidístis? Gládio línguæ: acuístis enim línguas vestras. Et quando percussístis, nisi quando clamástis, Crucifige: crucifige?

℟. Animam meam diléctam trádidi in manus iniquórum, et facta est mihi hæréditas mea, sicut leo in silva: dedit contra me voces adversárius, dicens: Congregámini, et properáte ad devorándum illum: posuérunt me in desérto solitúdinis, et luxit super me omnis terra: * Quia non est invéntus, qui me agnósceret, et fáceret bene.

℣. Insurrexérunt in me viri absque misericórdia, et non pepercérunt ánimæ meæ. Quia.

Repetitur ℟. Animam.

IN III. NOCTURNO.

Antiphona. Ab insurgéntibus in me líbera me, Dómine, quia occupavérunt ánimam meam.

Psal-

Psalmus 58.

ERipe me de inimícis meis, Deus meus: * et ab insurgéntibus in me líbera me.

Eripe me de operántibus iniquitátem: * et de viris sánguinum salva me.

Quia ecce cepérunt ánimam meam: * irruérunt in me fortes.

Neque iníquitas mea, neque peccátum meum, Dómine: * sine iniquitáte cucúrri, et diréxi.

Exúrge in occúrsum meum, et vide: * et tu, Dómine Deus virtútum, Deus Israel.

Inténde ad visitándas omnes gentes: * non misereáris ómnibus qui operántur iniquitátem.

Converténtur ad vésperam, et famem patiéntur ut canes, * et circuíbunt civitátem.

Ecce loquéntur in ore suo, et gládius in lábiis eórum: * quóniam quis audívit?

Et tu, Dómine, deridébis eos: * ad níhilum dedúces omnes Gentes.

Fortitúdinem meam ad te custódiam, quia, Deus, suscéptor meus es: * Deus

Deus meus, misericórdia ejus prævéniet me.
Deus osténdet mihi super inimícos meos, ne occídas eos: * nequándo obliviscántur pópuli mei.
Dispérge illos in virtúte tua: * et depónes eos protéctor meus, Dómine.
Delíctum oris eórum, sermónem labiórum ipsórum: * et comprehendántur in supérbia sua.
Et de execratióne, et mendácio annuntiabúntur in consummatióne: * in ira consummatiónis, et non erunt.
Et scient, quia Deus dominábitur Jacob, * et fínium terræ.
Converténtur ad vésperam, et famem patiéntur ut canes, * et circuíbunt civitátem.
Ipsi dispergéntur ad manducándum: * si vero non fúerint saturáti, et murmurábunt.
Ego autem cantábo fortitúdinem tuam: * et exaltábo mane misericórdiam tuam.
Quia factus es suscéptor meus, * et refúgium meum in die tribulatiónis meæ.

A djú-

Adjútor meus tibi psallam, quia Deus suscéptor meus es: * Deus meus, misericórdia mea.

Antiphona. Ab insurgéntibus in me líbera me, Dómine, quia occupavérunt ánimam meam.

Antiphona. Longe fecísti notos meos a me: tráditus sum, et non egrediébar.

Psalmus 87.

Domine, Deus salútis meæ: * in die clamávi, et nocte coram te.

Intret in conspéctu tuo orátio mea: * inclína aurem tuam ad precem meam.

Quia repléta est malis ánima mea: * et vita mea inférno appropinquávit.

Æstimátus sum cum descendéntibus in lacum: * factus sum sicut homo sine adjutório, inter mórtuos liber.

Sicut vulneráti dormiéntes in sepúlchris, quórum non es memor ámplius: * et ipsi de manu tua repúlsi sunt.

Posuérunt me in lacu inferióri, * in tenebrósis, et in umbra mortis.

Super me confirmátus est furor tuus: * et omnes fluctus tuos indúxisti super me.
Longe fecísti notos meos a me: * posuérunt me abominatiónem sibi.
Tráditus sum, et non egrediébar: * óculi mei languérunt præ inópia.
Clamávi ad te, Dómine, tota die: * expándi ad te manus meas.
Numquid mórtuis fácies mirabília? * aut médici suscitábunt, et confitebúntur tibi?
Numquid narrábit áliquis in sepúlchro misericórdiam tuam: * et veritátem tuam in perditióne?
Numquid cognoscéntur in ténebris mirabília tua, * et justítia tua in terra obliviónis?
Et ego ad te, Dómine, clamávi: * et mane orátio mea prævéniet te.
Ut quid, Dómine, repéllis oratiónem meam? * avértis fáciem tuam a me?
Páuper sum ego, et in labóribus a juventúte mea: * exaltátus autem, humiliátus sum, et conturbátus.
In me transiérunt iræ tuæ: * et terróres tui conturbavérunt me.

Cir-

Circumdedérunt me sicut aqua tota die: * circumdedérunt me simul.
Elongásti a me amícum et próximum, * et notos meos a miséria.
Aña. Longe fecísti notos meos a me: tráditus sum, et non egrediébar.
Aña. Captábunt in ánimam justi, et sánguinem innocéntem condemnábunt.

Psalmus 93.

DEus ultiónum Dóminus: * Deus ultiónum líbere egit.
Exaltáre, qui júdicas terram: * redde retributiónem supérbis.
Usquequo peccatóres, Dómine: * úsquequo peccatóres gloriabúntur.
Effabúntur, et loquéntur iniquitátem: * loquéntur omnes qui operántur injustítiam?
Pópulum tuum, Dómine, humiliavérunt: * et hæreditátem tuam vexavérunt.
Víduam, et ádvenam interfecérunt: * et pupíllos occidérunt.
Et dixérunt: Non vidébit Dóminus: * nec intélliget Deus Jacob.
Intellígite insipiéntes in pópulo: * et stulti aliquándo sápite.
Qui plantávit aurem, non audiet? * aut

aut qui finxit óculum, non consíderat?

Qui córripit gentes, non arguet? * qui docet hóminem sciéntiam?

Dóminus scit cogitatiónes hóminum, * quóniam vanæ sunt.

Beátus homo, quem tu erudíeris, Dómine: * et de lege tua docúeris eum.

Ut mítiges ei a diébus malis: * donec fodiátur peccatóri fóvea.

Quia non repéllet Dóminus plebem suam: * et hæreditátem suam non derelínquet.

Quoadúsque justítia convertátur in judícium: * et qui juxta illam omnes, qui recto sunt corde.

Quis consúrget mihi advérsus malignántes? * aut quis stabit mecum advérsus operántes iniquitátem?

Nisi quia Dóminus adjúvit me: * paullo minus habitásset in inférno ánima mea.

Si dicébam: Motus est pes meus: * misericórdia tua, Dómine, adjuvábat me.

Secúndum multitúdinem dolórum meórum in corde meo: * consolatió-

tiónes tuæ lætificavérunt ánimam meam.
Numquid adhæret tibi sedes iniquitátis, * qui fingis labórem in præcépto?
Captábunt in ánimam justi: * et sánguinem innocéntem condemnábunt.
Et factus est mihi Dóminus in refúgium: * et Deus meus in adjutórium spei meæ.
Et reddet illis iniquitátem ipsórum: et in malítia eórum dispérdet eos: * dispérdet illos Dóminus Deus noster.
Aña. Captábunt in ánimam justi, et sánguinem innocéntem condemnábunt.
℣. Locúti sunt advérsum me língua dolósa.
℟. Et sermónibus ódii circumdedérunt me, et expugnavérunt me gratis.
Pater noster.
Veggasi la Dichiarazione a carte 140.

De Epístola beáti Pauli Apóstoli ad Hebræos.

Lectio VII. Cap. 4. et 5.

Festinémus íngredi in illam réquiem; ut ne in idípsum quis in-

íncidat incredulitátis exémplum. Vivus est enim sermo Dei, et éfficax, et penetrabílior omni gládio ancípiti: et pertíngens usque ad divisiónem ánimæ, ac spíritus, compágum quoque ac medullárum: et discrétor cogitatiónum et intentiónum cordis. Et non est ulla creatúra invisíbilis in conspéctu ejus: ómnia autem nuda et apérta sunt óculis ejus, ad quem nobis sermo. Habéntes ergo Pontíficem magnum, qui penetrávit cœlos, Jesum Fílium Dei: teneámus confessiónem. Non enim habémus Pontíficem, qui non possit cómpati infirmitátibus nostris: tentátum autem per ómnia pro similitúdine absque peccáto.

℟. Tradidérunt me in manus impiórum, et inter iníquos projecérunt me, et non pepercérunt ánimæ meæ: congregáti sunt advérsum me fortes: * Et sicut gigántes stetérunt contra me.

℣. Aliéni insurrexérunt advérsum me, et fortes quæsiérunt ánimam meam. Et sicut gigántes.

Lectio VIII.

ADeámus ergo cum fidúcia ad thronum grátiæ, ut misericórdiam consequámur, et grátiam inveniámus in auxílio opportúno. Omnis namque Póntifex ex homínibus assúmptus, pro homínibus constitúitur in iis, quæ sunt ad Deum, ut ófferat dona et sacrifícia pro peccátis: qui condolére possit iis, qui ignórant et errant, quóniam et ipse circúmdatus est infirmitáte: et proptérea debet, quemádmodum pro pópulo, ita étiam et pro semetípso offérre pro peccátis.

℞. Jesum trádidit ímpius summis princípibus sacerdótum, et senióribus pópuli: * Petrus autem sequebátur eum a longe, ut vidéret finem.

℣. Adduxérunt autem eum ad Cáipham príncipem sacerdótum, ubi Scribæ et Pharisæi convénerant. Petrus autem.

Lectio IX.

NEc quisquam sumit sibi honórem, sed qui vocátur a Deo tamquam Aaron. Sic et Christus non semetípsum clarificávit, ut Ponti-

tifex fieret, sed qui locútus est ad eum: Fílius meus es tu, ego hódie génui te. Quemádmodum et in álio loco dicit: Tu es sacérdos in ætérnam secúndum órdinem Melchísedech. Qui in diébus carnis suæ preces, supplicationésque ad eum, qui possit illum salvum fácere a morte, cum clamóre válido et lácrymis ófferens, exaudítus est pro sua reveréntia. Et quidem cum esset Fílius Dei, dídicit ex iis, quæ passus est, obediéntiam: et consummátus, factus est ómnibus obtemperántibus sibi causa salútis ætérnæ, appellátus a Deo Póntifex juxta órdinem Melchísedech.

℟. Caligavérunt óculi mei a fletu meo: quia elongátus est a me, qui consolabátur me. Vidéte omnes pópuli: * Si est dolor símilis sicut dolor meus.

℣. O vos omnes, qui transítis per viam, atténdite, et vidéte. Si est dolor.

Repetitur ℟. Caligavérunt.

Veggasi la Dichiarazione a carte 143.

AD

AD LAUDES.

Antiphona. Próprio Fílio suo non pepércit Deus, sed pro nobis ómnibus trádidit illum.

Psalmus 50.

Miserére mei, Deus, * secúndum magnam misericórdiam tuam.

Et secúndum multitúdinem miseratiónum tuárum, * dele iniquitátem meam.

Amplius lava me ab iniquitáte mea: * et a peccáto meo munda me.

Quóniam iniquitátem meam ego cognósco: * et peccátum meum contra me est semper.

Tibi soli peccávi, et malum coram te feci: * ut justificéris in sermónibus tuis, et vincas cum judicáris.

Ecce enim in iniquitátibus concéptus sum: * et in peccátis concépit me mater mea.

Ecce enim veritátem dilexísti: * incérta, et occúlta sapientiæ tuæ manifestásti mihi.

Aspérges me hyssópo, et mundábor:

bor: * lavábis me, et super nivem dealbábor.

Audítui meo dabis gáudium, et lætítiam, * et exultábunt ossa humiliáta.

Avérte fáciem tuam a peccátis meis: * et omnes iniquitátes meas dele.

Cor mundum crea in me, Deus: * et spíritum rectum ínnova in viscéribus meis.

Ne projícias me a fácie tua: * et spíritum sanctum tuum ne áuferas a me.

Redde mihi lætítiam salutaris tui: * et spíritu principáli confirma me.

Docébo iníquos vias tuas: * et ímpii ad te converténtur.

Líbera me de sanguínibus, Deus, Deus salútis meæ: * et exultábit língua mea justítiam tuam.

Dómine, lábia mea apéries, * et os meum annuntiábit láudem tuam.

Quóniam si voluísses sacrifícium, dedíssem útique: * holocáustis non delectáberis.

Sacrifícium Deo spíritus contribulátus: * cor contrítum, et humiliátum, Deus, non despícies.

Re-

B enígne fac, Dómine, in bona voluntáte tua, Sion: * ut ædificéntur muri Jerúsalem.

T unc acceptábis sacrifícium justítiæ, oblatiónes, et holocáusta: * tunc impónent super altáre tuum vítulos.

Antiphona. Próprio Fílio suo non pepércit Deus, sed pro nobis ómnibus trádidit illum.

Antiphona. Anxiátus est super me spíritus meus: in me turbátum est cor meum. Psalmus 142.

D Omine, exáudi oratiónem meam, áuribus pércipe obsecratiónem meam in veritáte tua: * exáudi me in tua justítia.

E t non intres in judícium cum servo tuo: * quia non justificábitur in conspéctu tuo omnis vivens.

Q uia persecútus est inimicus ánimam meam: * humiliávit in terra vita meam.

C ollocávit me in obscúris sicut mórtuos sæculi: * et anxiátus est super me spíritus meus, in me turbátum est cor meum.

M emor fui diérum antiquórum, me-

meditátus sum in ómnibus opéribus tuis: * in factis mánuum tuárum meditábar.
Expándi manus meas ad te: * ánima mea sicut terra sine aqua tibi.
Velóciter exáudi me, Dómine: * defécit spíritus meus.
Non avértas fáciem tuam a me: * et símilis ero descendéntibus in lacum.
Audítam fac mihi mane misericórdiam tuam, * quia in te sperávi.
Notam fac mihi viam, in qua ámbulem: * quia ad te levávi ánimam meam.
Eripe me de inimícis meis, Dómine, ad te confúgi: * doce me fácere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.
Spíritus tuus bonus dedúcet me in terram rectam: * propter nomen tuum, Dómine, vivificábis me in æquitáte tua.
Edúces de tribulatióne ánimam meam: * et in misericórdia tua dispérdes inimícos meos.
Et perdes omnes, qui tríbulant ánimam meam: * quóniam ego servus tuus sum.

Antiphona. Anxiátus est super me spíritus meus, in me turbátum est cor meum.

Antiphona. Ait latro ad latrónem: Nos quidem digna factis recípimus: hic autem quid fecit? Meménto mei, Dómine, dum véneris in regnum tuum. Psalmus 62.

DEus, Deus meus, * ad te de luce vígilo.

Sitívit in te ánima mea, * quam multiplíciter tibi caro mea.

In terra desérta, et ínvia, et inaquósa: * sic in sancto appárui tibi, ut vidérem virtútem tuam, et glóriam tuam.

Quóniam mélior est misericórdia tua super vitas: * lábia mea laudábunt te.

Sic benedícam te in vita mea: * et in nómine meo levábo manus meas.

Sicut ádipe et pinguédine repleátur ánima mea: * et lábiis exultatiónis laudábit os meum.

Si memor fui tui super stratum meum, in matutínis meditábor in te: * quia fuísti adjútor meus.

Et in velaménto alárum tuárum exultábo, adhæsit ánima mea post te: * me suscépit déxtera tua.

Ipsi vero in vanum quæsiérunt ánimam meam, introíbunt in inferióra terræ: * tradéntur in manus gládii, partes vúlpium erunt.

Rex vero lætábitur in Deo, laudabúntur omnes qui jurant in eo: * quia obstrúctum est os loquéntium iníqua.

Psalmus 66.

Deus misereátur nostri, et benedícat nobis: * illúminet vultum suum super nos, et misereátur nostri.

Ut cognoscámus in terra viam tuam, * in ómnibus Géntibus salutáre tuum.

Confiteántur tibi pópuli, Deus: * confiteántur tibi pópuli omnes.

Læténtur, et exúltent Gentes, quóniam júdicas pópulos in æquitáte: * et Gentes in terra dírigis.

Confiteántur tibi pópuli, Deus, confiteántur tibi pópuli omnes: * terra dedit fructum suum.

Benedícat nos Deus, Deus noster, benedícat nos Deus: * et métuant eum omnes fines terræ.

Aña.

Aña. Ait latro ad latrónem: Nos quidem digna factis recípimus: hic autem quid fecit? Meménto mei, Dómine, dum véneris in regnum tuum.

Aña. Cum conturbáta fúerit ánima mea, Dómine, misericordiæ memor eris.

Canticum Habacuc.

DOmine, audívi auditiónem tuam, * et timui.

Dómine, opus tuum, * in médio annórum vivífica illud.

In médio annórum notum fácies: * cum irátus fúeris, misericórdiæ recordáberis.

Deus ab Austro véniet: * et sanctus de monte Pharan.

Opéruit cœlos glória ejus: * et láudis ejus plena est terra.

Splendor ejus ut lux erit: * cornua in mánibus ejus.

Ibi abscóndita est fortitúdo ejus: * ante fáciem ejus ibit mors.

Et egrediétur diábolus ante pedes ejus: * stetit, et mensus est terram.

Aspéxit, et dissólvit gentes: * et contríti sunt montes sæculi.

Incurváti sunt colles mundi: * ab itinéribus æternitátis ejus.

Pro iniquitáte vidi tentória Æthiópiæ: * turbabúntur pelles terræ Mádian.

Númquid in fluminibus irátus es, Dómine? * aut in fluminibus furor tuus? vel in mari indignátio tua?

Qui ascéndes super equos tuos: * et quadrígæ tuæ salvátio.

Súscitans suscitábis arcum tuum: * juraménta tríbubus, quæ locútus es.

Flúvios scindes terræ: vidérunt te, et doluérunt montes: * gurges aquárum tránsiit.

Dedit abyssus vocem suam: * altitúdo manus suas levávit.

Sol et luna stetérunt in habitáculo suo: * in luce sagittárum tuárum, ibunt in splendóre fulguràntis hastæ tuæ.

In frémitu conculcábis terram, * et in furóre obstupefácies gentes.

Egréssus es in salútem pópuli tui: * in salútem cum Christo tuo.

Percussísti caput de domo ímpii: * denudásti fundaméntum ejus usque ad collum.

Ma-

Maledixísti sceptris ejus, cápiti bellatórum ejus: * veniéntibus ut turbo ad dispergéndum me.
Exultátio eórum * sicut ejus, qui dévorat páuperem in abscóndito.
Viam fecísti in mari equis tuis: * in luto aquárum multárum.
Audívi, et conturbátus est venter meus: * a voce contremuérunt lábia mea.
Ingrediátur putrédo in óssibus meis: * et subter me scáteat.
Ut requiéscam in die tribulatiónis: * ut ascéndam ad pópulum accínctum nostrum.
Ficus enim non florébit: * et non erit germen in víneis.
Mentiétur opus olivæ: * et arva non ásserent cibum.
Abscindétur de óvili pecus: * et non erit arméntum in præsépibus.
Ego autem in Dómino gaudébo: * et exultábo in Deo Jesu meo.
Deus Dóminus fortitúdo mea: * et ponet pedes meos quasi cervórum.
Et super excélsa mea dedúcet me victor * in psalmis canéntem.
Antiphona. Cum conturbáta fúerit

ánima mea, Dómine, misericórdiæ memor eris.

Antiphona. Meménto mei, Dómine, dum véneris in regnum tuum.

Psalmus 148.

LAudáte Dóminum de cœlis, * laudáte eum in excélsis.

Laudáte eum omnes Angeli ejus: * laudáte eum omnes Virtútes ejus.

Laudáte eum sol et luna: * laudáte eum omnes stellæ et lumen.

Laudáte eum cœli cœlórum: * et aquæ omnes, quæ super cœlos sunt, laudent nomen Dómini.

Quia ipse dixit, et facta sunt: * ipse mandávit, et creáta sunt.

Státuit ea in ætérnum, et in sæculum sæculi: * præcéptum pósuit, et non præteríbit.

Laudáte Dóminum de terra: * dracónes, et omnes abyssi.

Ignis, grando, nix, glácies, spíritus procellárum: * quæ fáciunt verbum ejus.

Montes et omnes colles: * ligna fructífera, et omnes cedri.

Béstiæ, et univérsa pécora: * serpéntes, et vólucres pennátæ.

Re-

Reges terræ, et omnes pópuli: * príncipes, et omnes júdices terræ.
Júvenes et vírgines, senes cum junióribus láudent nomen Dómini: * quia exaltátum est nomen ejus solíus.
Conféssio ejus super cœlum et terram: * et exaltávit cornu pópuli sui.
Hymnus ómnibus Sanctis ejus: * filiis Israel, pópulo appropinquánti sibi.

Psalmus 149.

CAntáte Dómino cánticum novum: * laus ejus in Ecclésia Sanctórum.
Lætétur Israel in eo, qui fecit eum: * et filii Sion exúltent in rege suo.
Láudent nomen ejus in choro: * in tympano et psaltério psallant ei.
Quia beneplácitum est Dómino in pópulo suo: * et exaltábit mansuétos in salútem.
Exultábunt Sancti in glória, * lætabúntur in cubílibus suis.
Exaltatiónes Dei in gútture eórum, * et gládii ancípites in mánibus eórum.
Ad faciéndam vindíctam in natiónibus, * increpatiónes in pópulis.

Ad alligándos reges eórum in compédibus, * et nóbiles eórum in mánicis férreis.

Ut fáciant in eis judícium conscríptum: * glória hæc est ómnibus Sanctis ejus.

Psalmus 150.

LAudáte Dóminum in Sanctis ejus: * laudáte eum in firmaménto virtútis ejus.

Laudáte eum in virtútibus ejus: * laudáte eum secúndum multitudinem magnitúdinis ejus.

Laudáte eum in sono tubæ: * laudáte eum in psaltério et cíthara.

Laudáte eum in tympano et choro: * laudáte eum in chordis et órgano.

Laudáte eum in cymbalis benesonántibus, laudáte eum in cymbalis jubilatiónis: * omnis spíritus láudet Dóminum.

Antiphona. Meménto mei, Dómine, dum véneris in regnum tuum.

Veggasi la Dichiarazione a carte 155.

℣. Collocávit me in obscúris.

℟. Sicut mórtuos sæculi.

Ad

Ad Benedictus, Antiphona.

Posuérunt super caput ejus causam ipsíus scriptam: Jesus Nazarénus Rex Judæórum.

Veggasi la Dichiarazione a carte 156.

Canticum Zachariæ. Luc. 1. 8.

BEnedíctus Dóminus Deus Israel: * quia visitávit, et fecit redemptiónem plebis suæ.

Et eréxit cornu salútis nobis, * in domo David púeri sui.

Sicut locútus est per os Sanctorum, * qui a sæculo sunt Prophetárum ejus.

Salútem ex inimícis nostris: * et de manu ómnium qui odérunt nos.

Ad faciéndam misericórdiam cum pátribus nostris: * et memorári testaménti sui sancti.

Jusjurándum, quod jurávit ad Abraham patrem nostrum, * datúrum se nobis.

Ut sine timóre de manu inimicórum nostrórum liberáti: * serviámus illi.

In sanctitáte et justítia coram ipso: * ómnibus diébus nostris.

Et tu, puer, Prophéta Altíssimi vocáberis: * præíbis enim ante fáciem Dómini paráre vias ejus.
Ad dandam sciéntiam salútis plebi ejus, * in remissiónem peccatórum eórum.
Per víscera misericórdiæ Dei nostri: * in quibus visitávit nos, óriens ex alto.
Illumináre his, qui in ténebris, et in umbra mortis sedent: * ad dirigéndos pedes nostros in viam pacis.
Antiphona. Posuérunt super caput ejus causam ipsíus scriptam: Jesus Nazarénus Rex Judæórum.

Veggasi la Dichiarazione a carte 158.
Deinde flexis genibus dicitur:
℣. Christus factus est pro nobis obédiens usque ad mortem, mortem autem crucis.
Veggasi la Dichiarazione a carte 159.
Deinde Pater noster.
Psalm. Miserére, etc. 144.
Veggasi la Dichiarazione a carte 160.

Ora-

Oratio.

RESpice, quæsumus Dómine, super hanc famíliam tuam, pro qua Dóminus noster Jesus Christus non dubitávit mánibus tradi nocéntium, et Crucis subíre torméntum: Qui tecum, etc.

Eo ordine, quo supra in Cœna Domini.

Veggasi la suddetta Dichiarazione a carte 160.

Ad Primam, Tertiam, Sextam, et Nonam, sicut in Cœna Domini. 161.

Quello che significhi questa parola, in Parasceve, vedi sopra a carte 205.

FERIA VI. IN PARASCEVE.

AD MISSAM.

Statio ad S. Crucem in Jerusalem.

FInita Nona, Sacerdos et Ministri induti paramentis nigri coloris, procedunt sine luminari-

bus

bus et incenso, et ante altare prostrati aliquantulum orant.

DICHIARAZIONE.

Una sola tovaglia vien posta sopra l'altare in questa mattina, e significa il lenzuolo, col quale fu coperto il santissimo corpo del nostro Redentore ponendolo dentro il sepolcro.

Interim Acolythi unam tantum tobaleam extendunt super altare.

DICHIARAZIONE.

Cominciasi questa Messa dalle Lezioni come anticamente si soleva fare in tutte, non convenendo fare solennità veruna, e presupponendosi, che siamo attenti solo ed applicati a meditar la morte del Figliuolo di Dio.

Due sono le Lezioni, essendo egli morto per due popoli, Ebreo, e Gentile, ed avendo salvato le nostre due parti, anima, e corpo. La prima di queste è del Profeta Osea, essendosi espressamente da lui predetta al mondo questa redenzione, la sepoltura, e la risurrezione di Cristo.

Sacerdos cum Ministris accedit ad Altare: deinde Lector procedit ad legendum, et sine titulo incipit Prophetiam inferius positam.

Osee

Osee 6.

HÆc dicit Dóminus: In tribulatióne sua mane consúrgent ad me. Veníte, et revertámur ad Dóminum: quia ipse cepit, et sanábit nos: percútiet, et curábit nos. Vivificábit nos post duos dies: in die tértia suscitábit nos, et vivémus in conspéctu ejus. Sciémus, sequemúrque, ut cognoscámus Dóminum: quasi dilúculum præparátus est egréssus ejus, et véniet quasi imber nobis temporáneus, et serótinus terræ. Quid fáciam tibi Ephraim? Quid fáciam tibi Juda? Misericórdia vestra quasi nubes matutína, et quasi ros mane pertránsiens. Propter hoc dolávi in Prophétis, et occídi eos in verbis oris mei, et judícia tua quasi lux egrediéntur. Quia misericórdiam vólui, et non sacrificium, et sciéntiam Dei plus quam holocáusta.

DICHIARAZIONE.

Il Tratto, come si disse a carte 40. significa dolore; e quì la Chiesa nostra si maraviglia della gran bontà di Dio con

con noi, e dell'alto modo, con cui ci ha redenti, ed ha superati i suoi nemici collo scudo della pazienza.

Tractus. Habac. 3. Dómine, audívi audítum tuum, et tímui: considerávi ópera tua, et expávi.
℣. In médio duórum animálium innotescéris: dum appropinquáverint anni, cognoscéris: dum advénerit tempus, ostendéris.
℣. In eo dum conturbáta fúerit ánima mea: in ira, misericórdiæ memor eris.
℣. Deus a Líbano véniet, et sanctus de monte umbroso et condénso.
℣. Opéruit cœlos majéstas ejus: et laudis ejus plena est terra.
Finito Tractu, Sacerdos dicit: Orémus. Diaconus, Flectámus génua. Subdiaconus, Leváte.

Oratio.

Deus, a quo et Judas reátus sui pœnam, et confessiónis suæ latro præmium sumpsit: concéde nobis tuæ propitiatiónis efféctum, ut sicut in passióne sua Jesus Christus Dóminus noster divérsa utrísque íntulit stipéndia meritórum, ita nobis

bis, abláto vetustátis erróre, resurrectiónis suæ grátiam largiátur. Qui tecum.

DICHIARAZIONE.

Fu nell' antica legge adombrata la morte del Figliuolo di Dio: e quì dicesi il modo, in cui doveva esser mangiato l'agnello pasquale, figura di Cristo.

Finita Oratione, legitur secunda Prophetia etiam sine titulo.

Exod. 12.

IN diébus illis: Dixit Dóminus ad Móysen et Aaron in terra Ægypti: Mensis iste vobis princípium ménsium, primus erit in ménsibus anni. Loquímini ad univérsum cœtum filiórum Israel, et dícite eis: Décima die mensis hujus tollat unusquísque agnum per famílias et domos suas. Sin autem minor est númerus ut sufficere possit ad vescéndum agnum, assúmet vicínum suum, qui junctus est dómui suæ, juxta númerum animárum, quæ sufficere possunt ad esum agni. Erit autem agnus absque mácula, másculus, anniculus, juxta quem ritum tollétis

et

et hœdum. Et servábitis eum usque ad quartamdécimam diem mensis hujus. Immolabítque eum univérsa multitúdo filiórum Israel ad vésperam. Et sument de sánguine ejus, ac ponent super utrúmque postem, et in superliminláribus domórum, in quibus cómedent illum. Et edent carnes nocte illa assas igni, et ázymos panes cum lactúcis agréstibus. Non comedétis ex eo crudum quid, nec coctum aqua, sed tantum assum igni. Caput cum pédibus ejus et intestínis vorábitis. Nec remanébit quidquam ex eo usque mane. Si quid resíduum fúerit, igne comburétis. Sic autem comedétis illum: Renes vestros accingétis, et calceaménta habébitis in pédibus, tenéntes báculos in mánibus, et comedétis festinánter: est enim Phase (idest tránsitus) Dómini.

DICHIARAZIONE.

Questo Tratto dinota il combattimento di Cristo contro la Sinagoga, e il Demonio: è di molti versi e lungo, perchè s'intenda quanto fosse lungo ed aspro.

Tra-

Tractus. Psalm. 139. Eripe me, Dómine, ab hómine malo: a viro iníquo líbera me.
℣. Qui cogitavérunt malítias in corde: tota die constituébant prælia.
℣. Acuérunt línguas suas sicut serpéntis: venénum áspidum sub lábiis eórum.
℣. Custódi me, Dómine, de manu peccatóris: et ab homínibus iníquis líbera me.
℣. Qui cogitavérunt supplantáre gressus meos: abscondérunt supérbi láqueum mihi.
℣. Et funes extendérunt in láqueum pédibus meis: juxta iter scándalum posuérunt mihi.
℣. Dixi Dómino: Deus meus es tu: exáudi, Dómine, vocem oratiónis meæ.
℣. Dómine, Dómine virtus salútis meæ, obúmbra caput meum in die belli.
℣. Ne tradas me a desidério meo peccatóri: cogitavérunt advérsus me: ne derelínquas me, ne umquam exaltént ur.
℣. Caput circúitus eórum: labor labiórum ipsórum opériet eos.

℣. Ve-

℣. Verúmtamen justi confitebúntur Nómini tuo: et habitábunt recti cum vultu tuo.

Finito Tractu, super nudam pulpitum dicitur: Passio.

DICHIARAZIONE.

S. Giovanni fu presente alla crocifissione, ed alla morte del suo Maestro, e vide tutto il successo, che scrive: perciò si legge convenientemente in questo giorno; oltre ch' egli è stato l' ultimo Scrittore di tale storia.

Si dice sopra il legno nudo, perchè ancor nudo morì il Signor nostro sopra la croce.

Non si chiede la benedizione, non si portano lumi, nè si adopra l' incenso, perchè morto quegli, che veramente ci benedice, è estinto il Sole del Paradiso, e muore il Signor nostro sul monte Calvario, luogo di lezzo, e dei giustiziati; onde lasciar dobbiamo ciascun odore.

Passio Dómini nostri Jesu Christi secúndum Joánnem.
Joann. 18.

IN illo témpore: Egréssus est Jesus cum discípulis suis trans torréntem Cedron, ubi erat hortus, in quem introívit ipse, et discípuli ejus. Sciébat autem et Judas, qui tradébat eum, locum: quia frequénter Jesus convénerat illuc cum discípulis suis. Judas ergo cum accepísset cohórtem, et a Pontifícibus et Pharisæis minístros, venit illuc cum latérnis, et fácibus, et armis. Jesus ítaque sciens ómnia, quæ ventúra erant super eum, procéssit, et dixit eis: ✠ Quem quæritis? C Respondérunt ei: S Jesum Nazarénum. C Dicit eis Jesus: ✠ Ego sum. C Stabat autem et Judas, qui tradébat eum, cum ipsis. Ut ergo dixit eis: Ego sum, abiérunt retrorsum, et cecidérunt in terram. Iterum ergo interrogávit eos: ✠ Quem quæritis? C Illi autem dixérunt: S Jesum Nazarénum. C Respóndit Jesus: ✠ Dixi vobis, quia

quia ego sum: si ergo me quæritis, sínite hos abíre. C Ut impleréturur sermo, quem dixit: Quia quos dedísti mihi, non pérdidi ex eis quemquam. Simon ergo Petrus habens gládium, edúxit eum, et percússit Pontíficis servum, et abscídit aurículam ejus déxteram. Erat autem nomen servo Malchus. Dixit ergo Jesus Petro: ✠ Mitte gládium tuum in vagínam. Cálicem, quem dedit mihi Pater, non bibam illum? C Cohors ergo, et tribúnus, et minístri Judæórum comprehendérunt Jesum, et ligavérunt eum: et adduxérunt eum ad Annam primum. Erat enim socer Cáiphæ, qui erat Póntifex anni illíus. Erat autem Cáiphas qui consílium déderat Judæis: Quia éxpedit unum hóminem mori pro pópulo. Sequebátur autem Jesum Simon Petrus, et álius discípulus. Discípulus autem ille erat notus Pontífici, et introívit cum Jesu in átrium Pontíficis. Petrus autem stabat ad óstium foris. Exívit ergo discípulus álius, qui erat notus Pontífici, et dixit ostiáriæ, et in-

introdúxit Petrum. Dicit ergo Petro ancílla ostiária: S Númquid et tu ex discípulis es hóminis istíus? C Dicit ille: S Non sum. C Stabant autem servi et minístri ad prunas, quia frigus erat, et calefaciébant se. Erat autem cum eis et Petrus stans, et calefáciens se. Póntifex ergo interrogávit Jesum de discípulis suis, et de doctrína ejus. Respóndit ei Jesus: ✠ Ego palam locútus sum mundo: ego semper dócui in synagóga et in templo, quo omnes Judæi convéniunt, et in occúlto locútus sum nihil. Quid me intérrogas? intérroga eos, qui audiérunt quid locútus sum ipsis: ecce hi sciunt quæ díxerim ego. C Hæc autem cum dixísset, unus assístens ministrórum dedit álapam Jesu, dicens: S Sic respóndes Pontífici? C Respóndit ei Jesus: ✠ Si male locútus sum, testimónium pérhibe de malo: Si autem bene, quid me cædis? C Et misit eum Annas ligátum ad Cáipham Pontíficem. Erat autem Simon Petrus stans, et calefáciens se. Dixérunt ergo ei: S Num-

Numquid et tu ex discípulis ejus es? C Negávit ille, et dixit: S Non sum. C Dicit ei unus ex servis Pontíficis, cognátus ejus, cujus abscídit Petrus aurículam: S Nonne ego te vidi in horto cum illo? C Iterum ergo negávit Petrus, et statim gallus cantávit. Addúcunt ergo Jesum a Cáipha in prætórium. Erat autem mane, et ipsi non introiérunt in prætórium, ut non contaminaréntur, sed ut manducárent Pascha. Exívit ergo Pilátus ad eos foras, et dixit: S Quam accusatiónem affértis advérsus hóminem hunc? C Respondérunt, et dixérunt ei: S Si non esset hic malefáctor, non tibi tradidissémus eum. C Dixit ergo eis Pilátus: S Accípite eum vos, et secúndum legem vestram judicáte eum. C Dixérunt ergo ei Judæi: S Nobis non licet interfícere quemquam. C Ut sermo Jesu implerétur, quem dixit, signíficans, qua morte esset moritúrus. Introívit ergo íterum in prætórium Pilátus, et vocávit Jesum, et dixit ei: S Tu es Rex Judæórum? C

Re-

Respóndit Jesus: ✠ A temetípso hoc dicis, an álii dixérunt tibi de me? C Respóndit Pilátus: S Númquid ego Judæus sum? Gens tua, et Pontífices tradidérunt te mihi: quid fecísti? C Respóndit Jesus: ✠ Regnum meum non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum, minístri mei útique decertárent, ut non tráderer Judæis: nunc autem regnum meum non est hinc. C Dixit ítaque ei Pilátus: S Ergo Rex es tu? C Respóndit Jesus: ✠ Tu dicis, quia Rex sum ego. Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimónium perhíbeam veritáti: omnis, qui est ex veritáte, áudit vocem meam. C Dicit ei Pilátus: S Quid est véritas? C Et cum hoc dixísset, íterum exívit ad Judæos, et dicit eis: S Ego nullam invénio in eo causam. Est autem consuetúdo vobis, ut unum dimíttam vobis in Pascha: vultis ergo dimíttam vobis Regem Judæórum? C Clamavérunt ergo rursum omnes, dicéntes: S Non hunc, sed Barábbam.

bam. C Erat autem Barábbas latro. Tunc ergo apprehéndit Pilátus Jesum, et flagellávit. Et mílites plecténtes corónam de spinis, imposuérunt cápiti ejus, et veste purpúrea circumdedérunt eum. Et veniébant ad eum, et dicébant: S Ave Rex Judæórum. C Et dabant ei álapas. Exívit ergo íterum Pilátus foras, et dicit eis: S Ecce addúco vobis eum foras, ut cognoscátis, quia nullam invénio in eo causam. C Exívit ergo Jesus portans spíneam corónam, et purpúreum vestiméntum. Et dixit eis: S Ecce homo. C Cum ergo vidíssent eum Pontífices, et minístri, clamábant, dicéntes: S Crucifige, crucifige eum. C Dicit eis Pilátus: S Accípite eum vos, et crucifigite. Ego enim non invénio in eo causam. C Respondérunt ei Judæi: S Nos legem habémus, et secúndum legem debet mori, quia Fílium Dei se fecit. C Cum ergo audísset Pilátus hunc sermónem, magis tímuit. Et ingréssus est prætórium íterum, et dixit ad Jesum: S Unde es tu? C Jesus autem respónsum

sum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilátus: S Mihi non lóqueris? Nescis, quia potestátem hábeo crucifigere te, et potestátem hábeo dimíttere te? C Respóndit Jesus: ✠ Non habéres potestátem advérsum me ullam, nisi tibi datum esset désuper. Proptérea, qui me trádidit tibi, majus peccátum habet. C Et exínde quærébat Pilátus dimíttere eum. Judæi autem clamábant, dicéntes: S Si hunc dimíttis, non es amícus Cæsaris. Omnis enim, qui se regem facit, contradícit Cæsari. C Pilátus autem, cum audísset hos sermónes, addúxit foras Jesum, et sedit pro tribunáli, in loco, qui dícitur Lithóstrotos, Hebráice autem Gábbatha. Erat autem Parascéve Paschæ, hora quasi sexta, et dicit Judæis: S Ecce Rex vester. C Illi autem clamábant: S Tolle, tolle, crucifige eum. C Dicit ei Pilátus: S Regem vestrum crucifigam? C Respondérunt Pontífices: S Non habémus regem, nisi Cæsarem. C Tunc ergo trádidit eis illum, ut crucifigerétur. Suscepérunt autem Jesum,

et eduxérunt. Et bájulans sibi crucem, exívit in eum, qui dícitur Calváriæ locum, Hebráice autem Gólgotha: ubi crucifixérunt eum, et cum eo álios duos, hinc et hinc, médium autem Jesum. Scripsit autem et títulum Pilátus, et pósuit super crucem. Erat autem scriptum: Jesus Nazarénus Rex Judæórum. Hunc ergo títulum multi Judæórum legerunt; quia prope civitátem erat locus, ubi crucifixus est Jesus. Et erat scriptum Hebráice, Græce, et Latíne. Dicébant ergo Piláto Pontífices Judæórum: S Noli scríbere, Rex Judæórum: sed quia ipse dixit: Rex sum Judæórum. C Respóndit Pilátus: S Quod scripsi, scripsi. C Mílites ergo cum crucifixíssent eum, accepérunt vestiménta ejus (et fecérunt quátuor partes, unicuíque míliti partem); et túnicam. Erat autem túnica inconsútilis, désuper contéxta per totum. Dixérunt ergo ad ínvicem: S Non scindámus eam, sed sortiámur de illa, cujus sit. C Ut Scriptúra impleretúr, dicens: Partíti sunt vesti-

stiménta mea sibi, et in vestem meam misérunt sortem. Et mílites quidem hæc fecérunt. Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, et soror matris ejus María Cléophæ, et María Magdaléne. Cum vidísset ergo Jesus matrem, et discípulum stantem, quem diligébat, dicit matri suæ: ✠ Múlier, ecce fílius tuus. C Deinde dicit discípulo: ✠ Ecce mater tua. C Et ex illa hora accépit eam discípulus in sua. Póstea sciens Jesus, quia ómnia consummáta sunt, ut consummarétur Scriptúra, dixit: ✠ Sítio. C Vas ergo erat pósitum acéto plenum. Illi autem spóngiam plenam acéto, hyssópo circumponéntes, obtulérunt ori ejus. Cum ergo accepísset Jesus acétum, dixit: ✠ Consummátum est. C Et inclináto cápite trádidit spíritum. (Hic genuflectitur, et pausatur aliquantulum) Judæi ergo, quóniam Parascéve erat, ut non remanérent in cruce córpora Sábbato (erat enim magnus dies ille Sábbati), rogavérunt Pilátum, ut frangeréntur eórum crura, et

tolleréntur. Venérunt ergo mílites, et primi quidem fregérunt crura, et altérius, qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cum veníssent, ut vidérunt eum jam mórtuum, non fregérunt ejus crura; sed unus mílitum láncea latus ejus apéruit, et contínuo exívit sanguis et aqua. Et qui vidit, testimónium perhíbuit: et verum est testimónium ejus. Et ille scit, quia vera dicit, ut et vos credátis. Facta sunt enim hæc, ut Scriptúra implerétur. Os non comminuétis ex eo. Et íterum ália Scriptúra dicit: Vidébunt in quem transfixérunt.

Veggasi la Dichiarazione a carte 59.

Hic legitur in tono Evangelii sine benedictione, incenso, et luminaribus.

Post hæc autem rogávit Pilátum Joseph ab Arimathæa, (eo quod esset discípulus Jesu, occúltus autem propter metum Judæórum) ut tólleret corpus Jesu. Et per-

permísit Pilátus. Venit ergo, et tulit corpus Jesu. Venit autem et Nicodémus, qui vénerat ad Jesum nocte primum, ferens mixtúram myrrhæ, et áloes, quasi libras centum. Accepérunt ergo corpus Jesu, et ligavérunt illud línteis cum aromátibus, sicut mos est Judæis sepelíre. Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus, et in horto monuméntum novum, in quo nondum quisquam pósitus erat. Ibi ergo propter Parascéven Judæórum, quia juxta erat monuméntum, posuérunt Jesum.

DICHIARAZIONE.

Cristo sopra la croce pregò il Padre suo per tutti noi; e la Chiesa imitandolo, fa orazione oggi per tutt' i viventi, inginocchiandosi spesso per dimostrare a Dio maggior umiltà e sommessione.

Deinde Sacerdos stans in cornu Epistolæ, incipit absolute Orationes inferius positas.

Oratio.

ORémus, dilectíssimi nobis, pro Ecclésia sancta Dei, ut eam

Deus et Dóminus noster pacificáre, adunáre, et custodíre dignétur toto orbe terrárum: subjíciens ei principátus et potestátes: detque nobis quiétam, et tranquíllam vitam degéntibus, glorificáre Deum Patrem omnipoténtem.

Orémus.

Diaconus dicit: Flectámus génua.

Subdiaconus respondet: Leváte.

Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, qui glóriam tuam ómnibus in Christo Géntibus revelásti: custódi ópera misericórdiæ tuæ, ut Ecclesia tua toto orbe diffusa, stábili fide in confessióne tui Nóminis persevéret. Per eúmdem Dóminum.

℟. Amen.

ORémus et pro beatíssimo Papa nostro N. ut Deus et Dóminus noster, qui elégit eum in órdine Episcopátus, salvum, atque incólumen custódiat Ecclésiæ suæ sanctæ, ad regéndum pópulum sanctum Dei.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte.

Ora-

Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, cujus judício univérsa fundántur: réspice propítius ad preces nostras; et eléctum nobis Antístitem tua pietáte conserva; ut Christiána plebs, quæ te gubernátur auctóre, sub tanto Pontífice credulitátis suæ méritis augeátur. Per Dóminum.

ORémus et pro ómnibus Epíscopis, Presbyteris, Diacónibus, Subdiacónibus, Acolythis, Exorcísti, Lectóribus, Ostiáriis, Confessóribus, Virgínibus, Víduis: et pro omni pópulo sancto Dei.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, cujus Spíritu totum corpus Ecclésiæ sanctificátur, et régitur; exáudi nos pro univérsis Ordínibus supplicántes: ut grátiæ tuæ múnere, ab ómnibus tibi grádibus fidéliter serviátur. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum: qui tecum vivit, et regnat in unitáte ejusdem, etc. ℟. Amen.

ORémus et pro Christianíssimo Imperatóre nostro N., ut Deus, & Dóminus noster súbditas illi fáciat omnes bárbaras natiónes, ad nostram perpétuam pacem.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, in cujus manu sunt ómnium potestátes, et ómnium jura regnórum: réspice ad Románum benígnus Impérium, ut Gentes, quæ in sua feritáte confidunt, poténtiæ tuæ déxtera comprimantur. Per Dóminum. ℟. Amen.

ORémus et pro Catechúmenis nostris: ut Deus & Dóminus noster adapériat áures præcordiórum ipsórum, januámque misericórdiæ, ut per lavácrum regeneratiónis, accépta remissióne ómnium peccatórum, et ipsi inveniántur in Christo Jesu Dómino nostro.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, qui Ecclésiam tuam nova semper prole fœcúndas: áuge fidem,

et

et intelleсtum Catechúmenis nostris, ut renáti fonte baptísmatis, adoptiónis tuæ filiis aggregéntur. Per Dóminum. ℟. Amen.

ORémus, dilectíssimi nobis; Deum Patrem omnipoténtem, ut cunctis mundum purget erróribus, morbos áuferat, famen depéllat, apériat cárceres, víncula dissólvat, peregrinántibus réditum, infirmántibus sanitátem, navigántibus portum salútis indúlgeat.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, mœstórum consolátio, laborántium fortitúdo, pervéniant ad te preces de quacúmque tribulatióne clamántium, ut omnes sibi in necessitátibus suis misericórdiam tuam gáudeant affuísse. Per Dóminum.

℟. Amen.

ORémus et pro hæréticis, et schismáticis: ut Deus et Dóminus noster éruat eos ab erróribus univérsis; et ad sanctam matrem Ecclésiam Cathólicam, atque Apostólicam, revocare dignétur.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, qui salvas omnes, et néminem vis períre: réspice ad ánimas diabólica fráude decéptas, ut omni hærética pravitáte depósita, errántium corda resipíscant, et ad veritátis tuæ rédeant unitátem. Per Dóminum. ℟. Amen.

ORémus et pro pérfidis Judæis: ut Deus et Dóminus noster áuferat velámen de córdibus eórum, ut et ipsi agnóscant Jesum Christum Dóminum nostrum.

Et non respondetur, Amen.

DICHIARAZIONE.

Qui si tace il Flectamus genua, *affinchè ci ricordiamo essere stato Cristo oggi schernito dai Giudei con simili inchini, quando percuotendolo dicevano:* Prophetiza nobis.

Non dicitur Flectámus génua, sed statim dicitur:

Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, qui étiam Judáicam perfidiam

a tua

a tua misericórdia non repéllis; exáudi preces nostras, quas pro illíus pópuli obcœcatióne deférimus, ut ágnita veritátis tuæ luce, quæ Christus est, a suis tenebris eruántur. Per eúmdem Dóminum.

℟. Amen.

ORémus et pro Pagánis: ut Deus omnípotens áuferat iniquitátem a córdibus eórum ut relíctis idólis suis, convertántur ad Deum vivum et verum, et únicum Fílium ejus, Jesum Christum Deum et Dóminum nostrum.

DICHIARAZIONE.

In questo luogo, e di sopra, quando ci avvisa il Sacerdote di pregare per i Giudei, non si dice Amen, *perchè quanto si disse prima, non è preghiera, ma esortamento. E quella parola volendo significare, Sia fatto, benissimo si conosce, che non ci bisogna; ma si avvisa a tacerlo per l' uso, che abbiamo di soggiungerlo alla parola* sæculorum.

Non respondetur, Amen.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, qui non mortem peccatórum, sed

sed vitam semper inquíris: súscipe propítius oratiónem nostram: et líbera eos ab idolórum cultúra, et ággrega Ecclésiæ tuæ sanctæ ad láudem et glóriam Nóminis tui. Per Dóminum. ℟. Amen.

Completis Orationibus, Sacerdos, deposita casula, procedit ad cornu Epistolæ, et ibi in posteriori parte anguli altaris accipit Crucem a ministris sibi præparatam, quam versa facie ad chorum a summitate parum discooperit, incipiens solus Antiphona, **Ecce lignum Crucis.** Ab isto loco in antea adjuvatur in cantu a ministris usque ad **Veníte, adorémus.** Choro vero cantante, **Veníte, adorémus,** omnes se prosternunt.

DICHIARAZIONE.

La parte destra, e da basso, dove si pone il Sacerdote, è simbolo della Palestina situata in Oriente, che dicesi esser la destra del mondo, e fu la prima a conoscer Cristo, e a veder la sua croce. Con alta voce si canta, Ecce lignum, *perchè pubblicamente si manifestava ivi esser il Messia. Questo primo discoprimento della croce significa, come i Giudei*

dei avendo coperto la faccia del Redentore nel cortile, davangli delle guanciate, e però la detta di lui faccia ora non si mostra, e noi l'adoriamo e benediciamo.

Deinde procedit ad anteriorem partem anguli ejusdem cornu Epistolæ, et discooperiens amplius Crucem, elevans eum paulisper altius, quam primo, incipit, **Ecce lignum Crucis**, aliis cantantibus et adorantibus, ut supra.

DICHIARAZIONE.

Il luogo, nel quale or va il Sacerdote, ch' è quello dove si leggono le Lezioni, mostra Gerusalemme, nella quale erano i Dottori della legge. Si scuopre la croce più di prima, perchè ivi più che altrove, fece conoscere la sua dottrina; ed è adorato invece d'allora, che lo schernivano coronato di spine, e dicevangli: Ave Rex Judæorum. *E poichè allora gli avevano scoperta la faccia, quindi è che ancor quì si mostra, rappresentandosi quell'atto.*

Deinde Sacerdos procedit ad medium altaris, et discooperiens Crucem totaliter, ac elevando eam, tertio altius incipit, **Ecce lignum**, aliis cantantibus et adorantibus, ut supra.

℣. Ec-

℣. Ecce lignum Crucis, in quo salus mundi pepéndit.

Chorus respondet: Veníte, adorémus.

Postea Sacerdos deponit Crucem in loco ad hoc præparato ante altare.

DICHIARAZIONE.

L'andar il Sacerdote in mezzo dell' altare, e più altamente dell' altre volte dire, Ecce lignum, *fa sapere, che il Salvatore coi segni e colle parole, stando sulla croce in mezzo a due ladroni, fu chiaramente riconosciuto per Figlio di Dio: e perciò la croce tutta si discuopre, essendovi egli penduto nudo, ed avendo fatto chiaro ciò che di lui contenevasi e nei Profeti, e nella Legge. La terza fiata si adora per quando i Giudei passando avanti la croce, lo schernivano, e dicevano:* Vah qui destruis templum Dei.

Il porsi la croce in mezzo dell' altare, e lasciarverla, significa, che dagli Apostoli fu portata colla loro vita e dottrina in mezzo delle genti, ed anco significa, che sopra la Chiesa sempre si riposa il Signore, e vi riposerà sino alla fine del mondo.

Deinde deponit calceamenta, et accedit ad adorandam Crucem, ter genua flectens ante deosculationem Cru-

Crucis. Hoc facto, revertitur, et accipit calceamenta, et casulam. Postmodum ministri altaris, deinde alii, ter genibus flexis, ut dictum est, Crucem adorant. Interim, dum fit adoratio, cantantur improperia, et alia quæ sequuntur, totaliter, vel in parte, prout multitudo adorantium, vel paucitas requirit modo interim posito.

DICHIARAZIONE.

Siccome gli Ebrei ed i Latini vituperarono oggi Cristo, così ancor nelle stessa lingue vien benedetto, essendo il Sanctus *latino, l'* Agios *greco, ed il* Popule meus *ebreo. E quantunque questo Popule meus proferito non sia ebraicamente, nientedimeno poichè si parla in persona del Salvatore, ch' era Giudeo, e tal versetto è tolto dai Profeti, i quali scrissero in ebraico, intenderlo dobbiamo che sia in tal lingua, ed è così posto per nostra intelligenza.*

Duo cantores cantant in medio Chori, ℣. Pópule meus, usque ad Agios o Theos. ℣. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te, respónde mihi.

℣. Quia edúxi te de terra Ægypti; parásti crucem Salvatóri tuo.

Unus

Unus Chorus cantat, Agios o Theos.

Alius Chorus respondet, Sanctus Deus.

Primus Chorus. Agios ischyrós.

Secundus Chorus. Sanctus fortis.

Primus Chorus. Agios athánatos eléison imás.

Secundus Chorus. Sanctus immortális, miserére nobis.

DICHIARAZIONE.

La prima accusa, che a Cristo diedero i Giudei, fu, che negato avesse di doversi dare a Cesare il tributo. Ed egli loro rimprovera, che liberolli dall' Egitto; quasi dicesse: Tu mi accusi, o Sinagoga, pel vietato tributo, quand' anzi dovresti ringraziarmi, perchè ti ho liberato dalla servitù e dal tributo dell' Egitto.

Postea duo de secundo Choro cantant ℣. Quia edúxi te per desértum quadragínta annis, et manna cibávi te, et introdúxi te in terram satis bonam, parásti crucem Salvatóri tuo.

Chori respondent alternatim Agios o Theos, etc. Sanctus Deus, etc.

Ita

Ita tamen, quod primus Chorus semper repetat, Agios, etc.

DICHIARAZIONE.

Fu accusato Cristo, che si faceva re. Ed egli dice: anzi, o popolo, obbligato mi sei, perchè ti governai regalmente nel deserto, e ti diedi un' abitazione sì buona.

Deinde duo de primo Choro cantant:

℣. Quid ultra débui fácere tibi, et non feci? Ego quidem plantávi te vínea mea speciosíssima: et tu facta es mihi nimis amára; acéto namque sitim meam potásti, et lánceа perforásti latus Salvatóri tuo.

Item Chori alternatim respondent:

Agios o Theos. Sanctus, etc.

DICHIARAZIONE.

Gli Ebrei dissero, che Christo sovvertiva il popolo, e voleva distruggere la legge e il tempio, e che non lo riconoscevano, nè lo volevano per Messia. Ed egli rinfaccia loro d' averli creati, manmantenuti, e beneficati oltre ogni credere, benchè ingratamente si sieno diportati verso di lui.

Versus sequentis improperii a duobus Cantoribus alternatim can-

tan-

tantur, utroque Choro simul repetente post quemlibet ℣. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.

DICHIARAZIONE.

Questi rinfacciamenti del Signore alla Sinagoga si dicono, onde riconosca con quanta ingratitudine abbia proceduto verso di lui.

Incipiunt Improperia.

Duo de secundo Choro cantant: ℣. Ego propter te flagellávi Ægyptum cum primogénitis suis: et tu me flagellátum tradidísti.
Chorus repetit. Pópule meus.
Duo de primo Choro. ℣. Ego edúxi te de Ægypto, demérso Pharaóne in mare rubrum: et tu me tradidísti princípibus sacerdótum.
Chorus. Pópule meus.
Duo de secundo Choro. ℣. Ego ante te apérui mare: et tu aperuísti láncea latus meum.
Chorus. Pópule meus.
Duo de primo Choro. ℣. Ego ante

te

te prævi in colúmna nubis: et tu me duxísti ad prætórium Piláti.

Chorus. Pópule meus.

Duo de secundo Choro. ℣. Ego te pavi manna per desértum, et tu me cæcidísti álapis et flagéllis.

Chorus. Pópule meus.

Duo de primo Choro. ℣. Ego te potávi aqua salútis de petra: et tu me potásti felle et acéto.

Chorus. Pópule meus.

Duo de secundo Choro. ℣. Ego propter te Chananæórum reges percússi: et tu percussísti arúndine caput meum.

Chorus. Pópule meus.

Duo de primo Choro. ℣. Ego dedi tibi sceptrum regále: et tu dedísti cápiti meo spíneam corónam.

Chorus. Pópule meus.

Duo de secundo Choro. ℣. Ego te exaltávi magna virtúte: et tu me suspendísti in patíbulo crucis.

Chorus. Pópule meus.

DICHIARAZIONE.

Quanto segue è in lode della santa Croce, dovendola noi sempre benedire ed

ed adorare. E particolarmente si dice il Salmo Deus misereatur, *acciò Dio c' illumini, e ci faccia conoscere i benefizj che ci ha fatto, e non gli siamo ingrati, imitando i Giudei.*

Deinde cantatur communiter Antiphona. Crucem tuam adorámus, Dómine: et sanctam resurrectiónem tuam laudámus et glorificámus: ecce enim propter lignum venit gáudium in univérso mundo.

Psalm. Deus misereátur nostri, et benedícat nobis: illúminet vultum suum super nos, et misereátur nostri.

Et repetitur statim Antiphona. Crucem tuam.

Deinde cantatur ℣. Crux fidélis, cum Hymno, Pange língua, etc. et post quemlibet ejus versum repetitur, Crux fidélis, vel Dulce lignum, eo modo quo inferius notatur.

Crux fidélis inter omnes arbor una nóbilis, nulla silva talem profert fronde, flore, gérmine. Dulce lignum, dulces clavos, dulce pondus sústinet.

DICHIARAZIONE.

Gl' Inni seguenti, bellissimi e divotissimi, sono di Teodolfo Vescovo d'Orleans nominato a carte 34. Il verso è lungo, perchè s' intenda quanto fossero lunghi ed aspri i patimenti di Cristo.

Hymnus. Pange lingua gloriósi láuream certáminis, et super crucis trophæo dic triumphum nóbilem: quáliter Redémptor orbis immolátus vícerit.

Repetitur, Crux fidélis, usque ad Dulce lignum.

Et sic quoties repetitur, Crux fidélis.

℣. De paréntis protoplásti fraude Factor cóndolens: quando pomi noxiális, in necem morsu ruit: ipse lignum tunc notávit, damna ligni ut sólveret.

Repetitur. Dulce lignum.

℣. Hoc opus nostræ salútis, ordo depopóscerat, multifórmis proditoris ars ut artem fálleret, et medélam ferret inde, hostis unde læserat.

Repetitur. Crux fidélis.

℣. Quan-

℣. Quando venit ergo sacri plenitúdo témporis, missus est ab arce Patris, Natus, orbis cónditor: atque ventre virgináli carne amíctus pródiit.

Repetitur. Dulce lignum.

℣. Vagit infans inter arcta cónditus præsépia, membra pannis involúta, virgo Mater álligat, et Dei manus pedésque stricta cingit fáscia.

Repetitur. Crux fidélis.

℣. Lustra sex qui jam perégit, tempus implens córporis, sponte líbera Redémptor passióni déditus, Agnus in crucis levátur immolándus stípite.

Repetitur. Dulce lignum.

℣. Felle potus ecce languet, spina, clavi, láncea mite corpus perforárunt, unda manat, et cruor: terra, pontus, astra, mundus, quo lavántur flúmine!

Repetitur. Crux fidélis.

℣. Flecte ramos arbor alta, tensa laxa víscera, et rigor lentéscat ille, quem dedit natívitas: et supérni membra Regis tende miti stípite.

Repetitur. Dulce lignum.

℣. So-

℣. Sola digna tu fuísti ferre mundi victimam, atque portum præparáre arca mundo náufrago, quam sacer cruor perúnxit, fusus Agni córpore.

Repetitur. Crux fidélis.

℣. Sempitérna sit beátæ Trinitáti glória, æqua Patri, Filióque: par decus Paráclito: Unius, Triníque nomen laudet univérsitas. Amen.

Repetitur. Dulce lignum.

Circa finem adorationis Crucis, accenduntur candelæ super Altare, et Diaconus accipiens bursam corporalium, extendit corporale more solito: et finita adoratione, Crucem reverenter accipit, et reportat ad Altare. Postea ordinatur Processio ad locum, ubi pridie Sacramentum repositum fuit. Præcedit Subdiaconus cum Cruce inter duos Acolythos deferentes candelabra cum cereis accensis, et Clerus per ordinem, ultimus Sacerdos cum ministris. Cum perventum fuerit ad locum Sacramenti, accenduntur intorticia, quæ non extinguuntur, nisi post sumptionem Sacramenti: et

Sacerdos genuflectit ante Sacramentum et orat aliquantulum. Diaconus interim aperit capsulam, in qua reconditum est Corpus Domini; postea Sacerdos surgens, absque benedictione imponit incensum in duobus thuribulis, Diacono naviculam ministrante, et genuflexus incensat Sacramentum: tum Diaconus extrahens calicem cum Sacramento de capsula, dat ad manus Sacerdotis, et tegit extremitatibus veli, quod humeros illius circumdat; et procedunt ordine, quo venerunt: defertur Baldachinum super Sacramentum, et duo Acolythi cum thuribulis continue Sacramentum incensant. Interim cantatur Hymnus.

VExílla Regis pródeunt:
Fulget Crucis mystérium,
Qua vita mortem pértulit,
Et morte vitam prótulit.
Quæ vulneráta lánceæ
Mucróne diro, críminum
Ut nos laváret sórdibus,
Manávit unda et sánguine.
Impléta sunt quæ cóncinit
David fidéli cármine,

Di-

Dicéndo natiónibus:
Regnávit a ligno Deus.
Arbor decóra et fúlgida,
Ornáta Regis púrpura,
Eléčta digno stípite
Tam sanćta membra tángere.
Beáta, cujus bráchiis
Prétium pepéndit sæculi,
Statéra fačta córporis,
Tulítque prædam tártari.
O Crux, ave, spes única,
Hoc Passiónis témpore,
Piis adáuge grátiam,
Reísque dele crímina.
Te, fons salútis, Trínitas,
Colláudet omnis spíritus:
Quibus Crucis vićtóriam
Largíris, adde præmium. Amen.

Cum venerit Sacerdos ad altare, posito super illud Calice, genuflexus rursum incensat, et accedens, deposita Hostia ex Calice super patenam, quam Diaconus tenet: et accipiens patenam cum Sacramento de manu Diaconi, Hostiam sacram ponit super corporale, nihil dicens. Interim Diaconus imponit vinum in Calicem, et Subdiaconus aquam:

mox Sacerdos accipiens Calicem a Diacono, ponit super altare, nihil dicens, et Diaconus illum cooperit palla: deinde ponens incensum in thuribulo, incensat oblata et altare more solito.

DICHIARAZIONE.

La ragione, per cui non si dica la Messa, come ordinariamente si suole, si è perchè fu costume della primitiva Chiesa il dire la Lezione e l'Evangelio, e poi consacrare; e questo vien oggi osservato, mostrando che la Passione del Signore fu prenunziata dai Profeti nelle due Lezioni dette, e poi chiaramente descritta dagli Evangelisti. E poichè S. Giovanni trovossi presente a quella morte, come testimonio occulare, vien letto in questo dì. Fra la Lezione e l'Evangelio dicesi il Tratto, per accennare la nostra mestizia. Siccome poi gli Apostoli fuggiti stavano afflitti ed occulti, così la Chiesa rappresentando il loro stato, non dice Uffizio di Messa particolare, e tralascia le solite solenni cerimonie.

Postea lavat manus, nihil dicens: deinde in medio Altaris inclinatus dicit:

IN spíritu humilitátis, et in ánimo contríto, suscipiámur a te, Dó-

Dómine: et sic fiat sacrifícium nostrum in conspéctu tuo hódie, ut pláceat tibi, Dómine Deus.

Deinde versus ad populum dicit:

Oráte, fratres, ut meum, ac vestrum sacrifícium acceptábile fiat apud Deum Patrem omnipoténtem.

DICHIARAZIONE.

Non consacrasi oggi dal Sacerdote, ma si adopera l' Ostia consacrata jeri, perchè il Signore consacrò il giorno avanti la sua passione. Non mi scorderò di dire, che in questo giorno egli stette nel sepolcro, e ch' egli medesimo per noi s' offerì al Padre, onde non occorre che il Sacerdote, lui rappresentante, di nuovo l' offerisca pegli altri, e per sè. Non è consacrato il vino, perchè rappresentasi Cristo esser morto, e da tal corpo cavar non si può sangue; però quello che uscì dal benedetto costato, fu miracoloso. Vi è però nell' Ostia per concomitanza, come vien bene con verità dichiarato dai Teologi. Ma perchè abbiamo estremo bisogno di lui e della sua grazia, quindi è che il Sacerdote lo riceverà sacramentalmente, e noi spiritualmente con lui insieme.

Consequenter omissis aliis, dicit:

Orémus. Præcéptis salutáribus moniti, et divína institutióne

formáti, audémus dícere. Pater noster, qui es in cœlis, sanctificétur nomen tuum: advéniat regnum tuum: fiat volúntas tua, sicut in cœlo, et in terra. Panem nostrum quotidiánum da nobis hódie. Et dimítte nobis debita nostra, sicut et nos dimíttimus debitóribus nostris. Et ne nos indúcas in tentationem.

℟. Sed líbera nos a malo.

Sacerdos sub silentio dicit, Amen. eadem voce, qua dixit, Pater noster, deinde absolutè sine Oremus, in tono Orationis Missæ ferialis, dicit:

Libera nos, quæsumus Dómine, ab ómnibus malis, prætéritis, præséntibus, et futúris: et intercedénte beáta et gloriósa semper Vírgine Dei genitríce María, cum beátis Apóstolis tuis Petro, et Paulo, atque Andréa, et ómnibus Sanctis (Non signat se patena) da propítius pacem in diébus nostris: ut ope misericórdiæ tuæ adjúti, et a peccáto simus semper líberi, et ab omni perturbatione securi. Per Dóminum, etc.

Responso a Choro, Amen, Celebrans elevat Sacramentum, ut vide-

deri possit a populo, et statim dividit in tres partes, quarum ultimam mittit in Calicem more solito, nihil dicens: **Pax Domini**, non dicitur, nec **Agnus Dei**, neque pacis osculum datur; sed facta purificatione, Sacerdos cum Ministris discedit: et dicuntur Vesperæ sine cantu, et denudatur altare.

DICHIARAZIONE.

Tutte le altre cose, come dissi, di cerimonia e solennità vengono tralasciate, perchè noi dobbiamo essere in lamenti ed angoscie, non meno degli stessi Apostoli. E questo è il motivo, per cui il Vespero non si canta, e l'altare di nuovo è spogliato.

Ad Vesperas, Antiphonæ, et Psalmi præteriti diei. 188.

Ad Magnificat, Antiphona.

Cum accepísset acétum, dixit: Consummátum est: et inclináto cápite, emísit spíritum.

Versic. et alia ut supra ad Laudes 253.

Ad Completorium, ut supra in Cæna Domini 201.

Il seguente Mattutino con le Laudi si dice il Venerdì Santo di sera pel Sabbato Santo.

Veggasi la Dichiarazione a carte 107.

SABBATO SANCTO.

Veggasi la Dichiarazione a carte 108.

AD MATUTINUM.

Pater. Ave. Credo.

In primo Nocturno.

Antiphona. In pace in idípsum dórmiam, et requiéscam.

Psalmus 4.

CUm invocárem, exaudívit me Deus justítiæ meæ: * in tribulatióne dilatásti mihi.

Miserére mei: * et exáudi oratiónem meam.

Fílii hóminum, úsquequo gravi corde? * ut quid dilígitis vanitátem, et quæritis mendácium?

Et scitóte, quóniam mirificávit Dómi-

minus sanctum suum: * Dóminus exáudiet me, cum clamávero ad eum.

I rascímini, et nolíte peccáre: * quæ dícitis in córdibus vestris, in cubílibus vestris compungímini.

S acrificáte sacrifícium justítiæ, et speráte in Dómino: * Multi dicunt: Quis osténdit nobis bona?

S ignátum est super nos lumen vultus tui, Dómine: * dedísti lætítiam in corde meo.

A fructu fruménti, vini, et ólei sui, * multiplicáti sunt.

I n pace in idípsum * dormiam et requiéscam.

Q uóniam tu, Dómine, singuláriter in spe * constituísti me.

Veggasi la Dichiarazione a carte 113.

Aña. In pace in idípsum dórmiam et requiéscam.

Aña. Habitábit in tabernáculo tuo, requiéscet in monte sancto tuo.

Psalmus 14.

D Omine, quis habitábit in tabernáculo tuo? * aut quis requiescet in monte sancto tuo?

Qui ingréditur sine mácula, * et operátur justítiam.
Qui lóquitur veritátem in corde suo: * qui non egit dolum in língua sua.
Nec fecit proximo suo malum: * et oppróbrium non accépit advérsus próximos suos.
Ad níhilum dedúctus est in conspéctu ejus malígnus: * timéntes autem Dóminum gloríficat.
Qui jurat proximo suo, et non décipit: * qui pecúniam suam non dedit ad usuram, et múnera super innocéntem non accépit.
Qui facit hæc, * non movébitur in ætérnum.
Aña. Habitábit in tabernáculo tuo, requiéscet in monte sancto tuo.
Aña. Caro mea requiéscet in spe.
Psalmus 15.
Consérva me, Dómine, quóniam sperávi in te: * Dixi Dómino: Deus meus es tu: quóniam bonórum meórum non eges.
Sanctis, qui sunt in terra ejus, * mirificávit omnes voluntátes meas in eis.

Mul-

Multiplicátæ sunt infirmitátes eórum: * póstea acceleravérunt.

Non congregábo conventícula eórum de sanguínibus: * nec memor ero nóminum eórum per lábia mea.

Dóminus pars hæreditátis meæ, et cálicis mei: * tu es, qui restítues hæreditátem meam mihi.

Funes cecidérunt mihi in præcláris: * étenim hæréditas mea præclára est mihi.

Benedícam Dóminum, qui tríbuit mihi intelléctum: * ínsuper et usque ad noctem increpuérunt me renes mei.

Providébam Dóminum in conspéctu meo semper: * quóniam a dextris est mihi, ne commóvear.

Propter hoc lætátum est cor meum, et exultávit língua mea: * ínsuper et caro mea requiéscet in spe.

Quóniam non derelínques ánimam meam in inférno: * nec dabis Sanctum tuum vidére corruptiónem.

Notas mihi fecísti vias vitæ, adimplébis me lætítia cum vultu tuo: * delectatiónes in déxtera tua usque in finem.

Ant. Caro mea requiéscet in spe.

℣. In pace in idípsum.

℟. Dórmiam, et requiéscam.

Pater noster. secreto.

Veggasi la Dichiarazione a carte 118.

De Lamentatióne Jeremíæ Prophétæ.

Lectio I. Cap. 3. Heth.

Misericórdiæ Dómini, quia non sumus consúmpti: quia non defecérunt miseratiónes ejus.

Heth. Novi dilúculo, multa est fides tua.

Heth. Pars mea Dóminus, dixit ánima mea: proptérea expectábo eum.

Teth. Bonus est Dóminus sperántibus in eum; ánimæ quærénti illum.

Teth. Bonum est præstolári cum siléntio salutáre Dei.

Teth. Bonum est viro, cum portáverit jugum ab adolescientia sua.

Jod. Sedébit solitárius, et tacébit; quia levávit super se.

Jod. Ponet in púlvere os suum, si forte sit spes.

Jod. Dabit percutiénti se maxíllam; saturábitur oppróbriis.
Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum Deum tuum.
Veggasi la Dichiarazione a carte 120.
℟. Sicut ovis ad occisiónem ductus est, et dum male tractarétur, non apéruit os suum: tráditus est ad mortem: * Ut vivificáret pópulum suum.
℣. Trádidit in mortem ánimam suam, et inter scelerátos reputátus est. Ut.

Lectio II. Cap. 4. Aleph.

QUómodo obscurátum est áurum, mutátus est color óptimus, dispérsi sunt lápides sanctuárii in cápite ómnium plateárum?
Beth. Fílii Sion ínclyti, et amícti áuro primo: quómodo reputáti sunt in vasa téstea, opus mánuum fíguli?
Ghimel. Sed et lámiæ nudavérunt mammam, lactavérunt cátulos suos: fília pópuli mei crudélis, quasi struthio in desérto.
Daleth. Adhæsit língua lacténtis ad palátum ejus in siti: párvuli petié-

tiérunt panem, et non erat qui frángeret eis.

He. Qui vescebántur voluptuóse, interiérunt in viis: qui nutriebántur in cróceis, amplexáti sunt stércora.

Vau. Et major efféčta est iníquitas filiæ pópuli mei peccáto Sodomórum: quæ subversa est in moménto, et non cepérunt in ea manus. Jerúsalem, Jerúsalem, convertere ad Dóminum Deum tuum.

℟. Jerúsalem surge, et exue te véstibus jucunditátis, indúere cinere et cilício: * Quia in te occísus est Salvátor Israel.

℣. Deduc quasi torréntem lácrymas per diem et noctem: et non táceat pupílla óculi tui. Quia.

DICHIARAZIONE.

Avendo pianto Geremia le disgrazie del suo popolo, con questa Orazione lo raccomandò a Dio. Per imitarlo la dice la Chiesa, pregando pei Giudei, e pei peccatori Cristiani.

Incipit Oratio Jeremíæ Prophétæ.

Lectio III. Cap. 5.

Recordáre, Dómine, quid accíderit nobis, intuére, et respi-

pice oppróbrium nostrum. Hæréditas nostra versa est ad aliénos: domus nostræ ad extráneos. Pupílli facti sumus absque patre: matres nostræ quasi viduæ. Aquam nostram pecúnia bíbimus, ligna nostra prétio comparávimus. Cervícibus nostris minabámur: lassis non dabátur réquies. Ægypto dédimus manum et Assyriis, ut saturarémur pane. Patres nostri peccavérunt, et non sunt: et nos iniquitátes eórum portávimus. Servi domináti sunt nostri: non fuit qui redímeret de manu eórum. In animábus nostris afferebámus panem nobis, a fácie gládii in desérto. Pellis nostra quasi clíbanus exústa est a fácie tempestátum famis. Mulíeres in Sion humiliavérunt, et vírgines in civitátibus Juda.

Jerúsalem, Jerúsalem, convértere ad Dóminum Deum tuum.

℟. Plange quasi virgo plebs mea; ululáte pastóres in cínere et cilício: * Quia venit dies Dómini magna et amára valde.

℣. Accíngite vos, Sacerdótes, plán-

plángite minístri altáris, aspérgite vos cínere. Quia.

Repetitur ℟. Plange.

IN II. NOCTURNO.

Antiphona. Elevámini portæ æternáles, et introíbit Rex glóriæ.

Psalmus 23.

DOmini est terra, et plenítudo ejus: * orbis terrárum, et univérsi, qui hábitant in eo.

Quia ipse super mária fundávit eum, * et super flúmina præparávit eum.

Qui ascéndet in montem Dómini? * aut quis stabit in loco sancto ejus?

Innocens mánibus, et mundo corde: * qui non accépit in vano ánimam suam, nec jurávit in dolo próximo suo.

Hic accípiet benedictiónem a Dómino: * et misericórdiam a Deo salutári suo.

Hæc est generátio quæréntium eum: * quæréntium fáciem Dei Jacob.

Attóllite portas, príncipes, vestras, et elevámini portæ æternáles: * et introíbit Rex glóriæ?

Quis

Quis est iste Rex glóriæ? * Dóminus fortis et potens, Dóminns potens in prœlio.

Attóllite portas, príncipes, vestras, et elevámini portæ æternáles: * et introíbit Rex glóriæ.

Quis est iste Rex glóriæ? * Dóminus virtútum, ipse est Rex glóriæ.

Antiphona. Elevámini portæ æternáles, et introíbit Rex glóriæ.

Antiphona. Credo vidére bona Dómini in terra vivéntium.

Psalmus 26.

Dominus illuminátio mea, et salus mea, * quem timébo?

Dóminus protéctor vitæ meæ: * a quo trepidábo?

Dum apprópiant super me nocéntes, * ut edant carnes meas.

Qui tríbulant me inimíci mei, * ipsi infirmáti sunt, et cecidérunt.

Si consístant advérsum me castra, * non timébit cor meum.

Si exúrgat advérsum me prœlium, * in hoc ego sperábo.

Unam pétii a Dómino, hanc requíram, * ut inhábitem in domo Dómini ómnibus diébus vitæ meæ.

Ut vídeam voluptátem Dómini, * et vísitem templum ejus.
Quóniam abscóndit me in tabernáculo suo: * in die malórum protéxit me in abscóndito tabernáculi sui.
In petra exaltávit me: * et nunc exaltávit caput meum super inimícos meos.
Circuívi, et immolávi in tabernáculo ejus hóstiam vociferatiónis: * cantábo, et psalmum dicam Dómino.
Exáudi, Dómine, vocem meam, qua clamávi ad te: * miserére mei, et exáudi me.
Tibi dixit cor meum, exquisívit te fácies mea: * fáciem tuam, Dómine, requíram.
Ne avértas fáciem tuam a me: * ne declínes in ira a servo tuo.
Adjútor meus esto: * ne derelínquas me, neque despícias me, Deus salutáris meus.
Quóniam pater meus, et mater mea dereliquérunt me: * Dóminus autem assúmpsit me.
Legem pone mihi, Dómine, in via tua: * et dírige me in sémitam rectam propter inimícos meos.

Ne tradíderis me in ánimas tribulántium me: * quóniam insurrexérunt in me testes iníqui, et mentíta est iníquitas sibi.

Credo vidére bona Dómini * in terra vivéntium.

Expécta Dóminum, viríliter age: * et confortétur cor tuum, et sústine Dóminum.

Antiphona. Credo vidére bona Dómini in terra vivéntium.

Antiphona. Dómine, abstraxísti ab ínferis ánimam meam.

Psalmus 29.

EXaltábo te, Dómine, quóniam suscepísti, me: * nec delectásti inimícos meos super me.

Dómine, Deus meus clamávi ad te, * et sanásti me.

Dómine, eduxísti ab inférno ánimam meam: * salvásti me a descendéntibus in lacum.

Psállite Dómino sancti ejus: * et confitémini memóriæ sanctitátis ejus.

Quoniam ira in indignatióne ejus: * et vita in voluntáte ejus.

Ad vésperum demorábitur fletus: * et ad matutínum lætítia.

E go autem dixi in abundántia mea: * Non movébor in ætérnum.

D ómine, in voluntáte tua, * præstitísti decóri meo virtútem.

A vertísti fáciem tuam a me; * et factus sum conturbátus.

A d te, Dómine, clamábo: * et ad Deum meum deprecábor.

Q uæ utílitas in sánguine meo, * dum descéndo in corruptiónem?

N úmquid confitébitur tibi pulvis? * aut annuntiábit veritátem tuam?

A udívit Dóminus, et misértus est mei: * Dóminus factus est adjútor meus.

C onvertísti planctum meum in gáudium mihi: * conscidísti saccum meum, et circumdedísti me lætítia.

U t cantet tibi glória mea, et non compúngar: * Dómine Deus meus, in ætérnum confitébor tibi.

Antiphona. Dómine, abstraxisti ab ínferis ánimam meam.

℣. Tu autem, Dómine, miserére mei.

℟. Et resúscita me, et retríbuam eis.

P ater noster.

Veggasi la Dichiarazione a carte 131.

Ex

Ex Tractátu S. Augustíni Epíscopi super Psalmos.

Lectio IV. In Psal. 62. ad v. 7.

ACcédet homo ad cor altum, et exaltábitur Deus. Illi dixérunt: Quis nos vidébit? Defecérunt scrutántes scrutatiónes, consília mala. Accéssit homo ad ipsa consília, passus est se tenéri ut homo. Non enim tenerétur nisi homo, aut viderétur nisi homo, aut cæderétur nisi homo, aut crucifigerétur, aut morerétur, nisi homo. Accéssit ergo homo ad illas omnes passiónes, quæ in illo nihil valérent, nisi esset homo. Sed si ille non esset homo, non liberarétur homo. Accéssit homo ad cor altum, idest cor secrétum, objíciens aspéctibus humánis hóminem, servans intus Deum: celans formam Dei, in qua æquális est Patri, et ófferens formam servi, in qua minor est Patre.

℟. Recéssit Pastor noster, fons aquæ vivæ, ad cujus tránsitum sol ob-

obscurátus est. * Nam et ille captus est, qui captívum tenébat primum hóminem: hódie portas mortis, et seras pariter Salvátor noster disrúpit.

℣. Destrúxit quidem cláustra inférni, et subvértit poténtias diáboli. Nam.

Lectio V.

QUo perduxérunt illas scrutatiónes suas, quas perscrutántes defecérunt, ut étiam mórtuo Dómino et sepúlto, custódes pónerent ad sepúlchrum? Dixérunt enim Piláto: Sedúctor ille. Hoc appellabátur nómine Dóminus Jesus Christus ad solátium servórum suórum, quando dicúntur seductóres. Ergo illi Piláto: Sedúctor ille, ínquiunt, dixit adhuc vivens: Post tres dies resúrgam. Jube itaque custodíri sepúlchrum usque in diem tértium, ne forte véniant discípuli ejus, et furéntur eum, et dicant plebi: Surréxit a mórtuis; et erit novíssimus error, pejor prióre. Ait illis Pilátus: Habétis custódiam, ite, custodite sicut scitis. Illi autem abeúntes,

tes, muniérunt sepúlchrum, signántes lápidem cum custódibus.

℟. O vos omnes, qui transítis per viam, atténdite, et vidéte, * Si est dolor símilis sicut dolor meus.

℣. Atténdite univérsi pópuli, et vidéte dolórem meum. Si est.

Lectio VI.

Posuérunt custódes mílites ad sepúlchrum. Concússa terra Dóminus resurréxit: mirácula facta sunt tália circa sepúlchrum, ut et ipsi mílites, qui custódes advénerant, testes fierent, si vellent vera nuntiáre. Sed avarítia illa, quæ captivávit discípulum cómitem Christi, captivávit et mílitem custódem sepúlchri. Damus, ínquiunt, vobis pecúniam, et dícite, quia, vobis dormiéntibus, venérunt discípuli ejus, et abstulérunt eum. Vere defecérunt scrutántes scrutatiónes. Quid est, quod dixísti, o infélix astútia? Tantúmne déseris lucem consílii pietátis, et in profúnda versútiæ demérgeris, ut hoc dicas: Dícite, quia vobis dormiéntibus, venérunt discípuli ejus, et abstulérunt eum?

Dor-

Dormiéntes testes ádhibes? vere tu ipse obdormísti, qui scrutando tália defecísti.

℟. Ecce quómodo móritur justus, et nemo pércipit corde, et viri justi tollúntur, et nemo consíderat: a fácie iniquitátis sublátus est justus: Et erit in pace memória ejus.

℣. Tamquam agnus coram tondénte se obmútuit, et non apéruit os suum: de angústia, et de judício sublátus est. Et erit.

Repetitur ℟. Ecce quómodo.

IN III. NOCTURNO.

Antiphona. Deus ádjuvat me, et Dóminus suscéptor est ánimæ meæ.

Psalmus 53.

DEus, in nómine tuo salvum me fac: * et in virtúte tua júdica me.

Deus, exáudi oratiónem meam: * áuribus pércipe verba oris mei.

Quóniam aliéni insurrexérunt advérsum me, et fortes quæsiérunt ánimam meam: * et non proposuérunt Deum ante conspéctum suum.

Ecce enim Deus ádjuvat me: * et Dóminus suscéptor est ánimæ meæ.

Avérte mala inimícis meis: * et in veritáte tua dispérde illos.

Voluntárie sacrificábo tibi, et confitébor nómini tuo, Dómine: * quóniam bonum est.

Quóniam ex omni tribulatióne eripuísti me: * et super inimícos meos despéxit óculus meus.

Aña. Deus ádjuvat me, et Dóminus suscéptor est ánimæ meæ.

Aña. In pace factus est locus ejus, et in Sion habitátio ejus.

Psalmus 75.

NOtus in Judæa Deus: * in Israel magnum nomen ejus.

Et factus est in pace locus ejus: * et habitátio ejus in Sion.

Ibi confrégit poténtias árcuum: * scutum, gládium, et bellum.

Illúminans tu mirabíliter a móntibus ætérnis: * turbáti sunt omnes insipiéntes corde.

Dormiérunt somnum suum: * et nihil invenérunt omnes viri divitiárum in mánibus suis.

Ab increpatióne tua, Deus Jacob, *

dormitavérunt, qui ascendérunt equos.
Tu terríbilis es, et quis resístet tibi? * ex tunc ira tua.
De cœlo audítum fecísti judícium: * terra trémuit, et quiévit.
Cum exúrgeret in judícium Deus: * ut salvos fáceret omnes mansuétos terræ.
Quóniam cogitátio hóminis confitébitur tibi: * et relíquiæ cogitatiónis diem festum agent tibi.
Vovéte, et reddite Dómino Deo vestro: * omnes, qui in circúitu ejus affértis múnera.
Terríbili et ei, qui áufert spíritum príncipum: * terríbili apud reges terræ.
Aña. In pace factus est locus ejus, et in Sion habitátio ejus.
Aña. Factus sum sicut homo sine adjutório, inter mórtuos liber.

Psalmus 87.

Domine, Deus salútis meæ: * in die clamávi, et nocte coram te.
Intret in conspéctu tuo orátio mea: * inclína aurem tuam ad precem meam.

Quia

Quia repléta est malis ánima mea: * et vita mea inférno appropinquávit.

Æstimátus sum cum descendéntibus in lacum: * factus sum sicut homo sine adjutório, inter mórtuos liber.

Sicut vulneráti dormiéntes in sepúlchris, quórum non es memor ámplius: * et ipsi de manu tua repúlsi sunt.

Posuérunt me in lacu inferióri, * in tenebrósis, et in umbra mortis.

Super me confirmátus est furor tuus: * et omnes fluctus tuos induxísti super me.

Longe fecísti notos meos a me: * posuérunt me abominatiónem sibi.

Tráditus sum, et non egrediébar: * óculi mei languérunt præ inópia.

Clamávi ad te, Dómine, tota die: * expándi ad te manus meas.

Numquid mórtuis fácies mirabília? * aut médici suscitábunt, et confitebúntur tibi?

Numquid narrábit áliquis in sepúlchro misericórdiam tuam: * et veritátem tuam in perditióne?

Numquid cognoscéntur in ténebris mi-

mirabília tua, * et justítia tua in terra obliviónis?
Et ego ad te, Dómine, clamávi: * et mane orátio mea prævéniet te.
Ut quid, Dómine, repéllis oratiónem meam? * avértis fáciem tuam a me?
Páuper sum ego, et in labóribus a juventúte mea: * exaltátus autem, humiliátus sum, et conturbátus.
In me transiérunt iræ tuæ: * et terróres tui conturbavérunt me.
Circumdedérunt me sicut aqua tota die: * circumdedérunt me simul.
Elongásti a me amícum et próximum, * et notos meos a miséria.
Aña. Factus sum sicut homo sine adjutório inter mórtuos liber.
℣. In pace factus est locus ejus.
℟. Et in Sion habitátio ejus.
Pater noster.
Veggasi la Dichiarazione a carte 140.

De Epístola beáti Pauli Apóstoli ad Hebræos.

Lectio VII. Cap. 9. c

Christus assístens Póntifex futurórum bonórum, per amplius

plius et perféctius tabernáculum non manufáctum, idest non hujus creatiónis; neque per sánguinem hircórum, aut vitulórum, sed per próprium sánguinem introívit semel in Sancta, ætérna redemptióne invénta. Si enim sánguis hircórum et taurórum, et cinis vítulæ aspérsus inquinátos sanctíficat ad emundatiónem carnis, quanto magis sánguis Christi, qui per Spíritum Sanctum semetípsum óbtulit immaculátum Deo, emundábit consciéntiam nostram ab opéribus mórtuis ad serviéndum Deo vivénti?

℟. Astitérunt reges terræ, et príncipes convenérunt in unum, * Advérsus Dóminum, et advérsus Christum ejus.

℣. Quare fremuérunt gentes, et pópuli meditáti sunt inánia? Advérsus.

Lectio VIII.

ET ídeo novi testaménti mediátor est: ut, morte intercedénte, in redemptiónem eárum prævaricatiónum, quæ erant sub prióri testaménto, repromissiónem accípiant,

qui vocáti sunt, ætérnæ hæreditátis. Ubi enim testaméntum est, mors necésse est intercédat testatóris. Testaméntum enim in mórtuis confirmátum est: alióquin nondum valet, dum vivit qui testátus est. Unde nec primum quidem sine sánguine dedicátum est.

℟. Æstimátus sum cum descendéntibus in lacum: * Factus sum sicut homo sine adjutório, inter mórtuos liber. ℣. Posuérunt me in lacu inferióri, in tenebrósis, et in umbra mortis. Factus sum.

Lectio IX.

LEcto enim omni mandáto legis a Móyse univérso pópulo, accípiens sánguinem vitulórum, et hircórum, cum aqua, et lana coccínea, et hyssópo, ipsum quoque librum, et omnem pópulum aspersit, dicens: Hic sánguis testaménti, quod mandávit ad vos Deus. Etiam tabernáculum, et ómnia vasa ministérii sánguine simíliter aspersit. Et ómnia pene in sánguine secúndum legem mundántur, et sine sánguinis effusióne non fit remíssio.

℟. Se-

℟. Sepúlto Dómino, signátum est monuméntum, volvéntes lápidem ad óstium monuménti: * Ponéntes mílites, qui custodírent illum.
℣. Accedéntes príncipes sacerdótum ad Pilátum, petiérunt illum. Ponéntes.

Repetitur ℟. Sepúlto.

Veggasi la Dichiarazione a carte 143.

AD LAUDES.

Aña. O mors, ero mors tua, morsus tuus ero, inférne.
Psalm. Miserére. 144.
Ana. O mors, ero mors tua, morsus tuus ero, inférne.
Aña. Plangent eum, quasi unigénitum, quia ínnocens Dóminus occísus est.

Psalmus 42.

JUdica me, Deus, et discérne causam meam de gente non sancta: * ab hómine iníquo et dolóso erue me.

Quia tu es Deus fortitúdo mea: * quare me repulísti? et quare tri-

stis incédo, dum afflígit me inimícus?

E mítte lucem tuam, et veritátem tuam: * ipsa me deduxérunt, et adduxérunt in montem sanctum tuum, et in tabernácula tua.

E t introíbo ad altáre Dei: * ad Deum, qui lætíficat juventútem meam.

C onfitébor tibi in cithara, Deus, Deus meus: * quare tristis es ánima mea? et quare contúrbas me?

S pera in Deo, quóniam adhuc confitébor illi: * salutáre vultus mei, et Deus meus.

Aña. Plangent eum quasi unigénitum, quia ínnocens Dóminus occísus est.

Aña. Atténdite univérsi pópuli, et vidéte dolórem meum.

Psalm. Deus, Deus meus. 148.

Aña. Atténdite univérsi pópuli, et vidéte dolórem meum.

Aña. A porta ínferi érue, Dómine, ánimam meam.

Canticum Ezechiæ. Isa. 38.

EGo dixi: In dimídio diérum meórum * vadam ad portas ínferi.

Quæsívi resíduum anuórnm meórum.

rum. * Dixi: Non vidébo Dóminum Deum in terra vivéntium.
Non aspíciam hóminem ultra: * et habitatórem quiétis.
Generátio mea abláta est, et convolúta est a me, * quasi tabernáculum pastórum.
Præcísa est velut a texénte vita mea, dum adhuc ordírer, succídit me: * de mane usque ad vésperam finies me.
Sperábam usque ad mane, quasi leo sic contrívit omnia ossa mea.
De mane usque ad vésperam finies me, * sicut pullus hirúndinis sic clamábo, meditábor ut colúmba.
Attenuáti sunt óculi mei, * suspiciéntes in excélsum.
Dómine, vim pátior, respónde pro me: Quid dicam, aut quid respondébit mihi, cum ipse fécerit?
Recogitábo tibi omnes annos meos * in amaritúdine ánimæ meæ.
Dómine, si sic vívitur, et in tálibus vita spíritus mei, corrípies me, et vivificábis me. * Ecce in pace amaritúdo mea amaríssima.
Tu autem eruísti ánimam meam,

ut non períret: * projecísti post tergum tuum ómnia peccáta mea.
Quia non inférnus confitébitur tibi, neque mors laudábit te: * non expectábunt, qui descéndunt in lacum, veritátem tuam.
Vivens, vivens, ipse confitébitur tibi, sicut et ego hódie: * pater filiis notam fáciet veritátem tuam.
Dómine, salvum me fac: * et psalmos nostros cantábimus cunctis diébus vitæ nostræ in domo Dómini.
Aña. A porta ínferi érue, Dómine, ánimam meam.
Aña. O vos omnes, qui transítis per viam, atténdite, et vidéte, si est dolor sicut dolor meus.
Psalm. Laudáte Dóminum. 152.
Aña. O vos omnes, qui transítis per viam, atténdite, et vidéte, si est dolor sicut dolor meus.
Veggasi la Dichiaraz. a carte 155.
℣. Caro mea requiéscet in spe.
℟. Et non dabis Sanctum tuum vidére corruptiónem.
Ad Benedictus, Antiphona.
Mulíeres sedéntes ad monuméntum lamentabántur, flentes Dóminum.

Veggasi la Dichiarazione a carte 156.

Canticum Zachariæ. Benedíctus. 157.

Ant. Mulíeres sedéntes ad monuméntum lamentabántur, flentes Dóminum.

Veggasi la Dichiarazione a carte 158.

Deinde flexis genibus dicitur:

℣. Christus factus est pro nobis obédiens usque ad mortem, mortem autem Crucis.

℟. Propter quod et Deus exaltavit illum, et dedit illi Nomen, quod est super omne nomen.

Veggasi la Dichiarazione a carte 159.

Postea secreto, Pater noster.

Psalm. Miserére. 144.

Oratio. Réspice. 159.

Veggasi la Dichiarazione a carte 160.

Veggasi la Dichiarazione a carte 161.

Ad Primam, Tertiam, Sextam, et Nonam, sicut in Cœna Domini. 161.

SABBATO SANCTO.

AD MISSAM.

Statio ad S. Joannem in Laterano.

HOra competenti cooperiuntur Altaria, et dicuntur Horæ. Interim excutitur ignis de lapide foris Ecclesiam, et ex eo accenduntur carbones.

DICHIARAZIONE.

Cristo in molti luoghi della Scrittura è detto Pietra, sopra la quale avendo i cuori degli Ebrei ostinati e duri a guisa d' acciajo, percosso colla persecuzione sino a farlo morire, ne uscirono le cinque piaghe, e si accese il fuoco di una Legge amorosissima ed infuocata riscaldante il mondo. Questo è il mistero che ora ci si rappresenta.

Dicta Nona, Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, stola, et pluviali violaceo, astantibus sibi Ministris cum Cruce, aqua benedicta et incenso, benedicit novum ignem, dicens:

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.

Oré-

Orémus. Oratio.

DEus, qui per Fílium tuum, angulárem scílicet lápidem, claritátis tuæ ignem fidélibus contulísti: productum e sílice, nostræ profutúrum úsibus, novúm hunc ignem sancti ✠ ca, et concéde nobis ita per hæc festa Paschália cœléstibus desidériis inflammári, ut ad perpétuæ claritátis, puris méntibus, valeámus festa pertíngere. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum.

℟. Amen.

Orémus.

DOmine Deus, Pater omnípotens, lumen indeficiens, qui es cónditor ómnium lúminum: béne ✠ dic hoc lumen, quod a te sanctificátum, atque benedíctum est, qui illumináſti omnem mundum: ut ab eo lúmine accendámur, atque illuminémur igne claritátis tuæ: et sicut illumináſti Móysen exeúntem de Ægypto, ita illúmines corda et sensus nostros, ut ad vitam et lucem ætérnam pervenire mereámur. Per Christum Dóminum nostrum.

℟. Amen.

Oré-

Orémus.

DOmine sancte, Pater omnípotens, ætérne Deus, benedicéntibus nobis hunc ignem in nomine tuo, et Unigéniti Fílii tui Dei ac Dómini nostri Jesu Christi, et Spíritus Sancti, cooperári dignéris: et ádjuva nos contra ignita tela inimíci, et illústra grátia cœlesti: Qui vivis, et regnas cum eódem Unigénito tuo, et Spíritu Sancto, Deus, per ómnia sæcula sæculórum.
℟. Amen.

DICHIARAZIONE.

Dovendosi adoperar l' incenso con significato mistico, è conveniente, che si santifichi coll' orazione e benedizione, non avendo in sè forza naturale di cagionar alcun bene appartenente allo spirito.

Deinde benedicit quinque grana incensi ponenda in Cereo, dicens hanc Orationem.

VEniat, quæsumus omnípotens Deus, super hoc incénsum larga tuæ bene ✠ dictiónis infúsio:

sio: et hunc noctúrnum splendórem invisíbilis regenerátor accénde: ut non solum sacrificium, quod hac nocte litátum est, arcána lúminis tui admixtióne refúlgeat: sed in quocúmque loco ex hujus sanctificatiónis mystério áliquid fuérit deportátum, expúlsa diabólicæ fráudis nequítia, virtus tuæ majestátis assístat. Per Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.

DICHIARAZIONE.

La Legge vecchia si poteva dir fuoco, perchè Mosè fu chiamato da Dio in quegli spini roventi, e fu pubblicata con baleni sul monte Sinai; onde essendo significata nei lumi, e questi estinguendosi, per la morte e risurrezione del Signore essa mancò, ed in sua vece risplendette il lume Cristiano.

Dum benedicit incensum, Acolythus assumendo de carbonibus benedictis, ponit in thuribulo. Finita vero benedictione incensi, Sacerdos incensum, et ignem benedictum aspergit aqua benedicta: et de navicula posito incenso in thuribulo, inde adolet prædicta grana incensi

et ignem benedictum: interim omnia luminaria Ecclesiæ extinguuntur, ut de igne benedicto postmodum accendantur.

DICHIARAZIONE.

Questo accender tre candele andando per la Chiesa, significa, che la fede di Cristo dai ministri Evangelici fu portata nelle tre parti del mondo, e veramente possiam dire, che con tal mezzo la Trinità in ogni luogo fu conosciuta.

Deinde Diaconus indutus dalmatica albi coloris, accipit arundinem cum tribus candelis in summitate illius trianguli distinctis. Præcedit thuriferarius cum Acolytho deferente in vase quinque grana incensi: sequitur Subdiaconus cum Cruce, et Clerus per ordinem: deinde Diaconus cum arundine, et post eum Celebrans. Cum Diaconus ingressus est in Ecclesiam, inclinat arundinem, et Acolythus deferens candelam accensam de novo igne, accendit unam ex illis tribus candelis desuper positis: et Diaconus elevans arundinem, genuflectit, si-

militer et omnes alii cum eo, et cantat solus:

℣. Lumen Christi.

℟. Deo grátias.

Procedens deinde ad medium Ecclesiæ, ibi accenditur alia candela: et iterum genuflexus, ut supra, altius cantat:

℣. Lumen Christi.

℟. Deo grátias.

Tertio procedit ante Altare ubi accenditur tertia candela: et rursus genuflexus, ut prius, adhuc altius cantat:

℣. Lumen Christi.

℟. Deo grátias.

Deinde dat arundinem uni Acolytho, et accipiens librum, petit a Celebrante benedictionem, ut fit ad Evangelium. Postea vadit ad pulpitum, et ponit super eo librum, et incensat. A dextris Diaconi stent Subdiaconus cum Cruce, et thuriferarius: a sinistris duo Acolythi, ille qui tenet arundinem, et alius tenens in vase quinque illa grana incensi benedicti figenda in Cereo.

DICHIARAZIONE.

Già s'incomincia a trattare della risurrezione del Salvatore, ed anticamente dicevasi tutto quello, che segue, nella seguente notte: perciò fassi menzione di essa nella benedizione e nella Messa; ma per troncar l'occasione a molti inconvenienti, che avvenir solevano in quel tempo, e perchè maggior fosse il concorso del popolo, a questa mattina si ridusse.

Il cereo benedetto rappresenta Cristo, il quale colla sua risurrezione illuminò la terra, scacciandone le tenebre della idolatria. E siccome nel cereo vi è lo stoppino, la cera, e il lume, così trovossi in Cristo l'anima, il corpo, e la divinità. Vien posto in luogo eminente, essendo il Signore pervenuto ad una vita immortale. Si accende per mostrare, che non è più tra' dolori di morte, ma vivo nella gloria. Si benedice, perchè coll' esser suo naturale non può significar Cristo risorto. E questo si fa dal Diacono di ordine inferiore al Sacerdote, essendo stata la prima Maria Maddalena, minore degli Apostoli, e delle altre Marie, quanto alla dignità, che palesò la risurrezione di Cristo.

Si cominciò a benedir il cereo d'ordine di Papa Zosimo, e Teodoro I., e la benedizione fu composta da S. Ambrogio.

Tunc

Tunc surgentibus, et stantibus omnibus, Diaconus cantat benedictionem Cerei inferius positam.

EXúltet jam Angélica turba cœlórum: exúltent divína mystéria: et pro tanti Regis victória, tuba insonet salutáris. Gáudeat et tellus tantis irradiáta fulgóribus: et ætérni Regis splendóre illustráta, totíus orbis se séntiat amisísse calíginem. Lætétur et mater Ecclésia, tanti lúminis adornáta fulgóribus, et magnis populórum vócibus hæc aula resúltet. Quaprópter adstántes vos, fratres charíssimi, ad tam miram hujus sancti lúminis claritátem, una mecum, quæso, Dei omnipoténtis misericórdiam invocáte. Ut qui me non meis méritis intra Levitárum númerum dignátus est aggregáre, lúminis sui claritátem infúndens, Cérei hujus laudem implére perficiat. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui cum eo vivit et regnat, etc. ℟. Amen.

℣. Dó-

℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Sursum corda.
℟. Habémus ad Dóminum.
℣. Grátias agámus Dómino Deo nostro.
℟. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, invisíbilem Deum Patrem omnipoténtem, Filiúmque ejus unigénitum, Dóminum nostrum Jesum Christum, toto cordis ac mentis afféctu, et vocis ministério personáre. Qui pro nobis ætérno Patri, Adæ débitum solvit, et véteris piáculi cautiónem pio cruóre detérsit. Hæc sunt enim festa Paschália, in quibus verus ille Agnus occíditur, cujus sánguine postes fidélium consecrántur. Hæc nox est, in qua primum patres nostros filios Israel edúctos de Ægypto, Mare rubrum sicco vestígio transíre fecísti. Hæc ígitur nox est, quæ peccatórum ténebras, colúmnæ illuminatióne purgávit. Hæc nox est, quæ hódie per univérsum mundum, in Christo credéntes, a vítiis sæculi, et calígine peccáto-

torum segregátos, reddit grátiæ, sóciat sanctitáti. Hæc nox est, in qua, destrúctis vínculis mortis, Christus ab ínferis victor ascéndit. Nihil enim nobis nasci profuit, nisi rédimi profuísset. O mira circa nos tuæ pietátis dignátio! O inæstimábilis diléctio charitátis, ut servum redímeres, Fílium tradidísti! O certe necessárium Adæ peccátum, quod Christi morte delétum est! O felix culpa, quæ talem ac tantum méruit habére Redemptórem! O vere beáta nox, quæ sola méruit scire tempus et horam, in qua Christus ab inferis resurréxit! Hæc nox est, de qua scriptum est: Et nox sicut dies illuminábitur: et nox illuminátio mea in delíciis meis. Hujus igitur sanctificátio noctis fugat scélera, culpas lavat, et reddit innocéntiam lapsis, et mœstis lætítiam. Fugat ódia, concórdiam parat, et curvat impéria.

DICHIARAZIONE.

I cinque grani d' incenso significano le cinque piaghe del Signore, da lui ri-

ritenute con molta gloria, le quali riempirono il mondo di celeste odor immortale.

Hæc quinque grana incensi prædicta a Diacono infigantur Cereo in modum Crucis.

IN hujus ígitur noctis grátia, súscipe, sancte Pater, incénsi hujus sacrifícium vespertínum, quod tibi in hac Cérei oblatióne solémni, per ministrórum manus, de opéribus apum, sacrosancta reddit Ecclésia. Sed jam colúmnæ hujus præcónia nóvimus, quam in honórem Dei rútilans ignis accéndit.

Hic Diaconus accendit Cereum.

QUi licet sit divísus in partes, mutuáti tamen lúminis detriménta non novit. Alitur enim liquántibus ceris, quas in substántiam pretiósæ hujus lámpadis, apis mater edúxit.

DICHIARAZIONE.

Col lume del cereo si accendono gli altri lumi, affinchè sappiamo, che dal Sal-

Salvatore è venuta la chiarezza della grazia, e della fede in tutti coloro, che agli altri poi l'hanno predicata.

Hic accenduntur lampades.

O Vere beáta nox, quæ expoliávit Ægyptios, ditávit Hæbræos! Nox, in qua terrénis cœléstia, humánis divína jungúntur. Orámus ergo te, Dómine: ut Céreus iste in honórem tui nóminis consecrátus, ad noctis hujus calíginem destruéndam, indeficiens persevéret: et in odórem suavitátis accéptus, supérnis luminaribus misceátur. Flammas ejus lúcifer matutínus invéniat. Ille, ínquam, lúcifer, qui nescit occásum. Ille, qui regréssus ab ínferis, humáno géneri serénus illúxit. Precámur ergo te, Dómine: ut nos fámulos tuos, omnémque Clerum, et devotíssimum pópulum, una cum beatíssimo Papa nostro N. et Antístite nostro N. quiéte témporum concéssa, in his Paschálibus gáudiis, assídua protectióne régere, gubernáre, et conserváre dignéris. Réspice étiam ad devotíssimum Impe-

peratórum nostrum N. cujus ut Deus, desidérii vota prænoscens, ineffábili pietátis et misericórdiæ tuæ múnere, tranquíllum perpétuæ pacis accómmoda: et cœléstem victóriam cum omni pópulo suo. Per eúmdem Dóminum, etc.

Completa benedictione Cerei, Diaconus, depositis albis, sumit violacea paramenta, et vadit ad Celebrantem. Postea leguntur Prophetiæ sine titulo, et in fine Prophetiarum dicuntur Orationes, modo subscripto.

DICHIARAZIONE.

Si dicono le Lezioni, perchè c' insegnano la gloria di Dio, e c' istruiscono dei suoi benefizj, e della sua onnipotenza, e spezialmente parlasi del battesimo, ch' è la chiave per andar al cielo, e il primo, e più necessario dei Sacramenti. Esse sono dodeci, perchè tanti furono gli Apostoli, che predicarono tal dottrina. Non si dicono col titolo, perchè il nostro capo e Redentore non è ancor risorto.

Nella seguente Lezione trattasi della creazione del mondo, affinchè veggiamo quanto Iddio abbia per noi operato.

Pro-

Prophetia I. Gen. cap. 1.

IN princípio creávit Deus cœlum et terram. Terra autem erat inánis et vácua, et ténebræ erant super fáciem abyssi: et spíritus Dei ferebátur super aquas. Dixitque Deus: Fiat lux. Et facta est lux. Et vidit Deus lucem quod esset bona: et divísit lucem a ténebris. Appellavítque lucem, Diem, et ténebras, Noctem. Factúmque est véspere et mane, dies unus. Dixit quoque Deus, Fiat firmaméntum in médio aquárum: et dívidat aquas ab aquis. Et fecit Deus firmaméntum: divisítque aquas, quæ erant sub firmaménto, ab his quæ erant super firmaméntum. Et factum est ita. Vocavítque Deus firmaméntum, Cœlum. Et factum est véspere, et mane, dies secúndus. Dixit vero Deus: Congregéntur aquæ, quæ sub cœlo sunt, in locum unum: et appáreat árida. Et factum est ita: Et vocávit Deus áridam, Terram: congregationésque

aquárum appellávit Mária. Et vidit Deus, quod esset bonum, et ait: Gérminet terra herbam viréntem, et faciéntem semen, et lignum pomíferum fáciens fructum juxta genus suum, cujus semen in semetípso sit super terram. Et factum est ita. Et prótulit terra herbam viréntem et faciéntem semen juxta genus suum, lignúmque fáciens fructum, et habens unumquódque seméntem secúndum spéciem suam. Et vidit Deus, quod esset bonum. Et factum est véspere et mane, dies tértius. Dixit autem Deus: Fiant luminária in firmaménto cœli, et dívidant diem ac noctem, et sint in signa et témpora, et dies, et annos: ut lúceant in firmaménto cœli, et illúminent terram. Et factum est ita. Fecitque Deus duo luminária magna: luminàre majus, ut præésset diéi, et luminàre minus, ut præésset nocti, et stellas. Et pósuit eas in firmaménto cœli, ut lucérent super terram, et præéssent diéi ac nocti, et divíderent lucem ac ténebras. Et vidit Deus,
quod

quod esset bonum. Et factum est véspere et mane, dies quartus. Dixit etiam Deus: Prodúcant aquæ réptile ánimæ vivéntis, et volátile super terram sub firmaménto cœli. Creavítque Deus cete grandia, et omnem ánimam vivéntem, atque motábilem, quam prodúxerant aquæ in spécies suas: et omne volátile secúndum genus suum. Et vidit Deus quod esset bonum. Benedixitque eis, dicens: Créscite, et multiplicámini, et repléte áquas maris: avésque multiplicéntur super terram. Et factum est véspere et mane, dies quintus. Dixit quoque Deus: Prodúcat terra ánimam vivéntem in génere suo: juménta, et reptília, et béstias terræ secúndum spécies suas. Factúmque est ita. Et fecit Deus béstias terræ juxta spécies suas, et juménta, et omne réptile terræ in génere suo. Et vidit Deus quod esset bonum, et ait: Faciámus hóminem ad imáginem et similitúdinem nostram: et præsit píscibus maris, et volatílibus cœli, et béstiis, universæque terræ, omní-

que réptili, quod movétur in terra. Et creávit Deus hóminem ad imáginem suam: ad imáginem Dei creávit illum, másculum et féminam creávit eos. Benedixítque illis Deus, et ait: Créscite, et multiplicámini, et repléte terram, et subjícite eam: et domináminí píscibus maris, et volatílibus cœli, et univérsis animántibus, quæ movéntur super terram. Dixítque Deus: Ecce dedi vobis omnem herbam afferéntem semen super terram, et univérsa ligna, quæ habent in semetípsis seméntem géneris sui, ut sint vobis in escam, et cunctis animántibus terræ, omníque vólucri cœli, et univérsis, quæ moventur in terra, et in quibus est ánima vivens, ut hábeant ad vescéndum. Et factum est ita. Vidítque Deus cuncta quæ fécerat, et erant valde bona. Et factum est véspere et mane, dies sextus. Igitur perfécti sunt cœli et terra, et omnis ornátus eórum. Complevítque Deus die septimo opus suum, quod fécerat, et requiévit die séptimo ab univérso ópere, quod patrárat.

Qua completa, Sacerdos, dicit: Orémus.

Diaconus. Flectámus génua.

Subdiaconus. Leváte.

Oratio.

DEus, qui mirabíliter creásti hóminem, et mirabílius redemísti; da nobis, quæsumus, contra oblectaménta peccáti, mentis ratióne persístere, ut mereámur ad ætérna gáudia perveníre. Per Dóminum.

DICHIARAZIONE.

Chi non entra nell' arca della Chiesa col mezzo del battesimo, è morto affatto, e questo figurasi nella seguente Lezione. Non è da maravigliarsi, che tante volte si faccia menzione del battesimo, come si vedrà in seguito, poichè in questo giorno solevansi battezzare i Catecumeni, e quasi tutto l' Uffizio accenna questo.

Prophetia II. Cap. 5.

NOe vero cum quingentórum esset annórum, génuit Sem, Cham, et Japhet. Cúmque cœpíssent hómines multiplicári super terram, et filias procreássent, vidéntes filii Dei, filias hóminum, quod

essent pulchræ, accepérunt sibi uxóres ex ómnibus, quas elégerant. Dixítque Deus: Non permanébit spíritus meus in hómine in ætérnum, quia caro est. Erúntque dies illíus centum vigínti annórum. Gigántes autem erant super terram in diébus illis. Postquam enim ingréssi sunt filii Dei ad filias hóminum, illæque genuérunt, isti sunt poténtes a sæculo viri famósi. Videns autem Deus, quod multa malítia hóminum esset in terra, et cuncta cogitátio cordis inténta esset ad malum omni témpore, pœnítuit eum quod hóminem fecísset in terra. Et tactus dolóre cordis intrínsecus: Delébo (inquit) hóminem, quem creávi, a fácie terræ, ab hómine usque ad animántia, a réptili usque ad vólucres cœli. Pœnitet enim me fecísse eos. Noe vero invénit grátiam coram Dómino. Hæ sunt generatiónes Noe. Noe vir justus atque perféctus fuit in generatiónibus suis, cum Deo ambulávit. Et génuit tres filios, Sem, Cham, et Japhet. Corrúpta est autem

tem

tem terra coram Deo, et repléta est iniquitáte. Cumque vidísset Deus terram esse corrúptam (omnis quippe caro corrúperat viam suam super terram) dixit ad Noe: Finis universæ carnis venit coram me: repléta est terra iniquitáte a fácie eórum, et ego dispérdam eos cum terra. Fac tibi arcam de lignis lævigátis: mansiúnculas in arca fácies, et bitúmine línies intrínsecus et extrínsecus. Et sic fácies eam. Trecentórum cubitórum erit longitúdo arcæ, quinquagínta cubitórum latitúdo, et trigínta cubitórum altitúdo illíus. Fenéstram in arca fácies, et in cúbito consummábis summitátem ejus. Ostium autem arcæ pones ex látere: deórsum cœnácula, et trístega fácies in ea. Ecce ego addúcam aquas dilúvii super terram, ut interfíciam omnem carnem, in qua spíritus vitæ est subter cœlum. Univérsa, quæ in terra sunt, consuméntur. Ponámque fœdus meum tecum, et ingrediéris arcam tu, et filii tui, uxor tua, et uxóres filiórum tuórum tecum. Et

ex cúnctis animántibus univérsæ carnis bina indúces in arcam, ut vivant tecum, masculíni sexus et feminíni. De volúcribus juxta genus suum, et de juméntis in génere suo, et ex omni réptili terræ secúndum genus suum: bina de ómnibus ingrediéntur tecum, ut possint vívere. Tolles ígitur tecum ex ómnibus escis, quæ mandi possunt, et comportábis apud te: et erunt tam tibi, quam illis in cibum. Fecit ígitur Noe ómnia, quæ præcéperat illi Deus. Erátque sexcentórum annórum, quando dilúvii aquæ inundavêrunt super terram. Rupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, et cataráctæ cœli apértæ sunt: et facta est plúvia super terram quadragínta diébus, et quadragínta nóctibus. In artículo diéi illíus ingréssus est Noe, et Sem, et Cham, et Japhet, filii ejus, uxor illíus, et tres uxóres filiórum ejus cum eis in arcam: ipsi, et omne ánimal secundum genus suum, univérsaque juménta in génere suo, et omne, quod movétur super terram in genére suo,

cun-

cunctúmque volátile secundum genus suum. Porro arca ferebátur super aquas. Et aquæ prævaluérunt nimis super terram: opertíque sunt omnes montes excélsi sub univérso cœlo. Quíndecim cúbitis áltior fuit aqua super montes, quos operúerat. Consúmptaque est omnis caro, quæ movebátur super terram, vólucrum, animántium, bestiárum, omniúmque reptílium, quæ reptant super terram. Remánsit autem solus Noe, et qui cum eo erant in arca. Obtinuerúntque aquæ terram centum quinquagínta diébus. Recordátus autem Deus Noe, cunctórumque animántium, et ómnium jumentórum, quæ erant cum eo in arca, addúxit spíritum super terram, et imminútæ sunt aquæ. Et clausi sunt fontes abyssi, et cataráctæ cœli, et prohíbitæ sunt plúviæ de cœlo. Reversæque sunt aquæ de terra eúntes, et redeúntes: et cœpérunt mínui post centum quinquagínta dies. Cúmque transíssent quadragínta dies, apériens Noe fenéstram arcæ, quam fécerat, di-

mísit corvum, qui egrediebátur, et non revertebátur, donec siccaréntur aquæ super terram. Emísit quoque colúmbam post eum, ut vidéret, si jam cessássent aquæ super fáciem terræ. Quæ cum non invenísset, ubi requiésceret pes ejus, revérsa est ad eum in arcam: aquæ enim erant super univérsam terram: extendítque manum, et apprehénsam íntulit in arcam. Expectátis autem ultra septem diébus aliis, rursum dimísit colúmbam ex arca. At illa venit ad eum ad vésperam, portans ramum olívæ viréntibus fóliis in ore suo. Intelléxit ergo Noe, quod cessássent aquæ super terram. Expectavítque nihilóminus septem álios dies, et emísit colúmbam, quæ non est revérsa ultra ad eum. Locútus est autem Deus ad Noe, dicens: Egrédere de arca tu, et uxor tua, filii tui, et uxóres filiórum tuórum tecum. Cuncta animántia, quæ sunt apud te, ex omni carne tam in volatílibus, quam in béstiis, et univérsis reptílibus, quæ reptant super terram, educ tecum, et ingredímini

su-

super terram. Créscite, et multiplicámini super eam. Egréssus est ergo Noe, et filii ejus, uxor illíus, et uxóres filiórum ejus cum eo. Sed et ómnia animántia, juménta, et reptília, quæ reptant super terram secúndum genus suum, egréssa sunt de arca. Ædificávit autem Noe altáre Dómino: et tollens de cunctis pecóribus, et volúcribus mundis, óbtulit holocáusta super altare. Odoratúsque est Dóminus odórem suavitátis.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

DEus, incommutábilis virtus, et lumen ætérnum; réspice propítius ad totíus Ecclésiæ tuæ mirábile sacraméntum, et opus salútis humánæ, perpétuæ dispositiónis effécttu tranquíllius operáre, totúsque mundus experiátur et vídeat, dejécta érigi, inveteráta renovári, et per ipsum redíre ómnia in íntegrum, a quo sumpsére princípium: Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum: qui tecum vivit, etc.

DICHIARAZIONE.

I battezzati esser devono apparecchiati alle tentazioni, e ricordarsi, che a Dio sono dedicati, avendo egli sagrificato il suo Figliuolo quanto all'umanità sola, figurato nel capro; perchè la divinità, adombrata in Isacco, che rimase illeso, non poteva patire nè morire.

Prophetia III. Gen. cap. 22.

IN diébus illis: Tentávit Deus Abraham, et dixit ad eum: Abraham, Abraham. At ille respóndit: Adsum. Ait illi: Tolle filium tuum unigenitum, quem díligis, Isaac, et vade in terram visiónis: atque ibi offeres eum in holocáustum super unum móntium, quem monstrávero tibi. Igitur Abraham de nocte consúrgens, stravit ásinum suum: ducens duos júvenes, et Isaac filium suum: cúmque concidísset ligna in holocáustum, ábiit ad locum, quem præcéperat ei Deus. Die autem tértio, elevátis óculis, vidit locum procul, dixítque ad púeros suos: Expectáte hic cum ásino: ego et puer illuc usque properántes, post-

postquam adoravérimus, revertémur ad vos. Tulit quoque ligna holocáusti, et impósuit super Isaac filium suum: ipse vero portábat in mánibus ignem, et gládium. Cúmque duo pérgerent simul, dixit Isaac patri suo: Pater mi. At ille respóndit: Quid vis, fili? Ecce, inquit, ignis, et ligna, ubi est víctima holocáusti? Dixit autem Abraham: Deus providébit sibi víctimam holocáusti, fili mi. Pergébant ergo páriter, et venérunt ad locum, quem osténderat ei Deus, in quo ædificávit altáre, et désuper ligna compósuit: cúmque alligásset Isaac filium suum, pósuit eum in altare super struem lignórum. Extendítque manum, et arripuit gládium, ut immoláret filium suum. Et ecce Angelus Dómini de cœlo clamávit, dicens: Abraham, Abraham. Qui respóndit: Adsum. Dixìtque ei: Non exténdas manum tuam super púerum, neque fácias illi quidquam: nunc cognóvi, quod times Deum, et non pepercísti unigénito filio tuo propter me. Levávit Abraham

ham óculos suos, vidítque post tergum aríetem inter vepres hæréntem córnibus, quem assúmens óbtulit holocáustum pro filio. Appellavítque nomen loci illíus: Dóminus videt. Unde usque hódie dicitur: In monte Dóminus vidébit. Vocávit autem Angelus Dómini Abraham secúndo de cœlo, dicens: Per memetípsum jurávi, dicit Dóminus: quia fecísti hanc rem, et non pepercísti filio tuo unigénito propter me, benedícam tibi, et multiplicábo semen tuum sicut stellas cœli, et velut arénam, quæ est in líttore maris: possidébit semen tuum portas inimicórum suórum, et benedicéntur in sémine tuo omnes gentes terræ, quia obedísti voci meæ. Revérsus est Abraham ad púeros suos, abierúntque Bersabée simul, et habitávit ibi.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte.

Oratio.

DEus, fidélium Pater summe, qui in toto orbe terrárum promissiónis tuæ filios diffúsa adoptiónis grátia multíplicas, et per Pa-

schá-

schále sacraméntum, Abraham púerum tuum universárum, sicut jurásti, géntium éfficis patrem: da pópulis tuis digne ad grátiam tuæ vocatiónis introíre. Per Dóminum nostrum, etc.

DICHIARAZIONE.

Nelle acque del battesimo vengono sommersi gli Egizj, cioè i peccati, e restano salvi gli Ebrei, che sono le virtù, le quali ricevono gli uomini in se radicalmente nel battesimo.

Prophetia IV. Exod. 14.

IN diébus illis: Factum est in vigília matutína, et ecce respíciens Dóminus super castra Ægyptiórum per colúmnam ignis et nubis, interfécit exércitum eórum, et subvértit rotas cúrrum, ferebantúrque in profúndum. Dixérunt ergo Ægyptii: Fugiámus Israelem: Dóminus enim pugnat pro eis contra nos. Et ait Dóminus ad Moysen: Exténde manum tuam super mare, ut revertántur aquæ ad Ægyptios super currus, et équites eórum. Cúmque extendísset Móyses manum

num contra mare, revérsum est primo dilúculo ad priórem locum. Fugientibúsque Ægyptiis, occurrerunt aquæ, et invólvit eos Dóminus in médiis flúctibus. Reversæque sunt aquæ, et operuérunt currus, et équites cuncti exércitus Pharaónis, qui sequéntes ingréssi fúerant mare: nec unus quidem supérfuit ex eis. Fílii autem Israel perrexérunt per médium sicci maris, et aquæ eis erant quasi pro muro a dextris, et a sinístris. Liberavítque Dóminus in die illa Israel de manu Ægyptiórum. Et vidérunt Ægyptios mórtuos super littus maris, et manum magnam, quam exercúerat Dóminus contra eos. Timuítque pópulus Dóminum, et credidérunt Dómino, et Móysi servo ejus. Tunc cécinit Móyses et filii Israel carmen hoc Dómino, et dixérunt.

DICHIARAZIONE.

Si dice questo cantico, ch' è d' allegrezza, e di giubilo, imitando noi gli Ebrei, che videro affogati gli Egizj nel mar Rosso, cioè i peccati nostri nel mare del battesimo per virtù del sangue di Cristo.

Tra-

Tractus. Cantémus Dómino: glorióse enim honorificátus est: equum, et ascensórem projécit in mare: adjútor et protéctor factus est mihi in sálutem.

℣. Hic Deus meus, et honorificábo eum: Deus patris mei, et exaltábo eum.

℣. Dóminus cónterens bella: Dóminus nomen est illi.

Orémus. Flectamus génua.

℟. Leváte. Oratio.

DEus, cujus antíqua mirácula etiam nostris sæculis coruscare sentímus: dum quod uni populo, a persecutióne Ægyptíaca liberando, déxteræ tuæ poténtia contulísti, id in salútem Géntium per aquam regeneratiónis operáris: præsta, ut in Abrahæ filios, et in in Israelíticam dignitátem, totíus mundi tránseat plenitúdo. Per Dóminum.

DICHIARAZIONE.

Quì si fa ancora menzione del battesimo, e della vocazione delle genti, che vengono avvisate, qual sia la vita beata, ed i costumi, pe' quali ad essa si arriva.

Prophetia V. Isai. 54.

HÆc est hæréditas servórum Dómini, et justítia eórum apud me, dicit Dóminus. Omnes sitiéntes veníte ad aquas: et qui non habétis argéntum, properáte, émite, et comédite: veníte, émite absque argénto, et absque ulla commutatióne, vinum, et lac. Quare appénditis argéntum non in pánibus, et labórem vestrum non in saturitáte? Audíte audiéntes me, et comédite bonum: et delectábitur in crassitúdine ánima vestra. Inclináte aurem vestram, et veníte ad me: audíte, et vivet ánima vestra, et fériam vobíscum pactum sempitérnum, misericórdias David fidéles. Ecce testem pópulis dedi eum, ducem ac præceptórem Géntibus. Ecce Gentem, quam nesciébas, vocábis: et Gentes, quæ te non cognovérunt, ad te current propter Dóminum Deum tuum, et Sanctum Israel, quia glorificávit te. Quærite Dóminum, dum inveníri potest: invocáte eum, dum prope est. Derelínquat ímpius viam suam,

suam, et vir iníquus cogitationes suas, et revertátur ad Dóminum, et miserébitur ejus, et ad Deum nostrum, quóniam multus est ad ignoscéndum: non enim cogitatiónes meæ, cogitatiónes vestræ: neque viæ vestræ, viæ meæ, dicit Dóminus. Quia sicut exaltántur cœli a terra, sic exaltátæ sunt viæ meæ a viis vestris, et cogitatiónes meæ a cogitatiónibus vestris. Et quómodo descéndit imber et nix de cœlo, et illuc ultra non revértitur, sed inébriat terram, et infúndit eam, et germináre eam facit, et dat semen seréntì, et panem comedénti: sic erit verbum meum, quod egrediétur de ore meo: non revertétur ad me vácuum, sed fáciet quæcúmque vólui, et prosperábitur in his, ad quæ misi illud: dicit Dóminus omnípotens.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

Omnípotens sempitérne Deus, multíplica in honórem Nominis tui quod patrum fidei spopondísti, et promissiónis filios sacra ado-

adoptióne diláta: ut quod prióres sancti non dubitavérunt futúrum, Ecclésia tua magna jam ex parte cognoscat implétum. Per Dóminum.

DICHIARAZIONE.

Si tratta della risurrezione di Gesù Cristo, la quale in noi s' adempie spiritualmente, qualora abbandonando i peccati, risorgiamo a nuova vita.

Prophetia VI. Baruch 3.

AUdi, Israel, mandáta vitæ, auribus percípe, ut scias prudéntiam. Quid est, Israel, quod in terra inimicórum es? Inveterásti in terra aliéna, coinquinátus es cum mórtuis, deputátus es cum descendéntibus in inférnum. Dereliquísti fontem sapiéntiæ. Nam si in via Dei ambulásses, habitásses útique in pace sempitérna. Disce ubi sit prudéntia, ubi sit virtus, ubi sit intelléctus: ut scias simul ubi sit longitúrnitas vitæ et victus, ubi sit lumen oculórum et pax. Quis invénit locum ejus, et quis intrávit in thesáuros ejus? Ubi sunt príncipes gentium: et qui dominántur super béstias, quæ sunt super terram? Qui in ávi-

ávibus cœli ludunt, qui argéntum thesaurizant et aurum, in quo confidunt hómines, et non est finis acquisitiónis eórum? Qui argéntum fábricant, et sollíciti sunt, nec est invéntio óperum illórum? Extermináti sunt, et ad ínferos descendérunt, et alii loco eórum surrexérunt. Júvenes vidérunt lumen, et habitavérunt super terram: viam autem disciplínæ ignoravérunt, neque intellexérunt sémitas ejus, neque filii eórum suscepérunt eam, a fácie ipsórum longe facta est, non est audíta in terra Chánaam, neque visa est in Theman. Fílii quoque Agar, qui exquírunt prudéntiam, quæ de terra est; negotiatóres Merrhæ, et Theman, et fabulatóres, et exquisitóres prudéntiæ et intelligéntiæ, viam autem sapiéntiæ nesciérunt, neque commemoráti sunt sémitas ejus. O Israel, quam magna est domus Dei, et ingens locus possessiónis ejus! Magnus est, et non habet finem: excélsus, et imménsus. Ibi fuérunt gigántes nomináti illi, qui ab inítio fuérunt

sta-

statúra magna, sciéntes bellum. Non hos elégit Dóminus, neque viam disciplínæ invenérunt, proptérea periérunt. Et quóniam non habuérunt sapiéntiam, interiérunt propter suam insipiéntiam. Quis ascéndit in cœlum, et accépit eam, et eduxit eam de núbibus? Quis transfretávit mare, et invénit illam, et áttulit illam super aurum eléctum? Non est qui possit scire vias ejus, neque qui exquírat sémitas ejus. Sed qui scit univérsa, novit eam: et adinvénit eam prudéntia sua: qui præparávit terram in ætérno témpore, et replévit eam pecúdibus et quadrupédibus: qui emíttit lumen, et vadit: et vocávit illud, et obédit illi in tremóre. Stellæ autem dedérunt lumen in custódiis suis, et lætatæ sunt: vocátæ sunt, et dixérunt: Adsumus; et luxérunt ei cum jucunditáte, qui fecit illas. Hic est Deus noster, et non æstimábitur álius advérsus eum. Hic adinvénit omnem viam disciplínæ, et trádidit illam Jacob púero suo, et Israel diléćto suo. Post hæc in terris

vi-

visus est, et cum homínibus conversátus est.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. **Oratio.**

DEus, qui Ecclésiam tuam semper Géntium vocatióne multíplicas: concéde propítius: ut quos aqua baptísmatis ábluis, contínua protectióne tueáris. Per Dóminum.

DICHIARAZIONE.

Si figura la nostra risurrezione finale espressamente, la quale succederà, essendo risuscitato anche Cristo nostro capo.

Prophetia VII. Ezech. 37.

IN diébus illis: Facta est super me manus Dómini, et edúxit me in spíritu Dómini: et dimísit me in médio campi, qui erat plenus óssibus, et circumdúxit me per ea in gyro. Erant autem multa valde super fáciem campi, síccaque veheménter. Et dixit ad me: Fili hóminis, pútasne vivent ossa ista? Et dixi: Dómine Deus, tu nosti. Et dixit ad me: Vaticináre de óssibus istis, et dices eis: Ossa árida, audíte verbum Dómini. Hæc dicit Dóminus Deus óssibus his: Ecce ego in-

intromittam in vos spíritum, et vivetis. Et dabo super vos nervos, et succréscere fáciam super vos carnes, et superexténdam in vobis cutem, et dabo vobis spíritum, et vivétis, et sciétis, quia ego Dóminus. Et prophetávi sicut præcéperat mihi: factus est autem sónitus, prophetánte me, et ecce commótio. Et accessérunt ossa ad ossa, unumquódque ad junctúram suam. Et vidi, et ecce super ea nervi et carnes ascendérunt, et exténta est in eis cutis désuper, et spíritum non habébant. Et dixit ad me: Vaticináre ad spíritum, vaticináre, fili hóminis, et dices ad spiritum: Hæc dicit Dóminus Deus: A quátuor ventis veni spíritus, et insúffla super interféctos istos, et revivíscant. Et prophetávi, sicut præcéperat mihi. Et ingréssus est in ea spíritus, et vixérunt, steterúntque super pedes suos exércitus grandis nimis valde. Et dixit ad me: Fili hóminis, ossa hæc univérsa, domus Israel est. Ipsi dicunt: Aruérunt ossa nostra, et périit spes nostra; et abscíssi

su-

sumus. Proptérea vaticináre, et dices ad eos: Hæc dicit Dóminus Deus: Ecce ego apériam túmulos vestros, et edúcam vos de sepulchris vestris, pópulus meus, et indúcam vos in terram Israel. Et sciétis, quia ego Dóminus, cum aperúero sepúlchra vestra, et edúxero vos de túmulis vestris, pópule meus: et dédero spíritum meum in vobis, et vixéritis, et requiéscere vos fáciam super humum vestram: dicit Dóminus omnípotens.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

DEus, qui nos ad celebrándum Paschále Sacraméntum utriúsque testaménti páginis ínstruis: da nobis intellígere misericórdiam tuam, ut ex perceptióne præséntium múnerum, firma sit expectátio futurórum. Per Dóminum.

DICHIARAZIONE.

Notansi i sette doni dello Spirito Santo, e le sette virtù che da lui si ottengono nel battesimo, per unirsi a Dio.

Prophetia VIII. Isai. 4.

APprehéndent septem muliéres virum unum in die illa, di-

céntes: Panem nostrum comedémus, et vestiméntis nostris operiémur: tantúmmodo invocétur nomen tuum super nos, áufer oppróbrium nostrum. In die illa erit germen Dómini in magnificéntia et glória, et fructus terræ sublímis, et exultátio his, qui salváti fúerint de Israel. Et erit: Omnis, qui relíctus fúerit in Sion, et resíduus in Jerúsalem, sanctus vocábitur, omnis qui scriptus est in vita in Jerúsalem. Si ablúerit Dóminus sordes filiárum Sion, et sánguinem Jerúsalem láverit de médio ejus in spíritu judícii, et spíritu ardóris. Et creábit Dóminus super omnem locum montis Sion, et ubi invocátus est, nubem per diem, et fumum, et splendórem ignis flammántis in nocte: super omnem enim glóriam, protectio. Et tabernáculum erit in umbráculum diéi ab æstu, et in securitátem, et absconsiónem a túrbine, et a plúvia.

DICHIARAZIONE.

Ricordansi con festa e lieto canto i benefizj fatti da Dio alla sua Chiesa, ed all' anima nostra, e se gliene rende la dovuta lode.

Tractus. Is. 5. Vínea facta est dilecto, in cornu, in loco úberi.
℣. Et macériam circúmdedit, et circumfódit, et plantávit víneam Sorec, et ædificávit turrim in médio ejus.
℣. Et tórcular fódit in ea: vínea enim Dómini Sábaoth, domus Israel est.
Orémus. Flectámus génua.
℟. Leváte.

Oratio.

Deus, qui in ómnibus Ecclésiæ tuæ filiis, sanctórum Prophetárum voce manifestásti, in omni loco dominatiónis tuæ, satórem te bonórum séminum, et electórum pálmitum esse cultórem: tribue pópulis tuis, qui et vineárum apud te nómine censéntur, et ségetum; ut, spinárum et tribulórum squalore resecáto, digna efficiántur fruge fœcúndi. Per Dóminum.

DICHIARAZIONE.

Sotto la cerimonia del mangiar l'agnello, si deve intendere la morte dell' immacolato Signor nostro.

Prophetia IX. Exod. 12.

In diébus illis: Dixit Dóminus ad Móysen et Aaron in terra Ægy-

Ægypti: Mensis iste vobis princípium ménsium, primus erit in ménsibus anni. Loquimini ad univérsum cœtum filiórum Israel, et dicite eis: Décima die mensis hujus tollat unusquísque agnum per famílias et domos suas. Sin autem minor est númerus ut sufficere possit ad vescéndum agnum, assúmet vicínum suum, qui junctus est dómui suæ, juxta númerum animárum, quæ sufficere possunt ad esum agni. Erit autem agnus absque mácula, másculus, annículus: juxta quem ritum tollétis et hœdum. Et servábitis eum usque ad quartamdécimam diem mensis hujus: immolabitque eum univérsa multitúdo filiórum Israel ad vesperam. Et sument de sánguine ejus, ac ponent super utrúmque postem, et in superliminíbus domórum, in quibus cómedent illum. Et edent carnes nocte illa assas igni, et ázymos panes cum lactúcis agréstibus. Non comedétis ex eo crudum quid, nec coctum aqua, sed tantum assum igni: caput cum pédibus ejus et intestí-

nis

his vorábitis. Nec remanébit quidquam ex eo usque mane. Si quid resíduum fúerit, igne comburétis: Sic autem comedétis illum: Renes vestros accingétis, et calceaménta habébitis in pédibus, tenéntes báculos in mánibus, et comedétis festinánter: est enim Phase (idest tránsitus) Dómini.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, qui in ómnium óperum tuórum dispensatióne mirábilis es: intélligant redémpti tui, non fuisse excelléntius, quod inítio factus est mundus, quam quod in fine sæculórum Pascha nostrum immolátus est Christus. Qui tecum.

DICHIARAZIONE.

Nella persona di Giona vien espressa la morte, la sepoltura, e la risurrezione del Salvatore.

Prophetia X. Jonæ 3.

IN diébus illis: Factum est verbum Dómini ad Jonam Prophétam secúndo, dicens: Surge, et vade

de in Nínivem civitátem magnam, et prædica in ea prædicatiónem, quam ego lóquor ad te. Et surréxit Jonas, et ábiit in Nínivem juxta verbum Dómini. Et Nínive erat cívitas magna itínere diérum trium. Et cœpit Jonas introíre in civitátem itínere diéi unius, et clamávit, et dixit: Adhuc quadragínta dies, et Nínive subvertétur. Et credidérunt viri Ninivítæ in Deum, et prædicavérunt jejúnium, et vestíti sunt saccis a majóre usque ad minórem. Et pervénit verbum ad regem Nínive: et surréxit de sólio suo, et abjécit vestiméntum suum a se, et indútus est sacco, et sedit in cínere. Et clamávit, et dixit in Nínive ex ore regis, et príncipum ejus, dicens: Hómines, et juménta, et boves, et pécora non gustent quidquam, nec pascántur, et aquam non bibant. Et operiántur saccis hómines et juménta: et clament ad Dóminum in fortitúdine, et convertátur vir a via sua mala, et ab iniquitáte, quæ est in mánibus eórum. Quis scit, si convertátur,

tur, et ignóscat Deus, et revertátur a furóre iræ suæ, et non perímus? Et vidit Deus ópera eórum, quia convérsi sunt de via sua mala, et misértus est pópulo suo, Dóminus Deus noster.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

Deus, qui diversitátem Géntium in confessióne tui nómini adunásti: da nobis et velle et posse quæ præcipis: ut pópulo ad æternitátem vocáto, una sit fides méntium, et piétas actiónum. Per Dóminum.

DICHIARAZIONE.

Si propone qual sia la legge da osservarsi dopo il battesimo, e come dobbiamo sottometterci ai comandamenti divini senza contrasto.

Prophetia XI. Deut. 31.

In diébus illis: Scripsit Móyses cánticum, et dócuit filios Israel. Præcepítque Dóminus Jósue filio Num, et ait: Confortáre, et esto robústus. Tu enim introdúces filios Israel in terram, quam pollícitus sum, et ego ero tecum. Post-

quam ergo scripsit Móyses verba legis hujus in volúmine, atque complévit, præcépit Levítis, qui portábant arcam fœderis Dómini, dicens: Tóllite librum istum, et pónite eum in látere arcæ fœderis Dómini Dei vestri: ut sit ibi contra te in testimónium. Ego enim scio contentiónem tuam, et cervícem tuam duríssimam. Adhuc vivénte me et ingrediénte vobíscum, semper contentióse egísti contra Dóminum: quanto magis cum mórtuus fúero? Congregáte ad me omnes majores natu per tribus vestras, atque doctóres, et loquar audiéntibus eis sermónes istos, et invocábo contra eos cœlum et terram. Novi enim quod post mortem meam iníque agétis, et declinábitis cito de via, quam præcépi vobis: et occúrrent vobis mala in extrémo témpore, quando fecéritis malum in conspectu Dómini, ut irritétis eum per ópera mánuum vestrárum. Locútus est ergo Moyses audiénte univérso cœtu Israel verba cárminis hujus, et ad finem usque complévit.

DI-

DICHIARAZIONE.

In questo cantico propongonsi i premj ai battezzati, e si esortano ad esser facili in ricevere la dottrina di Dio.

Tractus. Deut. 32. Atténde cœlum, et lóquar: et áudiat terra verba ex ore meo.

℣. Expectétur sicut plúvia eloquium meum: et descéndant sicut ros verba mea.

℣. Sicut imber super gramen, et sicut nix super fœnum: quia nomen Dómini invocábo.

℣. Date magnitúdinem Deo nostro: Deus, vera ópera ejus, et omnes viæ ejus judícia.

℣. Deus fidélis, in quo non est iníquitas: justus et sanctus Dóminus.

Orémus. Flectámus génua.

℟. Leváte. Oratio.

DEus, celsitúdo humílium, et fortitúdo rectórum, qui per sanctum Móysen púerum tuum, ita erudíre pópulum tuum sacri cárminis tui decantatióne voluísti, ut illa legis iterátio, fieret etiam nostra diréctio: éxcita in omnem ju-

stificatárum Géntium plenitúdinem, poténtiam tuam, et da lætítiam, mitigándo terrórem: ut ómnium peccátis tua remissióne delétis, quod denuntiátum est in ultiónem, tránseat in salútem. Per Dóminum.

DICHIARAZIONE.

Si ha da adorare un solo Iddio, e non temere gli uomini, ove e quando trattasi del suo onore, perchè egli è potente a liberarci ancor miracolosamente.

Prophetia XII. Dan. 3.

IN diébus illis: Nabuchodónosor rex fecit státuam áuream, altitúdine cubitórum sexagínta, latitúdine cubitórum sex, et státuit eam in campo Dura provínciæ Babylónis. Itaque Nabuchodónosor rex misit ad congregándos sátrapas, magistrátus, et júdices, duces, et tyránnos, et præféctos, omnésque príncipes regiónum, ut convenírent ad dedicatiónem státuæ, quam eréxerat Nabuchodónosor rex. Tunc congregáti sunt sátrapæ, magistrátus, et júdices, duces, et tyránni, et optimátes, qui erant in potestátibus

con-

constitúti, et univérsi príncipes regiónum, ut convenírent ad dedicatiónem statuæ, quam eréxerat Nabuchodónosor rex. Stabant autem in conspéctu státuæ, quam posúerat Nabuchodónosor rex; et præco clamábat valénter: Vobis dícitur pópulis, tríbubus, et línguis: In hora, qua audiéritis sónitum tubæ, et fistulæ, et cítharæ, sambucæ, et psaltérii, et symphoníæ, et univérsi géneris musicórum, cadéntes adoráte státuam áuream, quam constítuit Nabuchodónosor rex. Si quis autem non prostrátus adoráverit, eádem hora mittétur in fornácem ignis ardéntis. Post hæc ígitur statim ut audiérunt omnes pópuli sónitum tubæ, fistulæ, et cítharæ, sambúcæ, et psaltérii, et symphoníæ, et omnis géneris musicórum, cadéntes omnes pópuli, tribus, et línguæ adoravérunt státuam áuream, quam constitúerat Nabuchodónosor rex. Statímque in ipso témpore accedéntes viri Chaldæi, accusavérunt Judæos, dixerúntque Nabuchodónosor regi: Rex, in ætérnum vive:

tu, rex, posuísti decrétum, ut omnis homo, qui audíerit sónitum tubæ, fistulæ, et cítharæ, sambúcæ, et psaltérii, et symphoníæ, et univérsi géneris musicórum, prostérnat se, et adóret státuam áuream: si quis autem non prócidens adoráverit, mittátur in fornácem ignis ardéntis. Sunt ergo viri Judæi, quos constituísti super ópera regiónis Babylónis, Sidrach, Misach, et Abdénago: viri isti contempsérunt, rex, decrétum tuum; deos tuos non colunt, et státuam áuream, quam erexísti, non adórant. Tunc Nabuchodonósor in furóre et in ira præcepit, ut adduceréntur Sidrach, Misach, et Abdénago. Qui conféstim addúcti sunt in conspéctu regis. Pronuntiánsque Nabuchodónosor rex, ait eis: Vere ne Sidrach, Misach, et Abdénago deos meos non cólitis, et státuam áuream, quam constítui, non adorátis? Nunc ergo si estis paráti quacúmque hora audiéritis sónitum tubæ, fistulæ, citharæ, sambúcæ, et psaltérii, et symphoníæ, omnísque géneris musicórum, pro-

stér-

stérnite vos, et adoráte státuam, quam feci. Quod si non adoravéritis, eádem hora mittémini in fornácem ignis ardéntis: et quis est Deus, qui erípiet vos de manu mea? Respondéntes Sidrach, Misach, et Abdénago, dixérunt regi Nabuchodónosor: Non opórtet nos de hac re respondére tibi. Ecce enim Deus noster, quem cólimus, potest erípere nos de camíno ignis ardéntis, et de mánibus tuis, o rex, liberáre. Quod si nolúerit, notum sit tibi, rex, quia deos tuos non cólimus, et státuam áuream, quam erexísti, non adorámus. Tunc Nabuchodónosor replétus est furóre, et aspéctus faciéi illíus immutátus est super Sidrach, Misach, et Abdénago, et præcépit, ut succenderétur fornax séptuplum, quam succéndi consuéverat. Et viris fortíssimis de exércitu suo jussit, ut ligátis pédibus Sidrach, Misach, et Abdénago, mítterent eos in fornácem ignis ardéntis. Et conféstim viri illi vincti cum braccis suis, et tiáris, et calceaméntis, et véstibus

mis-

missi sunt in médium fornácis ignis ardéntis: nam jússio regis urgébat, fornax autem succénsa erat nimis. Porro viros illos, qui míserant Sidrach, Misach, et Abdénago, interfécit flamma ignis. Viri autem hi tres, idest, Sidrach, Misach, et Abdénago cecidérunt in médio camíno ignis ardéntis colligáti. Et ambulábant in médio flammæ laudántes Deum, et benedicéntes Dómino.

DICHIARAZIONE.

Non si dice quì il Flectamus genua, *avendo voluto Nabucodonosor che i suoi popoli s' inginocchiassero innanzi la sua statua; e noi perciò detestando tal superbia, stiamo in piedi.*

Hic non dicitur Flectámus genua, sed tantum Orémus.

Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, spes única mundi, qui Prophetárum tuórum præcónio, præséntium témporum declarásti mystéria: áuge pópuli tui vota placátus, quia in nullo fidélium, nisi ex tua inspiratióne, provéniunt quarúm-

rúmlibet increménta virtútum. Per Dóminum.

His expletis, si Ecclesia habuerit Fontem baptismalem, Sacerdos benedicturus fontem, accipit pluviale violaceum, et procedit usque ad fontem, præcedentibus Ministris, cum Cruce, et Cereo benedicto accenso.

DICHIARAZIONE.

Questo cantico dicesi in persona dei Catecumeni, che dovevansi battezzare; e cominciasi a trattar espressamente del battesimo, invocando prima il nome di Dio nelle due orazioni.

Interea dum descendit ad Fontem, cantatur sequens Tractus.

℣. Sicut cervus desíderat ad fontes aquárum, ita desíderat ánima mea ad te, Deus.

℣. Sitívit ánima mea ad Deum vivum, quando véniam, et apparébo ante fáciem Dei?

℣. Fuérunt lácrymæ meæ panes die ac nocte, dum dícitur mihi per síngulos dies: Ubi est Deus tuus?

DICHIARAZIONE.

Implorasi la divina grazia, e s' invita il popolo ad esser attento. Si dice essere stato figurato il battesimo nel diluvio.

Deinde Sacerdos antequam intret ad benedictionem fontis, dicat hanc Orationem ibi juxta fontem.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, réspice propítius, ad devotiónem pópuli renascéntis, qui, sicut cervus, aquárum tuárum éxpetit fontem, et concéde propítius: ut fidei ipsíus sitis, baptísmatis mystério, ánimam, corpúsque sanctíficet. Per Dóminum. ℟. Amen.

Postea procedit ad benedictionem Fontis, inferius positam.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Orémus. Oratio.

OMnípotens sempitérne Deus, adésto magnæ pietátis tuæ mystériis, adésto sacraméntis, et

ad

ad recreándos novos pópulos, quos tibi fons baptísmatis párturit, Spíritum adoptiónis emitte; ut quod nostræ humilitátis geréndum est ministério, virtútis tuæ impleátur efféctu. Per Dóminum.

Elevans vocem in modum Præfationis.

PEr ómnia sæcula sæculórum.
℟. Amen.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Sursum corda.
℟. Habémus ad Dóminum.
℣. Grátias agámus Dómino Deo nostro.
℟. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, æquum et salutáre, nos tibi semper et ubíque grátias ágere, Dómine sancte, Pater omnípotens, ætérne Deus. Qui invisíbili poténtia, Sacramentórum tuórum mirabíliter operáris efféctum. Et licet nos tantis mystériis exequéndis simus indígni: tu tamen grátiæ tuæ dona non déserens, étiam ad nostras preces aures tuæ pietátis inclinas. Deus, cu-

jus spíritus super aquas, inter ipsa mundi primórdia ferebátur: ut jam tunc virtútem sanctificatiónis aquárum natúra concíperet. Deus, qui nocéntis mundi crímina per aquas ábluens, regeneratiónis spéciem in ipsa dilúvii effusióne signásti: ut uníus ejusdémque eleménti mystério, et finis esset vítiis, et orígo virtútibus. Réspice, Dómine, in fáciem Ecclésiæ tuæ, et multíplica in ea regeneratiónes tuas, qui grátiæ tuæ affluéntis ímpetu lætíficas civitátem tuam: fontémque baptísmatis áperis toto orbe terrárum Géntibus innovándis: ut tuæ Majestátis império sumat Unigéniti tui grátiam de Spíritu Sancto.

DICHIARAZIONE.

Col segno della croce dividendo l'acqua il sacerdote, chiama lo Spirito Santo, che la fecondi, e scacci ogni spirito maligno, che vi fosse.

Sacerdos dividit aquam manu in modum Crucis, dicens: Qui hanc aquam regenerándis homínibus præparátam, arcána sui núminis admixtióne

ne fœcúndet, ut sanctificatióne concépta, ab immaculáto divíni fontis útero, in novam renáta creatúram, progénies cœléstis emérgat: et quos aut sexus in córpore, aut ætas discérnit in témpore, omnes in unam páriat grátia mater infántiam. Procul ergo hinc, jubénte te, Dómine, omnis spíritus immúndus abscédat: procul tota nequítia diabólicæ fráudis absístat. Nihil hic loci hábeat contráriæ virtútis admíxtio: non insidiándo circúmvolet: non latendo subrépat: non inficiéndo corrúmpat.

DICHIARAZIONE.

Si fa questo, acciocchè il nemico discacciato non abbia più potestà di ritornarvi: essendo le mani del Sacerdote benedette e consacrate.

Aquam manu tangit.

Sit hæc sancta et ínnocens creatúra, líbera ab omni impugnatóris incúrsu, et totíus nequítiæ purgáta discéssu. Sit fons vivus, aqua regénerans, unda puríficans: ut omnes hoc lavácro salutiferò diluéndi, operánte in eis Spíritu Sancto, perfe-

fectæ purgatiónis indulgéntiam consequántur.

DICHIARAZIONE.

Siccome nel battesimo del Signore intervenne la Ss. Trinità, così il Sacerdote mostra, che nel nostro eziandio concorrono quelle stesse tre divine Persone.

Facit tres Cruces supra fontem, dicens: Unde benedíco te creatúra aquæ, per Deum ✠ vivum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum, per Deum, qui te in princípio verbo separávit ab árida: cujus spíritus super te ferebátur.

DICHIARAZIONE.

Non dovendovi esser luogo delle quattro parti del mondo che non debba sentire l' Evangelio, in ciascuno di essi ritrovare ancor si deve il battesimo; e però quest' acqua vien divisa in quattro parti.

Hic dividit aquam, et effundit eam versus quatuor mundi partes, dicens: Qui te de paradísi fonte manáre fecit, et in quátuor flumínibus totam terram rigáre præcépit. Qui te in desérto amáram suavitáte índita fecit esse potabilem, et sitiénti pópulo de petra prodúxit.

DI-

DICHIARAZIONE.

Particolarmente si benedice nel nome di Cristo, avendo il battesimo per la di lui morte ricevuta ogni virtù.

Si ricordano ancora cinque altre cose fatte dal Redentor nostro nell' acqua, e corrispondono alle cinque operate dal Padre suo, come si può vedere.

Bene ✠ díco te et per Jesum Christum Fílium ejus únicum, Dóminum nostrum, qui te in Cana Galilææ signo admirábili sua poténtia convertit in vinum. Qui pédibus super te ambulávit, et a Joanne in Jordáne in te baptizátus est. Qui te una cum sánguine de látere suo prodúxit, et discípulis suis jussit, ut credéntes baptizaréntur in te, dicens: Ite, docéte omnes Gentes, baptizántes eos in nomine Patris, et Fílii, et Spíritus Sancti.

Mutat vocem, et prosequitur in tono Lectionis.

Hæc nobis præcépta servántibus, tu, Deus omnípotens, clemens adésto, tu benígnus adspíra.

Halat ter in aquam in modum Cru-

Crucis, dicens: Tu has símplices aquas tuo ore benedícito: ut præter naturálem emundatiónem, quam lavándis possunt adhibéri corpóribus, sint etiam purificándis méntibus efficáces.

DICHIARAZIONE.

Il porre tre volte dal Sacerdote il cereo nell' acqua, mostra, che discendono in essa le tre Persone della Trinità colla loro grazia per nostra rigenerazione.

Per ciascuna volta il Sacerdote alza vieppiù la voce, e maggiormente v' immerge il cereo, significando il gran desiderio, che ha, acciò quell' acqua venga santificata.

Hic Sacerdos ponit Cereum parum intus in aquam, et reassumens tonum Præfationis, dicit:

Descéndat in hanc plenitúdinem fontis virtus Spíritus Sancti.

Deinde extractum Cereum de aqua, iterum profundius mergit, aliquanto altius repetens: Descéndat. Postea extractum rursus Cereum de aqua, tertio immergens usque ad fundum, altiori adhuc voce repetit: Descéndat, ut supra.

DI-

DICHIARAZIONE.

Questo si fa, perchè il demonio affatto dipartasi da quel fonte, e così veggasi, ch' è tanto debole di forze, che col soffio si può disacciare. Tre volte vi soffia il Sacerdote per le tre divine Persone.

Et deinde sufflans ter in aquam, prosequitur: Totámque hujus aquæ substántiam, regenerándi fæcúndet efféctu.

Hic tollitur Cereus de aqua, et prosequitur: Hic ómnium peccatórum máculæ deleántur, hic natúra ad imáginem tuam cóndita, et ad honórem sui reformáta princípii, cunctis vetustátis squalóribus, emundétur, ut omnis homo, sacraméntum hoc regeneratiónis ingréssus, in veræ innocentiæ novam infántiam renascátur.

Sequentia dicit legendo. Per Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum, qui ventúrus est judicáre vivos et mórtuos, et sæculum per ignem. ℟. Amen.

Hic aspergatur de ipsa aqua bene-

ne-

nedicta super populum, et interim quispiam clericus hauriat de aqua illa benedicta ex fonte, ad aspergendum domos, et quælibet alia loca.

DICHIARAZIONE.

L' oglio significa la virtù e i meriti di Cristo, in quanto è uomo, per la cui misericordia, mostrata in quel liquore, siamo fatti salvi.

Postea Sacerdos, qui benedicit fontem, infundit de oleo Catechumenorum in aquam in modum Crucis, intelligibili voce dicens: Sanctificétur, et fœcundetur fons iste óleo salútis renascéntibus ex eo, in vitam ætérnam. ℟. Amen.

DICHIARAZIONE.

L' oglio della Cresima significa la natura divina, che nel Signore fu produttrice d' ogni bontà; ed ambedue queste nature concorsero unitamente alla nostra redenzione.

Deinde infundit de Chrismate modo quo supra, dicens: Infúsio Chrísmatis Dómini nostri Jesu Christi, et Spíritus Sancti Paráclito, fiat in nómine sanctæ Trinitátis. ℟. Amen.

DI-

DICHIARAZIONE.

Significando gli olj, come si è detto, le due nature in Cristo, e leggendosi nella sacra Scrittura, che le acque mostrano sovente il genere umano, diciamo che ora unendosi gli olj coll' acqua, dimostrasi il congiungimento da farsi nel battesimo degli uomini con Dio, per cui divengono membri di Cristo.

Postea accipit ambas ampullas dicti Olei sancti, et Chrismatis, et de utroque simul in modum Crucis infundendo, dicit: **Commíxtio Chrísmatis sanctificatiónis, et ólei unctiónis, et aquæ baptísmatis, páriter fiat in nómine Pa ✠ tris, et Fi ✠ lii, et Spíritus ✠ Sancti.**

℟. **Amen.**

Hic miscet ipsum Oleum cum aqua, et spargit manu sua per omnem fontem. Si aderunt baptizandi, eos baptizet more consueto. Deinde dicuntur Litaniæ.

Postea rediens præparet se pro Missa solemniter celebranda.

Ubi vero non est fons baptismalis, finita ultima Prophetia cum

sua Oratione, Celebrans casulam deponit, et cum ministris ante altare procumbit: et aliis omnibus genuflexis, cantantur Litaniæ in medio Chori a duobus cantoribus, utroque Choro idem simul respondente. Cum autem perventum fuerit ad ℣. **Peccatóres, te rogámus,** Sacerdos et Ministri ad sacristiam redeunt, et induuntur paramentis albi coloris: interim accenduntur luminaria in altari.

DICHIARAZIONE.

Si chiamano i Santi in nostro ajuto, acciocchè volendo noi trattare del mistero tanto importante della Risurrezione, c' impetrino il favor del cielo, onde poterlo fare degnamente.

In fine Litaniarum cantantur solemniter **Kyrie eléison,** et repetuntur, ut in Missa moris est.

Kyrie eléison. Christe eléison. Kyrie eléison..
Christe áudi nos.
Christe exáudi nos.
Pater de cœlis Deus, Miserére nobis.

Fíli Redémptor mundi Deus, Miserére nobis.

Spíritus Sancte Deus, Miserére nobis.

Sancta Trínitas unus Deus, Miserére nobis.

Sancta María, Ora pro nobis.

Sancta Dei Génitrix, ora.

Sancta Virgo Vírginum, ora.

Sancte Míchael, ora.

Sancte Gábriel, ora.

Sancte Ráphael, ora.

Omnes sancti Angeli et Archángeli, oráte pro nobis.

Omnes sancti beatórum Spiríituum órdines, oráte.

Sancte Joánnes Baptísta, ora.

Sancte Joseph, ora.

Omnes sancti Patriárchæ et Prophétæ, oráte.

Sancte Petre, ora.

Sancte Paule, ora.

Sancte Andréa, ora.

Sancte Joánnes, ora.

Omnes sancti Apostoli, et Evangelístæ, oráte.

Omnes sancti Discípuli Dómini, oráte pro nobis.

S ancte Stéphane, ora.
S ancte Laurénti, ora.
S ancte Vincénti, ora.
O mnes sancti Mártyres, oráte.
S ancte Silvéster, ora.
S ancte Gregóri, ora.
S ancte Augustíne, ora.
O mnes sancti Pontífices et Confessóres, oráte.
O mnes sancti Doctóres, oráte.
S ancte Antóni, ora.
S ancte Benedícte, ora.
S ancte Domínice, ora.
S ancte Francísce, ora.
O mnes sancti Sacerdótes et Levítæ, oráte.
O mnes sancti Mónachi, et Eremítæ, oráte.
S ancta María Magdaléna, ora.
S ancta Agnes, ora.
S ancta Cæcília, ora.
S ancta Agatha, ora.
S ancta Anastásia, ora.
O mnes sanctæ Vírgines, et Víduæ, oráte.
O mnes Sancti, et Sanctæ Dei, Intercédite pro nobis.
P ropítius esto, Parce nobis Dñe.

Propítius esto, Exáudi nos Dñe.
Ab omni malo, Líbera nos Dñe.
Ab omni peccáto, libera.
A morte perpétua, libéra.
Per mystérium sanctæ Incarnatiónis tuæ, líbera.
Per Advéntum tuum, líbera.
Per Nativitátem tuam, líbera.
Per Baptísmum, et sanctum Jejúnium tuum, líbera.
Per Crucem et Passiónem tuam, líbera nos, Dómine.
Per Mortem et Sepultúram tuam líbera nos, Dómine.
Per sanctam Resurrectiónem tuam, líbera nos Dómine.
Per admirábilem Ascensiónem tuam, líbera.
Per advéntum Spíritus sancti Paráclitis, líbera.
In die Judicii, líbera.
Peccatóres, Te rogámus áudi nos.
Ut nobis parcas, te rogámus.
Ut Ecclésiam tuam sanctam régere, et conserváre dignéris, te rogámus, áudi nos.
Ut domnum Apostólicum, et omnes Ecclesiásticos Ordines in

sancta religióne conserváre dignéris, te rogámus.

Ut inimícos sanctæ Ecclésiæ humiliáre dignéris, te rogámus.

Ut Régibus et Princípibus Christiánis pacem, et veram concórdiam donáre dignéris, te rogamus.

Ut nosmetípsos in tuo sancto servítio confortare, et conserváre dignéris, te rogámus.

Ut ómnibus benefactóribus nostris sempitérna bona retríbuas, te rogámus.

Ut fructus terræ dare et conserváre dignéris, te rogámus.

Ut ómnibus fidélibus defúnctis réquiem ætérnam donáre digneris, te rogámus.

Ut nos exaudíre dignéris, te rogámus, áudi nos.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, Parce nobis Dómine.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, Exáudi nos, Dómine.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi, Miserére nobis.

Christe áudi nos.

Christe exáudi nos.

Hic

Hic cantores solemniter incipiunt: Kyrie eléison. Christe eléison: Kyrie eléison, et ter singula repetuntur.

Interim Sacerdos procedens cum Ministris in paramentis albis, accedit ad altare, et facit Confessionem, ut moris est, in loco consueto: deinde ascendens osculatur Altare, et incensat more solito.

DICHIARAZIONE.

Questo giorno non hà Messa, che sua propriamente dir si possa, per la causa medesima accennata a carte 292. e questa seguente appartiene alla risurrezione del Signore, prevenendola noi, come dissi a carte 330. Celebravansi nella mezza notte, giudicando, che circa quel tempo fosse risuscitato Gesucristo; ed era dai Padri detta pei Catecumeni, i quali poco prima erano stati battezzati, però chiamavasi Messa déi Catecumeni, riferendosi a questi misteriosamente tutte le cose. Adopransi i paramenti bianchi, perchè si uniformano alla purità de' Catecumeni battezzati, e perchè dicesi nell' Evangelio, che l' Angelo era vestito di bianco, come si udirà.

Non si dice l' Introito, perchè ancora gli Apostoli non sapevano che Cristo

era risorto: ma cominciasi dal Kyrie, ch' è voce d' allegrezza, siccome ancor si dice il Gloria in excelsis, e si suonano le campane, prevenendo noi la santa Risurrezione.

Et finitis a Choro Kyrie eléison, incipit solemniter Glória in excélsis, ut in Dominica Resurrectionis, et Campanæ pulsantur: quo finito, dicit: Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
Orémus. Oratio.

DEus, qui hanc sacratíssimam noctem glória Dominícæ resurrectiónis illústras: consérva in nova famíliæ tuæ progénie adoptiónis spíritum, quem dedisti: ut córpore et mente renováti, puram tibi exhíbeant servitútem. Per eúmdem Dóminum. in unitáte ejusdem Spíritus, etc.

Et hæc Oratio tantum dicitur:

Léctio Epístolæ beáti Pauli Apóstoli ad Colossénses. Col. 3.

FRatres, Si consurrexístis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in déxtera Dei sedens, quæ sursum sunt sápite, non

non quæ super terram. Mórtui enim estis, et vita vestra est abscóndita cum Christo in Deo. Cum Christus apparuérit, vita vestra: tunc et vos apparébitis cum ipso in glória.

DICHIARAZIONE.

L' Alleluja, *che significa, Lodiamo Iddio, è voce di giubilo, e vien replicato sei volte, per dar lode a ciascuna delle tre Persone dal Sacerdote prima, e poi dal popolo. La cagione di tale allegrezza mostrasi nel seguente verso* Confitemini.

Finita Epistola, Celebrans incipit Allelúja, et totum decantat ter, elevando vocem gradatim: et Chorus post quamlibet vicem in eadem voce repetit illud idem. Postea Chorus prosequitur: Confitémini Dómino, quóniam bonus: quóniam in sæculum misericórdia ejus.

DICHIARAZIONE.

Significando il Tratto un canto melanconico, quì dimostrasi, che sebbene gioir dobbiamo pella nuova allegrezza, che ci ha fatto cantar l' Alleluja, *nondimeno in questa vita aver non possiamo vera tranquillità, la quale poi godremo nell'altra. Ovvero dir si può che l'* Al-

leluja *si riferisce alle donne, che videro Cristo; ed il Tratto agli Apostoli, che per qualche tempo stettero dubbiosi di tal risorgimento, come fu S. Tommaso.*

Deinde dicitur Tractus: Laudáte Dóminum omnes Gentes: et collaudáte eum omnes pópuli.

℣. Quóniam confirmáta est super nos misericórdia ejus: et véritas Dómini manet in ætérnum.

DICHIARAZIONE.

Non si portano i lumi in questa circostanza per accennare come a tutti nota non era la risurrezione del Salvatore: ma l' incenso sì che vi si adopra, dicendosi nell' Evangelio, che per unger Cristo da quelle donne portati furono gli aromi.

Ad Evangelium non portantur luminaria, sed incensum tantum, et petitur benedictio.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthæum.

Cap. 28.

Vespere autem Sábbati, quæ lucéscit in prima Sábbati, venit María Magdaléne, et áltera María vidére sepúlchrum. Et ecce ter-

terræmótus factus est magnus. Angelus enim Dómini descéndit de cœlo, et accédens revólvit lápidem, et sedébat super eum: erat autem aspéctus ejus sicut fulgur, et vestiméntum ejus sicut nix. Præ timóre autem ejus extérriti sunt custódes, et facti sunt velut mórtui. Respóndens autem Angelus, dixit muliéribus: Nolíte timére vos: scio enim, quod Jesum, qui crucifixus est, quæritis: non est hic: Surréxit enim, sicut dixit: veníte, et vidéte locum ubi pósitus erat Dóminus. Et cito eúntes, dícite discípulis ejus, quia surréxit. Et ecce præcédit vos in Galilæam: ibi eum vidébitis. Ecce prædíxi vobis.

DICHIARAZIONE.

Non si dice il Credo, *perchè non ancora tutt' i seguaci di Gesucristo credevano alla sua divinità, anzi stavano occulti per timore de' Giudei. Anche l' Offertorio si tralascia, poichè le donne erano venute in segreto ad offrire la loro servitù al loro Maestro in quell' unzione d' unguenti odorosi: il che non ebbe effetto, essendo egli risorto.*

Finito Evangelio, Sacerdos dicit:

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Postea Orémus.

Non dicitur Offertorium.

Præfatio.

PEr ómnia sæcula sæculórum.
℟. Amen.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Sursum corda.

℟. Habémus ad Dóminum.

℣. Grátias agámus Dómino Deo nostro.

℟. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, æquum et salutáre: Te quidem, Dómine, omni tempore, sed in hac potíssimum nocte gloriósius prædicáre, cum Pascha nostrum immolátus est Christus. Ipse enim verus est Agnus, qui ábstulit peccáta mundi. Qui mortem nostram moriéndo destrúxit, et vitam resurgéndo reparávit. Et ídeo cum Angelis, et Archángelis, cum Thronis etc.

DI-

DICHIARAZIONE.

Rappresentandosi Cristo risuscitato, e fattosi immortale, nostro glorificatore, non dobbiamo or chiedergli misericordia, perchè già nel verso e nel Salmo confessiamo d'averla ricevuta, e però si tace l' Agnus Dei. *Non si dà la pace, poichè il Signor nostro, vera pace, non l'aveva ancor data ai suoi discepoli, come dimani vedremo farsi. In vece della comunione dicesi il Vespero pien di giubilo e di voci soavi. E se pare ch'esso sia corto, avvertasi, che tanto è lo splendore di questo giorno, che non come gli altri tiene molto del Vespero e della sera.*

Dícitur, **Pax Dómini, etc.** sed pacis osculum non datur, nec dicitur, **Agnus Dei,** nec Postcommunio. Sed sumpto Sacramento a Sacerdote, statim pro Vesperis incipitur in Choro Antiphona.

Ad Vesperas, Antiphona.

Allelúja, allelúja, allelúja.

Qua finita, cantatur Psalmus 116.

Laudáte Dóminum omnes Gentes: * laudáte eum omnes pópuli.

Quóniam confirmáta est super nos mi-

misericórdia ejus: * et véritas Dómini manet in ætérnum.

Glória Patri.

Et repetitur Antiphona. Allelúja.

Capitulum, Hymnus, et ℣. non dicuntur; sed statim Sacerdos, qui celebrat, in cornu Epistolæ incipit Antiphonam. Véspere autem Sábbati.

Deinde dicitur Canticum, Magníficat. 194.

Et in fine, Glória Patri.

Postea repetitur Antiphona.

Véspere autem sábbati, quæ lucéscit in prima sábbati, venit María Magdaléne, et áltera María, vidére sepúlchrum, allelúja.

Post hæc Sacerdos dicit, Dóminus vobíscum.

Oratio.

SPíritum nobis, Dómine, tuæ charitátis infúnde: ut quos sacraméntis Paschálibus satiásti, tua fácias pietáte concórdes. Per Dóminum. in unitáte ejusdem Spíritus Sancti, etc.

Deinde ℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

Di-

DICHIARAZIONE.

La Messa ed il Vespero, che cantansi congiuntamente, significano, che tutti i Sacramenti derivarono dai meriti della Passione di Gesucristo; ed acciocchè egli, che ci ha redenti, venga da noi senza fine ringraziato, e la nostra mente nel contemplarlo mai sia oscurata da veruna nota d' ingratitudine e d' oblivione.

Postea Diaconus dicit,

℣. Ite Missa est, allelúja, allelúja.
℟. Deo grátias, allelúja, allelúja.

AD COMPLETORIUM.

Lector incipit ℣. Jube domne benedícere.

Benedictio. Noctem quiétam, et finem perféctum concédat nobis Dóminus omnípotens. ℟. Amen.

Lectio brevis. 1. Petri 5. c

FRatres, Sóbrii estóte, et vigiláte: quia adversárius vester diábolus tamquam leo rúgiens círcuit quærens quem dévoret: cui resístite fortes in fide. Tu autem Dómine miserére nobis.

℟. Deo grátias.

℣. Adju-

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

℟. Qui fecit cœlum, et terram.

Pater noster, dicitur totum secreto.

Deinde fit Confessio communis alternatim.

Et facta absolutione, dicitur ℣.

COnverte nos Deus salutáris noster.

℟. Et avérte iram tuam a nobis.

℣. Deus in adjutórium meum inténde.

℟. Dómine ad adjuvándum me festina.

Glória Patri.

Et amplius non dicitur: Laus tibi Dómine. Rex ætérnæ glóriæ; sed ejus loco deinceps dicitur Allelúja.

Deinde sine Antiphona dicuntur Psalmi consueti. 201.

Hymnus, Capitulum, et ℟. brev. non dicuntur. Antiphona. Véspere autem sabbáti.

Canticum Simeonis. Lucæ 2. c

NUnc dimíttis servum tuum Dómine, secúndum verbum tuum in pace.

Quia vidérunt óculi mei * salutáre tuum.

Quod

Quod parásti * ante fáciem ómnium populórum.
Lumen ad revelatiónem Gentium, * et glóriam plebis tuæ Israel.
Glória Patri.
Antiphona. Véspere autem sábbati, quæ lucéscit in prima sábbati, venit María Magdaléne, et áltera María, vidére sepúlchrum, allelúja.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spiritu tuo.
Orémus. Oratio.
Visita, quæsumus Dómine, habitatiónem istam, et omnes insídias inimíci ab ea longe répelle; Angeli tui sancti habitént in ea, qui nos in pace custódiant: et benedíctio tua sit super nos semper. Per Dóminum.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Benedicámus Dómino.
℟. Deo grátias.
Benedíctio. Benedícat et custódiat nos omnípotens et misericors Dóminus, Pater, et Fílius, et Spíritus Sanctus. ℟. Amen.

An-

Antiphona.

REgina cœli lætáre, allelúja. Quia quem meruísti portáre, allelúja.
Resurréxit sicut dixit, allelúja.
Ora pro nobis Deum, allelúja.
℣. Gaude et lætáre virgo María, allelúja.
℟. Quia surréxit Dóminus vere, allelúja.

Oratio.

DEus, qui per resurrectiónem Fílii tui Dómini nostri Jesu Christi mundum lætificáre dignátus es: præsta quæsumus; ut per ejus Genitrícem Vírginem Maríam, perpétuæ capiámus gáudia vitæ. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. ℟. Amen.
℣. Divínum auxílium máneat semper nobíscum. ℟. Amen.
Deinde dicitur secreto. Pater noster, Ave Maria, Credo.
Et non flectuntur genua toto tempore Paschali.

DOMINICA

RESURRECTIONIS.

AD MATUTINUM.

Pater noster. Ave María. Credo. secreto. Deinde clara voce dicitur:
℣. Dómine lábia mea apéries.
℟. Et os meum annuntiábit laudem tuam.
℣. Deus in adjutórium meum inténde.
℟. Dómine ad adjuvándum me festina.
Glória Patri, etc. Allelúja.
Invitatorium. Surréxit Dóminus vere, * Allelúja.
Repetitur. Surréxit Dóminus vere, allelúja.

Psalmus 94.

VEnite, exultémus Dómino: jubilémus Deo salutari nostro: præoccupémus fáciem ejus in confessióne, et in psalmis jubilémus ei.
Surréxit Dóminus vere, allelúja.
Quóniam Deus magnus Dóminus, et Rex magnus super omnes deos: quó-

quóniam non repéllet Dóminus plebem suam; quia in manu ejus sunt omnes fines terræ, et altitúdines móntium ipse cónspicit. Allelúja.

Quóniam ipsíus est mare, et ipse fecit illud, et áridam fundavérunt manus ejus: veníte, adorémus, et procidámus ante Deum: plorémus coram Dómino, qui fecit nos, quia ipse est Dóminus Deus noster: nos autem pópulus ejus, et oves páscuæ ejus.

Surréxit Dóminus vere, allelúja.

Hódie si vocem ejus audiéritis, nolíte obduráre corda vestra, sicut in exacerbatióne secúndum diem tentatiónis in desérto: ubi tentavérunt me patres vestri, probavérunt, et vidérunt ópera mea. Allelúja.

Quadragínta annis próximus fui generatióni huic, et dixi: Semper hi errant corde: ipsi vero non cognovérunt vias meas, quibus jurávi in ira mea, si introíbunt in réquiem meam.

Surréxit Dóminus vere, allelúja.

Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto: Sicut erat in princípio, et nunc,

nunc, et semper, et in sæcula sæculórum. Amen. Allelúja.

Surréxit Dóminus vere, allelúja.

Hymni et Capitula non dicuntur in aliqua Horarum, usque ad Vesperas Sabbati in Albis, nec Versiculi, nisi in Nocturno.

Ad Nocturnum.

Antiphona. Ego sum qui sum, et consílium meum non est cum ímpiis, sed in lege Dómini volúntas mea est, allelúja.

Psalmus 1.

Beátus vir, qui non ábiit in consílio impiórum, et in via peccatórum non stetit: * et in cáthedra pestiléntiæ non sedit.

Sed in lege Dómini volúntas ejus: * et in lege ejus meditábitur die ac nocte.

Et erit tamquam lignum, quod plantátum est secus decúrsus aquárum, quod fructum suum dabit in témpore suo.

Et fólium ejus non défluet, * et ómnia quæcúmque fáciet, prosperabúntur.

Non sic ímpii, non sic: * sed tamquam

quam pulvis, quem prójicit ventus a fácie terræ.

Ideo non resúrgent ímpii in judício: * neque peccatóres in concílio justórum.

Quóniam novit Dóminus viam justórum: * et iter impiórum períbit.

Glória Patri.

Antiphona. Ego sum qui sum, et consílium meum non est cum impiis, sed in lege Dómini volúntas mea est, allelúja.

Antiphona. Postulávi Patrem meum, allelúja: dedit mihi gentes, allelúja, in hæreditátem, allelúja.

Psalmus 2.

Quare fremuérunt gentes: * et pópuli meditáti sunt inánia?

Astitérunt reges terræ, et príncipes convenérunt in unum, * advérsus Dóminum, et advérsus Christum ejus.

Dirumpámus víncula eórum: * et projiciámus a nobis jugum ipsórum.

Qui hábitat in cœlis, irridébit eos, * et Dóminus subsannábit eos.

Tunc loquétur ad eos in ira sua, * et in furóre suo conturbábit eos.

Ego autem constitútus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum ejus, * prædicans præcéptum ejus.
Dóminus dixit ad me: * Fílius meus es tu, ego hódie génui te.
Póstula a me, et dabo tibi gentes hæreditátem tuam, * et possessiónem tuam términos terræ.
Reges eos in virga férrea, * et tamquam vas figuli confrínges eos.
Et nunc reges intellígite: * erudímini qui judicátis terram.
Servíte Dómino in timóre: * et exultáte ei cum tremóre.
Apprehéndite disciplínam, ne quando irascátur Dóminus, * et pereátis de via justa.
Cum exárserit in brevi ira ejus: * beáti omnes qui confidunt in eo.
Glória Patri.
Ana. Postulávi Patrem meum, allelúja: dedit mihi gentes, allelúja, in hæreditátem, allelúja.
Ana. Ego dormívi, et somnum cepi, et exurréxi, quóniam Dóminus suscépit me, allelúja, allelúja.

Psal.

Psalmus 3.

DOmine, quid multiplicati sunt qui tríbulant me? * multi insúrgunt advérsum me.

Multi dicunt ánimæ meæ: * Non est salus ipsi in Deo ejus.

Tu autem Dómine suscéptor meus es, * glória mea, et exáltans caput meum.

Voce mea ad Dóminum clamávi: * et exaudívit me de monte sancto suo.

Ego dormívi, et soporátus sum: * et exurréxi, quia Dóminus suscépit me.

Non timébo míllia populi circumdántis me: * exúrge Dómine, salvum me fac Deus meus.

Quóniam tu percussísti omnes adversántes mihi sine causa: * dentes peccatórum contrivísti.

Dómini est salus: * et super pópulum tuum benedíctio tua.

Glória Patri.

Aña. Ego dormívi, et somnum cepi, et exurréxi, quóniam Dóminus suscépit me, allelúja, allelúja.

℣. Surréxit Dóminus de sepúlcro, allelúja.

℟. Qui

℟. Qui pro nobis pepéndit in ligno, allelúja. Pater noster.

Absolutio. Exáudi Dómine Jesu Christe preces servórum tuórum, et miserére nobis, qui cum Patre et Spíritu Sancto vivis et regnas in sæcula sæculórum. ℟. Amen.

℣. Jube domne benedícere.

Benedictio. Evangélica léctio sit nobis salus et protéctio.

℟. Amen.

Léctio sancti Evangélii secúndum Marcum.

Lectio I. Cap. 16.

IN illo témpore: Maria Magdaléne, et María Jacóbi, et Salóme emérunt arómata, ut veniéntes ungerent Jesum. Et réliqua.

Homilía sancti Gregórii Papæ.

Homilia 21. in Evangelia.

AUdístis, fratres caríssimi, quod sanctæ mulíeres, quæ Dóminum fúerant secútæ, cum aromátibus ad monuméntum venérunt, et ei, quem vivéntem diléxerant, étiam mórtuo, stúdio humanitátis obsequúntur. Sed res gesta áliquid in sancta Ecclésia signat geréndum.

Sic quippe necésse est ut audiámus quæ facta sunt, quátenus cogitémus étiam quæ nobis sint ex eórum imitatióne faciénda. Et nos ergo in eum, qui est mórtuus, credéntes, si odóre virtútum referti, cum opinióne bonórum óperum Dóminum quærimus, ad monuméntum profécto illíus cum aromátibus venímus. Illæ autem mulíeres Angelos vident, quæ cum aromátibus venérunt: quia vidélicet illæ mentes supernos cives aspicíunt, quæ cum virtútum odóribus ad Dóminum per sancta desidéria proficiscúntur. Tu autem Dómine miserére nobis.

℟. Deo grátias.

℟. Angelus Dómini descéndit de cœlo, et accédens revólvit lápidem, et super eum sedit, et dixit muliéribus. * Nolíte timére: scio enim quia crucifixum quæritis: jam surréxit: veníte, et vidéte locum, ubi pósitus erat Dóminus, allelúja.

℣. Et introeúntes in monuméntum, vidérunt júvenem sedentem in dextris, coopértum stola cándida, et obstupuérunt: qui dixit illis: Nolí-

lite. Glória Patri, etc., et repetitur ℟. Angelus Dómini, usque ad ℣.

Deinde dicitur ℣. Jube domne benedicere.

Benedictio. Divínum auxílium máneat semper nobíscum. ℟. Amen.

Lectio II.

NOtándum vero nobis est, quidnam sit, quod in dextris sedére Angelus cérnitur. Quid namque per sinístram, nisi vita præsens: quid vero per déxteram, nisi perpétua vita designátur? Unde in Cánticis canticórum scriptum est: Læva ejus sub cápite meo, et déxtera illíus amplexábitur me. Quia ergo Redémptor noster jam præséntis vitæ corruptiónem transíerat, recte Angelus, qui nuntiáre perénnem ejus vitam venerat, in déxtera sedébat. Qui stola cándida coopértus appáruit: quia festivitátis nostræ gáudia nuntiávit. Candor étenim vestis, splendórem nostræ denúntiat solemnitátis. Nostræ dicámus, an suæ? Sed ut fateámur vérius, et suæ dicámus et nostræ. Illa

quippe Redemptóris nostri resurréctio et nostra festívitas fuit, quia nos ad immortalitátem redúxit: et Angelórum festívitas éxtitit, quia nos revocándo ad cœléstia, eórum númerum implévit. Tu autem Dómine miserére nobis.

℟. Deo grátias.

℟. Cum transísset sábbatum, María Magdaléne, et María Jacóbi, et Salóme emérunt arómata: * Ut veniéntes úngerent Jesum, allelúja, allelúja.

℣. Et valde mane una Sabbatórum véniunt ad monuméntum, orto jam sole. Ut veniéntes. Glória Patri. Ut veniéntes.

℣. Jube domne benedícere.

Benedictio. Ad societátem cívium supernórum perdúcat nos Rex Angelórum. ℟. Amen.

Lectio III.

IN sua ergo ac nostra festivitáte Angelus in albis véstibus appáruit: quia dum nos per resurrectiónem Domínicam ad supérna redúcimur, cœléstis pátriæ damna reparántur. Sed quid adveniéntes fémi-

nas

bas affátur, audiámus? Nolíte expavéscere. Ac si apérte dicat: Páveant illi, qui non amant advéntum supernórum cívium; pertiméscant, qui carnálibus desidériis pressi, ad eórum se societátem pertíngere posse despérant. Vos autem cur pertiméscitis, quæ vestros concíves vidétis? Unde et Matthæus Angelum apparuísse descríbens, ait: Erat aspéctus ejus sicut fulgur, et vestiménta ejus sicut nix. In fúlgure étenim terror timóris est, in nive autem blandiméntum candóris. Tu autem Dómini miserére nobis.

℟. Deo grátias.

Hymnus Sanctorum Ambrosii et Augustini.

TE Deum laudámus: te Dóminum confitémur.

Te ætérnum Patrem: omnis terra venerátur.

Tibi omnes Angeli: tibi cœli, et univérsæ potestátes.

Tibi Chérubim et Séraphim: incessábili voce proclámant.

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dóminus Deus Sábaoth.

Pleni sunt cœli et terra: majestátis glóriæ tuæ.
Te gloriósus Apostolórum chorus.
Te Prophetárum laudábilis númerus.
Te Mártyrum candidátus laudat exércitus.
Te per orbem terrárum, sancta confitétur Ecclésia.
Patrem imménsæ majestátis.
Venerándum tuum verum, et únicum Fílium.
Sanctum quoque Paráclitum Spíritum.
Tu rex glóriæ Christe.
Tu Patris sempitérnus es Fílius.
Tu ad liberándum susceptúrus hóminem: non horruísti Vírginis úterum.
Tu devícto mortis acúleo: aperuísti credéntibus regna cœlórum.
Tu ad déxteram Dei sedes, in glória Patris.
Judex créderis esse ventúrus.
Te ergo quæsumus, tuis fámulis súbveni, quos pretióso sánguine redemísti.
Ætérna fac cum sanctis tuis: in glória numerári.

Sal-

Salvum fac pópulum tuum Dómine: et bénedic hæreditáti tuæ.

Et reges eos: et extólle illos usque in ætérnum.

Per síngulos dies, benedícimus te.

Et laudámus nomen tuum in sæculum: et in sæculum sæculi.

Dignáre Dómine die isto: sine peccáto nos custodíre.

Miserére nostri Dómine: miserére nostri.

Fiat misericórdia tua Dómine super nos: quemádmodum sperávimus in te.

In te Dómine speravi: non confundar in ætérnum.

AD LAUDES.

℣. DEus in adjutórium meum inténde.

℟. Dómine ad adjuvándum me festina.

Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto: Sicut erat in princípio et nunc, et semper, et in sæcula sæculórum, Amen. Allelúja.

Antiphona. Angelus autem Dómini de-

descéndit de cœlo, et accédens revólvit lápidem, et sedébat super eum, allelúja, allelúja.

Psalmus 92.

DOminus regnávit, decórem indútus est: * indútus est Dóminus fortitúdinem, et præcínxit se.

Etenim firmávit orbem terræ, * qui non commovébitur.

Paráta sedes tua ex tunc, * a sæculo tu es.

Elevavérunt flúmina Dómine. * elevavérunt flúmina vocem suam.

Elevavérunt flúmina fluctus suos, * a vócibus aquárum multárum.

Mirábiles elatiónes maris, * mirábilis in altis Dóminus.

Testimónia tua credibília facta sunt nimis: * domum tuam decet sanctitúdo Dómine in longitúdinem diérum. Glória Patri.

Antiphona. Angelus autem Dómini descéndit de cœlo, et accédens revólvit lápidem, et sedébat super eum, allelúja, allelúja.

Antiphona. Et ecce terræmotus factus est magnus: Angelus enim Dómini descéndit de cœlo, allel.

Psal-

Psalmus 99.

JUbiláte Deo omnis terra: * servíte Dómino in lætítia.
Introíte in conspéctu ejus, * in exultatióne.
Scitóte quóniam Dóminus ipse est Deus: * ipse fecit nos, et non ipsi nos.
Pópulus ejus, et oves páscuæ ejus: * introíte portas ejus in confessióne, átria ejus in hymnis: confitémini illi.
Laudáte nomen ejus: quóniam suavis est Dóminus, in ætérnum misericórdia ejus, * et usque in generatiónem et generatiónem véritas ejus.
Glória Patri.
Antiphona. Et ecce terræmótus factus est magnus: Angelus enim Dómini descéndit de cœlo, allelúja.
Antiphona. Erat autem aspéctus ejus sicut fulgur, vestiménta autem ejus sicut nix, allelúja, allelúja.

Psalmus 62.

DEus Deus meus, * ad te de luce vígilo.

Sitívit in te ánima mea, * quam multiplíciter tibi caro mea.
In terra desérta, et ínvia, et inaquósa: * sic in sancto appárui tibi, ut vidérem virtútem tuam, et glóriam tuam.
Quóniam mélior est misericórdia tua super vitas: * lábia mea laudábunt te.
Sic benedícam te in vita mea: * et in nómine tuo levábo manus meas.
Sicut ádipe et pinguédine repleátur ánima mea: * et lábiis exultatiónis laudábit os meum.
Si memor fui tui super stratum meum, in matutínis meditábor in te: * quia fuísti adjútor meus.
Et in velaménto alárum tuárum exultábo, adhæsit ánima mea post te: * me suscépit déxtera tua.
Ipsi vero in vanum quæsiérunt ánimam meam, introíbunt in inferióra terræ: * tradéntur in manus gládii, partes vúlpium erunt.
Rex vero lætábitur in Deo, laudabúntur omnes, qui jurant in eo: * quia obstrúctum est os loquéntium iníqua.

Psal-

Psalmus 66.

DEus misereátur nostri, et benedícat nobis: * illúminet vultum suum super nos, et misereátur nostri.

Ut cognoscámus in terra viam tuam, * in ómnibus géntibus salutáre tuum.

Confiteántur tibi pópuli Deus: * confiteántur tibi pópuli omnes.

Lætentur et exúltent Gentes: * quóniam júdicas pópulos in æquitáte, et Gentes in terra dírigis.

Confiteántur tibi pópuli Deus: confiteántur tibi populi omnes: * terra dedit fructum suum.

Benedícat nos Deus, Deus noster, benedícat nos Deus: * et métuant eum omnes fines terræ.

Glória Patri.

Antiphona. Erat autem aspéctus ejus sicut fulgur: vestiménta autem ejus sicut nix, allelúja, allelúja.

Antiphona. Præ timóre autem ejus extérriti sunt custódes, et facti sunt velut mórtui, allelúja.

Canticum trium puerorum. Dan. 3.

BEnedícite ómnia ópera Dómini Dómino: * laudáte et superexaltáte eum in sæcula.

Benedícite Angeli Dómini Dómino: * benedícite cœli Dómino.

Benedícite aquæ omnes, quæ super cœlos sunt, Dómino: * benedícite omnes virtútes Dómini Dómino.

Benedícite sol et luna Dómino: * benedícite stellæ cœli Dómino.

Benedícite omnis imber et ros Dómino: * benedícite omnes spíritus Dei Dómino.

Benedícite ignis et æstus Dómino: * benedícite frigus et æstus Dómino.

Benedícite rores et pruina Dómino: * benedícite gelu et frigus Dómino.

Benedícite glácies et nives Dómino: * benedícite noctes et dies Dómino.

Benedícite lux et ténebræ Dómino: * benedícite fúlgura et nubes Dómino.

Benedícat terra Dóminum: * laudet et superexáltet eum in sæcula.

Benedícite montes et colles Dómino: * benedícite univérsa germinántia in terra Dómino.

Be-

Benedícite fontes Dómino: * benedícite mária et flumina Dómino.
Benedícite cete, et ómnia quæ movéntur in aquis, Dómino: * benedícite omnes vólucres cœli Dómino.
Benedícite omnes béstiæ et pécora Dómino: * benedícite filii hóminum Dómino.
Benedícat Israel Dóminum: * laudet et superexáltet eum in sæcula.
Benedícite sacerdotes Dómini Dómino: * benedícite servi Dómini Dómino.
Benedícite spíritus et ánimæ justórum Dómino: * benedícite sancti et húmiles corde Dómino.
Benedícite Ananía, Azaría, Mísael Dómino: * laudáte et superexaltáte eum in sæcula.
Benedicámus Patrem et Fílium cum sancto Spíritu: * laudémus et superexaltémus eum in sæcula.
Benedíctus es Dómine in firmaménto cœli: * et laudábilis, et gloriósus, et superexaltátus in sæcula.

Antiphona. Præ timóre autem ejus extérriti sunt custódes, et facti sunt velut mórtui, allelúja.

Antiphona. Respóndens autem Angelus, dixit muliéribus: Nolíte timére: scio enim quod Jesum quæritis, allelúja.

Psalmus 148.

LAudáte Dóminum de cœlis: * laudáte eum in excélsis.

Laudáte eum omnes Angeli ejus: * laudáte eum omnes virtútes ejus.

Laudate eum sol et luna: * laudáte eum omnes stellæ et lumen.

Laudáte eum cœli cœlórum: * et aquæ omnes quæ super cœlos sunt, laudent nomen Dómini.

Quia ipse dixit, et facta sunt: * ipse mandávit, et creáta sunt.

Státuit ea in ætérnum, et in sæculum sæculi: * præcéptum posuit, et non præteríbit.

Laudáte Dóminum de terra: * dracónes, et omnes abyssi.

Ignis, grando, nix, glácies, spíritus procellárum: * quæ fáciunt verbum ejus.

Montes et omnes colles: * ligna fructífera, et omnes cedri.

Béstiæ, et univérsa pecóra: * serpéntes, et vólucres pennátæ.

Reges terræ, et omnes pópuli: * príncipes, et omnes júdices terræ.

Júvenes et vírgines, senes cum junióribus laudent nomen Dómini: * quia exaltátum est nomen ejus solíus.

Conféssio ejus super cœlum et terram: * et exaltávit cornu pópuli sui.

Hymnus ómnibus sanctis ejus: * fíliis Israel, pópulo appropinquánti sibi.

Psalmus 149.

CAntáte Dómino cánticum novum: * laus ejus in Ecclésia sanctórum.

Lætétur Israel in eo, qui fecit eum: * et filii Sion exúltent in rege suo.

Laudent nomen ejus in choro: * in tympano et psaltério psallant ei.

Quia beneplácitum est Dómino in pópulo suo: * et exaltábit mansuétos in salútem.

Exultábunt sancti in glória: * lætabúntur in cubílibus suis.

Exaltatiónes Dei in gútture eorum: * et gládii ancípites in mánibus eórum.

Ad faciéndam vindíctam in natiónibus, * increpatiónes in pópulis.

Ad alligándos reges eórum in compédibus: * et nóbiles eórum in mánicis férreis.

Ut fáciant in eis judícium conscríptum: * glória hæc est ómnibus sanctis ejus.

Psalmus 150.

LAudáte Dóminum in sanctis ejus: * laudáte eum in firmaménto virtútis ejus.

Laudáte eum in virtútibus ejus: * laudáte eum secúndum multitúdinem magnitúdinis ejus.

Laudáte eum in sono tubæ: * laudáte eum in psaltério et cíthara.

Laudáte eum in tympano, et choro: * laudáte eum in chordis, et órgano.

Laudáte eum in cymbalis benesonantibus: laudáte eum in cymbalis jubilatiónis: * omnis spíritus laudet Dóminum. Glória Patri.

Antiphona. Respondens autem Angelus, dixit muliéribus: Nolíte timére: scio enim quod Jesum quæritis, allelúja.

Ca-

Capitulum, Hymnus et ℣. non dicuntur, sed eorum loco Antiphona. (Stantibus omnibus).

HÆc dies, quam fecit Dóminus: exultémus et lætémur in ea.

Ad Benedictus, Antiphona.

Et valde mane una Sabbatórum véniunt ad monuméntum, orto jam sole, allelúja.

Canticum Zachariæ. Lucæ 1. g

BEnedíctus Dóminus Deus Israel, * quia visitávit, et fecit redemptiónem plebis suæ.

Et eréxit cornu salútis nobis, * in domo David púeri sui.

Sicut locútus est per os sanctorum, * qui a sæculo sunt, Prophetárum ejus.

Salútem ex inimícis nostris, * et de manu ómnium, qui odérunt nos.

Ad faciéndam misericórdiam cum pátribus nostris: * et memórari testámenti sui sancti.

Jusjurándum, quod jurávit ad Abraham patrem nostrum, * datúrum se nobis.

Ut sine timóre de manu inimicórum nostrórum liberáti, * serviámus illi.

In sanctitáte et justítia coram ipso, * ómnibus diébus nostris.
Et tu, puer, Prophéta Altíssimi vocáberis: * præíbis enim ante fáciem Dómini paráre vias ejus.
Ad dandam sciéntiam salútis plebi ejus, * in remissiónem peccatórum eórum.
Per víscera misericórdiæ Dei nostri: * in quibus visitávit nos, óriens ex alto.
Illumináre his, qui in ténebris, et in umbra mortis sedent: * ad dirigéndos pedes nostros in viam pacis.
Glória Patri.
Antiphona. Et válde mane una Sabbatórum véniunt ad monuméntum, orto jam sole, allelúja. Oratio.
DEus, qui hodiérna die per Unigénitum tuum, æternitátis nobis áditum devícta morte reserásti: vota nostra, quæ præveniéndo aspíras, étiam adjuvándo proséquere. Per eúmdem Dóminum nostrum.
℣. Dóminus vobíscum.
℟. Et cum spíritu tuo.
℣. Benedicámus Dómino, allelúja, allelúja.

℟. Deo

℟. Deo grátias, allelúja, allelúja.

Sic dicitur in Vesperis et Laudibus tantum usque ad Vesperas Sabbati in Albis exclusive.

℣. Fidélium ánimæ per misericórdiam Dei requiéscant in pace.

℟. Amen.

AD PRIMAM.

Post Deus in adjutórium, et Glória Patri, dicuntur Psalmi, Deus in nómine tuo. Beáti immaculáti. et Retríbne, ut supra. 161. quibus finitis, dicitur Antiphona. Hæc dies, quam fecit Dóminus: exultémus, et lætémur in ea.

Postea Oratio.

DOmine Deus omnípotens, qui ad princípium hujus diéi nos perveníre fecísti, tua nos hódie salva virtúte; ut in hac die ad nullum declinémus peccátum, sed semper ad tuam justítiam faciéndam nostra procédant elóquia, dirigántur cogitatiónes et ópera. Per Dóminum.

℣. Dóminus vobíscum.

℟. Et cum spíritu tuo.

℣. Benedicámus Dómino.

℟. Deo grátias.

Deinde in Choro legitur Martyrologium. Postea Hebdomadarius dicit:

℣. Pretiósa in conspéctu Dómini.

℟. Mors sanctórum ejus.

Et absolute sine Orémus. Oratio.

SAncta María, et omnes Sancti intercédant pro nobis ad Dóminum: ut nos mereámur ab eo adjuvári et salvári, qui vivit et regnat in sæcula sæculórum. ℟. Amen.

℣. Deus in adjutórium meum inténde.

℟. Dómine ad adjuvándum me festína. Et dicitur ter: ultimo additur, Glória Patri.

Kyrie eléison. Christe eléison. Kyrie eléison. Pater noster secreto.

℣. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

℟. Sed líbera nos a malo.

℣. Réspice in servos tuos Dómine, et in ópera tua, et dírige filios eórum.

℟. Et sit splendor Dómini Dei nostri super nos, et ópera manuum nostrárum dírige super nos, et opus mánuum nostrárum dírige.

℣. Glória Patri.

Oré-

Orémus. Oratio.

DIrígere et sanctificáre, régere et gubernáre dignáre Dómine Deus Rex cœli et terræ, hódie corda et córpora nostra, sensus, sermónes, et actus nostros in lege tua, et in opéribus mandatórum tuórum: ut hic, et in ætérnum, te auxiliánte, salvi et líberi esse mereámur, Salvátor mundi. Qui vivis et regnas in sæcula sæculórum.

℟. Amen.

℣. Jube domne benedícere.

Benedictio. Dies et actus nostros in sua pace dispónat Dóminus omnípotens, ℟. Amen.

Lectio brevis. Coloss. 3.

SI consurrexístis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in déxtera Dei sedens: quæ sursum sunt sápite, non quæ super terram. Tu autem, Dómine miserére nobis. ℟. Deo grátias.

℣. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.

℟. Qui fecit cœlum et terram.

℣. Benedícite. ℟. Deus.

Benedictio. Dóminus nos benedícat, et

et ab omni malo deféndat, et ad vitam perdúcat ætérnam, et fidélium ánimæ per misericórdiam Dei requiéscant in pace. ℟. Amen.

Ad Tertiam, Sextam, et Nonam, post Deus in adjutórium, et Glória Patri, dicuntur Psalmi, ut sup. 161. quibus finitis, dicitur Antiphona.

Hæc dies, quam fecit Dóminus: exultémus et lætémur in ea.

Postea Oratio.

DEus, qui hodiérna die per Unigénitum tuum, æternitátis nobis áditum devícta morte reserásti: vota nostra, quæ præveniéndo aspíras, étiam adjuvándo proséquere. Per eúmdem Dóminum.

DO-

DOMINICA
RESURRECTIONIS
DOMINI.
AD MISSAM.

Statio ad S. Mariam Majorem.

Introitus.

RESurréxi, et adhuc tecum sum, allelúja: posuísti super me manum tuam, allelúja: mirábilis facta est sciéntia tua, allelúja, allel. Psalmus. Dómine, probasti me, et cognovísti me: tu cognovísti sessiónem meam, et resurrectiónem meam. ℣. Glória Patri.
Iterum. Resurréxi, etc.

Sequitur.

GLória in excélsis Deo. Et in terra pax homínibus bonæ voluntátis. Laudámus te, Benedícimus te, Adorámus te, Glorificámus te. Grátias ágimus tibi, propter magnam glóriam tuam. Dómine Deus Rex cœléstis, Deus Pater omní-

omnípotens. Dómine Fili unigénite, Jesu Christe. Dómine Deus, Agnus Dei, Fílius Patris. Qui tollis peccáta mundi, miserére nobis. Qui tollis peccáta mundi, súscipe deprecatiónem nostram. Qui sedes ad déxteram Patris, miserére nobis. Quóniam tu solus Sanctus. Tu solus Dóminus. Tu solus Altissímus, Jesu Christe. Cum sancto Spíritu in glória Dei Patris. Amen.

Oratio.

DEus, qui hodiérna die per Unigénitum tuum, æternitátis nobis áditum, devícta morte, reserásti: vota nostra, quæ præveniéndo aspíras, étiam adjuvándo proséquere. Per eúmdem Dóminum, etc.

Léctio Epístolæ beáti Pauli Apóstoli ad Corínthios. 1. Cor. 5.

FRatres, Expurgáte vetus ferméntum, ut sitis nova conspértio, sicut estis ázymi. Etenim Pascha nostrum immolátus est Christus. Itaque epulémur: non in ferménto véteri, neque in ferménto malítiæ, et nequítiæ, sed in ázymis sinceritátis et veritátis.

Gra-

Graduale. Hæc dies, quam fecit Dóminus: exultémus, et lætémur in ea.

℣. Confitémini Dómino, quóniam bonus: quóniam in sæculum misericórdia ejus. Allelúja, allelúja.

℣. Pascha nostrum immolátus est Christus.

Sequentia.

Víctimæ Pascháli laudes immolent Christiáni.

Agnus redémit oves, Christus ínnocens Patri reconciliávit peccatóres.

Mors et vita duéllo conflixére mirándo: dux vitæ mórtuus, regnat vivus.

Dic nobis, María, quid vidísti in via?

Sepúlchrum Christi vivéntis: et glóriam vidi resurgéntis.

Angélicos testes, sudárium, et vestes.

Surréxit Christus spes mea, præcédet vos in Galilæam.

Scimus Christum surrexísse a mórtuis vere: tu nobis victor Rex miserére, Amen. Allelúja,

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Marcum.

Cap. 16.

IN illo témpore: María Magdaléne, et María Jacobi, et Salóme emérunt arómata, ut veniéntes úngerent Jesum. Et valde mane una sabbatórum, véniunt ad monuméntum, orto jam sóle. Et dicebánt ad ínvicem: Quis revólvet nobis lápidem ab óstio monuménti? Et respiciéntes vidérunt revolútum lápidem. Erat quippe magnus valde. Et introeúntes in monuméntum, vidérunt júvenem sedéntem in dextris, coopértum stola cándida, et obstupuérunt. Qui dixit illis: Nolíte expavéscere. Jesum quæritis Nazarénum crucifixum: surrexit, non est hic: ecce locus, ubi posuérunt eum. Sed ite, dícite discipulis ejus, et Petro, quia præcédet vos in Galilæam: ibi eum vidébitis, sicut dixit vobis.

Sequitur.

CRedo in unum Deum, Patrem omnipoténtem, factórem cœli

et

et terræ, visibílium ómnium, et invisibílium. Et in unum Dóminum Jesum Christum, Fílium Dei unigénitum. Et ex Patre natum ante ómnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lúmine, Deum vero de Deo vero. Génitum, non factum consubstantiálem Patri, per quem ómnia facta sunt. Qui propter nos hómines, et propter nostram salútem descéndit de cœlis. (Hic genuflectitur). Et incarnátus est de Spíritu Sancto, ex María Vírgine: et homo factus est. Crucifixus étiam pro nobis: sub Póntio Piláto passus, et sepúltus est. Et resurréxit tértia die secúndum Scriptúras. Et ascéndit in cœlum: sedet ad déxteram Patris. Et íterum ventúrus est cum glória, judicáre vivos et mórtuos: cujus regni non erit finis. Et in Spíritum Sanctum, Dóminum et vivificántem, qui ex Patre, Filióque procédit. Qui cum Patre et Fílio simul adorátur, et conglorificátur: qui locútus est per Prophétas. Et unam sanctam Cathólicam et Apostólicam Ecclésiam. Confiteor unum

baptísma in remissiónem peccatórum. Et expécto resurrectiónem mortuórum. Et vitam ventúri sæculi. Amen.

Offertorium. Terra trémuit, et quiévit, dum resúrgeret in judício Deus, allelúja.

Præfatio, ut in Sabbato Sancto.

Communio. Pascha nostrum immolátus est Christus, allelúja: ítaque epulémur in ázymis sinceritátis, et veritátis, allelúja, allelúja, allelúja.

Postcommunio.

SPíritum nobis, Dómine, tuæ charitátis infúnde: ut quos sacraméntis Paschálibus satiásti, tua fácias pietáte concórdes. Per Dóminum. in unitáte ejúsdem Spíritus Sancti Deus, etc.

Post Dóminus vobíscum, dicitur: Ite Missa est, allelúja, allelúja.
℟. Deo grátias, allelúja, allelúja.

AD VESPERAS.

Pater noster. Ave María.
℣. Deus, in adjutórium, etc.

Antiphona. Angelus autem Dómini descéndit de cœlo: et accédens revól-

vólvit lápidem, et sedébat super eum, allelúja, allelúja.

Psalmus 109.

DIxit Dóminus Dómino meo: * Sede a dextris meis.

Donec ponam inimícos tuos, * scabéllum pedum tuórum.

Virgam virtútis tuæ emíttet Dóminus ex Sion: * domináre in médio inimicórum tuórum.

Tecum princípium in die virtútis tuæ in splendóribus sanctórum, * ex útero ante lucíferum génui te.

Jurávit Dóminus, et non pœnitébit eum: * Tu es sacérdos in ætérnum secúndum órdinem Melchísedech.

Dóminus a dextris tuis: * confrégit in die iræ suæ reges.

Judicábit in natiónibus, implébit ruínas: * conquassábit cápita in terra multórum.

De torrénte in via bibet: * proptérea exaltábit caput. Glória Patri.

Antiphona. Angelus autem Dómini descéndit de cœlo, et accédens revólvit lápidem, et sedébat super eum, allelúja, allelúja.

Antiphona. Et ecce terræmótus fa-

ctus est magnus: Angelus enim Dómini descéndit de cœlo, allelúja.

Psalmus 110.

COnfitébor tibi, Dómine, in toto corde meo: * in consílio justórum, et congregatióne.

Magna ópera Dómini: * exquisíta in omnes voluntátes ejus.

Conféssio, et magnificéntia opus ejus: * et justítia ejus manet in sæculum sæculi.

Memóriam fecit mirabílium suórum, miséricors et miserátor Dóminus: * escam dedit timéntibus se.

Memor erit in sæculum testaménti sui: * virtútem óperum suórum annuntíabit pópulo suo.

Ut det illis hæreditátem Géntium: * ópera mánuum ejus véritas, et judícium.

Fidélia ómnia mandáta ejus, confirmáta in sæculum sæculi: * facta in veritáte, et æquitáte.

Redemptiónem misit pópulo suo: * mandávit in ætérnum testaméntum suum.

Sanctum et terríbile Nomen ejus: * inítium sapiéntiæ timor Dómini.

In-

Intelléctus bonus ómnibus faciéntibus eum: * laudátio ejus manet in sæculum sæculi. Glória Patri.

Antiphona. Et ecce terræmótus factus est magnus: Angelus enim Dómini descéndit de cœlo, allelúja.

Antiphona. Erat autem aspéctus ejus sicut fulgur: vestiménta autem ejus sicut nix, allelúja, allelúja.

Psalmus 111.

Beátus vir, qui timet Dóminum: * in mandátis ejus volet nimis.

Potens in terra erit semen ejus: * generátio rectórum benedicétur.

Glória et divitíæ in domo ejus: * et justítia ejus manet in sæculum sæculi.

Exórtum est in ténebris lumen rectis: * miséricors, et miserátor, et justus.

Jucúndus homo, qui miserétur et cómmodat, dispónet sermónes suos in judício: * quia in ætérnum non commovébitur.

In memória ætérna erit justus: * ab auditióne mala non timébit.

Parátum cor ejus speráre in Dó-

mino, confirmátum est cor ejus: * non commovébitur, donec despíciat inimícos suos.
D ispérsit, dedit paupéribus: justítia ejus manet in sæculum sæculi: * cornu ejus exaltábitur in glória.
P eccátor vidébit, et irascétur, déntibus suis fremet, et tabéscet: * desidérium peccatórum períbit.
G lória Patri.
Antiphona. Erat autem aspéctus ejus sicut fulgur: vestiménta autem ejus sicut nix, allelúja, allelúja.
Antiphona. Præ timóre autem ejus extérriti sunt custódes, et facti sunt velut mórtui, allelúja.

Psalmus 112.

L Audáte púeri Dóminum: * laudáte nomen Dómini.
S it nomen Dómini benedíctum, * ex hoc nunc, et usque in sæculum.
A solis ortu usque ad occásum, * laudábile nomen Dómini.
E xcélsus super omnes gentes Dóminus: * et super cœlos glória ejus.
Q uis sicut Dóminus Deus noster, qui in altis hábitat: * et humília réspicit in cœlo et in terra?

S ú-

Súscitans a terra ínopem: * et de stércore érigens páuperem.
Ut cóllocet eum cum princípibus: * cum princípibus pópuli sui.
Qui habitáre facit stérilem in domo, * matrem filiórum lætántem.
Glória Patri.
Antiphona. Præ timóre autem ejus extérriti sunt custódes, et facti sunt velut mórtui, allelúja.
Antiphona. Respóndens autem Angelus, dixit muliéribus: Nolíte timére: scio enim quod Jesum quæritis, allelúja.

Psalmus 113.

IN éxitu Israel de Ægypto: * domus Jacob de pópulo bárbaro.
Facta est Judæa sanctificátio ejus, * Israel potéstas ejus.
Mare vidit, et fugit: * Jordánis convérsus est retrórsum.
Montes exultavérunt ut aríetes: * et colles sicut agni óvium.
Quid est tibi, mare, quod fugisti: * et tu, Jordánis, quia convérsus es retrórsum.
Montes exultástis sicut aríetes: * et colles sicut agni óvium.

A facie Dómini mota est terra, * a facie Dei Jacob.

Qui convértit petram in stagna aquárum, * et rupem in fontes aquárum.

Non nobis, Dómine, non nobis: * sed nómini tuo da glóriam.

Super misericórdia tua, et veritáte tua: * nequándo dicant gentes: Ubi est Deus eórum?

Deus autem noster in cœlo: * ómnia quæcúmque vóluit fecit.

Simulácra géntium argéntum et aurum, * ópera mánuum hóminum.

Os habent, et non loquéntur: * óculos habent, et non vidébunt.

Aures habent, et non áudient: * nares habent, et non odorábunt.

Manes habent, et non palpábunt: pedes habent, et non ambulábunt: * non clamábunt in gútture suo.

Símiles illis fiant qui fáciunt ea: * et omnes qui confídunt in eis.

Domus Israel sperávit in Dómino: * adjútor eórum, et protéctor eórum est.

Domus Aaron sperávit in Dómino: * adjútor eórum, et protéctor eórum est.

Qui timent Dóminum, speravérunt in Dómino: * adjútor eórum, et protéctor eórum est.

Dóminus memor fui nostri: * et benedíxit nobis.

Benedíxit dómui Israel: * benedíxit dómui Aaron.

Benedíxit ómnibus, qui timent Dóminum, * pusíllis cum majóribus.

Adjíciat Dóminus super vos, * super vos, et super filios vestros.

Benedícti vos a Dómino: * qui fecit cœlum et terram.

Cœlum cœli Dómino: * terram autem dedit filiis hóminum.

Non mórtui laudábunt te, Dómine: * neque omnes, qui descéndunt in inférnum.

Sed nos, qui vívimus, benedícimus Dómino: * ex hoc nunc, et usque in sæculum. Glória Patri.

Antiphona. Respóndens autem Angelus, dixit muliéribus: Nolíte timére: scio enim quod Jesum quæritis, allelúja.

Loco Capituli, Hymni et ℣. dicitur:

Antiphona. Hæc dies, quam fecit

cit Dóminus: exultémus, et lætémur in ea.

Ad Magnificat, Aña. Et respiciéntès vidérunt revolútum lápidem: erat quippe magnus valde, allelúja. Canticum. Magníficat. 194.

Oratio.

DEus, qui hodiérna die, per Unigénitum tuum æternitátis nobis áditum, devícta morte, reserásti: vota nostra, quæ præveniéndo aspíras, étiam adjuvándo proséquere. Per eúmdem Dóminum.

AD COMPLETORIUM.

Ut in Sabbato Sancto. 399. exceptis quæ hic assignantur. Antiphona. Allelúja, allelúja, allelúja, allelúja. Postea Nunc dimíttis Antiphóna. Hæc dies, quam fecit Dóminus, exultemus, et lætémur in ea.

FERIA SECUNDA.

Ad Matutinum, Invitatorium, Antiphona, et Psalmi ad Nocturnum, et Laudes dicuntur, ut supra in die Paschæ. 403. per totam Octav.

℣. Sur-

℣. Surrexit Dóminus de sepúlchro, allelúja.

℟. Qui pro nobis pepéndit in ligno, allelúja. Pater noster.

Absolutio.

EXáudi, Dómine Jesu Christe, preces servórum tuórum, et miserére nobis, qui cum Patre, et Spíritu Sancto vivis et regnas in sæcula sæculórum. ℟. Amen.

℣. Jube domne benedícere.

Benedictio. Evangélica léctio sit nobis salus, et protéctio. ℟. Amen.

Léctio sancti Evangélii secúndum Lucam.

Lectio I. Cap. 24. b

IN illo témpore: Duo ex discípulis Jesu ibant ipsa die in castéllum, quod erat in spátio stadiórum sexagínta ab Jerúsalem, nómine Emmaus. Et réliqua.

Homilía Sancti Gregórii Papæ.

Homilia 23. in Evang.

AUdístis, fratres caríssimi, quia duóbus discípulis ambulántibus in via, non quidem credéntibus, sed tamen de se loquentibus, Dóminus appáruit; sed eis spéciem,

quam

quam recognóscerent, non osténdit. Hoc ergo egit foris Dóminus in óculis corpóreis, quod apud ipsos agebátur intus in óculis cordis. Ipsi namque apud semetípsos intus et amábant, et dubitábant: eis autem Dóminus foris et præsens áderat, et quis esset non ostendébat. De se ergo loquéntibus præséntiam exhibuit; sed de se dubitántibus cognitiónis suæ spéciem abscóndit. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

℟. Deo grátias.

℟. Maria Magdaléne, et áltera María, ibant dilúculo ad monuméntum: * Jesum, quem quæritis, non est hic, surréxit sicut locútus est: præcédet vos in Galilæam, ibi eum vidébitis, allelúja, allelúja.

℣. Et valde mane una Sabbatórum véniunt ad monuméntum, orto jam sole: et introeúntes, vidérunt júvenem sedéntem in dextris, qui dixit illis: Jesum.

℣. Jube domne benedícere.

Benedictio. Divínum auxílium máneat semper nobíscum.

℟. Amen.

Le-

Lectio II.

VErba quidem cóntulit, durítiam intelléctus increpávit: sacræ Scriptúræ mystéria, quæ de seípso erant, apéruit: et tamen quia adhuc in eórum córdibus peregrínus erat a fide, se ire lóngius finxit. Fíngere namque, compónere dícimus: unde et compositóres luti, fígulos vocámus. Nihil ergo simplex véritas per duplicitátem fecit; sed talem se eis exhíbuit in córpore, qualis apud illos erat in mente. Probándi autem erant, si hi, qui eum etsi necdum ut Deum dilígerent, saltem ut peregrínum amáre potuíssent. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

℟. Deo grátias.

℟. Surréxit pastor bonus, qui ánimam suam pósuit pro óvibus suis, et pro grege suo mori dignátus est: * Allelúja, allelúja, allelúja.

℣. Etenim Pascha nostrum immolátus est Christus. Allelúja.

Glória Patri, etc. Allelúja.

℣. Jube domne benedícere.

Benedíctio. Ad societátem cívium su-

supernórum perdúcat nos Rex Angelórum. ℟. Amen.

Lectio III.

SEd quia esse extránei a caritáte non póterant hi, cum quibus Véritas gradiebátur: eum ad hospítium quasi peregrínum vocant. Cur autem dícimus, vocant, cum illic scriptum sit: Et coegérunt eum? Ex quo nimírum exémplo collígitur, quia peregríni ad hospítium non solum invitándi sunt, sed étiam trahéndi. Mensam ígitur ponunt, panes, cibósque ófferunt: et Deum, quem in Scriptúræ sacræ expositióne non cognóverant, in panis fractióne cognóscunt. Audiéndo ergo præcépta Dei illumináti non sunt, faciéndo illumináti sunt; quia scriptum est: Non auditóres legis justi sunt apud Deum, sed factóres legis justificabúntur. Quísquis ergo vult audíta intellígere, festínet ea, quæ jam audíre pótuit, ópere implére. Ecce Dóminus non est cógnitus dum loquerétur, et dignátus est cognósci dum páscitur. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

℟. Deo

℟. Deo grátias.

Te Deum laudámus. 413.

Ad Laudes, et alias Horas omnia dicuntur ut supra in die Paschæ.

Ad Benedictus, Antiphona.

Jesus junxit se discípulis suis in via, et ibat cum illis: óculi autem eórum tenebántur, ne eum agnóscerent: et increpávit eos, dicens: O stulti, et tardi corde ad credéndum in his, quæ locúti sunt Prophétæ! allelúja. Oratio.

Deus, qui solemnitáte Pascháli, mundo remédia contulísti, pópulum tuum, quæsumus, cœlésti dono proséquere, ut et perfectam libertátem cónsequi mereátur, et ad vitam profíciat sempitérnam. Per Dóminum.

AD MISSAM.

Statio ad Sanctum Petrum.

Introitus.

Introduxit vos Dóminus in terram fluéntem lac et mel, allelúja: et ut lex Dómini semper sit in ore vestro, allelúja, allelúja.

Psalm.

Psalm. Confitémini Dómino, et invocáte nomen ejus: annuntiáte inter gentes opera ejus.
Glória Patri.
Iterum. Introdúxit, etc.
Glória in excélsis. 431.

Oratio.

DEus, qui solemnitáte Pascháli mundo remédia contulísti: pópulum tuum, quæsumus, cœlésti dono proséquere, ut et perféctam libertátem cónsequi mereátur, et ad vitam proficiat sempitérnam. Per Dóminum.

Léctio Actuum Apostolórum.

Cap. 10.

IN diébus illis: Stans Petrus in médio plebis, dixit: Viri fratres, vos scitis quod factum est verbum per univérsam Judæam: incípiens enim a Galilæa, post baptísmum, quod prædicávit Joánnes, Jesum a Názareth, quomodo unxit eum Deus Spíritu Sancto, et virtúte, qui pertránsiit benefaciéndo, et sanándo omnes oppréssos a diábolo, quóniam Deus erat cum illo. Et nos testes sumus ómnium, quæ fecit

in

in regióne Judæórum, et Jerúsalem, quem occidérunt suspendéntes in ligno. Hunc Deus suscitávit tértia die, et dedit eum manifestum fieri, non omni pópulo, sed téstibus præordinátis a Deo: nobis, qui manducávimus, et bíbimus cum illo, postquam resurréxit a mórtuis. Et præcépit nobis prædicáre pópulo, et testificári, quia ipse est, qui constitútus est a Deo judex vivórum et mortuórum. Huic omnes Prophétæ testimónium pérhibent, remissiónem peccatórum accípere per nomen ejus omnes, qui credunt in eum.

Graduale. Hæc dies, quam fecit Dóminus, exultémus, et lætémur in ea.

℣. Dicat nunc Israel, quóniam bonus, quóniam in sæculum misericórdia ejus. Allelúja, allelúja.

℣. Angelus Dómini descéndit de cœlo, et accédens revólvit lápidem, et sedébat super eum.

Deinde. Víctimæ Paschális. 433.

✠ Sequentia sancti Evangelii secúndum Lucam.

Cap. 24.

IN illo témpore: Duo ex discípulis Jesu ibant ipsa die in castéllum, quod erat in spátio stadiórum sexagínta ab Jerúsalem, nómine Emmaus. Et ipsi loquebántur ad ínvicem de his ómnibus, quæ accíderant. Et factum est, dum fabularéntur, et secum quærerent, et ipse Jesus appropínquans ibat cum illis. Oculi autem illórum tenebántur, ne eum agnóscerent. Et ait ad illos: Qui sunt hi sermónes, quos confértis ad ínvicem ambulántes, et estis tristes? Et respóndens unus, cui nomen Cléophas, dixit ei: Tu solus peregrínus es in Jerúsalem, et non cognovísti quæ facta sunt in illa his diébus? Quibus ille dixit: Quæ? Et dixérunt: De Jesu Nazaréno, qui fuit vir prophéta, potens in ópere et sermóne coram Deo et omni pópulo: Et quómodo eum tradidérunt summi sacerdótes et príncipes nostri in damnatiónem mor-

mortis, et crucifixérunt eum? Nos autem sperabámus, quia ipse esset redemptúrus Israel. Et nunc super hæc ómnia, tértia dies est hódie, quod hæc facta sunt. Sed et muliéres quædam ex nostris terruérunt nos, quæ ante lucem fuérunt ad monuméntum, et non invénto córpore ejus, venérunt, dicéntes se étiam visiónem Angelórum vidísse, qui dicunt eum vívere. Et abiérunt quidam ex nostris ad monuméntum, et ita invenérunt sicut mulíeres dixérunt, ipsum vero non invenérunt. Et ipse dixit ad eos: O stulti et tardi corde ad credéndum in ómnibus, quæ locúti sunt Prophétæ! Nonne hæc opórtuit pati Christum, et ita intráre in glóriam suam? Et incípiens a Móyse, et ómnibus Prophétis, interpretabátur illis in ómnibus Scriptúris, quæ de ipso erant. Et appropinquavérunt castéllo, quo ibant, et ipse se finxit lóngius ire. Et coegérunt illum, dicentes: Mane nobíscum, quoniam advesperáscit, et inclináta est jam dies. Et intrávit cum illis. Et factum est,

dum

dum recúmberet cum eis, accépit panem, et benedíxit, ac fregit, et porrigébat illis. Et apérti sunt óculi eórum, et cognovérunt eum; et ipse evánuit ex óculis eorum. Et dixérunt ad ínvicem: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loquerétur in via, et aperíret nobis Scriptúras? Et surgéntes, eádem hora regréssi sunt in Jerúsalem, et invenérunt congregátos úndecim, et eos, qui cum illis erant, dicéntes: Quod surréxit Dóminus vere, et appáruit Simóni. Et ipsi narrábant quæ gesta erant in via: et quómodo cognovérunt eum in fractióne panis.

Credo. 434.

Offertorium. Angelus Dómini descéndit de cœlo, et dixit muliéribus, quem quæritis, surréxit sicut dixit, allelúja.

Præfatio, ut supra. 396.

Communio. Surrexit Dóminus, et appáruit Petro, allelúja.

Postcommunio.

SPíritum nobis, Dómine, tuæ charitátis infúnde: ut quos sacramén-

méntis Paschálibus satiásti, tua fácias pietáte concórdes. Per Dóminum, in unitáte ejusdem.

AD VESPERAS.

Omnia ut supra in Dominica Paschæ. 436. exceptis Antiphona, et Oratione, quæ dicuntur ut infra.

Ad Magnificat, Antiphona.

Qui sunt hi sermónes, quos confértis ad invícem ambulántes, et estis tristes? Allelúja.

Oratio.

DEus, qui solemnitáte Paschâli, mundo remedia contulísti: pópulum tuum, quæsumus, cœlésti dono proséquere; ut et perféctam libertátem cónsequi mereátur, et ad vitam proficiat sempitérnam. Per Dóminum nostrum, etc.

FERIA TERTIA.

Ad Matutinum, Invitatorium, Antiphonæ, et Psalmi ad Nocturnum, et Laudes, dicuntur, ut supra in die Paschæ. 403.

℣. Sur-

℣. Surréxit Dóminus vere, allelúja.
℟. Et appáruit Simóni, allelúja.
Pater noster.

Absolutio.

IPsíus píetas et misericórdia nos ádjuvet, qui cum Patre et Spíritu Sancto vivit, et regnat in sæcula sæculórum. ℟. Amen.
℣. Jube domne benedícere.
Benedictio. Evangélica léctio sit nobis salus et protéctio. ℟. Amen.

Léctio sancti Evangélii secúndum Lucam.

Lectio I. Cap. 24. c

IN illo témpore: Stetit Jesus in médio discipulórum suórum, et dicit eis: Pax vobis: ego sum nolíte timére. Et réliqua.

Homilía Sancti Ambrósii Epíscopi.

Lib. 10. Comment. in Lucam, cap. 24. ante finem.

MIrum, quo modo se natúra corpórea, per impenetrábile corpus infúderit invisíbili áditu, visíbili conspéctu; tangi fácilis, difficilis æstimári. Dénique conturbáti discípuli, æstimábant se spíritum vidére. Et ídeo Dóminus, ut spéciem no-

nobis resurrectiónis osténderet: Palpáte, ínquit, et vidéte, quia spíritus carnem et ossa non habet, sicut me vidétis habére. Non ergo per incorpóream naturam, sed per resurrectiónis qualitátem, impérvia usu cláusa penetrávit. Nam quod tángitur, corpus est: quod palpátur, corpus est. Tu autem, Dómine, miserére nobis. ℟. Deo grátias.

℟. Virtúte magna reddébant Apóstoli, * Testimónium resurrectiónis Jesu Christi Dómini nostri, allelúja, allelúja.

℣. Repléti quidem Spíritu Sancto, loquebántur cum fidúcia verbum Dei. Testimónium.

℣. Jube domne benedícere.

Benedictio. Divínum auxílium máneat semper nobíscum. ℟. Amen.

Lectio II.

IN córpore autem resurgémus. Seminátur enim corpus animále, surgit corpus spiritále; sed illud subtílius, hoc crássius, útpote adhuc terrénæ labis qualitáte concrétum. Nam quómodo non corpus, in quo manébant insígnia vúlnerum, ve-

 stí-

stígia cicatrícum, quæ Dóminus palpánda óbtulit? In quo non solum fidem firmat, sed étiam devotiónem ácuit, quod vúlnera suscépta pro nobis cœlo inférre máluit, abolére nóluit; ut Deo Patri nostræ prétia libertátis osténderet. Talem sibi Pater ad déxteram locat, trophæum nostræ salútis ampléctens: tales illic Mártyres nobis cicatrícis suæ coróna monstrávit. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

℟. Deo grátias.

℟. De ore prudéntis procédit mel, allelúja: dulcédo mellis est sub lingua ejus, allelúja: * Favus distíllans lábia ejus, allelúja, allelúja.

℣. Sapiéntia requiéscit in corde ejus, et prudéntia in sermóne oris illíus. Favus. Glória Patri. Favus.

℣. Jube domne benedícere.

Benedíctio. Ad societátem cívium supernórum perdúcat nos Rex Angelórum. ℟. Amen.

Lectio III.

ET quóniam sermo huc noster evásit, considerémus qua grátia secúndum Joánnem credíderint Apó-

Apóstoli, qui gavísi sunt; secúndum Lucam, quasi incréduli redarguántur; ibi Spíritum Sanctum accéperint, hic sedére in civitáte jubeántur, quoadúsque induántur virtúte ex alto. Et vidétur mihi illa quasi Apóstolus majóra et altióra tetigísse, hic sequéntia, et humánis próxima: hic histórico usus circúitu, ille compéndio: quia et de illo dubitári non potest, quia testimónium pérhibet de iis, quibus ipse intérfuit, et verum est testimónium ejus, et ab hoc quoque, qui Evangelísta esse méruit, vel negligéntiæ, vel mendácii suspiciónem æquum est propulsári. Et ideo verum putámus utrúmque, non sententiárum varietáte, nec personárum diversitáte distínctum. Nam etsi primo Lucas eos non credidísse dicat, póstea tamen credidísse demónstrat: et si prima considerémus, contraria sunt: si sequéntia, certum est convenire. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

℟. Deo grátias.

Te Deum laudámus. 413.

Ad Laudes, et alias Horas, omnia dicuntur ut supra in die Paschæ. 431.

Ad Benedictus, Antiphona. Stetit Jesus in médio discipulórum suórum, et dixit eis: Pax vobis, allelúja, allelúja. Oratio.

DEus, qui Ecclésiam tuam novo semper fœtu multíplicas: concéde fámulis tuis, ut sacraméntum vivéndo téneant, quod fide percepérunt. Per Dóminum, etc.

AD MISSAM.

Statio ad S. Paulum.

Introitus.

AQua sapiéntiæ potávit eos: allelúja: firmábitur in illis, et non flectétur, allelúja: et exáltabit eos in ætérnum, allelúja, allelúja. Psalm. Confitémini Dómino, et invocáte nomen ejus: annuntiáte inter gentes ópera ejus.

℣. Glória Patri, etc.

Iterum. Aqua, etc.

Glória in excélsis. 431.

Ora-

Oratio.

DEus, qui Ecclésiam tuam novo semper fœtu multiplicas: concéde fámulis tuis, ut sacraméntum vivéndo téneant, quod fide percepérunt. Per Dóminum.

Léctio Actuum Apostolórum.
Cap. 13.

IN diébus illis: Surgens Paulus, et manu siléntium indícens, ait: Viri fratres, filii géneris Abraham, et qui in vobis timent Deum, vobis verbum salútis hujus missum est. Qui enim habitábant Jerúsalem, et príncipes ejus ignorántes Jesum, et voces Prophetárum, quæ per omne sábbatum legúntur, judicántes implevérunt; et nullam causam mortis inveniéntes in eo, petiérunt a Piláto, ut interficerent eum. Cúmque consummássent ómnia, quæ de eo scripta erant, deponéntes eum de ligno, posuérunt eum in monuménto. Deus vero suscitávit eum a mórtuis tértia die. Qui visus est per dies multos his, qui simul ascénderant cum eo de Galilæa in Jerúsalem, qui usque

nunc sunt testes ejus ad plebem. Et nos vobis annuntiámus eam, quæ ad patres nostros repromíssio facta est: quóniam hanc Deus adimplévit filiis nostris, resúscitans Jesum Christum Dóminum nostrum.

Graduale. Hæc dies, quam fecit Dóminus: exultémus, & lætémur in ea.

℣. Dicant nunc qui redémpti sunt a Dómino: quos redémit de manu inimíci, et de regiónibus congregávit eos, allelúja, allelúja.

℣. Surréxit Dóminus de sepúlchro, qui pro nobis pepéndit in ligno.

Deinde. Víctimæ Pascháli. 433.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Lucam.

Cap. 24.

IN illo témpore: Stetit Jesus in médio discipulórum suórum, et dixit eis: Pax vobis: ego sum, nolíte timére. Conturbáti vero et contérriti, existimábant se spíritum vidére. Et dixit eis: Quid turbáti estis, et cogitatiónes ascéndunt in corda vestra? Vidéte manus meas et pedes, quia ego ipse sum: pal-

pá-

páte, et vidéte: quia spíritus carnem et ossa non habet, sicut me vidétis habére. Et cum hoc dixísset, osténdit ei manus et pedes. Adhuc autem illis non credéntibus et mirántibus præ gáudio, dixit: Habétis hic áliquid quod manducétur? At illi obtulérunt ei partem piscis assi, et favum mellis. Et cum manducásset coram eis, sumens relíquias, dedit eis. Et dixit ad eos: Hæc sunt verba, quæ locútus sum ad vos, cum adhuc essem vobíscum, quóniam necésse est impléri ómnia, quæ scripta sunt in lege Móysi, et Prophétis, et Psalmis de me. Tunc apéruit illis sensum, ut intellígerent Scriptúras. Et dixit eis: Quóniam sic scriptum est, et sic oportébat Christum pati, et resúrgere a mórtuis tértia die: et prædicári in nómine ejus pœniténtiam, et remissiónem peccatórum in omnes Gentes.

Credo.

Offertorium. Intónuit de cœlo Dóminus, et Altíssimus dedit vocem suam, et apparuérunt fontes aquárum, allelúja.

Præfatio, ut supra, 396.

Communio. Si consurrexístis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in déxtera Dei sedens, allelúja: quæ sursum sunt sápite, allelúja.

Postcommunio.

Concéde, quæsumus, omnípotens Deus: ut Paschális percéptio sacraménti, contínua in nostris méntibus persevéret. Per Dóminum.

AD VESPERAS.

Omnia ut supra in Dominica Paschæ, exceptis Antiphona et Oratione, quæ dicuntur ut infra.

Ad Magnificat, Antiphona.

Vidéte manus meas et pedes meos, quia ego ipse sum, allelúja, allel.

Oratio.

Deus, qui Ecclésiam tuam novo semper fœtu multíplicas: concéde fámulis tuis, ut sacraméntum vivéndo téneant, quod fide percepérunt. Per Dóminum.

Infra Octavam Paschæ non fit de aliquo Festo Duplici vel Semiduplici, sed post Octavam celebrantur

tur. De Simplicibus autem occurrentibus post hoc triduum fit tantum commemoratio, ut infra.

FERIA QUARTA.

Ad Matutinum, Invitatorium Añæ, et Ps. ad Noct. et Laudes, dicuntur ut supra in die Paschæ. 403.

℣. Gavísi sunt discípuli, allelúja.
℟. Viso Dómino, allelúja.

Pater noster. Absolutio. A vínculis peccatórum nostrórum absólvat nos omnípotens et miséricors Dóminus. ℟. Amen.

℣. Jube domne benedícere.

Bño. Evangélica léctio sit nobis salus et protéctio. ℟. Amen.

Léctio sancti Evangélii secúndum Joánnem.

Lectio I. Cap. 21.

IN illo témpore: Manifestávit se íterum Jesus discípulis ad mare Tiberíadis. Manifestávit autem sic. Erant simul Simon Petrus et Thomas, qui dícitur Dídymus. Et réliq.

Homilía Sancti Gregórii Papæ.

Homil. 24. in Evang.

LEctio sancti Evangélii, quæ modo in áuribus vestris lecta est,

fratres mei, quæstióne ánimum pulsat, sed pulsatióne sua vim discretiónis índicat. Quæri étenim potest, cur Petrus, qui piscátor ante conversiónem fuit, post conversiónem ad piscatiónem rédiit: et cum Véritas dicat: Nemo mittens manum suam ad arátrum, et aspicíens retro, aptus est regno Dei: cur repétiit quod derelíquit? Sed si virtus discretiónis inspícitur: cítius vidétur: quia nimírum negótium, quod ante conversiónem sine peccato éxtitit, hoc étiam post conversiónem repétere culpa non fuit. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

℟. Deo grátias.

℟. Ecce vicit leo de tribu Juda, radix David, aperíre librum, et sólvere septem signácula ejus. * Allelúja, allelúja, allelúja.

℣. Dignus est Agnus qui occísus est, accípere virtútem, et divinitátem, et sapiéntiam, et fortitúdinem, et honórem, et glóriam, et benedictiónem. Allelúja, allel., allel.

Bño. Divínum auxílium máneat semper nobíscum. ℟. Amen.

Le-

Lectio II.

NAm piscatórem Petrum, Matthæum vero teloneárium scimus: et post conversiónem suam ad piscatiónem Petrus rédiit, Matthæus vero ad telónei negótium non resédit: quia áliud est victum per piscatiónem quærere, áliud autem telónei lucris pecúnias augére. Sunt enim pléraque negótia, quæ sine peccátis exhibéri aut vix, aut nullátenus possunt. Quæ ergo ad peccátum ímplicant, ad hæc necésse est, ut post conversiónem ánimus non recúrrat. Tu autem, etc.

℟. Ego sum vitis vera, et vos pálmites: * Qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum, allelúja, allelúja.

℣. Sicut diléxit me Pater, et ego diléxi vos. Qui

Glória Patri. Qui.

Benedictio. Ad societátem cívium supernórum perdúcat nos Rex Angelórum. ℟. Amen.

Lectio III.

QUæri étiam potest, cur discípulis in mari laborántibus, post

rurrectiónem suam Dóminus in líttore stetit, qui ante resurrectiónem suam coram discípulis in flúctibus maris ambulávit. Cujus rei rátio festíne cognóscitur, si ipsa, quæ tunc ínerat, causa pensétur. Quid enim mare, nisi præsens sæculum signat, quod se cásuum tumúltibus, et undis vitæ corruptíbilis illídit? Quid per soliditátem líttoris, nisi illa perpetúitas quiétis ætérnæ figurátur? Quia ergo discípuli adhuc flúctibus mortális vitæ ínerant, in mari laborábant. Quia autem Redémptor noster jam corruptiónem carnis excésserat, post resurrectiónem suam in líttore stabat. Tu autem, etc.

Ad Benedictus, Antiphona.

Míttite in déxteram navígii rete, et inveniétis, allelúja. Oratio.

DEus qui nos resurrectiónis Domínicæ ánnua solemnitáte lætíficas: concéde propítius, ut per temporália festa, quæ ágimus, perveníre ad gáudia ætérna mereámur. Per eúmdem Dóminum.

Ad Magnificat, Antiphona.

Dixit Jesus discípulis suis: Afférte

de

de píscibus, quos prendidìstis nunc. Ascéndit autem Simon Petrus, et traxit rete in terram plenum magnis píscibus, allelúja.

FERIA QUINTA.

Ad Matutinum, Invitatorium, Antiphonæ et Psalmi ad Nocturnum, et Laudes, dicuntur ut supra in die Paschæ. 403.

℣. Surréxit Dóminus de sepúlchro, allelúja.

℟. Qui pro nobis pepéndit in ligno, allelúja. Pater noster.

Absolutio. Exáudi, Dómine Jesu Christe, preces servórum tuórum, et miserére nobis: qui cum Patre et Spíritu Sancto vivis et regnas in sæcula sæculórum. ℟. Amen.

℣. Jube domne benedícere.

Benedictio. Evangélica léctio sit nobis salus et protéctio. ℟. Amen.

Léctio sancti Evangélii secúndum Joánnem.

Lectio I. Cap. 20. c

IN illo témpore: María stábat ad monuméntum foris, plorans. Dum ergo fleret, inclinávit se, et prospéxit in monuméntum, et vidit duos

An-

Angelos in albis, sedéntes. Et réliqua.

Homilía Sancti Gregórii Papæ
Homil. 25. in Evang.

María Magdaléne, quæ fúerat in civitáte peccátrix, amándo veritátem, lavit lácrymis máculas críminis: et vox Veritátis implétur, qua dícitur: Dimíssa sunt ei peccáta multa, quia diléxit multum. Quæ enim prius frígida peccándo remánserat, póstmodum amándo fórtiter ardébat. Nam postquam venit ad monuméntum, ibíque corpus Domínicum non invénit, sublátum crédidit, atque discípulis nuntiávit: qui veniéntes, vidérunt, atque ita esse, ut múlier díxerat, credidérunt. Et de eis prótinus scriptum est: Abiérunt ergo discípuli ad semetípsos: ac deínde subjúngitur: María autem stabat ad monúmentum foris plorans. Tu autem, etc.

℟. Deo grátias.

℟. Tulérunt Dóminum meum: et néscio ubi posuérunt eum. Dicunt ei Angeli: Múlier, quid ploras? Surréxit sicut dixit: * Præcédet vos

vos in Galilæam: ibi eum vidébitis, allel. allel. ℣. Cum ergo fleret, inclinávit se, et prospéxit in monuméntum, et vidit duos Angelos in albis, sedéntes, qui dicunt ei. Præcédet.
Benedictio. Divínum auxílium máneat semper nobíscum. ℟. Amen.

Lectio II.

QUa in re pensándum est, hujus mulíeris mentem quanta vis amóris accénderat, quæ a monuménto Dómini, etiam discípulis recedéntibus, non recédebat. Exquirébat quem non invénerat: flebat inquiréndo, et amóris sui igne succénsa, ejus quem ablátum crédidit, ardébat desidério. Unde cóntigit, ut eum sola tunc vidéret, quæ remánserat ut quæreret: quia nimírum virtus boni óperis, perseverántia est: et voce Veritátis dícitur: Qui autem perseveráverit usque in finem, hic salvus erit. Tu autem, etc.

℟. Congratulámini mihi omnes, qui dilígitis Dóminum, quia quem quærébam, appáruit mihi: * Et dum flerem ad monuméntum, vidi Dóminum, allelúja, allelúja.

℣. Re-

℣. Recedéntibus discípulis, non recedébam, et amóris ejus igne succénsa, ardébam desidério. Et dum. Glória Patri. Et dum.

Benedictio. Ad societátem cívium supernórum perdúcat nos Rex Angelórum. ℟. Amen. Lectio III.

MAría ergo cum fleret, inclinávit se, et prospéxit in monuméntum. Certe jam monuméntum vácuum víderat, jam sublátum Dóminum nuntiáverat: quid est quod se íterum inclínat, íterum desíderat? Sed amánti semel aspexísse non súfficit: quia vis amóris intentiónem multíplicat inquisitiónis. Quæsívit ergo prius, et mínime invénit: perseverávit ut quæreret; unde et cóntigit, ut inveníret: actúmque est ut desidéria diláta créscerent, et crescéntia cáperent quod invenís-sent. Tu autem, Dómine, etc.

Te Deum laudámus. 413.

Ad Benedictus, Antiphona.

María stabat ad monuméntum plorans, et vidit duos Angelos in albis, sedéntes, et sudárium quod fúerat super caput Jesu, allelúja.

Ora-

Oratio.

DEus, qui diversitátem Géntium in confessióne tui Nóminis adunásti: da, ut renátis fonte baptísmatis una sit fides méntium, et píetas actiónum. Per Dóminum.

Ad Magnificat, Antiphona.

Tulérunt Dóminum meum, et néscio ubi posuérunt eum: si tu sustulísti eum, dícito mihi, allelúja, et ego eum tollam, allelúja.

FERIA SEXTA.

Ad Matutinum, Invitatorium, Antiphonæ, et Psalmi ad Nocturnum, et Laudes, dicuntur ut supra in die Paschæ. 403.

℣. Surréxit Dóminus vere, allelúja.

℟. Et appáruit Simóni, allelúja.

Pater noster.

Absolutio. Ipsíus píetas et misericórdia nos ádjuvet: qui cum Patre et Spíritu Sancto vivit, et regnat in sæcula sæculórum.

℟. Amen.

℣. Jube domne benedícere.

Benedictio. Evangélica léctio sit nobis salus et protéctio.

℟. Amen.

Lé-

Léctio sancti Evangélii secúndum Matthæum.

Lectio I. Cap. 28 d

IN illo témpore: Undecim discípuli abiérunt in Galilæam in montem, ubi constitúerat illis Jesus. Et réliqua.

Homilía S. Hierónymi Presbyteri.

Lib. 4. Comment. in Matth. in fine.

POst resurrectiónem Jesus in monte Galilææ conspícitur, ibíque adorátur, licet quidam dúbitent, et dubitátio eórum nostram áugeat fidem. Tunc maniféstius osténditur Thomæ, et latus láncea vulnerátum, et manus fixas demónstrat clavis. Accédens Jesus locútus est eis, dicens: Data est mihi omnis potéstas in cœlo et in terra. Illi potéstas data est, qui paulo ante crucifixus, qui sepúltus in túmulo, qui mórtuus jacúerat, qui póstea resurréxit. In cœlo autem et in terra potéstas data est: ut qui ante regnábat in cœlo, per fidem credéntium regnet et in terris. Tu autem, Dómine, miserére nobis. ℟. Deo grátias.

℟. Surgens Jesus Dóminus noster, stans

stans in médio discipulórum suórum, dixit: * Pax vobis, allelúja: gavísi sunt discípuli viso Dómino, allel.
℣. Una ergo sabbatórum, cum fores essent clausæ, ubi erant discípuli congregáti, venit Jesus, et stetit in médio eórum, et dixit eis. Pax vobis.
Benedíctio. Divínum auxílium máneat semper nobíscum. ℟. Amen.

Lectio II.

EUntes autem, docéte omnes Gentes, baptizántes eos in nómine Patris, et Fílii, et Spíritus Sancti. Primum docent omnes Gentes, deinde doctas intíngunt aqua. Non enim potest fieri, ut corpus baptísmi recípiat sacraméntum, nisi ante ánima fidei suscéperit veritátem. Baptizántur autem in nómine Patris, et Fílii, et Spíritus Sancti: ut quorum una est dívinitas, una sit largítio: noménque Trinitátis, unus Deus est. Tu autem, Dómine, etc.
℟. Expurgáte vetus ferméntum, ut sitis nova conspérsio: etenim Pascha nostrum immolátus est Christus: * Itaque epulémur in Dómino, allel.
℣. Mór-

℣. Mórtuus est propter delícta nostra, et resurréxit propter justificatiónem nostram. Itaque epulémur. Glória Patri. Itaque epulémur.
Benedíctio. Ad societátem cívium supernórum perdúcat nos, Rex Angelórum. ℟. Amen. Lectio III.
DOcéntes eos serváre ómnia, quæcúmque mandávi vobis. Ordo præcípuus: jussit Apóstolis, ut primum docérent univérsas Gentes, deinde fidei intíngerent sacraménto: et post fidem ac baptísma, quæ essent observánda præcíperent. Ac ne putémus lévia esse, quæ jussa sunt, et páuca áddidit: Omnia quæcúmque mandávi vobis: ut quicúmque credíderint, qui in Trinitáte fúerint baptizáti, ómnia fáciant, quæ præcépta sunt. Et ecce ego vobíscum sum usque ad consummatiónem sæculi. Qui usque ad consummatiónem sæculi cum discípulis se futúrum esse promíttit, et illos osténdit semper esse victúros, et se numquam a credéntibus recessúrum. Tu autem Dómine, etc.
Te Deum laudámus, 413.

Ad

Ad Benedictus, Antiphona.

Undecim discípuli in Galilæam vidéntes Dóminum adoravérunt, allel.

Oratio.

Omnípotens sempitérne Deus, qui Paschále sacraméntum in reconciliatiónis humánæ fœdere contulísti: da méntibus nostris, ut quod proféssióne celebrámus, imitémur efféctu. Per Dóminum.

Ad Magnificat, Antiphona.

Data est mihi omnis potéstas in cœlo et in terra, allelúja.

SABBATO IN ALBIS.

Ad Matutinum, Invitatorium, Antiphonæ, et Psalmi ad Nocturnum, et Laudes, dicuntur ut supra in die Paschæ. 403.

℣. Gavísi sunt discípuli, allelúja.

℟. Viso Dómino, allelúja.

Pater noster.

Absolutio. A vínculis peccatórum nostrórum absólvat nos omnípotens et misericors Dóminus. ℟. Amen.

℣. Jube domne benedícere.

Benedictio. Evangélica léctio sit nobis salus et protéctio.

℟. Amen.

Léctio sancti Evangélii secúndum Joánnem.

Lectio I. Cap. 20.

IN illo témpore: Una sábbati, María Magdaléne venit mane cum adhuc ténebræ essent, ad monuméntum. Et réliqua.

Homilía Sancti Gregórii Papæ.

Homil. 22. in Evang.

LEctio sancti Evangélii, quam modo, fratres, audístis, valde in superficie histórica est apérta, sed ejus nobis sunt mystéria sub brevitáte requirénda. María Magdaléne, cum adhuc ténebræ essent, venit ad monuméntum. Juxta históriam notátur hora: juxta intelléctum vero mysticum, requiréntis signátur intelligéntia. María étenim auctórem ómnium, quem in carne víderat mórtuum, quærébat in monuménto: et quia hunc mínime invénit, furátum crédidit. Adhuc ergo erant ténebræ, cum venit ad monuméntum. Cucúrrit cítius, discípulis nuntiávit: sed illi præ céteris cucurrérunt, qui præ céteris amavérunt, vidélicet Petrus et Joánnes. Tu autem, etc.

℟. Deo

℟. Deo grátias.

℟. Christus resúrgens ex mórtuis jam non móritur, mors illi ultra non dominábitur: quod enim mórtuus est peccáto, mortuus est semel: * Quod autem vivit, vivit Deo, allelúja, allelúja.

℣. Mórtuus est semel propter delícta nostra, et resurréxit propter justificatiónem nostram. Quod.

Benedíctio. Divínum auxílium máneat semper nobíscum. ℟. Amen.

Lectio II.

Currébant autem duo simul, sed Joánnes præcucúrrit cítius Petro. Venit prior ad monuméntum, et íngredi non præsúmpsit. Venit ergo postérior Petrus, et intrávit. Quid, fratres, quid cursus signíficat? Númquid hæc tam subtílis Evangelístæ descríptio a mystériis vacáre credénda est? Mínime. Neque enim se Joánnes et præísse, et non intrásse díceret, si in ipsa sui trepidatióne mystérium defuísse credidísset. Quid ergo per Joánnem, nisi Synagóga: quid per Petrum, nisi Ecclésia designátur? Tu autem.

℟. Isti

℟. Isti sunt agni novélli, qui annuntiavérunt, allelúja: modo venérunt ad fontes: * Repléti sunt claritáte, allelúja, allelúja.

℣. In conspéctu Agni amícti sunt stolis albis, et palmæ in mánibus eórum. Repléti. Glória Patri. Repléti.

Benedictio. Ad societátem cívium supernórum perdúcat nos, Rex Angelórum. ℟. Amen.

Lectio III.

NEc mirum esse videátur, quod per juniórem Synagóga, per seniórem vero Ecclésia signári perhibétur: quia etsi ad Dei cultum prior est Synagóga, quam Ecclésia Géntium, ad usum tamen sæculi prior est multitúdo Géntium, quam Synagóga, Paulo attestánte, qui ait: Quia non prius quod spiritále est, sed quod animále. Per seniórem ergo Petrum significátur Ecclésia Géntium: per juniórem vero Joánnem Synagóga Judæórum. Currunt ambo simul: quia ab ortus sui témpore usque ad occásum, pari et commúni via, etsi non pari et communi sensu, Gentílitas cum Synagóga cucúrrit.

Ve-

Venit Synagóga prior ad monuméntum, sed mínime intrávit: quia legis quidem mandáta percépit, prophetías de incarnatióne, ac passióne Domínica audívit, sed crédere in mórtuum nóluit. Tu autem, Dómine, miserére nobis.

Te Deum laudámus. 413.

Ad Benedictus, Antiphona.

Currébant duo simul, et ille álius discípulus præcucúrrit cítius Petro, et venit prior ad monuméntum, allelúja.

Oratio.

COncéde, quæsumus omnípotens Deus: ut qui festa Paschália venerándo égimus, per hæc contíngere ad gáudia ætérna mereámur. Per Dóminum.

DOMINICA
IN ALBIS.
AD MISSAM.

Statio ad S. Pancratium.

Introitus. 1. Petri 2.

QUasi modo géniti infántes, allelúja: rationábiles sine dolo lac concupíscite, allel. allel. allel. Psal. 80. Exultáte Deo adjutóri nostro: jubiláte Deo Jacob.

℣. Glória Patri. Oratio.

PRæsta, quæsumus omnípotens Deus: ut qui Paschália festa perégimus: hæc, te largiénte, móribus et vita teneámus. Per Dóminum.

Léctio Epístolæ beáti Joánnis Apóstoli. 1. Joann. 5.

CHaríssimi: Omne, quod natum est ex Deo, vincit mundum: et hæc est victória, quæ vincit mundum, fides nostra. Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quóniam Jesus est Fílius Dei? hic est qui venit per aquam et sánguinem, Jesus Christus: non in aqua solum, sed

sed in aqua et sánguine. Et spíritus est, qui testificátur quóniam Christus est véritas. Quóniam tres sunt qui testimónium dant in cœlo: Pater, Verbum, et Spíritus Sanctus: et hi tres unum sunt. Et tres sunt, qui testimónium dant in terra: Spíritus, et aqua, et sánguis: et hi tres unum sunt. Si testimónium hóminum accípimus, testimónium Dei majus est: quóniam hoc est testimónium Dei, quod majus est: quóniam testificátus est de Fílio suo. Qui credit in Fílium Dei, habet testimónium Dei in se.

Allelúja, allelúja.

℣. Matth. 28. In die resurrectiónis meæ, dicit Dóminus, præcédam vos in Galilæam, allelúja.

℣. Jo. 20. Post dies octo, jánuis cláusis, stetit Jesus in médio discipulórum suórum, et dixit: Pax vobis. Allelúja.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Joánnem.

Joann. 20. c.

IN illo témpore: Cum sero esset die illo, una sabbatórum, et fo-

res essent cláusæ, ubi erant discípuli congregáti propter metum Judæórum: venit Jesus, et stetit in médio, et dixit eis: Pax vobis. Et cum hoc dixísset, osténdit eis manus et latus. Gavísi sunt ergo discípuli, viso Dómino. Dixit ergo eis íterum: Pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos. Hæc cum dixísset, insufflávit, et dixit eis: Accípite Spíritum Sanctum: quorum remiséritis peccáta, remittúntur eis, et quorum retinuéritis, reténta sunt. Thomas autem unus ex duódecim, qui dícitur Dídymus, non erat cum eis, quando venit Jesus. Dixérunt ergo ei álii discípuli: Vídimus Dóminum. Ille autem dixit eis: Nisi vídero in mánibus ejus fixúram clavórum, et mittam dígitum meum in locum clavórum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam. Et post dies octo íterum erant discípuli ejus intus, et Thomas cum eis. Venit Jesus jánuis cláusis, et stetit in médio, et dixit: Pax vobis. Deínde dicit Thomæ: Infer dígitum tuum huc, et vide manus

meas,

meas, et affer manum tuam, et mitte in latus meum: et noli esse incrédulus, sed fidélis. Respóndit Thomas, et dixit ei: Dóminus meus, et Deus meus. Dixit ei Jesus: Quia vidísti me, Thoma, credidísti; beáti qui non vidérunt, et credidérunt. Multa quidem et ália signa fecit Jesus in conspéctu discipulórum suórum, quæ non sunt scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt: ut credátis quia Jesus est Christus Fílius Dei: et ut credéntes vitam habeátis in nómine ejus. Credo.

Offertorium. Matth. 28. Angelus Dómini descéndit de cœlo, et dixit muliéribus: Quem quæritis? surréxit sicut dixit, allelúja.

Secreta.

SUscipe múnera, Dómine, quæsumus, exultántis Ecclésiæ: et cui cáusam tanti gáudii præstitísti, perpétuæ fructum concéde lætítiæ. Per Dóminum.

Communio. Jo. 20. Mitte manum tuam, et cognósce loca clavórum, allelúja, et noli esse incrédulus, sed fidélis, allelúja, allelúja.

Postcommunio.

Quæsumus Dómine, Deus noster: ut sacrosancta mysteria, quæ pro reparatiónis nostræ munímine contulísti, et præsens nobis remédium esse fácias, et futúrum. Per Dóminum nostrum.

FESTA SS. MARTYRUM.

Quæ possunt occurrere a Feria tertia post Pascha, usque ad Dominicam in Albis, de quibus est facienda commemoratio.

DIE XIV. APRILIS.

SS. Tiburtii, Valeriani, et Maximi, Martyrum.

Ad Vesperas, Antiphona.

Lux perpétua lucébit Sanctis tuis, Dómine, et ætérnitas témporum, allelúja.

℣. Sancti et justi in Dómino gaudéte, allelúja.

℟. Vos elégit Deus in hæreditátem sibi allelúja.

Ora-

Oratio.

PRæsta, quæsumus omnípotens Deus: ut qui sanctórum Mártyrum tuórum Tibúrtii, Valeriáni, et Maximi solémnia cólimus, eórum étiam virtútes imitémur. Per Dóminum.

Ad Laudes, Antiphona.

Fíliæ Jerúsalem, veníte et vidéte Mártyres cum corónis, quibus coronávit eos Dóminus in die solemnitátis et lætítiæ, allelúja, allelúja.

℣. Pretiósa in conspéctu Dómini, allelúja.

℟. Mors Sanctórum ejus, allelúja.

Quæ Antiphona et Versus etiam dicuntur in sequentibus Festis.

DIE XVII. APRILIS.

Sancti Aniceti Papæ et Martyris.

Oratio.

DEus, qui nos beáti Anicéti Mártyris tui atque Pontíficis ánnua solemnitáte lætíficas: concéde propítius, ut cujus natalítia cólimus, de ejúsdem etiam protectióne gaudeámus. Per Dóminum.

DIE

DIE XXVIII. APRILIS.

Sancti Vitalis Martyris.
Oratio.

PRæsta, quæsumus, omnípotens Deus: ut qui beáti Vitális Mártyris tui natalítia cólimus, intercessióne ejus in tui Nóminis amóre roborémur. Per Dóminum.

FINIS.

Venetiis 7. Aprilis 1838.

Admittitur ad reimprimendum.

JACOBUS CARD. PATRIARCHA.

Printed in Italy

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: Jan. 2006

PreservationTechnologies
A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

MAY 78

BOUND BY
HNM

LIBRARY OF CONGRESS
0 013 993 328 A